

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen
Datum och tid: onsdag 10 april 2024 Kl. 08:30 – ca 12:00
Plats: Furåsen, stora salen, Stigsvägen 2, Färgelanda

- 1 **Upprop**
- 2 **Val av justerare och justeringsdag**
- 3 **Fastställande av dagordning**
- 4 **Kommundirektörens information 2024** 2024/9
- 5 **Information från kommunstyrelsens ordförande**
- 6 **Meddelanden 2024** 2024/8 2 - 4
- 7 **Åtterrapporering av delegeringsbeslut 2024** 2024/10 5 - 6
- 8 **Ärenden till kommunstyrelsen**
- 9 **Godkännande av årsredovisning 2023 Färgelanda kommun** 2024/4 7 - 74
- 10 **Beslut om yttrande för vindpark Medbön i Munkedals kommun** 2024/132 75 - 81
- 11 **Beslut om yttrande för Trafikverket åtgärdsvalsstudie väg 173** 2024/72 82 - 153
- 12 **Ärenden till kommunfullmäktige**
- 13 **Godkännande av Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds (NÄRF) årsredovisning 2023 samt ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen** 2024/116 154 - 246

Ulla Börjesson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Niklas Englund
Nämndsekreterare

Delgivning

Utskriftsdatum: 2024-04-04

Utskriven av: Niklas Englund

Diarienummer: Kommunstyrelsen
Riktning: Inkomna
Datum: 2024-03-07 - 2024-04-04
Notering:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2024.202	I	Avsägelse Maj Andersson (SD)	Niklas Englund
2024-03-11			Kommunledningskontoret
KS 2024/50		Avsägelse av politiska uppdrag 2024	
2024.205	I	Återkoppling kommundialoger Dalsland HT 2023 - Delregional nämnd norra VGR	Niklas Englund
2024-03-12			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.251	I	Begäran om yttrande- Valborgsmässofirande, Stigen Centrum Fabriksdammen Färgelanda A094.257/2024 och A142.426/2024	Patrik Nissen
2024-03-13		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.252	I	Valborgsmässofirande, Stigen Centrum Fabriksdammen Färgelanda A094.257/2024 och A142.426/2024	Patrik Nissen
2024-03-13			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.258	I	Begäran om åtgärder enligt 6 kap 6a i arbetsmiljölagen 20230315	Niklas Englund
2024-03-19			Kommunledningskontoret
KS 2024/128		Begäran om åtgärder enligt 6:6 a AML	
2024.259	I	Begäran om yttrande, Uppställning av tält i samband med tillställning Stampvägen 1 Färgelanda A156.147/2024	Patrik Nissen
2024-03-20		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.260	I	Karta 2 området A156.147/2024	Patrik Nissen
2024-03-20			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.261	I	Karta 1 området A156.147/2024	Patrik Nissen
2024-03-20			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.262	I	Ansökan A156.147/2024	Patrik Nissen
2024-03-20			Sektor samhällsutveckling

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
KS 2024/21		Tillstånd enligt ordningsregler och lokala föreskrifter 2024	
2024.264	I	Svea HR ÖM 13531-22 Slutligt beslut särskilt uppsatt 2024-03-21	Patrik Nissen
2024-03-21			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/267		Omprövning för moderna villkor avseende Stigen Mellan vattenkraftverk i Örekilsälven, Färgelanda kommun	
2024.265	I	Skrivelse till kommunstyrelsens ordförande	Alexander Karlsson
2024-03-15			Kommunledningskontoret
KS 2024/130		Inkommen skrivelse till kommunstyrelsens ordförande	
2024.266	I	Uppsägning av båtplats 16 brygga	Linnéa Thor
2024-03-12			Sektor samhällsutveckling
KS 2022/31		Avtal båtplatser Sundsbron	
2024.269	I	Justering av gemensam energi- och klimatstrategi 2023-2030 - Dalslands miljö & energiförbund	Niklas Englund
2024-03-22			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.271	I	Sammanträdesplan för Sveriges Kommuner och Regioner 2025	Niklas Englund
2024-03-22			Kommunledningskontoret
KS 2024/56		Meddelande från SKR:s styrelse 2024	
2024.272	I	Inbjudan Medbon 240318	Anna Lena Sörensson
2024-03-18			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/132		Avgränsningssamråd vindpark Medbön	
2024.274	I	Placering preciserad Do Dalsland	Patrik Nissen
2024-03-20			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/134		Godkännande av vägvisningsplan för Lelångeleden	
2024.275	I	Vägvisningsplan Do Dalsland	Patrik Nissen
2024-03-20			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/134		Godkännande av vägvisningsplan för Lelångeleden	
2024.276	I	Mall för godkännande vägvisningsplan Lelångenleden	Patrik Nissen
2024-03-20			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/134		Godkännande av vägvisningsplan för Lelångeleden	
2024.278	I	Mejlkontakt angående Kroppefjällsleden och Lelångenleden	Patrik Nissen
2024-03-12		Patrik Nissen	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/134		Godkännande av vägvisningsplan för Lelångeleden	
2024.279	I	Protokoll fört vid Bolagsstämma per capsulam – Färgelanda Vatten AB	Niklas Englund
2024-03-26			Kommunledningskontoret

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.280	I	Förstudie digitaliseringssamverkan mellan kommunerna i Dalsland	Niklas Englund
2024-03-27			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	
2024.298	I	Yttrande över granskningshandling av vattentjänstplan för Färgelanda kommun	Anna Lena Sörensson
2024-04-02			Sektor samhällsutveckling
KS 2023/247		Färgelanda kommuns vattentjänstplan	
2024.302	I	Information om beslut i ärende 10891-2024	Linnéa Thor
2024-04-02		Färgelanda Kommun	Sektor samhällsutveckling
KS 2024/36		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2024	
2024.303	I	Beslut om bifall 28332720, 10891-2024	Linnéa Thor
2024-04-02			Sektor samhällsutveckling
KS 2024/36		Information för kännedom från Länsstyrelsen 2024	
2024.304	I	Faktureringsunderlag för ABT-avtal 2024 Färgelanda från Lantmäteriet	Linnéa Thor
2024-04-03			Sektor samhällsutveckling
2024.305	I	Nominering Västra Vi Unga distriktet	Alexander Karlsson
2024-04-03			Kommunledningskontoret
KS 2024/39		Kulturpris 2024	
2024.306	I	Nominering Emelie Jansson E.Henriksson Kakelugnsmakeri	Alexander Karlsson
2024-04-03			Kommunledningskontoret
KS 2024/39		Kulturpris 2024	
2024.307	I	DMEN 2024-03-28 - Justerat protokoll	Niklas Englund
2024-04-04			Kommunledningskontoret
KS 2024/8		Meddelanden 2024	

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2024-04-04

Utskriven av: Niklas Englund

Diarienummer:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2024-04-10
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
32815	Avtalsförläning vagnparksavtal nr 28759 Färgelanda kommun	
2024-03-22		Kristina Olsson
KS 2024/60	Delegationsbeslut 2024	Niklas Englund
32925	Delegationsbeslut aktivitetsbidrag ht- 2023	
2024-03-28		Lehnida Huric
KS 2024/91	Aktivitetsbidrag ht-2023 och vt-2024	Lehnida Huric
32814	Borgensförbindelse för lån (164053) Valbohem AB	
2024-03-22		Kristina Olsson
KS 2024/60	Delegationsbeslut 2024	Niklas Englund
2024.198	Arrendeavtal för del av Färgelanda prästgård 1:204, Dyrtorp 1:3, Stigen 1:70 - Erik Moselius, Håbyn Gård	
2024-03-01		Patrik Nissen
KS 2024/107	Arrendeavtal för del av Färgelanda prästgård 1:204, Dyrtorp 1:3, Stigen 1:70	Patrik Nissen
2024.199	Signerat arrendeavtal för kayakomat på del av Dagsholm 3:1 - Point 65 Sweden AB	
2024-02-29		Patrik Nissen
KS 2024/102	Arrendeavtal del av Dagsholm 3:1 för kayakomat	Patrik Nissen
2024.253	Signerat avtal med Sotningstjänst i Väst AB gällande sotningstjänster och brandskyddskontroll	
2024-03-13		
KS 2024/125	Avtal med Sotningstjänst i Väst AB gällande sotningstjänster och brandskyddskontroll	Jenny Clasborn
2024.268	Avtal för betalstation Återvinningscentralen	

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2024-03-22		
KS 2024/131	Avtal för betalstation på Återvinningscentralen i Stigen	
		Jenny Clasborn

Ekonomiavdelningen
Ekonomichef
Kristina Olsson

Tjänsteskrivelse
2024-03-26
2024/4

Kommunstyrelsen

Godkännande av årsredovisning 2023 Färgelanda kommun

Beslutsförslag

1. Kommunstyrelsen godkänner för sin del förslaget till årsredovisning för 2023 och överlämnar densamma till revisionen för granskning.
2. Kommunstyrelsen noterar att inga över- eller underskott överförs till 2024 samt att beslutade riktade investeringsmedel för 2023 som inte förbrukats överförs till 2024.
3. Kommunfullmäktige avsätter 11 316 tkr av 2023 års resultat till resultatutjämningsreserv (RUR).

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som sedan överlämnas till revisionen för granskning. Årsredovisningen tillsammans med revisionsrapporten/revisionsberättelsen överlämnas därefter till kommunfullmäktige för prövning av frågan om ansvarsfrihet.

Årsredovisningen för år 2023 visar ett positivt resultat på 16,4 mnkr, vilket är 24,7 mnkr bättre än budget. Verksamheterna totalt i kommunen redovisar en negativ avvikelse jämfört med budget på 9,2 mnkr för helåret. De ökade pensionskostnaderna avseende NÄRF budgeterades på finansien, såsom kommunens pensionskostnader. Av verksamheternas underskott står NÄRF:s ökade pensionskostnader för ca 2,6 mnkr. Med hänsyn taget till detta, så visar verksamheterna ett underskott jämfört med budget på 6,6 mnkr.

Finansverksamheten visar en positiv avvikelse jämfört med budget på 33,9 mnkr för helåret. Detta består till övervägande del av förbättrad skatteprognos med 12,5 mnkr jämfört med budgeterat, tillfälliga generella bidrag på 8 mnkr samt att pensioner, arbetsgivaravgifter och PO-pålägg tillsammans genererar ett överskott jämfört med budgeterat. Ränteintäkter från banken har också erhållits med nästan 2,4 mnkr, vilket inte budgeterats.

Kommunfullmäktige antog **Riktlinjer för Resultatutjämningsreserv (RUR)** den 2013-12-11 §151, dnr 2013-569. Av dessa framgår att **avsättning** bör ske i sådan omfattning att kommunen tror sig kunna klara en normal konjunkturedgång utan att detta påverkar verksamheten kortsiktigt. Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen. Även om en planerad avsättning kan beslutas i budgeten så är det först när resultatet för året är klart som den slutliga avsättningen kan avgöras.

Då kommunen även i år har en positiv soliditet (inkl. pensionsförpliktelser) är belopp motsvarande den del av resultatet som överstiger en procent av skatter och bidrag möjlig att avsätta till RUR. Balanskravsutredningen visar att 11 316 tkr av 2023 års resultat föreslås avsättas till RUR. Förvaltningen har samrått med revisor och denne har inget att invända i frågan. Kommunfullmäktige fattar slutgiltigt beslut kring avsättning till RUR i samband med behandling av årsredovisningen. Efter denna avsättning skulle då den sammanlagda RUR:en uppgå till 41 403 tkr.

Av Riktlinjer **för Resultatutjämningsreserv (RUR)** den 2013-12-11 §151, dnr 2013-569 framgår även att **disposition** ska i princip endast ske då kommunens skatteintäkter får en svag utveckling till följd av en konjunkturedgång. En konjunkturedgång kan anses inträffa när det råder en allmän enighet om detta bland kommunernas företrädare. Överläggning med kommunens revisorer bör också ske inför beslut. Vid disposition bör även en bedömning göras av när konjunkturen återhämtar sig.

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med bokslut för att täcka oplanerade underskott. Med SKR:s nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2024 och 2026-2027. (SKR Cirkulär 23:56)

Kommunkoncernen visar ett positivt resultat för 2023 på 14,4 mnkr.

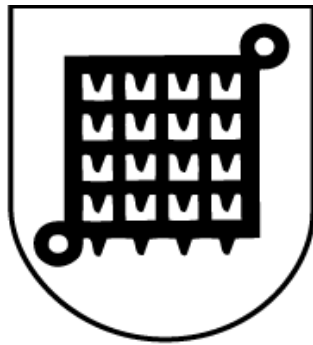
Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, daterad 2024-03-26
Årsredovisning 2023 Färgelanda kommun

Sändlista:

Revisionen

Kristina Olsson
Ekonomichef

Årsredovisning 2023

Färgelanda kommun

Årsredovisning
2023

Innehållsförteckning

Färgelanda kommun	4
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	5
Kommunchefen har ordet	6
Förvaltningsberättelse	7
Översikt över verksamhetens utveckling	7
Den kommunala koncernen	9
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	11
Händelser av väsentlig betydelse	13
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	14
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	16
Balanskravsresultat	22
Väsentliga personalförhållanden	23
Förväntad utveckling	27
Resultaträkning	29
Balansräkning	30
Kassaflödesanalys	31
Notförteckning	33
Drift- och Investeringsredovisning	38
Kommunfullmäktige	40
Verksamhetsbeskrivning	40
Händelser av väsentlig betydelse	40
Resultaträkning	40
Utfall per verksamhetsområde	40
Analys av utfall per verksamhetsområde	41
Kommunstyrelse och stab	42
Verksamhetsbeskrivning	42
Händelser av väsentlig betydelse	42
Resultaträkning	44
Utfall per verksamhetsområde	44
Analys av utfall per verksamhetsområde	44
Investeringsredovisning	45
Förväntad utveckling	45
Slutsats	45
Sektor samhällsutveckling	46
Verksamhetsbeskrivning	46
Händelser av väsentlig betydelse	47
Resultaträkning	49
Utfall per verksamhetsområde	49
Analys av utfall per verksamhetsområde	49
Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på	50
Investeringsredovisning	50
Förväntad utveckling	51
Socialnämnden	52
Verksamhetsbeskrivning	52
Händelser av väsentlig betydelse	52
Resultaträkning	52
Utfall per verksamhetsområde	52

<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	53
<i>Volym- och nyckeltal</i>	54
<i>Investeringsredovisning</i>	54
<i>Förväntad utveckling</i>	55
<i>Slutsats</i>	55
Utbildningsnämnden	56
<i>Verksamhetsbeskrivning</i>	56
<i>Händelser av väsentlig betydelse</i>	56
<i>Resultaträkning</i>	57
<i>Utfall per verksamhetsområde</i>	57
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	57
<i>Volym- och nyckeltal</i>	59
<i>Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på</i>	59
<i>Investeringsredovisning</i>	60
<i>Förväntad utveckling</i>	60
<i>Slutsats</i>	61
Valbohem AB	62
<i>Verksamhet Valbohem AB</i>	62
<i>Resultaträkning Valbohem AB</i>	62
<i>Balansräkning Valbohem AB</i>	62
Färgelanda Vatten AB	63
<i>Verksamhet Färgelanda Vatten AB</i>	63
<i>Resultaträkning Färgelanda Vatten AB</i>	63
<i>Balansräkning Färgelanda Vatten AB</i>	63
Redovisningsprinciper	64
Begreppsförklaringar.....	65

Färgelanda kommun

Färgelanda kommun ligger i landskapet Dalslands sydvästra del och tillhör Västra Götalands län. Kommunen är cirka 4 mil lång och nära 2 mil bred, med Lerdal längst i norr och Nättjebacka längst i söder

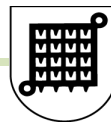
Med sitt natursköna läge är Färgelanda kommun en attraktiv plats att bo, leva och verka i. I kommunen bor det cirka 6 450 invånare som till största del är koncentrerade till de fyra tätorterna Ödeborg, Färgelanda, Stigen och Högsäter. Färgelanda som centralort utgör centrum för den kommunala servicen med förutom skolor och äldreomsorg även vårdcentral, bibliotek/kulturhus och kommunens samlade förvaltning.

Kommunen har en fantastisk tillgång till forn- och kulturhistoria och det finns gott om fornlämningar av alla slag. I Valbodalen hittar man Dalslands mest storslagna minnesmärken från järnåldern. Söder om Färgelanda samhälle finns Håvestens gravfält vid Ättehögsudden, vid Ödeborgs fornsal finns också ett gravfält och vid Brötegården finns hällristningar från bronsåldern. I kommunens norra delar, bl.a. i Råggård, Tångelanda och strax söder om Högsäter finns många fornlämningar i form av gravfält och hällkistor. Där finns även många sevärdheter såsom kyrkor, hembygdsgårdar, museum och andra historiska byggnader och platser. I Färgelanda är vi stolta över vår historia och vill att framtida generationer ska få njuta av denna fantastiska plats och arbetar därför aktivt med hållbarhetsfrågor och Agenda 2030.

Färgelanda kommun har ett strategiskt centralt geografiskt läge. Det är enkelt att ta sig till och från kommunen. Med närheten till väg 172 och E6 är det inte långt bort till storstäder som Göteborg och Oslo. Kollektiva direktförbindelser finns till Uddevalla som endast ligger tre mil bort. Närheten innebär bra möjligheter för arbetspendling, företag och handel.

En meningsfull fritid är viktig för en god hälsa och i Färgelanda kommun är det enkelt att ha ett aktivt fritidsliv då det finns många aktiva föreningar som tillsammans skapar ett rikt kultur- och fritidsliv. Många av fritidsaktiviteterna kretsar kring naturen eftersom kommunen erbjuder en rik mångfald av glittrande sjöar och orörd vildmark. I kommunen är även sportlivet starkt och man kan bland annat välja mellan badminton, judo, fotboll, ridning och handboll. Strax söder om Färgelanda samhälle hittar vi även en av Dalslands vackraste golfbanor som lockar besökare från hela Västsverige och i norr hittar vi en av Sveriges mest aktiva klubb för luftballonger.

Färgelanda kommun är den största arbetsgivaren i kommunen med ca 500 anställda och det företag som sysselsätter flest är IAC Group Sweden AB med ca 400 anställda. Näringslivet i kommunen präglas av ett stort antal småföretag framför allt inom branschen tillverkning och utvinning. Kommunen har även av tradition stark anknytning till de gröna näringarna jord- och skogsbruk, vilket har en stor betydelse för kommunen. I och med vår rika kulturbygd och närhet till orörd vildmark med skog och sjöar spelar också turist- och besöksnäringen en allt större roll för kommunen.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

År 2023 har präglats av en rad utmaningar vad gäller det ekonomiska läget, framför allt avseende budgetarbetet för perioden 2024–2026. Däremot blev år 2023 inte så illa som vi befarat utan blir totalt ett överskott som överstiger budgeterat resultat. Bekymret är att fortfarande gör vissa av våra verksamheter betydande underskott.

Under 2023 har ett stort arbete påbörjats vad det gäller strukturella förändringar både gällande fastighetsbeståndet och befolkningsutvecklingen som ser ut att minska i hög omfattning. Framför allt vad det gäller de yngre åldrarna som gör att vi har alldeles för många skolor i förhållande till antalet barn. Dessutom är många av våra fastigheter i ett väldigt dåligt skick.

Vi har också under 2023 gått med i den så kallade prislappsmodellen anordnad av SKR. Modellen bygger på att vi får en prislapp på våra verksamheter i jämförelse med jämförbara kommuner, vilket borde vara till god hjälp i budgetarbetet 2025 och framåt.

Trots det kärva läget vi står inför finns det ändå framtidstro på att vi skall klara oss igenom detta genom att fatta viktiga men inte roliga beslut som får vår kostnadsmassa att minska.

Jag vill också passa på att rikta ett stort tack till vår duktiga och oerhört lojala personal som gör ett jättefint arbete.

Ulla Börjesson

Kommunstyrelsens ordförande

Kommunchefen har ordet

2023 har varit en tid av stora utmaningar för vår kommun. Trots de pågående globala händelserna har vi dock fortsatt arbeta för att skapa en hållbar och trygg framtid för våra medborgare. Detta gör vi genom våra hängivna, flexibla, drivna och lösningsorienterade medarbetare som hittat oprövade banor och oförtrutet fortsatt leverera kommunal service till våra invånare.

Kommunens finansiella situation är synnerligen ansträngd, och det krävs kraftfulla åtgärder för att på lång sikt uppnå en balanserad ekonomi och verksamhet. Innovativa lösningar, modiga beslut och flexibilitet är nödvändiga och helt avgörande för att kommunen fortsatt ska kunna fullgöra vårt viktiga uppdrag gentemot samhället.

Slutligen vill jag rikta ett stort tack till alla våra fantastiska medarbetare för det fenomenala arbete ni utför och ert engagemang. Det är era insatser som påverkar de människor vi är här för. TACK!

Katrin Siverby

Kommundirektör

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Tabellen nedan visar kommunens utveckling 2018–2022.					
	2023	2022	2 021	2 020	2019
Antal invånare (folkmängd)	6 434	6 512	6 576	6 658	6 637
Kommunal skattesats (%)	22,91	22,91	22,26	22,26	22,26
Verksamhetens intäkter (mnkr)	81,0	72,4	79,6	70,9	82,5
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	490,9	462,5	430,4	415,6	399,8
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-543,9	-492,3	-495,2	-485,2	-486,5
Årets resultat (mnkr)	16,4	30,7	3,3	-10,6	-31,5
Soliditet (%)	33,9	31,7	26,7	22,4	27,8
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser (%)	7	3	-7	-11	-7
Investeringar (netto mnkr)	10	11	7,5	3,7	18,7
Självfinansieringsgrad (ggr)	4,7	3,8	2,1	-3,8	0,2
Långfristig låneskuld (mnkr)	44	47	51	55	39
Antal anställda	495	487	511	509	517

Antal invånare

Under perioden 2016–2020 var befolkningsutvecklingen svagt positiv. Denna trend bröts 2021. Antalet invånare i Färgelanda kommun minskade med 82 personer under 2021, med 64 personer 2022 och med ytterligare 78 invånare 2023. 2023 års minskning beror till hälften av negativt flyttnetto och till hälften av negativt födelsenetto. Ny befolkningsprognos har framtagits under 2023. Denna visar att från 2022 fram till prognosperiodens slut 2032 förväntas folkmängden att minska med 345 personer. Denna prognos är oroväckande då befolkningsutveckling och struktur utgör den över tid viktigaste påverkansfaktorn för kommunens ekonomi och verksamhet.

Skattesats

Från och med 2022 höjdes skatten med 65 öre, skattesatsen uppgår således till 22,91 procent.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter, som nu till drygt 40 procent utgörs av riktade statsbidrag, är nu näst intill uppe i det belopp som redovisades för 2019. Behöver då beaktas att allmänna pris- och kostnadsläget varit något helt annat, speciellt de senast åren då inflationen varit hög.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Under 2020 erhöll kommunen extra tillskott från staten med 12 mnkr. Skatteavräkningen 9,8 mnkr samt generella statsbidrag under 2022 3,6 mnkr, tillsammans 13,4 mnkr, motsvarade drygt 40

procent av totala förändringen av skatteintäkter och generella statsbidrag mellan 2021 och 2022. Förändringen av skatteintäkter och bidrag mellan åren 2022 och 2023 består till ungefär hälften av skatteavräkningen 6,9 mnkr och generella statsbidrag 8 mnkr.

Verksamhetens kostnader

I 2021 års kostnader ingår jämförelsestörande post på ca 7 mnkr som är att härröra till den IT-krasch som kommunen drabbades av i december 2019. Verksamhetens kostnader har ökat med cirka 57 mnkr under femårsperioden, vilket motsvarar en ökning med nästan 12 procent.

Årets resultat

Efter 2016 och 2017 med goda resultat har utvecklingen till och med 2020 varit negativ. För 2019 och 2020 innebar det dessutom stora negativa resultat.

2019 års resultat belastades med kostnader av engångskaraktär på ca 18 mnkr som till största del härrör från fastighetsförsäljningar samt att investeringsprojekt som avbrutits kostnadsförts. I resultatet ingick även intäkt av engångskaraktär på 1,8 mnkr avseende pensionsavsättning som återförts/upplösts genom att reducera kostnaden för pensionsutbetalningar. Exklusive dessa poster av engångskaraktär redovisades ett negativt resultat på ca 15 mnkr för 2019.

2020 redovisades ett negativt resultat på 10,6 mnkr, trots statens extra tillskott på 12 mnkr och att staten ersatt sjuklönekostnader med ca 3,7 mnkr. Dessutom har förändringen av pensionsskulden till NÄRF påverkat årets resultat positivt med 2,0 mnkr. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisades ett negativt resultat på ca 28 mnkr för 2020.

2021 redovisades ett positivt resultat på 3,3 mnkr. Staten ersatte även då sjuklönekostnader med ca 2,8 mnkr. Dessutom belastades resultatet med ca 7 mnkr som avsåg differens som inte kunnat utredas och som härrör från den IT-krasch som kommunen drabbades av i december 2019. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisades ett positivt resultat på 7,5 mnkr för 2021.

2022 redovisades ett positivt resultat på 30,7 mnkr. Även detta år ingick av staten ersatta sjuklönekostnader med ca 2,9 mnkr samt generella statsbidrag på 3,6 mnkr. Exklusive dessa jämförelsestörande poster redovisades ett positivt resultat på 24,2 mnkr för 2022. Skatteavräkningen för föregående och innevarande år (2021 och 2022), 9,8 mnkr, bidrog också till det goda resultatet.

2023 redovisas ett positivt resultat på 16,4 mnkr. Under 2023 har 8 mnkr i generella statsbidrag erhållits samt skatteavräkningen varit positiv med 6,9 mnkr. Dessa tillsammans utgör i princip det positiva resultatet.

Soliditet

Fram till och med delårsbokslut 2019 stärktes soliditeten, om än med små steg. Därefter följde en negativ trend till stor del beroende på stora negativa resultat och ökad nyupplåning. Under 2021 förbättrades soliditeten med drygt fyra procentenheter, till största delar på grund av positivt resultat och en krympande balansräkning. Hyresavtal gällande Solgården omförhandlades, vilket innebar en minskad balansomslutning på ca 40 mnkr. Soliditeten stärktes med fem procentenheter under 2022 och med ytterligare drygt två procentenheter under 2023. Detta till övervägande del med anledning av de förhållandevis stora positiva resultaten.

Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser

Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelser och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen. Efter negativ utveckling från 2018 till 2020 var soliditeten 2021 tillbaka på 2019 års nivå. Pensionsförpliktelserna minskade med ca 8 mnkr under 2021, vilket var en del av förändringen. Vid årsbokslut 2022 visades för första gången en marginellt positiv soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser. Denna har under 2023 ökat och uppgår till sju procent vid årets slut. Överskotts-fonder hos Skandia har under 2022 och 2023 använts för att lösa in intjänade pensionsrätter 1997-12-31. Den inlösta skulden var ca 8,5 miljoner kronor, exklusive löneskatt, 2022 och ca 1,6 miljoner kronor 2023. Kommunen tar med denna inlösen bort de allra äldsta i

beståndet. Inlösen av pensionsrätter tillsammans med goda resultat är största anledningen till en svagt positiv soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser.

Investeringar

Investeringarna har fluktuerat mellan åren men generellt har dessa under många år uppgått till mycket låga nivåer. Den hårt ansträngda ekonomiska situationen, med köpstopp och mycket ansträngd likviditet, samt vakanser hade stor påverkan på investeringarna 2020. Det fortsatt ansträngda ekonomiska läget och avsaknad av målbild kring hur fastighetsbeståndet ska se ut framöver har haft stor påverkan på 2021-, såväl som 2022- och 2023 års investeringsnivåer.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden visar hur kassaflödet från den löpande verksamheten har kunnat medverka till finansiering av nettoinvesteringarna. Dålig budgetföljsamhet, brister i ekonomistyrningen samt avsaknad av målbild och beslut kring fastighetsbeståndet bidrar till dessa fluktuationer.

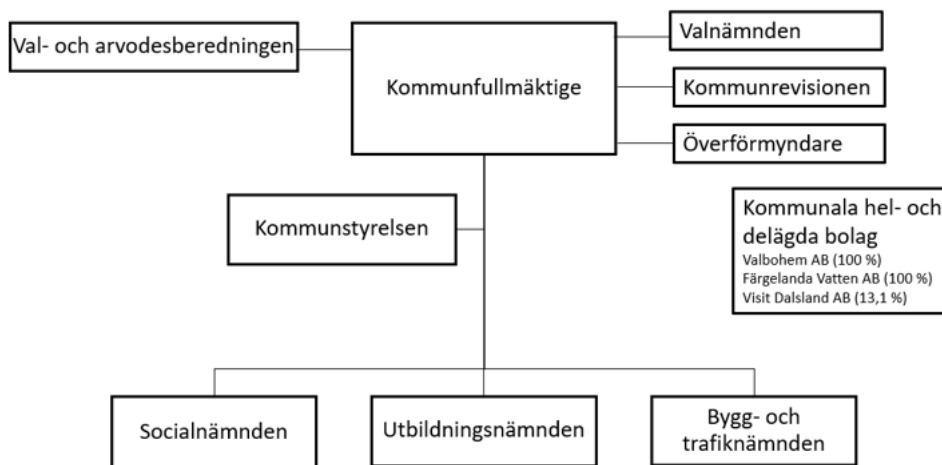
Långfristig låneskuld

Under första kvartalet 2020 krävdes en nyupplåning på 20 mnkr för att klara den akuta likviditetssituationen.

Antal anställda

En minskning med ca 20 anställda under femårsperioden.

Den kommunala koncernen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutade organ och består av 31 ledamöter som är valda av folket i allmänna val. Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2022-2026 är:

- Sverigedemokraterna 11 mandat
- Socialdemokraterna 8 mandat
- Centerpartiet 6 mandat
- Moderaterna 3 mandat
- Liberalerna 2 mandat
- Kristdemokraterna 1 mandat

Kommunfullmäktige ansvarar för bland annat de övergripande strategiska frågorna såsom; mål och riktlinjer, budget, skattesats, taxor och avgifter, fysisk planering, grunder för ersättning till partierna och de förtroendevalda, den politiska organisationen, ansvarsfrihet för förtroendevalda.

Revisionen, som består av fem förtroendevalda ledamöter, är kommunfullmäktiges organ för objektiv och förutsättningslös granskning och kontroll av hela den kommunala organisationen. Granskningen ska genomföras i en sådan omfattning att revisorerna varje år kan lämna ett underlag för kommunfullmäktiges ställningstagande i frågan om ansvarsfrihet kan lämnas för kommunstyrelsen och nämnderna.

Kommunstyrelsen består av 11 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska också leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska bereda ärenden till fullmäktige. Kommunstyrelsen är även ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse inklusive kommunens fastighetsinnehav.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över de kommunala bolagen, samt över de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Bygg- och trafiknämnden består av 5 ledamöter och ansvarar för delar av kommunens uppgifter enligt Plan- och bygglagen med särskild inriktning på myndighetsutövning mot enskild. Nämnden handlägger också ärenden med stöd av Trafiklagstiftningen (lokala trafikföreskrifter mm). Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Socialnämnden består av 7 ledamöter och ansvarar för kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med flera lagar inom det sociala området. Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Socialnämnden har ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare som hanterar myndighetsutövning mot enskild utifrån ovanstående nämnda lagstiftning inom området.

Utbildningsnämnden består av 7 ledamöter och ansvarar för den verksamhet som regleras i Skollagen, med undantag för själva driften av verksamheterna och är huvudman för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och fritidshem. Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Överförmyndare; om någon på grund av sjukdom, psykiska störningar, försvagat hälsotillstånd eller liknande, behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sin ekonomi, kan domstolen förordna en god man eller förvaltare. Tillsynen över gode män och förvaltare sköts av en överförmyndare. Sedan 2010 finns avtal med Uddevalla kommun avseende handläggarsöd till överförmyndaren.

Partistöd; kommuner och landsting får ge ekonomiskt bidrag till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Det finns ingen skyldighet att lämna partistöd men detta sker oftast alla kommuner, landsting och regioner gör det. Storleken på stödet varierar dock mellan kommunerna.

Valnämnd; Valnämnden består av 6 ledamöter. Valnämnden ansvarar för genomförandet av val i kommunen och med val avses val till riksdag, landsting och kommunfullmäktige. Vidare ansvarar valnämnden för folkomröstningar, och val till EU-parlamentet. Arbetet sker i nära samarbete med Länsstyrelsen som har det yttersta ansvaret för val.

I kommunkoncernen ingår kommunens helägda aktiebolag, Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB.

Valbohem AB har till uppgift att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter och inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen inom kommunen.

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och

avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter. Bolaget äger samtliga VA anläggningar i Färgelanda kommun. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften och annan förenlig verksamhet sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelanda Vatten AB äger 7 % av det gemensamma bolaget Västvatten AB.

Kommunen har också **minoritetsintressen** i Dalslands miljö- och energiförbund (DMEF), Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF), Visit Dalsland AB samt Stiftelsen för Dalsland kanals framtida bestånd. Fyra av Dalslandskommunerna har en gemensam Miljönämnd inom kommunalförbundet (DMEF). Dessa verksamheter redovisas separat och ingår inte i kommunens årsredovisning.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För Färgelanda kommun råder likartade **utmaningar** som för flera andra kommuner. De största är följande, vilka har ett starkt samband med varandra:

Finansiering av framtidens välfärd, såväl drift och investeringar som nödvändiga utvecklingsinsatser

Utmaningen är till övervägande del beroende av den nationella ekonomiska utvecklingen, men även av den lokala näringslivs- och befolkningsutvecklingen. Därutöver av kommunens förmåga att hålla nere kostnadsutvecklingen utan att stagnera i utveckling och attraktivitet.

Kompetensförsörjning i en allt hårdnande konkurrens

Utmaningen är direkt kopplad till kommunens attraktivitet, både som arbetsgivare och som plats att leva och bo på, men är även kopplad till finansiell styrka och befolkningsutveckling.

Att kunna leva upp till medborgarnas ökande förväntningar på offentlig service

Förväntningarna tenderar att öka över tiden i takt med välfärds- och teknikutvecklingen. Kloka och modiga beslut behöver fattas i utvecklingen av välfärden. Sambandet mellan välfärdens kvalitet och service, kompetensförsörjning och finansiering återspeglas i kommunens uppdrag. Balansen mellan dessa delar är en förutsättning för långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet.

Kommunens fastighetsbestånd

Under 2020 genomlyste extern part kommunens fastighetsbestånd. Sammantaget visade denna utredning stora brister i kommunens fastighetsbestånd och därmed ett stort eftersatt underhållsbehov. Kapacitetsutredningen visade även att kommunen har en överkapacitet på lokaler främst inom skolans område. Sammanfattningsvis visades att ett antal viktiga strategiska beslut skulle krävas inom snar framtid.

Fastighetsförvaltningen har därefter arbetat intensivt tillsammans med verksamheterna för genomförande av förstudier, de som framkom under arbetet med lokalförsörjningsplanen. Arbetet kring fastighetssituationen utifrån befolkningsprognos och behov, lokalernas kapacitet, tekniska status och ändamålsenlighet har fortsatt och intensifierats under 2023. Syftet är att komma fram till vägledande scenarier som kan underlätta investeringsbeslut gällande kommunens framtida fastighetsbestånd.

I oktober 2023 beslutade Kommunstyrelsen att de strategiska fastighetsfrågorna ska hanteras centralt av Kommunstyrelsen. KF ställde sig *inte* bakom. Lokalstrategigrupp har tillsatts bestående av kommundirektören, de tre sektorcheferna, fastighetsförvaltaren och ekonom. Gruppen började sitt arbete i november 2023.

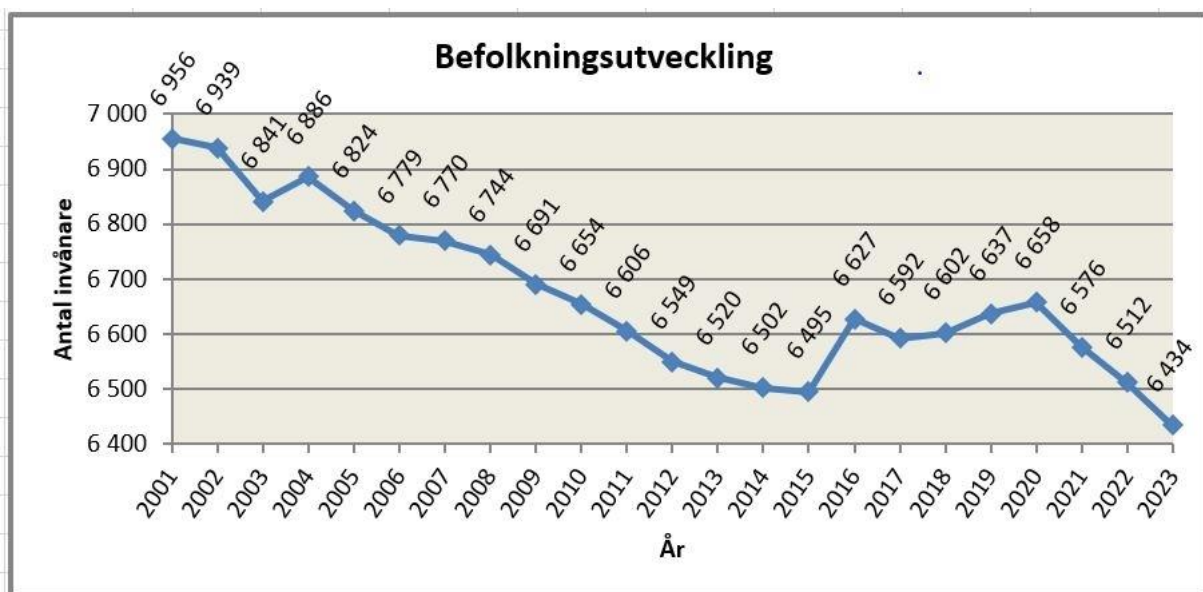

Befolkning

Befolkningsutveckling och struktur utgör över tid den viktigaste påverkansfaktorn för kommunens ekonomi och verksamhet.

Den sista december 2023 uppgick Sveriges befolkning till 10 551 707 personer, vilket är en ökning med 30 151 personer under året. Detta är den lägsta folkökningen i absoluta tal sedan 2001. Att folkökningen är lägre än tidigare beror på ett minskat barnafödande, ett lägre antal invandringar samt ett högre antal utvandringar (Källa: SCB). Befolkningen bestod vid årsskiftet av 49,7 procent kvinnor och 50,3 procent män.

Färgelandas befolkning uppgick den sista december till 6 434 invånare, varav 48,0 procent kvinnor och 52,0 procent män. Jämfört med 2022 innebär det en minskning med 78 invånare. Kommunens flyttnetto var negativt 2023. 39 fler personer flyttade ut från kommunen än till. Under 2023 föddes 45 barn, 22 färre än under år 2022. Antalet avlidna invånare uppgick till 85, 7 fler än under år 2022. Födelsenettet för Färgelanda kommun var således även det negativt med 40 personer 2023. Färgelandas befolkningsutveckling framgår av nedanstående diagram.

Den svenska ekonomin

SKR skriver i cirkulär 23:56 från december 2023 att trots svag omvärldskonjunktur 2023 har svensk industri och export utvecklats hyfsat starkt, till skillnad från den inhemska efterfrågan i Sverige. Dessvärre tycks inte någon snar vändning stunda utomlands. Världshandeln har sjunkit en tid och ledande indikatorer pekar på en fortsatt svag tillväxt för global industri och handel. Den inflations- och räntedrivna konjunkturedgången syns alltmer i tjänstesektorn och på arbetsmarknaden i flertalet ekonomier, som hittills har visat sig motståndskraftiga. Detta tynger nu BNP-tillväxten. USA avviker hittills tydligt bland utvecklade länder, med en relativt hög tillväxt 2023. Även där väntas de senaste årens uppgång för inflation och räntor slutligen ge ett mer tydligt avtryck i ekonomin. 2024 förväntas konjunkturen också dämpas i USA.

Fallet i inflationen beräknas fortsätta under 2024, såväl i USA som i Europa (och Sverige), vilket i sig ger en viss lättnad. Men att centralbankerna, inklusive Riksbanken, 2024 förväntas sänka sina styrräntor blir en viktigare stimulans. Redan nu syns betydande nedgångar för långräntorna.

BNP minskar 2023 och ökar därefter svagt 2024, det är främst en svag inhemska efterfrågan som håller tillbaka konjunkturen på kort sikt. Med en viss fördröjning påverkar det arbetslösheten negativt.

I Sverige ser vi en svag BNP-tillväxt som tar fart igen först under hösten 2024 och då gradvis. Arbetsmarknaden påverkas med viss eftersläpning. Sysselsättningsgraden har minskat under ett antal månader. SKR räknar med en fortsatt försvagning 2024, där en svag utveckling för arbetade

timmar bromsar lönesumman. Därigenom dämpas såväl hushållens konsumtionsefterfrågan som det kommunala skatteunderlaget. I Sverige och omvärlden antas en konjunkturuppgång under 2025.

Staten styr med riktade statsbidrag

På det nationella planet håller trenden med detaljstyrning i sig. Kortsiktiga statliga insatser genom styrning med bidrag på en mängd områden gör det svårare att få en förutsägbarhet och långsiktighet i planeringen.

Finansiella risker

Kommunens räntebärande skulder uppgick till ca 47 mnkr (51 mnkr) per den sista december 2023. Upplåningen löper både med rörlig och bunden ränta. Enligt finanspolicyn får inte mer än 20 procent av låneskulden förfalla varje enskilt kalenderår. Omsättning av lån har inneburit väsentligt högre räntor. Rådande ränteläge är kännbart även för kommunen genom avsevärt högre räntekostnader.

Pensionsförpliktelse

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta eftersom skulden ska finansieras under kommande år. Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelse och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen. Skandias prognos används. Beräkningarna bygger på den modell som anvisas i RIPS, dvs. SKR:s riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, enligt RKR:s rekommendationer. Underlag för beräkningarna utgörs av data i Skandias register strax före beräkningstillfället. Förändringen mellan åren beror på avslutade och tillkommande anställningar.

Överskotts-fonder hos Skandia har under de två senaste åren använts för att lösa in intjänade pensionsrätter 1997-12-31. Den inlösta skulden under år 2022 var ca 8,5 miljoner kronor, exklusive löneskatt, och under 2023 ca 1,6 miljoner kronor. Kommunen tar med denna inlösen bort de allra äldsta i beståndet. Förutom en stor riskreducering för kommunen där man tar ansvar för det historiska arvet i ansvarsförbindelsen, får man positiva resultat effekter under de närmaste 20 åren.

Tabellen visar kommunens pensionsåtaganden vid årsskiftet jämfört med föregående år.

Pensionsåtaganden (Tkr)	2023-12-31	2022-12-31
1) Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
a) Avsättning inkl. särskild löneskatt	7 051	6 931
b) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	119 731	120 448
2) Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring		
3) Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse		
4) Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	126 782	127 379

Förvaltade pensionsmedel

Placeringar avseende pensionsmedel finns inte.

Händelser av väsentlig betydelse

Ekonomisk situation

Kommunens bekymmersamma ekonomiska situation har satt en stor prägel under året. Färgelanda

har fortfarande ett mycket allvarligt ekonomiskt läge. Kommunen har visserligen vidtagit olika effektiviseringsåtgärder, men samtidigt har utmaningarna ökat. Samhällskrisen, med bland annat krig i Europa, har påverkat och påverkar fortfarande såväl privatpersoner och företag som den offentliga verksamheten. För kommunen har det inneburit ökade kostnader, hög inflation och kraftigt ökade pensions- och räntekostnader. Då kommunen inte har en ekonomi i balans sedan tidigare och således saknar buffertar, så har det ekonomiska läget blivit än tuffare.

I organisationen gäller noggrann vakansprövning av alla tjänster och att beslut kring rekrytering av chefs- samt sektors- och avdelningsövergripande funktioner hanteras av kommundirektören. Budgetuppföljning ska ske till närmast överordnad chef med redovisning av förslag på åtgärder utifrån uppdraget att ha en budget i balans. Utöver ovanstående gäller stor restriktivitet avseende inköp samt särskilda aktiviteter, insatser och projekt.

SKR Projekt - Prislappsmodellen

Den 31 maj 2023 (§ 92) beslutade kommunstyrelsen om Färgelanda kommuns deltagande i SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) projekt Prislappsmodellen. Målet är att genomföra en budgetprocess som utgår från en resursfördelningsmodell baserad på verksamheternas prislappar. Projektet påbörjades under augusti och fortskrider enligt plan.

Organisation

Ny utbildningschef har tillträtt under augusti 2023. Vidare har en större organisationsöversyn genomförts, som primärt påverkat Sektor Samhällsutveckling och Kansli- och IT-avdelningen. Syftet med översynen har varit att erhålla en organisation som bättre matchar behov som kvalitet, utveckling, verkställighet och arbetsmiljö.

Förändringsresan

I augusti 2020 fattade kommunstyrelsen beslut om en handlingsplan med anledning av förändringsarbete avseende styrnings- lednings- och arbetsmiljöfrågor. Handlingsplanen tillsammans med många andra åtgärder innebär en förändringsresa över längre tid för organisationen. Kultur- och strukturreisan påbörjades under 2021. Kommunen har fortsatt förändringsarbetet även under 2023, men arbetet har påverkats resursmässigt av stora förändringar i kommunens ledningsgrupp.

Samverkan

Samverkan kring socialchef med Dals-Eds kommun har både påbörjats och avslutats.

Efter att även Åmål visat intresse för samverkan i Dalsland har respektive kommunfullmäktige i de fem Dalslandskommunerna antagit "Avsiktsförklaring Dalslandssamverkan". Denna ersätter tidigare avsiktsförklaring avseende kommunal samverkan 4D. Samverkansarbetet fortskrider.

Gatersbyn 120 Fastighets AB

Kommunfullmäktige beslutade 2020-04-15, KF § 35 Dnr 2020/87, att Gatersbyn 120 Fastighets AB ska träda i frivillig likvidation och uppdrog till styrelsen och ägarombudet att vidta erforderliga åtgärder för att genomföra likvidationen. Processen har av olika anledningar blivit försenad, men 2023-05-25 avslutades likvidationen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning- och ledning

Kommunfullmäktige antog den 2016-06-22 § 86, dnr 2015-534, nu gällande Styr- och Ledningssystem för Färgelanda kommun.

Målstyrning

Kommunens vision är enligt MRP 2023–2025 **Färgelanda – En trygg kommun med tillväxt och livskraft.**

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer prioriterad inriktning och verksamhetsmål samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till nämnderna. De prioriterade inriktningarna bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet samt ska vara vägledande för nämnderna i deras arbete.

Uppsiktsplikt och intern kontroll

Enligt Kommunallagen 6 kapitel 1 § ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana företag som avses i 10 kapitel 2–6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Enligt 6 kapitel 12 § får kommunstyrelsen från övriga nämnder, beredningar och anställda i kommunen begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i Kommunallagens 6 kapitel 6 §, "Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt."

Kommunstyrelsen antog 22 maj 2019 (§ 88) nuvarande Riktlinjer för intern kontroll i Färgelanda kommun. Färgelanda kommun ska ha en god intern kontroll i sin verksamhet, vilket i sin tur genererar en god ekonomisk hushållning. Dessa riktlinjer syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll, det vill säga de ska med en rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås;

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Rättvisande och tillförlitlig redovisning och information om verksamheten.
- Säkerställa att lagar, policys, reglementen etc. tillämpas.

Det primära syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige fastställda målen uppfylls. Den interna kontrollen ska skydda kommunen mot förluster eller förstörelse av dess tillgångar, samt eliminera eller upptäcka allvarliga fel. Den interna kontrollen ska vara en naturlig del i verksamheten och den fungerar som ett skydd mot oberättigade misstankar för både förtroendevalda och tjänstemän.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för en god intern kontroll. Kommunstyrelsen ska varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen inom eget ansvarsområde för nästkommande år. Planen antas senast under december månad. Kommunstyrelsen kan också besluta om gemensamma kontrollpunkter för förvaltningen. Detta sker i samband med att kommunstyrelsen beslutar om sin egen kontrollplan. Uppföljning av innevarande års interna kontrollplan sker i samband med att kommunstyrelsen beslutar om plan för eget ansvarsområde för kommande år. Kommunstyrelsen ska i samband med årsredovisningen följa upp kommunens samlade interna kontrollplan för föregående år.

Nämnden ska varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen för nästkommande år. Planen antas senast under december månad. Beslutad intern kontrollplan översänds till kommunstyrelsen. Uppföljning av innevarande års interna kontrollplan sker i samband med att nämnden beslutar om plan för kommande år. Uppföljningen översänds till kommunstyrelsen för att ingå i en samlad uppföljning av kommunens totala interna kontroll som sker i samband med årsredovisningen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommuner har sedan 1990-talet enligt kommunallagen haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. I början av 2000-talet tillkom även balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet till resultatutjämningsreserver. Samtliga dessa lagstiftningskrav ska årligen följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

I detta avsnitt görs en analys av kommunens mål för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige fastställt. I kommande avsnitt görs en balanskravsutredning och redovisning av resultatutjämningsreserven (RUR).

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunen ha fastställda riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Kommunen ska även fastställa finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Kommunen ska också besluta om man vill använda sig av en resultatutjämningsreserv.

Av Mål- och resursplan 2023–2025, antagen av kommunfullmäktige 2022-12-19 § 149 framgår att enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Miniminivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden. I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning att kommunen uppfyller 100% av de finansiella målen samt minst 75% av verksamhetsmålen som är antagna av kommunfullmäktige.

Finansiella mål

För planperioden 2023–2025 har två finansiella mål fastställts av Kommunfullmäktige:

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till 2,0 - 4,0 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten årligen ska öka och på sikt uppgå till minst 35 procent.

Färgelanda kommun behöver på sikt ha en resultatnivå på 5,0 - 6,0 procent utifrån bland annat det stora investeringsbehov som finns.

I Mål- och resursplan 2023–2025 (KF 2022-12-19 § 149) har revideringar gjorts utifrån nya prognoser gällande; skatteintäkter och generella bidrag, index, pensions- och räntekostnader. Detta resulterade i negativa resultat för planperioden. 2023 års negativa resultat bedömdes kunna täckas av resultatutjämningsreserv. För att kunna uppnå en relevant resultatnivå för 2024 och 2025 krävs kraftfulla politiska beslut.

Årets finansiella mål	Utfall 2023	Budget 2023
Resultat, %	3,3	-1,75
Resultat, mnkr	16,4	-8,2
Soliditet, %	33,9	35

Kommunen som helhet redovisar ett positivt resultat på 16,4 mnkr för 2023. Årets resultat uppgår till 3,3 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Ett resultatmål på -1,75 procent budgeterades för året. Såväl resultatmålet för året som planperiodens resultatmål är således uppfyllt.

Vid årsskiftet uppgick soliditeten till 33,9 procent och har förbättrats med 2,2 procentenheter under 2023, till övervägande del beroende på det positiva resultatet. Även soliditetsmålet är således uppfyllt för året.

Målen utgår från balanskravet och viljan att uppnå en långsiktigt sund ekonomi, samt att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster. Soliditeten behöver fortsätta utvecklas positivt, så att inte den långsiktiga betalningsförmågan urholkas.

Likviditetssituationen påverkas av resultatutvecklingen. Om kostnaderna är högre än intäkterna tar pengarna slut. Det som konsumeras idag, får kommande generationer betala. Den kortsiktiga betalningsförmågan är ett villkor för fortlevnad. Ett positivt resultat krävs också för att kunna finansiera investeringar och för att klara pensionsåtaganden.

Den ekonomiska situationen är fortsatt mycket allvarlig och bekymmersam för Färgelanda kommun, trots förhållandevis starka resultat 2022 och 2023. Det är generella statsbidrag samt positiv skatteavräkning som gör årets resultat möjligt. Verksamheterna prognostiserar fortfarande stora underskott.

Under ett flertal år har på olika sätt påvisats att den ekonomiska situationen kräver beslut och åtgärder för att nå en långsiktigt sund ekonomi. Kommunen står fortsatt inför mycket stora utmaningar. Utmaningarna kommer fortsätta om inte beslut fattas och åtgärder vidtas. Dessutom drabbas kommunen, precis som privatpersoner, företag och andra offentliga organisationer, av rådande samhällsekonomiska läge. Det innebär fortfarande bland annat hög inflation med stora kostnadsökningar och kraftigt höjda räntor, även om läget nu ser något ljusare ut. Inflationen tillsammans med nya pensionsavtal innebär också kraftigt ökade pensionskostnader för kommuner och regioner. Inte minst 2023 och 2024 påverkas Färgelandas ekonomi, såsom andra kommuner, av dessa faktorer. Demografin med en allt äldre befolkning och minskat antal barn är en verklighet och kräver sina beslut, såväl kortsiktiga som strategiska. Extra kännbara blir dessa faktorer då kommunen redan innan saknar en ekonomi i balans.

Verksamhetsmål/Måluppfyllelse

Uppföljning Mål – Årsredovisning 2023

Genomföra förändringsresan och bli en bättre arbetsgivare (destinerad nämnd: kommunstyrelsen)		
Verksamhetsmål	Mått	Uppföljning
1. Stärka medarbetarengagemanget (förbättrat HME-index)	1. Medarbetarenkät	Målet uppfyllt. Vid senaste mätningen 2021 var måttet 75, nu är det 76.
2. Minskad personalomsättning	2. Nyckeltal	Målet är uppfyllt. 2023 var det 15 %, medan det låg på 19 % år 2022
3. Minskad total sjukfrånvaro	3. Nyckeltal	Målet är uppfyllt. 2023 låg frånvaron på 9,1 %, medan den var 9,6 % 2022
Stärkta skolresultat i ändamålsenliga, trygga skolor (destinerad nämnd: utbildningsnämnden)		
Verksamhetsmål	Mått	Uppföljning
1. Öka elevernas måluppfyllelse	1. Nationella prov i årskurs 3, 6 och 9	Målet är inte uppfyllt (med undantag för svenska i årskurs 9). Målet för samtliga nationella prov är 90 %. År 3: Svenska 70%, Matematik 47% År 6: Svenska 70%, Matematik 77%, Engelska 85% År 9: Svenska 90%, Matematik 82%, Engelska 78%

<p>2. Öka antalet behöriga elever till gymnasieskolans yrkesprogram</p>	<p>2. Antalet behöriga elever till yrkesprogram</p>	<p>Målet är inte uppnått. Andel behöriga 2023 var 72,3 %, medan det låg på 81,5 % år 2022.</p>
<p>3. Ökad motivation och lust att lära</p>	<p>3. Årlig enkät i åk 6–9</p>	<p>Enkäter har genomförts under våren.</p> <p>För årskurs 4-6 finns följande resultat (jämförelsesiffror från 2022 saknas):</p> <p>Skolarbete gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer</p> <p>Alltid 10 % Ofta 34 % Sällan 34 % Aldrig 22 %</p> <p style="background-color: yellow;">Målet delvis uppfyllt.</p> <p style="background-color: yellow;">För årskurs 7-9 finns följande resultat (2022 års siffror inom parentes.)</p> <p style="background-color: yellow;"><i>Jag trivs i skolan</i></p> <p style="background-color: yellow;">Stämmer helt och hållet 38 % (35%) Stämmer ganska bra 40,9 % (45%) Stämmer ganska dåligt 13,5% (13%) Stämmer inte alls 7,6% (7%)</p> <p style="background-color: yellow;"><i>Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer</i></p> <p style="background-color: yellow;">Stämmer helt och hållet 3,5% (6%) Stämmer ganska bra 34,5 % (33%) Stämmer ganska dåligt 36,8% (40%) Stämmer inte alls 25,1% (21%)</p>
<p>4. Alla barn och elever ska uppleva en trygg skolmiljö</p>	<p>4. Årlig enkät i åk 6–9</p>	<p>Enkäter har genomförts under våren</p> <p>För årskurs 4-6 finns följande resultat (Jämförelsesiffror för 2022 saknas)</p> <p><i>Jag känner mig trygg i skolan</i></p> <p>Alltid 50 % Ofta 38% Sällan 11% Aldrig 0%</p>

		<p>Målet delvis uppfyllt.</p> <p>För årskurs 7-9 finns följande resultat (2022 års siffror inom parentes):</p> <p>Jag känner mig trygg i skolan Stämmer helt och hållet 42,7% (48%)</p> <p>Stämmer ganska bra 48 % (42%)</p> <p>Stämmer ganska dåligt 4,1% (4%)</p> <p>Stämmer inte alls 5,3 % (6%)</p>
Utvecklad omsorg med individen i fokus (destinerad nämnd: socialnämnden, kommunstyrelsen (punkt 3))		
Verksamhetsmål	Mått	Uppföljning
1. Graden av nöjdhet över brukarinflytande ska öka	1. Socialstyrelsens enkät	Målet är uppfyllt. Graden av nöjdhet över brukarinflytande inom hemtjänsten har ökat från 84 % (2022) till 88 % år 2023
2. Öka användandet av digitala verktyg och nya arbetsätt	2. Nyckeltal	Målet är uppfyllt. Nyckelfritt låssystem är helt infört i ordinärt boende för hemtjänsten och kommunal primärvård.
3. Antalet försörjningsbidragstagare med aktivitet/aktiv genomförandeplan inom 7 dagar ska öka	3. Nyckeltal/ärendegranskning	Jämförelsetal för 2022 saknas. År 2023 var det 14 personer med aktivitet/aktiv genomförandeplan inom 7 dagar
4. Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd över 3 år ska minska.	4. Nyckeltal/ärendegranskning	Startår för mätningen är 2024. Kommunen har ej haft ngt system för detta tidigare.
Byggnad & boende i hela kommunen (destinerad nämnd: kommunstyrelsen)		
Verksamhetsmål	Mått	Uppföljning
1. Öka antalet antagna detaljplaner	1. Nyckeltal.	Målet är inte uppfyllt, Samma antal antagna detaljplaner år 2023 och 2022.
2. Främja ökat bostadsbyggande	2. Antal beviljade bygglov.	Målet är uppfyllt. 43 bygglov beviljades jämfört med 38 året innan
3. Brukarnöjdheten inom myndighetsutövningen ska vara minst 75 %	3. Egen brukarenkät.	Målet är uppfyllt. 2023 är brukarnöjdheten 94 %, medan den var 86% år 2022.
4. Öka antalet sålda bostadstomter	4. Nyckeltal	Målet är inte uppfyllt. År 2023 såldes en tomt, jämfört med två tomter år 2022
Underlätta för företagen att växa (destinerad nämnd: kommunstyrelsen)		
Verksamhetsmål	Mått	Uppföljning
1. Antalet företag i kommunen ska öka	1. Nyckeltal	Målet är uppfyllt. År 2023 tillkom 38 företag, medan det tillkom 35 år 2022.
2. Öka antalet byggklara småindustritomter	2. Nyckeltal	Målet inte uppfyllt. Ingen förändring under året

3. Rankingen i Svenskt Näringsliv ska öka	3. SNI	Målet uppfyllt. Kommunen placerade sig på plats 117, jämfört med plats 259 år 2022 (Färgelanda kommun var "Årets förbättrare.")
Agenda 2030 (destinerad nämnd: alla)		
Verksamhetsmål	Mått	Uppföljning
1. Matsvinnet ska minska	1. Nyckeltal.	Målet är uppfyllt. Matsvinnet var 49 g/dag år 2023, jämfört med 50 g/dag år 2022.
2. Öka kunskapen i organisationen om Agenda 2030	2. Egen enkät	Någon mätning har inte genomförts
3. Andelen ekologiska och närproducerade livsmedel som köps in till kommunen ska öka inom givna ekonomiska ramar	3. Nyckeltal	Målet är inte uppfyllt. 2023 var det 15 % i kr, jämfört med 17 % året innan dock mer fokus på närodlad som ökar.
4. Energiförbrukningen i kommunens fastigheter ska minska*	4. Nyckeltal	Målet är inte uppfyllt, då ingen förändring har skett jämfört med år 2022.
5. Minska fossilberoende i fordonsflottan*	5. Nyckeltal	Målet uppfyllt. 23 av kommunens 34 bilar har bytts till gas/bensinbilar

*) Gäller även Valbohem AB

Sammanfattning god ekonomisk hushållning

Utifrån ovanstående redovisning kan konstateras att de två finansiella målen har uppnåtts. 11 av de 23 verksamhetsmålen har uppnåtts, 2 är delvis uppnådda, 7 är inte uppnådda och 3 har inte mätts av olika anledningar. Fullmäktige har beslutat att 100 % av de finansiella målen och minst 75 % av verksamhetsmålen ska vara uppfyllda för att god ekonomisk hushållning ska föreligga. Färgelanda kommun lever således inte upp till villkoren för god ekonomisk hushållning.

Finansiell analys

Årets resultat

Färgelanda kommun redovisar 2023 ett positivt resultat på 16,4 mnkr. Med ett budgeterat resultat för 2023 på -8,2 mnkr så blev årets resultat 24,7 mnkr bättre än budget. De största negativa budgetavvikelsena finns inom Kommunstyrelsens och Socialnämndens verksamhetsområden.

Under 2023 har 8 mnkr i generella statsbidrag erhållits samt skatteavräkningen varit positiv med 6,9 mnkr. Dessa tillsammans utgör i princip det positiva resultatet.

Driftsredovisningen

Driftsredovisningen visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget. I nämndernas redovisning ingår både externa kostnader och avskrivningar samt interna poster såsom interna debiteringar, personalkostnadspålägg och internränta. Av driftsredovisningen framgår att verksamheterna totalt i kommunen redovisar en negativ avvikelse jämfört med budget på 9,2 mnkr för helåret. De ökade pensionskostnaderna avseende NÄRF budgeterades på finansien, såsom kommunens pensionskostnader. Av verksamheternas underskott står NÄRF:s ökade pensionskostnader för ca 2,6 mnkr. Med hänsyn taget till detta, så visar verksamheterna ett underskott jämfört med budget på 6,6 mnkr.

Nämndernas avvikelser kommenteras under respektive nämnds avsnitt.

Finansverksamheten visar en positiv avvikelse jämfört med budget på 33,9 mnkr för helåret. Detta består till övervägande del av förbättrad skatteprognos med 12,5 mnkr jämfört med budgeterat, tillfälliga generella bidrag på 8 mnkr samt att pensioner, arbetsgivaravgifter och PO- pålägg tillsammans genererar ett överskott jämfört med budgeterat. Ränteintäkter från banken har också erhållits med nästan 2,4 mnkr, vilket inte budgeterats.

En viktig förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning är en god budgetföljsamhet i verksamheten. Budgetföljsamheten mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar. Stora negativa budgetavvikelser innebär inte god ekonomisk hushållning.

Årets investeringar

Färgelanda kommuns investeringar uppgick till 11,1 mnkr under 2023. Kommunfullmäktige hade beslutat om en ram på 25 mnkr, med andra ord en budgetavvikelse på 13,9 mnkr. Investeringarna har fluktuerat mellan åren men generellt har dessa under många år uppgått till mycket låga nivåer. Den hårt ansträngda ekonomiska situationen, med köpstopp och mycket ansträngd likviditet, samt vakanser hade stor påverkan på investeringarna 2020. Det fortsatt ansträngda ekonomiska läget och avsaknad av målbild kring hur fastighetsbeståndet ska se ut framöver har haft stor påverkan på 2021-, såväl som 2022- och 2023 års investeringsnivåer. Små investeringar leder till ett eftersatt underhållsbehov, vilket inte är bra inför framtiden. Detta ser vi idag flera tydliga exempel på.

Finansnetto

Finansnettot är negativt med knappt 0,1 mnkr för året, finansiella kostnader är således obetydligt högre än finansiella intäkter. Det är en effekt av att räntor på både likviditet och låneskuld stigit. Ränteintäkter från banken uppgår till nästan 2,4 mnkr. Borgensavgifter från kommunens helägda dotterbolag uppgår till knappt 0,5 mnkr.

Genomsnittsräntan på kommunens lån var vid årsskiftet 3,16 procent. Vid föregående årsskifte var genomsnittsräntan på låneskulden 1,64 procent. Märks nu att räntenivåerna har stigit markant.

Låneskuld

Kommunen har följt den planerade amorteringen, vilket innebär att 3,5 mnkr amorterats. Totalt uppgår kommunens låneskuld vid årsskiftet till 47 mnkr.

Eget kapital

Förändringen av eget kapital utgörs av årets resultat 16,4 mnkr.

Borgensåtaganden

Kommunen har beviljat en borgensram för Valbohem AB på 200 mnkr. Valbohem AB har utnyttjat 186 mnkr av beviljad borgensram.

Färgelanda Vatten AB har utnyttjat 48,5 mnkr av beviljad borgensram på 70 mnkr.

Balanskravsresultat

Balanskravsresultat

Belopp i tkr	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
(=) Årets resultat enligt resultaträkningen	16 442	30 740	3 261	-10 603
(-) Samtliga realisationsvinster	-217			
(+) Realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet				
(+) Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet				
(-/+) Orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
(+/-) Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper				
(=) Årets resultat efter balanskravsjusteringar	16 225	30 740	3 261	-10 603
(-) Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-11 316	-26 115		
(+) Användning av medel från resultatutjämningsreserv				10 603
(=) Balanskravsresultat	4 909	4 625	3 261	0

Kommunfullmäktige antog **Riktlinjer för Resultatutjämningsreserv (RUR)** den 2013-12-11 §151, dnr 2013-569. Av dessa framgår:

Avsättning bör ske i sådan omfattning att kommunen tror sig kunna klara en normal konjunktur nedgång utan att detta påverkar verksamheten kortsiktigt. Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen. Även om en planerad avsättning kan beslutas i budgeten så är det först när resultatet för året är klart som den slutliga avsättningen kan avgöras.

Disposition ska i princip endast ske då kommunens skatteintäkter får en svag utveckling till följd av en konjunktur nedgång. En konjunktur nedgång kan anses inträffa när det råder en allmän enighet om detta bland kommunernas företrädare. Överläggning med kommunens revisorer bör också ske inför beslut. Vid disposition bör även en bedömning göras av när konjunkturen återhämtar sig.

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med bokslut för att täcka oplanerade underskott.

Kommunallagens balanskrav definieras som att intäkterna ska överstiga kostnaderna för varje år och gäller kommunen, inte koncernen. Balanskravsutredningen ovan visar att kommunen klarar balanskravet för 2023. Enligt kommunallagen ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Under 2013 beslutades om riktlinjer, som beskrivits ovan, för att ge möjlighet att reservera och disponera medel i en så kallad resultatutjämningsreserv (RUR). För åren 2010-2012 avsattes 14 575 tkr till resultatutjämningsreserven. Av de avsatta medlen har 10 603 tkr använts för att reglera det negativa resultatet för 2020, kvarvarande medel i resultatutjämningsreserven var därefter 3 972 tkr. I samband med bokslutet 2022 avsattes ytterligare 26 115 tkr. Resultatutjämningsreserven uppgick därefter till 30 087 tkr.

Då kommunen även i år har en positiv soliditet (inkl. pensionsförpliktelser) är belopp motsvarande den del av resultatet som överstiger en procent av skatter och bidrag möjlig att avsätta till RUR. Ovanstående balanskravsutredning visar att 11 316 tkr av 2023 års resultat föreslås avsättas till RUR. Förvaltningen har samrått med revisor och denne har inget att invända i frågan. Kommunfullmäktige fattar slutgiltigt beslut kring avsättning till RUR i samband med behandling av årsredovisningen. Efter denna avsättning skulle då den sammanlagda RUR:en uppgå till 41 403 tkr.

Enligt kommunallagen får medel från resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de

senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med SKR:s nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2024 och 2026–2027. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat. (SKR Cirkulär 23:56)

Under 2023 har beslut tagits kring de förslag som presenterades i betänkandet En god kommunal hushållning (SOU 2021:75). Nuvarande regelverk för den ekonomiska förvaltningen kvarstår, med långsiktiga riktlinjer för god ekonomisk hushållning, finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten med betydelse för god hushållning.

Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas men kan användas i enlighet med nuvarande regelverk, det vill säga för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, fram till år 2033. Sista året man kan reservera till RUR är i bokslut 2023. Sista året för att disponera medel är 2033.

Det införs från och med 2024 en möjlighet att reservera medel till en **resultatreserv (RER)** i syfte att uppnå en god ekonomisk hushållning. Första året man kan reservera till RER är i bokslut 2024. Tanken är att RER ska bidra till en ökad flexibilitet i användningen av sparade medel jämfört med idag.

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda och faktisk arbetad tid

Tabell 1 visar antalet årsarbetare som beräknas genom att fördela antalet arbetade timmar på normalt arbetade timmar per år och heltid (1980 timmar). I statistiken räknas både månads- och timanställda in.

2023 har antalet årsarbetare ökat marginellt i jämförelse mot 2022.

Tabell 1.

Antal årsarbetare					
	2023	2022	2021	2020	2019
Arbetad tid	770 728	767 076	779 805	763 531	783 144
Årsarbetare	389	387	394	386	396

Antalet anställda fördelat på sektor

Tabell 2 visar antalet anställda fördelat på sektor, kön samt tillsvidare- och visstidsanställda. Timanställda är exkluderade. Siffrorna visar ett genomsnitt fördelat på året.

Statistiken visar att antalet anställda har ökat sedan föregående år. Dock är det som tidigare nämnt ett genomsnitt av antalet anställda under året vilket kan medföra missvisande siffror i form av nyrekrytering vid avslut. Antalet årsarbetare i Tabell 1 ger då en mer korrekt bild av antalet arbetade timmar.

Tabell 2 visar på att Barn och utbildning har ökat sina tillsvidareanställda, men minskat totalt sett. Omsorg har ökat sina tillsvidareanställda och även totalt sett.

Samhällsutveckling har ökat sina tillsvidareanställda med några personer medans visstidsanställningar har minskat. Staben har minskat antal anställda sedan föregående år.

Tabell 2.

Antal anställda fördelat på sektor						
Sektor	Total 2023	Total 2022	Tillsvidare 2023	Tillsvidare 2022	Visstid 2023	Visstid 2022
Barn & Utbildning	187	193	166	164	21	29
Kvinnor	158	162	142	140	16	22
Män	29	31	24	24	5	7
Omsorg	209	192	191	177	18	15
Kvinnor	184	170	169	158	15	12
Män	25	22	22	19	3	3
Samhällsutveckling	70	72	60	56	10	16
Kvinnor	51	53	48	45	3	8
Män	19	19	12	11	7	8
Stab	29	30	28	27	2	3
Kvinnor	19	21	18	19	1	2
Män	10	9	10	8	1	1
Total	495	487	445	424	51	63

Antalet anställda per år

Tabell 3 innefattar samma beräkning av statistik som tabell 1 men fokuserar på en jämförelse över antalet anställda per år fördelat på kvinnor och män tillsvidare och visstid.

Ökningen beror till vis del på dubbla anställningar vid ersättningsrekrytering men också vissa organisationsförändringar och nytillsättningar.

Tabell 3.

Antal anställda per år				
	2023	2022	2021	2020
Tillsvidare	445	424	437	434
Kvinnor	377	362	373	376
Män	68	62	64	58
Visstid	49	63	74	75
Kvinnor	34	44	52	51
Män	15	19	22	24
Total	494	487	511	509
Kvinnor	411	406	425	427
Män	83	81	86	82

Personalomsättning

Statistiken som redovisas i tabell 4 är beräknad på externa avslut av tillsvidareanställda under respektive år. Detta fördelas på genomsnittligt antal tillsvidareanställda under samma period. Med avslut menas de som har sin sista anställningsdag under beräkningsperioden. Även om statistik finns som visar anställningar som avslutas efter beräkningsperioden räknas dessa inte med. Orsaken till det är att det annars kan bli missvisande siffror då det i efterhand kan tillkomma fler

avslut under kommande period

Personalomsättningen har minskat i alla sektorer förutom i staben.

Djupare analys finns i personalbokslutet.

Tabell 4.

Personalomsättning					
År	Stab	Barn & utbildning	Omsorg	Samhällsutveckling	Totalt
2023	21 %	10 %	16 %	8 %	15 %
2022	19 %	18 %	19 %	23 %	19 %
2021	18 %	12,1 %	10 %	3,4 %	10,3 %
2020	17,9 %	4,6 %	9,8 %	15,5 %	9 %

Jämför vi antalet anställda i tabell 5, som har valt att avsluta sin anställning på egen begäran ser vi att det från föregående år har sjunkit i alla sektorer förutom i stabsektorn.

Tabell 5.

Avslut på egen begäran			
	2023	2022	2021
Stab	4	2	4
Barn och utbildning	16	23	12
Omsorg	27	34	12
Samhällsbyggnad	3	5	1
Totalt	50	64	29

Sysselsättningsgrad

Statistiken i tabell 6 nedan är beräknad på ett genomsnitt under året och jämförs med tidigare år. Orsaken till att det beräknas på ett genomsnittligt antal är för att få en så rättvisande statistik som möjligt då antalet anställningar varierar under året.

Tabellerna visar antal anställda med respektive sysselsättningsgrad. Statistiken visar endast tillsvidare- och visstidsanställdas sysselsättningsgrad. Timanställningar är inte medräknade då det inte finns någon bestämd sysselsättningsgrad i dessa anställningar.

Andelen heltider har minskat sedan föregående år.

Tabell 6.

Sysselsättningsgrad					
	2023	2022	2021	2020	2019
Heltid	380	384	394	397	389
Kvinnor	307	314	323	327	312
Män	73	70	71	70	77
75–99%	88	67	74	74	85
Kvinnor	81	62	66	66	78
Män	6	5	8	8	7
<75%	33	36	43	42	43

Sysselsättningsgrad					
Kvinnor	28	31	37	36	38
Män	5	5	6	6	5
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	77	79	77	77	75

Löner

Medellönen för tillsvidareanställd personal i kommunen var vid mättilfället, 31 december 2023, 35 018 kronor vilket är en ökning om 3,3 % i jämförelse mot medellönerna 2022 vid samma mättilfälle. Medellönen är totala heltidslönen dividerad med antalet anställningar.

Medianlönen har ökat 4,5 % sedan föregående år. Medianlönen är det mittersta värdet i ett lönespann sorterat från minsta till högsta värde. Medianlönen anger det värde där hälften i urvalsgruppen tjänar mer och hälften tjänar mindre än medianvärdet.

Medianvärdet ger i regel en mer rättvisande bild av löneläget då detta värde definitionsmässigt ligger exakt i mitten av lönespannet och påverkas därmed inte av extrema värden på hög eller låg nivå. Medellönen tenderar däremot att påverkas påtagligt av de högsta och lägsta lönerna. I synnerhet kan de allra högsta lönerna ha en stor effekt på genomsnittslönens nivå. Detta blir påtagligt i tabellen nedan där medellönen konsekvent ligger på en högre nivå än medianlönen.

Percentilerna redovisar andel medarbetare inom lönespannet som har lika eller lägre lön än det redovisade värdet. 10:e percentilen är den lön som är lika med eller lägre än det redovisade värdet för 10 procent av medarbetarna i gruppen. Den 90:e percentilen innebär att medarbetarna har en lön som är lika med eller lägre än 90:e percentilen.

I tabellen nedan redovisas medellön, medianlön och percentilvärdena för 2023 respektive 2022. K/M innebär att gruppen är heterogen och redovisar totala värdet. Statistiken redovisas på antal anställningar.

Tabell 7.

Löner						
År	Kön	Antal	10:e percentil	Median	Medel	90:e percentil
2023	K/M	453	26 800	32 670	35 018	45 920
	Kvinnor	387	26 800	32 105	34 736	45 825
	Män	66	26 056	35 500	36 668	46 000
2022	K/M	430	25 984	31 277	33 884	45 000
	Kvinnor	362	25 976	30 682	33 562	44 985
	Män	68	26 144	35 000	35 599	45 045

Sjukfrånvaro

Tabell 8 nedan visar sjukfrånvaron i Färgelanda kommun. Med detta menas antal sjukfrånvarotimmar fördelat på antal budgeterade timmar. Statistiken är framtagen för hela 2023 och jämförs med tidigare år. Timanställda är exkluderade i statistiken.

Sjuktalen mellan åldersgrupper och kön är inte jämförbara då det är en stor skillnad på antal anställda i de olika grupperna.

En alarmerande ökning av långtidsfrånvaron. Troliga faktorer som påverkar är försämrad

arbetsmiljö, mindre återhämtning och ökad arbetsbelastning.

En djupare analys kommer i personalbokslutet.

Tabell 8.

Sjuktal					
	2023	2022	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro	9,1 %	9,6 %	8,3 %	8 %	6,2 %
Sjukfrånvaro från dag 60	50,2 %	48,7 %	42,8 %	38,4 %	44,1 %
Sjukfrånvaro kvinnor	9,6 %	9,9 %	8,8 %	8,2 %	6,5 %
Sjukfrånvaro män	6,4 %	7,9 %	6 %	7,3 %	6,2 %
Sjukfrånvaro 29 år eller yngre	7,1 %	7,2 %	8,5 %	6,6 %	6,1 %
Sjukfrånvaro 30–49 år	8,5 %	10,0 %	8,4 %	7,7 %	5,8 %
Sjukfrånvaro 50 år eller äldre	10,1 %	9,8 %	8,2 %	8,9 %	6,6 %

Förväntad utveckling

Demografin

Den demografiska utmaningen beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden. Främst är det äldreomsorgen som har ett starkt tryck med ökande behov, liksom även hälso- och sjukvården. Det hänger samman med att vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar. I grunden är det något bra, men det bidrar till betydande utmaningar för bemanning, lokalbehov och finansiering.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är direkt kopplad till kommunens attraktivitet, både som arbetsgivare och som plats att leva och bo på, men är även kopplad till finansiell styrka och befolkningsutveckling. En allt hårdnande konkurrens inom flera yrkeskategorier är en verklighet och det som ses framåt är att kompetensförsörjningen fortsätter att vara en utmaning.

Ekonomiska situationen

Utmaningarna kring ekonomin är både beroende av den internationella och nationella ekonomiska utvecklingen, men även av den lokala näringslivs- och befolkningsutvecklingen. Därutöver är de avhängiga kommunens förmåga att hålla nere kostnadsutvecklingen utan att stagnera i utveckling och attraktivitet.

Färgelanda kommun befinner sig fortfarande i ett mycket besvärligt ekonomiskt läge. Kommunen har visserligen vidtagit olika effektiviseringsåtgärder, men samtidigt har utmaningarna ökat. Samhällskrisen, med bland annat krig i Europa, har påverkat och påverkar fortfarande såväl privatpersoner och företag som den offentliga verksamheten. För kommunen har det inneburit ökade kostnader, hög inflation och kraftigt ökade pensions- och räntekostnader. Då kommunen inte har en ekonomi i balans sedan tidigare och således saknar buffertar, så har det ekonomiska läget blivit än tuffare.

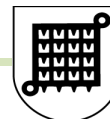
Under 2020 genomlyste extern part kommunens fastighetsbestånd. Sammantaget visade denna utredning stora brister i kommunens fastighetsbestånd och därmed ett stort eftersatt underhållsbehov. Kapacitetsutredningen visade även att kommunen har en överkapacitet på lokaler främst inom skolans område. Sammanfattningsvis visades att ett antal viktiga strategiska beslut skulle krävas inom snar framtid.

Arbetet kring fastighetssituationen utifrån befolkningsprognos och behov, lokalernas kapacitet, tekniska status och ändamålsenlighet behöver ytterligare intensifieras. Syftet är att komma fram till vägledande scenarier som kan underlätta investeringsbeslut gällande kommunens framtida fastighetsbestånd.

Ökande förväntningar på offentlig service

Förväntningarna på offentlig service tenderar att öka över tiden i takt med välfärds- och teknikutvecklingen. En utmaning ligger för den lilla kommunen i att inte ha de ekonomiska förutsättningarna för att klara välfärdsuppdraget samt invånarnas förväntningar och vår egen omställningsförmåga inför framtiden. Vidare finns en utmaning i att som liten kommun inte ha kapacitet att säkerställa rättssäker och likvärdig service med hög kvalitet till invånarna. Kloka och modiga beslut behöver fattas i utvecklingen av välfärden. Sambandet mellan välfärdens kvalitet och service, kompetensförsörjning och finansiering är betydelsefullt för en långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet.

Resultaträkning

	N o t	Kommunen			Koncernen	
		Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022	Utfall 2023
Belopp i Tkr						
Verksamhetens intäkter	1	72 451	81 035	63 633	119 937	135 082
Verksamhetens kostnader	2	-492 320	-543 856	-530 464	-531 401	-590 021
Avskrivningar	3	-11 711	-11 555	-10 860	-19 538	-20 056
Verksamhetens nettokostnader		-431 580	-474 376	-477 691	-431 002	-474 995
Skatteintäkter	4	316 175	329 918	322 341	316 175	329 918
Generella statsbidrag och utjämning	5	146 322	160 960	147 996	146 322	160 960
Verksamhetens resultat		30 917	16 502	-7 354	31 495	15 883
Finansiella intäkter	6	1 245	2 949	753	1 436	3 470
Finansiella kostnader	7	-1 422	-3 009	-1 617	-3 290	-6 495
Resultat efter finansiella poster		30 740	16 442	-8 218	29 641	12 858
Extraordinära poster		0	0	0	956	1 529
Periodens resultat		30 740	16 442	-8 218	30 597	14 387

Balansräkning

Belopp i Tkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2022	2023	2022	2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	8	0	1 051	0	1 051
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9 a, 9b	157 904	156 298	391 331	397 551
Maskiner och inventarier	10 a, 10b	12 554	12 623	20 563	24 078
Finansiell leasing	11	126 423	123 108	126 423	123 108
Finansiella anläggningstillgångar	12	15 231	15 830	5 396	6 045
Summa anläggningstillgångar		312 112	308 910	543 713	551 833
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.		130	130	570	433
Fordringar	13	49 394	44 452	50 989	46 992
Kassa och bank	14	53 683	84 241	77 489	97 799
Summa omsättningstillgångar		103 207	128 823	129 048	145 224
SUMMA TILLGÅNGAR		415 319	437 733	672 761	697 057
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Årets resultat		30 740	16 442	30 597	14 387
Avgår avsättning till RUR		-26 115	-11 316	-26 115	-11 316
Resultatutjämningsreserv		30 087	41 403	30 087	40 403
Övrigt eget kapital		97 139	101 764	102 670	107 173
Summa eget kapital		131 851	148 293	137 239	150 647
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	15	6 931	7 051	7 257	7 366
Andra avsättningar	16	70	70	1 600	70
Summa avsättningar		7 001	7 121	8 857	7 436
Skulder					
Långfristiga skulder	17	171 996	166 568	348 238	354 860
Kortfristiga skulder	18	104 471	115 751	178 427	183 114
Summa skulder		276 467	282 319	526 665	537 974
S: A EGET KAPITAL OCH SKULDER		415 319	437 733	672 761	696 057
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser	19	120 448	119 731	120 448	119 731
Borgensförbindelser	20	228 500	234 500	0	0

Kassaflödesanalys

Belopp i Tkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		30 740	16 442	30 597	14 388
Justering ej likviditetspåv. poster enl. spec.		11 589	11 675	19 433	20 165
Övriga likviditetspåverkande poster enl. spec.		0	0	-1 548	-1 530
Poster som redovisas i annan sektion enl. spec.		-146	0	-146	0
Poster som bokförts direkt mot eget kap.		0	0	-529	19
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		42 183	28 117	47 807	33 042
+/- Minskn/ökn förråd m.m.		-130	0	-318	137
+/- Minskn/ökn övriga kortfrist. fordr.		-11 986	4 942	-12 435	3 997
- Minskning förutbetalda investeringsbidrag		-519	-495	-519	-495
+/- Ökn/minskn NÄRF		-559	2 505	-559	2 505
+/- Ökn/minskn övriga kortfristiga skulder		9 731	10 658	18 702	10 061
Kassaflöde från den löpande verksamheten		38 720	45 727	52 678	49 247
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anlägg. tillg.		-12 994	-7 753	-58 278	-27 525
Försäljning av materiella anlägg. tillg.		429	0	429	0
Investering i aktier o andelar		-40	-599	-40	-649
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-12 605	-8 352	-57 889	-28 174
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Upplåning					
Nyupptagna långfristiga lån		0	0	0	12 000
Amortering långfristiga lån		-4 000	-3 500	-22 915	-5 740
Nyupptagna långfristiga leasingskulder		1 497	0	1 497	0
Amortering långfristiga leasingskulder		0	-3 938	0	-3 938
Ökning långfrist skuld koncernbolag		0	0	487	
Ökning kortfristiga lån		0	0	55 337	0
Minskning kortfristiga lån		-500	0	0	-5 996
Ökning kortfristiga leasingskulder		969	622	969	622
Minskning kortfristiga leasingskulder		0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 034	-6 816	35 375	-3 052
Årets kassaflöde		24 081	30 559	30 164	18 021
Likvida medel från årets början		29 602	53 683	47 325	77 489
Likvida medel från periodens slut		53 683	84 242	77 489	97 799
Spec. " Justering ej likviditetspåverkande poster"					
Avskrivningar		11 711	11 555	19 538	20 056
Just. för förändr. Pensionsavsättning exkl. utbet.		-122	120	-105	109
Just. för förändr. Andra avsättningar exkl. utbet.		0	0	0	-1 530

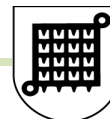

	Kommunen		Koncernen	
Justering ej likviditetspåverkande poster	11 589	11 675	19 433	18 635
Spec. "Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten"				
Andra avsättningar, minskn pga. utbet	0	0	-1 548	0
Övriga likviditetspåverkande poster...	0	0	-1 548	0
Spec. "Poster som redovisas i annan sektion"				
Realisationsresultat samt upp- o nedskrivn. för materiella o immateriella anlägg. tillg.	-146	0	-146	824
Poster som redovisas i annan sektion	-146	0	-146	824
Spec. till Årets kassaflöde				
+/- Ökn/minskn kassa och bank	24 081	30 559	30 164	20 310
Årets kassaflöde	24 081	30 559	30 164	20 310

Notförteckning

Belopp i Tkr	Kommunen		Koncernen	
	2022	2023	2022	2023
Not 1 Intäkter				
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	27 807	35 213	27 807	35 213
Övriga bidrag	1 342	985	1 342	985
Konsumtionsavgifter	8 578	9 974	19 785	22 377
Huvudavgift (Bo-/vård-/musikskoleavgift/färdtjänst m.m.)	5 443	4 815	5 443	4 815
Kostersättning	0	0	0	0
Avgifter från andra kommuner	0	0	0	0
Övriga avgifter	4 972	5 833	4 972	5 833
Försäljning	13 813	13 352	13 813	13 352
Hyror och arrenden	6 819	7 531	44 255	44 809
Övriga intäkter	3 677	3 332	2 520	7 698
Fastighetsförsäljning	0	0	0	0
Summa	72 451	81 035	119 937	135 082
Not 2 Kostnader				
Personalkostnader exkl. pensionskostnader	-263 910	-282 195	-274 228	-293 228
Pensionskostnader	-28 350	-42 843	-28 703	-43 764
Inköp material och varor	-17 845	-20 179	-34 908	-45 239
Inköp av tjänster	-27 978	-20 998	-37 827	-21 065
Köp av huvudverksamhet	-100 306	-113 797	-92 181	-114 729
Lokal- och markhyra samt övriga fastighetskostnader	-15 185	-18 928	-15 528	-19 085
Kostnader för räkenskapsrevision avseende fg år	-105	-130	-152	-183
Övriga kostnader	-20 771	-30 549	-29 995	-38 491
Lämnade bidrag	-17 870	-14 237	-17 879	-14 237
Summa	-492 320	-543 856	-531 401	-590 021
Not 3 Avskrivningar				
Immateriella anläggningstillgångar	0	-255	0	-255
Inventarier	-8 840	-8 383	-11 176	-15 451
Fastigheter	-2 871	-2 917	-8 362	-4 350
Summa	-11 711	-11 555	-19 538	-20 056
Not 4 Skatteintäkter				
Kommunalskatt	306 327	323 056	306 326	323 056
Slutavräkning skattemedel	2 128	1 715	2 129	1 715
Prognos skatteavräkning	7 720	5 147	7 720	5 147
Summa	316 175	329 918	316 175	329 918
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	102 758	106 975	102 758	106 975
Kostnadsutjämning	15 527	25 412	15 527	25 412
Fastighetsavgift	15 845	17 029	15 845	17 029

Utjämningsavgift LSS	-9 616	-11 743	-9 616	-11 743
Strukturbidrag/Införandebidrag	0	0	0	0
Regleringsbidrag/avgift	18 198	15 267	18 198	15 267
Generella bidrag från staten	3 610	8 020	3 610	8 020
Summa	146 322	160 960	146 322	160 960

Not 6 Finansiella intäkter

Utdelning	315	0	315	2
Ränteutäkter	385	2 387	567	2 906
Räntebidrag	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	545	562	554	562
Summa	1 245	2 949	1 436	3 470

Not 7 Finansiella kostnader

Räntekostnad lån	-358	-1 270	-1 796	-4 786
Räntekostnad pensionsskuld	0	0	0	0
Övriga finansiella kostnader	-1 064	-1 739	-1 494	-1 709
Skatt pga bokslutsdisposition	0	0	0	0
Summa	-1 422	-3 009	-3 290	-6 495

Not 8 Immateriella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	0	0	0	0
Ackumulerad avskrivning	0	-255	0	-255
Årets investeringar	0	1 306	0	1306
Avskrivning				
Redovisat värde vid årets slut	0	1 051	0	1051

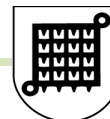
Not 9a Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Ingående anskaffningsvärde	355 106	361 495	674 805	681 756
Ackumulerad avskrivning	-195 452	-203 593	-323 626	-337 175
Årets investeringar	7 238	6 829	56 419	69 513
Utrangering	0	0	-551	0
Försäljning	-146	-267	-429	-267
Reavinst	0	217	201	217
Reaförlust	0	0	-55	0
Nedskrivning	0	0	0	-1 042
Avskrivning	-8 841	-8 383	-15 433	-15 451
Redovisat värde vid årets slut	157 905	156 298	391 331	397 551
Genomsnittlig nyttjandeperiod	37	40		

Linjär avskrivning tillämpas för byggnader och tekniska anläggningar. För tillgångar som inte minskar i värde ex mark görs ingen avskrivning, och dessa anläggningar exkluderas i den genomsnittliga nyttjandeperioden.

Not 9b Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar

Markreserv	13 281	13 230	33 182	33 176
Verksamhetsfastigheter	89 256	89 605	220 048	263 352

Fastigheter för affärsverksamhet	3 399	3 817	3 399	3 817
Publika fastigheter	21 732	21 289	21 732	21 289
Fastigheter för annan verksamhet	10 791	10 778	10 791	10 778
Övriga fastigheter inkl VA-anläggningar	2 924	1 681	48 612	42 099
Pågående arbeten	16 522	15 898	53 567	23 040
Exploateringsmark	0	0	0	0
Summa	157 905	156 298	391 331	397 551

Not 10a Maskiner och inventarier

Ingående anskaffningsvärde	73 038	76 330	90 470	94 555
Ackumulerad avskrivning	-60 905	-63 776	-69 884	-73 991
Årets investeringar	3 291	2 986	4 083	7 887
Utrangering	0	0	0	-29
Försäljning	0	0	0	0
Reavinst	0	0	0	0
Reaförlust	0	0	0	0
Nedskrivning	0	0	0	0
Avskrivning	-2 870	-2 917	-4 106	-4 344
Redovisat värde vid årets slut	12 554	12 623	20 563	24 078
Genomsnittlig nyttjandeperiod	24	27		

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier

Not 10b Specifikation maskiner och inventarier

Maskiner	1 016	818	8 425	11 324
Inventarier	10 187	10 565	10 515	11 021
Bilar och andra transportmedel	675	626	947	1 119
Konst	0	0	0	0
Övriga maskiner och inventarier	676	614	676	614
Summa	12 554	12 623	20 563	24 078

Not 11 Finansiell leasing

Hyreskontrakt med avtalstid överstigande fem år

Avgifter inom ett år	10 421	11 044	10 421	11 044
Avgifter senare än ett år men inom fem år	41 688	44 178	41 688	44 178
Avgifter senare än fem år	74 314	67 886	74 314	67 886
Summa	126 423	123 108	126 423	123 108

Fotnot:

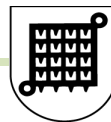
Hyreskontrakt med avtalstid mindre än fem år har klassificerats som operationella, även om de i övrigt uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal.

År 2017 var första året som denna klassificering enl RKR 13.2 tillämpades.

SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	296 882	292 029	538 317	544 737
-----------------------------	---------	---------	---------	---------

Not 12 Finansiella tillgångar

Inera AB	42	42	42	42
Valbohem AB	7 500	7 500	0	0

Färgelanda Vatten AB	2 500	2 500	0	0
Västvatten AB	0	0	175	175
Gatersbyn 120 Fastighets AB	50	0	0	0
Dalslands Turist AB	253	253	253	253
Kommuninvest Ekonomiska förening	4 798	5 447	4 798	5 447
Ödeborg Folkets Hus	48	48	48	48
HBV	40	40	80	80
Summa	15 231	15 830	5 396	6 045
Not 13 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	6 107	5 308	7 045	5 305
Värdereglering kundfordringar	-1 328	-1 438	-1 328	-1 438
Förutbetalda kostnader/uppplupna intäkter	39 640	36 633	39 788	38 029
Mervärdesskatt	4 051	3 136	4 051	3 136
Övriga fordringar hos staten	921	732	1 323	732
Övriga fordringar	3	81	110	1 228
Summa	49 394	44 452	50 989	46 992
Not 14 Kassa och bank				
Kassa och bank	53 683	84 241	77 489	97 799
Summa	53 683	84 241	77 489	97 799
Not 15 Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser				
Pensioner	5 578	5 674	5 905	5 989
Löneskatt	1 353	1 377	1 352	1 377
Summa	6 931	7 051	7 257	7 366
Not 16 Övriga avsättningar				
Framtida underhåll av våtmarker	70	70	70	70
Övriga avsättningar	0	0	1 530	0
Summa	70	70	1 600	70
Not 17 Långfristiga skulder				
Långfristiga lån				
Ingående skuld	51 062	47 063	199 874	219 563
Nya lån	0	0	37 000	12 000
Amorteringar och lösen av lån	-4 000	-3 500	-15 071	-3 500
Utgående skuld	47 062	43 563	221 803	228 063
Övriga långfristiga skulder				
Norra Älvsborgs räddningsförbund	3 301	5 806	3 301	5 806
Leasingskuld långa hyreskontrakt	116 001	112 063	116 001	112 063
Skuld för statliga investeringsbidrag	5 632	5 136	5 631	5 136
Utgående skuld	124 934	123 005	126 435	126 797
Summa Långfristiga skulder	171 996	166 568	348 238	354 860

Fotnot:

År 2017 var första året som RKR 13.2 tillämpades

på långa hyreskontrakt.

Not 18 kortfristiga skulder

Kortfristig del av långfristiga lån	3 500	3 500	59 541	53 545
Kortfristig del av leasingskuld	10 422	11 044	10 422	11 044
Skuld till kollektiv slam och renhållning	1 062	1 048	1 062	1 048
Leverantörsskulder	15 028	27 904	21 955	34 685
NÄRF (individuell del pensioner)	406	331	406	331
Övriga skulder	26 170	23 237	29 225	29 444
VA kollektiv	0	0	3 343	4 336
Löneskatter	4 571	10 446	4 571	10 446
Mervärdesskatt	227	469	227	469
Upplupna löner	912	857	912	857
Upplupna semesterlöner	12 081	11 244	12 081	11 244
Upplupna sociala avgifter	10 251	5 173	10 251	5 173
Upplupna pensionskostnader	8 465	7 980	8 465	7 980
Upplupna räntekostnader	114	167	114	167
Övriga interimsskulder	11 262	12 351	15 852	12 345
Summa	104 471	115 751	178 427	183 114

Not 19 Pensionsförpliktelser

Ansvarsförbindelse	98 871	97 502	98 871	97 502
Löneskatt	23 986	23 654	23 986	23 654
Avgår överskottsfond	-2 409	-1 425	-2 409	-1 425
Avgår avsättning	0	0	0	0
Summa	120 448	119 731	120 448	119 731

Not 20 Borgensförbindelser

Kommuninvest	228 500	234 500	0	0
Summa	228 500	234 500	0	0

Drift- och Investeringsredovisning

Driftredovisning

Belopp i tkr	Netto 2022	Kostnad	Intäkt	Netto 2023	Budget 2023	Periodens Avvikelse
Nämnd/Sektor						
Kommunfullmäktige	-2 302	-2 565	0	-2 565	-2 843	278
Kommunstyrelse och Stab	-46 962	-60 189	6 335	-53 854	-49 363	-4 491
Avdelning samhällsutveckling	-46 050	-101 843	49 498	-52 345	-49 758	-2 587
Utbildningsnämnden	-176 694	-207 776	23 295	-184 481	-184 491	10
Socialnämnden	-155 620	-197 854	30 066	-167 788	-165 351	-2 437
Summa verksamheten	-427 628	-570 227	109 194	-461 033	-451 806	-9 227
Finansiering	-3 986	-107 762	94 411	-13 351	-25 885	12 534
- Arbetsgivaravgifter m.m.	-59 626	-66 244	0	-66 244	-55 561	-10 683
- Pensionskostnader	-28 515	-43 297	0	-43 297	-60 011	16 714
- Personalomkostnadspåslag (PO)	78 558	0	91 769	91 769	88 151	3 618
- Internränta	1 496	0	1 794	1 794	1 784	10
- Övrigt	4 101	1 779	848	2 627	-248	2 875
Summa efter finansiering	-431 614	-677 989	203 605	-474 384	-477 691	3 307
Skatteintäkter	316 175	0	329 918	329 918	322 341	7 577
Inkomst-/Kostnadsutjämningsbidrag	108 669	-11 743	132 387	120 644	121 370	-726
Kommunal fastighetsavgift	15 845	0	17 029	17 029	16 556	473
Regleringsbidrag	18 198	0	15 267	15 267	10 070	5 197
Generella bidrag från staten	3 610	0	8 020	8 020	0	8 020
Finansiella intäkter	1 245	0	2 949	2 949	753	2 196
Finansiella kostnader	-1 388	-3 001	0	-3 001	-1 617	-1 384
TOTALT	30 740	-692 733	709 175	16 442	-8 218	24 660

Investeringsredovisning

Investeringar 2023

	Nämnd	Total budgetram	Ack utfall 2022-12-31	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse
<u>Pågående investeringar</u>						
Etablering Dyrtorp (industriplan Högalid)	KS	25 050	2 798	0	0	0
IT ny dataplattform	KS	8 450	3 856	207	4 387	4 180
Fastighet underhållsplan	KS-SHU	52 435	3 145	4 305	6 250	1 945
E-arkiv	KS		1 273	33	0	-33
LPA-system	KS		2 498	563	0	-563
Energibesparingar*	KS	10 240	174	2 566	5 120	2 554
LED armatur gatubelysning*	KS	7 965			3 983	
Omstrukturering av äldreomsorg*	SN	384		671	384	-287
Framtidens vårdmiljö (FVM)	SN	3 180	1 615	2	1 120	1 118
Summa pågående investeringar			15 359	8 347	21 244	8 914
<u>Ersättningsinvesteringar</u>						
Grundram	KS/stab	1 500		0	0	0
Grundram	KS/It	1 200		262	846	584
Grundram	KS/SHU	460		204	460	256
Grundram	UN	800		501	800	299
IKT-plan	UN	470		469	470	1
Grundram	SN	880	338	826	880	-284
Summa ersättningsinvesteringar		113 014	338	2 262	3 456	856
<u>Nyinvestering enl beslut</u>						
Renovering träbro Lålången				312	300	-12
Elevadministrationsprogram	BuN	500				0
Skolskjutsprogram	BuN	200				0
Evolution, moduler	KS	120				0
Verksamhetsanpassad kommunal fiber	SN	300				0
Summa nyinvesteringar		121 504		312	300	-12
Summa årets investeringar				10 921	25 000	14 079
Beslutad ram utav KF				10 921	25 000	14 079
<u>Taxefinansierad investering</u>						
Bommar ÅVC	KS	1 062	356	200	706	506
<u>Exernt finansierad investering</u>						
Lärcentrum	UN	1 500	567			
Total investering 2023			16 620	11 121	25 000	13 879

*Delfinansiering Kommundelegationen

Kommunfullmäktige

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har 31 ledamöter, varav 13 kvinnor och 18 män. Fullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och utses vid allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige fattar beslut i ärenden som rör mål och riktlinjer för de kommunala verksamheterna, kommunens budget, den kommunala skattesatsen, taxor och avgifter, investeringar, stadsplanering, ekonomiska förmåner till de förtroendevalda samt andra viktiga och övergripande frågor för kommunen. Under kommunfullmäktige finns en val- och arvodesberedning, vilken har som huvuduppgift att förbereda kommunfullmäktiges val av ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen och övriga nämnder samt att lägga förslag till arvodering av kommunens förtroendevalda. Beredningen arbetar framför allt i anslutning till varje ny mandatperiod.

Händelser av väsentlig betydelse

Kommunfullmäktige har sammanträtt fyra gånger under året, varav flertalet webbsändes.

Bland kommunfullmäktiges 90 fattade beslut 2023 kan noteras:

- Avsiktsförklaring avseende Dalslandssamverkan
- Riktlinjer för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda
- Överflyttning av verksamhetsansvar avseende snöröjning
- Flytt av förskoleverksamheten från Stigens förskola
- Beslut om att webbsända kommunfullmäktiges sammanträden

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Intäkter	213	0	0	0
Kommunbidrag	2 785	2 843	2 843	0
Summa intäkter	2 998	2 843	2 843	0
Personalkostnader	-1 489	-996	-1 279	283
Övriga kostnader	-1 026	-1 569	-1 564	-5
Kapitalkostnader	0			
Summa kostnader	-2 515	-2 565	-2 843	278
Periodens resultat	483	278	0	278

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Kommunfullmäktige	775	1 066	1 298	232
Kommunrevisionen	347	611	450	-161
Bygg- och trafiknämnd	94	66	163	97
Överförmyndare	793	814	856	42
Valnämnd	293	9	76	67
Totalt	2 302	2 565	2 843	278

Analys av utfall per verksamhetsområde

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige redovisar ett överskott vilket främst har sin grund i färre sammanträden, icke utnyttjade utbildningsmedel samt i viss mån ändrade arvodesregler.

Kommunstyrelse och stab

Verksamhetsbeskrivning

Kommunledningskontoret

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och består av 11 ledamöter. Kommunstyrelsen ansvarar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen biträds av kommundirektör, Sektor samhällsutveckling, Ekonomiavdelningen, HR- och löneavdelningen samt Kansli- och IT-avdelningen. Styrelsen ska bland annat leda förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamheter.

Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för kommunens mark- och bostadspolitik, kontakter med näringslivet samt utgör kommunens personalorgan.

Under kommunstyrelsen sorterar Ekonomiavdelningen, HR- och löneavdelningen, Kansli- och IT-avdelningen samt Sektor Samhällsutveckling.

Händelser av väsentlig betydelse

Kommundirektör, kommunövergripande

Kommunen har med kraft fortsatt att påverkats av omvärlden. Händelser och trender i världen har allt större inverkan på den lokala nivån. Inte bara Färgelanda kommuns ekonomiska situation, utan alla kommuners ekonomiska situation och förutsättningar har varit i fokus. Pandemin och andra globala händelser har påverkat skatteintäkter, kostnader för hälso- och sjukvård samt socialt stöd med mera. Krisberedskap och samhällssäkerhet har varit i fokus under året och kommer så fortsatt att vara, då kommunerna har behövt förbereda sig för olika typer av hot.

På det lokala planet har det påbörjade förändringsarbetet fortsatt, men påverkats resursmässigt av stora förändringar i kommunens ledningsgrupp.

Vidare har en större organisationsöversyn genomförts, som primärt påverkat Sektor Samhällsutveckling samt Kansli- och IT-avdelningen. Syftet med översynen har varit att erhålla en organisation som bättre matchar behov som kvalitet, utveckling, verkställighet och arbetsmiljö.

Ekonomiavdelning

Ekonomiavdelningen har fortsatt arbeta med kartläggning av ekonomiska processer som ska resultera i en tydlig fördelning av roller och ansvar. Under året har leverantörsfakturaprocessen varit föremål för kartläggning. Budgetanvisningar samt Mål- och resursplanen har också vidareutvecklats.

Stora delar av Ekonomiavdelningen utgör även projektgrupp i SKR-projektet "Prislappsmodellen". Övergripande målet med projektet är att ge förutsättningar för en budgetprocess och modell för resursfördelning utifrån prislappar, från och med 2025 års budget.

HR- och löneavdelning

HR- och löneavdelningen har fortsatt att arbeta med KF:s mål om att vara en attraktiv arbetsgivare. HR-strategerna har arbetat med att ta fram och införa nya processer för systematiskt arbetsmiljöarbete och löneöversyn för att säkerställa att vi uppfyller arbetsmiljölagen och EU:s nya direktiv om lönetransparens. 2023 återinfördes också friskvårdsbidrag, vilket är en uppskattad förmån. I samband med prao-perioden för eleverna på Valboskolan arrangerades en jobbmässa med representanter för flera av kommunens verksamheter i syfte att göra kommunens yrken kända för barn och ungdomar. Lönehandläggarna har utöver sitt vanliga arbete haft fokus på förberedelser inför implementeringen av det nya HR- och lönesystemet som kommer under våren 2024.

Kansli- och IT-avdelningen

Kansli

2023 var första året på den nya mandatperioden, vilket alltid innebär ett antal olika uppstartsaktiviteter. Erfaren kanslipersonal har slutat och nya medarbetare har tillkommit.

Krisberedskap och civilt försvar

Under året har kommunens verksamheter startat upp sitt arbete gällande kontinuitetshantering. Kontinuitetshantering handlar om att planera för att upprätthålla verksamheten på en godkännbar nivå oavsett vilken störning den utsätts för.

Arbetet med kriskommunikation stärktes i och med att kommunikationsstrateg anställdes. Arbetet med att skapa en ny risk- och sårbarhetsanalys startade. Valbohem genomförde övning under våren 2023 samt utvecklade sin krisledningsplan.

Folkhälsa

När det gäller folkhälsa har det nya folkhälsorådet inlett sitt arbete och under året anställdes även en ny folkhälsostateg. Arbetet har bedrivits med fokus på de av folkhälsorådet prioriterade insatsområden:

- Det tidiga livets villkor
- Kunskaper, kompetenser och utbildning
- Levnadsvanor
- Kontroll, inflytande och delaktighet

Det har under året tagits fram nya prioriterade områden, som folkhälsoarbetet kommer att styras av från och med 2024. Dessa områden är:

- Barn och unga
- Främja goda levnadsvanor
- Psykisk hälsa

Under året har en handlingsplan kring suicidprevention tagits fram för att införas 2024.

Kommunikation

En ny tillsatt kommunikationsstrateg 2023 har bidragit till framgångar inom kommunikation, som till exempel att allt fler följer Färgelanda kommun på sociala medier. Vidare har fler medarbetare engagerats i kommunikationsarbetet genom att bidra med positiva och viktiga händelser inom sina respektive områden. Mer aktivitet har skapats på kommunens hemsida med fler nyheter. Kommunen har tagit ett rejält kliv i att hantera kriskommunikation, upprätta presskonferenser och skapa en god relation med media med mera.

Näringsliv

Kommunens satsning på näringsliv har haft fokus på att förbättra företagsklimatet och framförallt dialogen mellan kommun och näringsliv. 2023 var Färgelanda kommun den kommun i Sverige som förflyttades mest av alla i Svenskt näringslivs mätning av företagsklimatet, från plats 259 till nuvarande 117. Harvens dag genomfördes med stor uppskattning från medborgarna med mångfaldig familjeunderhållning och ca 4 000 besökare.

IT

IT-enheten har haft ett turbulent år med hög personalomsättning, vilket påverkat förmågan att leverera IT-tjänster till verksamheterna. Delar av projektet kring ny bas IT miljö har pausat helt under hösten och även det fortsatta IT-säkerhetsarbetet. Fokus har varit på att bibehålla en basnivå med leveranser av IT-utrustning och att ge support. IT-enheten har under året stärkt sin samverkansförmåga och inlett ett flertal initiativ kring bland annat HR-system, integrationer och gemensamt helpdesksystem tillsammans med Åmål.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Intäkter	6 234	6 335	5 313	1 022
Kommunbidrag	44 926	49 363	49 363	0
Summa intäkter	51 160	55 698	54 676	1 022
Personalkostnader	-23 148	-24 731	-25 183	452
Övriga kostnader	-28 150	-33 363	-27 596	-5 767
Kapitalkostnader	-1 898	-2 095	-1 897	-198
Summa kostnader	-53 196	-60 189	-54 676	-5 513
Periodens resultat	-2 036	-4 491	0	-4 491

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelsen	2 580	2 929	3 000	71
Kommunchef, kommunövergripande	16 207	20 661	17 104	-3 558
Ekonomiavdelning	6 942	7 072	7 479	407
HR-och löneavdelning	7 331	8 017	8 020	3
Kansli- och It avdelning	13 902	15 174	13 760	-1 414
Totalt	46 962	53 853	49 363	-4 491

Analys av utfall per verksamhetsområde

Kommundirektör, kommunövergripande

Kommunledningen uppvisar ett underskott som i huvudsak (ca 2 600 tkr) avser pensionskostnader inom NÄRF. Medel för detta avsattes på finansens. Övrigt underskott avser personalkostnader, som temporärt belastat de kommunövergripande medlen.

Ekonomiavdelning

Ekonomiavdelningen visar ett överskott jämfört med budget. Osäkerheten kring volymbaserade kostnader gällande Xledger utgör del av den positiva avvikelsen. Föräldradidighet, något lägre försäkringspremier än budgeterat samt allmän återhållsamhet bidrar till överskottet.

HR- och löneavdelning

HR- och löneavdelningen har sammantaget ett positivt utfall. Detta beror på att HR-chefen också varit utbildningschef första halvåret 2023 och sektor utbildning därmed belastats med en del av lönekostnaden. Visselblåsarutredningar har kostat mer än för ändamålet avsatta medel, medan företagshälsovård har kostat något mindre än föregående år.

Kansli- och IT avdelning

IT- och kansliavdelningen har ett underskott som främst beror på ökade inköpskostnader för IT-utrustning och licenser.

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, t kr	Budget, tkr
BAS-IT miljö	IT	pågåår	207	
E-arkiv	Kansli	avslutad	33	
LPA-system	HR/lön	pågåår	563	
Datorer	IT	avslutad	262	
Totalt			1 065	

Förväntad utveckling

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen driver under 2024 arbetet med införande av "prislappsmodellen" som övergripande resursfördelningsmodell i kommunen.

Kommundirektör, kommunövergripande

Kommunens enskilt viktigaste fråga för en budget i balans just nu rör var och i vilka lokaler verksamheten ska bedrivas. Underlag kommer att tas fram så att strategiska beslut kan fattas.

Fortsatt översyn av den övergripande organisationen kommer att genomföras i syfte att erhålla en organisation som bättre matchar behov som avseende kvalitet, utveckling, verkställighet och arbetsmiljö. Vidare kommer samverkansarbetet intensifieras både inom ramen för Dalslandssamverkan och med andra samarbetspartners.

Kommunens påbörjade och helt nödvändiga förändringsresa avseende struktur och kultur fortsätter under 2024 med oförtruten kraft.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Kommunstyrelsen har sedan 2020 genomfört åtgärder och översyner i syfte att åstadkomma kostnadseffektivisering av verksamheten - det har bland annat handlat om lokalförsörjningsplan, förändrade arbetssätt, processkartläggningar och organisationsförändringar. Vidare har samverkanspartners sökts så fort möjligheten givits både inom Dalslandssamverkan och med andra samarbetspartners.

Kommunens pågående förändrings- och förbättringsarbete kommer enär att fortsätta. Detta tillsammans med att hitta samverkanslösningar tillsammans med andra kommuner är dock inte tillräckligt för att Färgelanda ska kunna möta framtidens krav och samtidigt kunna åstadkomma en kvalitativ verksamhet och en budget i balans. Större strategiska beslut och prioriteringar av politisk karaktär måste fattas.

Sektor samhällsutveckling

Verksamhetsbeskrivning

Sektor samhällsutveckling arbetar på uppdrag av Kommunstyrelsen i huvudsak och Bygg- och trafiknämnden avseende bygglov- och trafiksäkerhetsfrågor ur ett myndighetsutövande perspektiv.

Sektor Samhällsutveckling är även den interna parten i frågor som kommunens bolag och förbund hanterar, Färgelanda Vatten AB och Dalslands miljö- och energiförbund.

Sektor Samhällsutveckling

Hos sektorn finns den Tekniska enheten, Måltidsenheten, Arbetsmarknad och Integrationsenheten, kommunens plan- och bygglovsingenjörer, mark- och exploateringshandläggare, kultur- och föreningsutvecklare, bibliotekspersonal, fastighetsförvaltare, fastighetstekniker samt administrativ personal.

Plan och bygg

Uppdraget i denna del innebär strategisk samhällsplanering i form av planläggning genom detaljplanering och översiktsplansarbete, infrastruktur på övergripande nivå och kollektivtrafiksfrågor, samt övrig strategisk samhällsplanering för att driva utvecklingen framåt i kommunen. Inom bygglov är uppdraget att arbeta i huvudsak med myndighetsutövning såsom handläggning av bygglov, byggnmälan, förhandsbesked, tekniska samråd och tillsyn samt strandskyddsprövningar. Att ge hög service, råd och information till allmänheten är en stor del av verksamheten. Sektorn ansvarar vidare för trafiksäkerhetsfrågor.

Mark och fastigheter

Mark- och exploateringsfunktionen ansvarar för att förvalta kommunens markreserver inklusive industrimark och skog. Här ingår även exploatering av nya bostads- och industriområden, samt köp och försäljning av fastigheter och tomter. Uthyrning av båtplatser samt hantering av kommunens arrenden ingår.

Fastighetsförvaltningen ansvarar för att förvalta kommunens fastigheter som i huvudsak används av kommunala verksamheter. Fastighetsförvaltningen arbetar både operativt och strategiskt med kommunens lokalförsörjning. Uthyrning av lokaler internt och externt ingår i uppdraget.

Kultur och fritid, bibliotek

Kultur- och föreningsansvaret innebär utveckling av kommunens kulturarbete med evenemang, lovaktiviteter samt handläggning av föreningsbidrag. Ansvaret för simskoleverksamheten inkluderas här.

Bibliotekets uppdrag definieras i bibliotekslagen som handlar om att kommunen ska ha ett folkbibliotek som är tillgängligt för alla och anpassat till alla användares behov. Biblioteket ska verka för det demokratiska samhället och bidra till kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning samt främja läsning.

Till Färgelanda biblioteksverksamhet hör folkbiblioteket, som ligger i Centrumhuset i Färgelanda, och skolbiblioteket på Valboskolan. Utöver biblioteksverksamheten ansvarar bibliotekspersonalen även för kommunens konsthall.

Tekniska enheten

Tekniska enheten ansvarar för renhållning, gatubelysning samt snöröjning. I kommunens tätorter ingår även ansvaret för gång och cykelvägar. Enheten ansvarar även för internservice som innefattar lokalvård, fastighetsskötsel samt hantering av verksamhetsbeställningar. Tekniska enheten har även det övergripande ansvaret för kommunens alla bilfordon vilket innebär även fordonstvätt och enklare service på bilarna. Bilpoolen ingår också i enhetens ansvar.

Arbetsmarknad och integrationsenheten

Arbetsmarknads- och integrationsenheten har flera verksamheter. Integrationsfunktionen hjälper nyanlända med bostad och utbildning mm. Servicelaget och kreativa gruppen är verksamheter som arbetar med människor genom ökad stimulans att nå sysselsättning till egen försörjning. Steg1 och gränsgångare är en verksamhet som arbetar med ungdomar som inte kommit in i arbetslivet eller kommit vidare till utbildning.

Måltidsenheten

Måltidsenheten svarar för produktion och distribution av måltider och råvaror till förskolor, grundskolor, samt vård och omsorg.

Händelser av väsentlig betydelse

Sektor Samhällsutveckling

Från juni har sektorchefen varit sjukskriven och kommundirektören upprätthöll rollen till september då en interimschef tillsattes på 60 procent. En organisationsförändring gjordes i slutet av året som innebär att rollen som sektorchef blir mer hållbar genom att endast fyra chefer är underställda och 12 medarbetare istället fördelas på andra funktioner. Organisationsförändringen trädde i kraft 2024-01-01.

En stor del av kommunens lokaler är i undermåligt skick på grund av bristande underhåll. På flera håll leder det till bristande arbetsmiljö. En ny befolkningsprognos redovisades under hösten som visar på ett minskande antal barn och stor ökning av personer över 85 år fram till 2032. En lokalstrategigrupp tillsattes under hösten. Kommundirektören leder gruppen och sektorcheferna, fastighetsförvaltare, teknisk chef samt ekonom deltar. Gruppen kommer att presentera ett samlat förslag till lokalnyttjande i början av 2024.

Vissa delar av Centrumutvecklingsplanen har genomförts såsom nya bänkar, renovering av fontän och rengöring av torget. Fokus i planen ligger på att skapa ett mer attraktivt och levande centrum.

För energieffektiviserande åtgärder har Kommundelegationen beviljat medfinansiering. Under året har det skett utbyte till LED-belysning i större delen av gatubelysningen samt i flera lokaler.

Plan och bygg

Bygglovsverksamheten har uppnått lagstadgad handläggningstid för bygglov på tio veckor, medelvärde för handläggningstiden är fyra veckor. Antalet bygglovsärenden har minskat, vilket även kan ses på flera håll i landet.

En ny detaljplan för Sågverksområdet i Färgelanda centrum fortgår samt arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Utifrån lagkrav har en vattentjänstplan tagits fram och varit på samråd under slutet av året. Ett beslut om att ta fram en planeringsstrategi har tagits. Det är nya regler för att hålla översiktsplanen aktuell.

Trafikverket har fortsatt arbetet med en åtgärdsvalsstudie för väg 173, där är Färgelanda kommun en av parterna. Vägen har lyfts av kommunen som en brist vad gäller trafiksäkerhet, hastighetsöverträdelser och utformning.

Mark och fastigheter

Arbetet med exploatering av Dyrtorp, ett område för småföretag, har inte drivits vidare delvis beroende på vakant tjänst som mark- och exploateringshandläggare och delvis beroende på relativt höga kostnader för att bygga ut området i förhållande till marknadsvärdet.

Fastighetsförvaltningen har arbetat vidare med att få ett grepp över statusen av lokalerna och konstaterat ett omfattande eftersatt underhåll. Det dåliga skicket av många lokaler leder till "brandkårsutryckningar" som tar tid och resurser från det viktiga planerade underhållet och

driftoptimering.

Kultur och fritid, bibliotek

För lovaktiviteter har erhållits medfinansiering från Regionen och det har genomförts aktiviteter för fem lovveckor, varav två kulturveckor. Det har lockat många barn och ungdomar.

Simskolan med stor efterfrågan har bedrivits under sommaren vid badplatserna Sandviken, Stigen och Ragnerud.

Färgelanda konsthall har haft 11 utställningar och 5 120 besökare. För föregående år har det varit 10 utställningar och 4 278 besökare.

Biblioteket har fått bidrag från Kulturrådet för att genomföra "MerÖppet". Det innebär att låntagare kan registrera sig för att besöka biblioteket utanför ordinarie öppettider. Installationer är klara och start sker under våren 2024.

Ett nytt bibliotekssystem har tagits i bruk. Systemet är gemensamt för samtliga dalslandsbibliotek och innebär att man som låntagare söker och lånar i samtliga biblioteks bestånd. Leverans mellan biblioteken sker två gånger per vecka. För låntagaren blir det ett sömlöst hanterande då denne hämtar sina böcker på sitt ordinarie bibliotek oavsett varifrån boken kommer.

Tekniska enheten

Enhetens arbete med underlag till kommunfullmäktiges beslut om ändrat ansvar för snöröjningen har varit oerhört omfattande och resurskrävande. Ansvaret för snöröjning på landsbygd och i tätort övergår till vägföreningarna 15 oktober 2024.

Inom renhållningen sker stora förändringar. Kommunerna övertar 1 januari 2024 ansvaret för insamling av förpackningar. Gemensamma upphandlingar har skett med övriga kommuner i Dalsland.

Myndighetstillstånd för Återvinningscentralen i Stigen har uppdaterats för att tillgodose utpekade brister vid tillsyn.

Fordonsparken har förnyats och 23 av kommunens 34 bilar har bytts ut till gas/bensinbilar. Resterande byts ut våren 2024.

Arbetsmarknad- och integrationsenheten

Totalt har 28 personer remitterats till AMI och av dessa har 14 gått ut i egen försörjning vilket är mycket positivt och ett tecken på att arbetet har rätt riktning med de samverkansgrupper som finns.

Arbete med lokallösningar för olika delar av verksamheten har skett under året. Det gäller snickeri, secondhandbutik, aktivitetsbibliotek och lokal för skogslaget.

Måltidsenheten

En femte avdelning har öppnat på Håvestensgården med ett kök som har utrustats. Det har inneburit utmaningar när det gäller bemanning och ekonomi, inte minst utifrån att enheten inte fått kompensation fullt ut i budgeten.

Andelen anpassad kost ökar inom skolan och samarbete med skolhälsovården sker för att hålla detta på en rimlig nivå. Detta innebär en hög belastning i vissa kök och det har stärkts upp med extra tid.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Intäkter	46 519	49 498	43 246	6 252
Kommunbidrag	45 329	49 758	49 758	0
Summa intäkter	91 848	99 256	93 004	6 252
Personalkostnader	-36 220	-36 758	-37 203	445
Övriga kostnader	-54 937	-55 476	-46 336	-9 140
Kapitalkostnader	-1 412	-9 609	-9 465	-144
Summa kostnader	-92 569	-101 843	-93 004	-8 839
Periodens resultat	-721	-2 587	0	-2 587

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Tekniska enheten	7 609	10 345	5 326	-5 019
Arbetsmarknads-och integrations enheten	2 926	2 509	3 901	1 392
Måltidsenheten	4 280	4 439	4 711	272
Samhällsutveckling övrigt	31 235	35 052	35 820	768
Totalt	46 050	52 345	49 758	-2 587

Analys av utfall per verksamhetsområde

Sektor Samhällsutveckling

Sektor Samhällsutveckling visar ett underskott om 2 587 tkr. Det härrör från den Tekniska enheten och då främst gällande snöröjning, gatubelysning och centralförrådet.

Samhällsutveckling övrigt

Resultatet för året är ett överskott på 768 tkr.

Överskottet kan härledas till högre bygglovsintäkter än vad som budgeterats samt inom strategisk planering där sektorn inte tagit in konsulttjänster och andra tjänster för utredningar i den utsträckning som varit budgeterat.

Internhyresfastigheterna genererade ett underskott på 552 tkr.

Fjärrvärme ger ett underskott på 1 168 tkr. Ett stort problem för kommunen är att man äger fjärrvärmenätet och debiterar kunder för förbrukning, men den som äger fjärrvärmeverket debiterar producerad energi. Kommunen står för förlusterna i nätet.

Tekniska enheten

Av enhetens underskott på totalt 5 019 tkr står snöröjningen för 2 777 tkr, gatubelysning, gång- och cykelväg för 1 261 tkr samt centralförrådet för 656 tkr. Snöröjningskostnader är svåra att påverka och de har varit högre än tidigare år. Kostnader för gatubelysning är högre till följd av tillkommande arbete med att rikta stolpar med mera i samband med byte till LED-belysning. Centralförrådets underskott beror på underbudgetering och höga reparationskostnader för gamla maskiner.

Arbetsmarknad- och integrationsenheten

Enheten redovisar ett överskott på 1 392 tkr. Detta beror främst på att en tjänst delvis haft extern finansiering samt att verksamheter av olika skäl inte kommit igång som planerat.

Måltidsenheten

Enheten visar ett överskott med 272 tkr. Orsaken är främst att vissa tjänster har tillsatts med lönebidrag.

Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på

Verksamhet	2020	2021	2022	Utfall 2023
Öka antalet antagna detaljplaner			1 plan	1 plan
Främja ökat bostadsbyggande*		17 bost.	14 bost.	5 bost.
Främja ökat bostadsbyggande*			1 flerbost	.
Brukarnöjdheten inom myndighetsutövningen ska vara minst 75 %		89 %	86 %	96 %
Matsvinnet ska minska	68 g/dag o portion	61 g/dag o portion	50 g/dag o portion	49 g/dag o portion
Andelen ekologiska livsmedel som köps in till kommunen ska öka inom givna ekonomiska ramar.	18 % i kr	18 % i kr	17 % i kr	15 % i kr
Andelen ekologiska livsmedel som köps in till kommunen ska öka inom givna ekonomiska ramar.	23 % i kg	22 % i kg		
Andelen närproducerade livsmedel som köps in till kommunen ska öka inom givna ekonomiska ramar.	12 % i kr	11 % i kr	20 % i kr	26 %
Energiförbrukningen i kommunens fastigheter ska minska**	3 188 430 kWh	3 282 119 kWh	2 956 341 kWh	2 700 000 kWh

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, t kr	Budget, tkr
Anpassning Lillågården	Internhyresfastighet	Klar	363	
Tak Sporthall	Fritidslokal	Klar	884	
Anpassning Centralförråd	Internhyresfastighet	Klar	108	
Snickerimaskiner AMI	Arbetsmarknadsenhet	Klar	131	
Slaghackmaskin	Tekniska enheten	Klar	44	
Ledarmatur Gatubelysning*	Tekniska enheten	Pågåår	2 324	
Portar Brandstationer	Internhyresfastighet	Klar	1 162	
Personalutrymme	Internhyresfastighet	Klar	345	
Tak Valboskolan byggnad B	Internhyresfastighet	Klar	195	
Digitalt låssystem Centrumhus	Internhyresfastighet	Klar	387	
Lekplats Högsäters skola	Internhyresfastighet	Klar	477	
Bommar ÅVC**	Tekniska enheten	Pågåår	200	

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, t kr	Budget, tkr
Totalt			6 620	

*Finansiering kommundelagationen Budget i balans

** Taxefinansiering

Förväntad utveckling

Den nya organisationen bör ge bättre förutsättningar för hållbara uppdrag för chefer och medarbetare. Det bygger dock på att planerade rekryteringar lyckas.

Beslut om framtida lokalnyttjande är centralt och måste ske snarast. Lokalkostymen är för stor och det eftersatta underhållet är ett stort problem. Avsaknaden av långsiktiga lokalstrategiska beslut gör det omöjligt att veta vilka byggnader som ska investeras i, vilket leder till akuta åtgärder och risk för "förgävesinvesteringar".

För samhällsbyggandet i kommunen är en tydlig målbild viktig. Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan är en möjlighet att peka ut den långsiktiga inriktningen. De låga priserna i det befintliga bostadsbeståndet gör det svårt att räkna hem nyinvesteringar i bostäder. Nya vägar behöver prövas, inte minst för att erbjuda kostnadseffektiva trygghetsboenden för äldre som kan frigöra småhus som kan skapa inflyttning. Planering för bostadsförsörjning behöver få ett ökat fokus, inte minst för att försöka motverka befolkningsminskningen enligt prognos.

Planering för energiomställning, klimatarbete och olika former av vattenplanering förväntas vara en stor del av kommunens planeringsinsats under de kommande åren.

Planering av krisberedskap berör alla verksamheter och ges ett ökat fokus under kommande år.

Arbetsmarknad- och integrationsenheten kan förväntas få en ökad tillströmning till följd av arbetsmarknadens utveckling och det ekonomiska läget. Aktiva insatser kan motverka kostnader för försörjningsstöd.

Socialnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Socialnämnden ska bidra till att främja kommuninvånarnas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Socialnämnden har tre huvudsakliga lagstiftningar att förhålla sig till, Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Verksamheten bygger på frivillighetens grund men under vissa omständigheter kan vård och behandlingsinsatser ske med tvång.

Verksamheten planeras och styrs av sektorns ledningsgrupp som består av socialchef och enhetschefer inom äldreomsorgen, på individ- och familjeomsorgen, i enheten för stöd och service, på omsorgs- och utvecklingskontoret, i kommunal hälso- och sjukvård och av en medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS).

Sektorn består av följande verksamhetsområden.

Nämndsverksamheten, omsorgs- och utvecklingskontoret, äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen, enheten för stöd och service, kommunal hälso- och sjukvård och sektorchef.

Händelser av väsentlig betydelse

Införandet av nytt arbetstidsavtal med 11 timmars dygnsvila from 1/10.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Intäkter	21 667	30 066	21 161	8 905
Kommunbidrag	148 861	165 351	165 351	0
Summa intäkter	170 528	195 417	186 512	8 905
Personalkostnader	-116 433	-131 025	-130 467	-558
Övriga kostnader	-60 821	-66 807	-56 023	-10 784
Kapitalkostnader	-33	-22	-22	0
Summa kostnader	-177 287	-197 854	-186 512	-11 342
Periodens resultat	-6 759	-2 437	0	-2 437

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Nämndsverksamhet	533	619	680	61
Omsorgskontor	17 943	12 589	11 306	-1 283
Äldreomsorg	60 967	66 434	67 275	841
Individ- och familjeomsorg	34 963	33 705	33 307	-398
Enheten för stöd och service	23 331	24 718	23 413	-1 305
Kommunal hälso- sjukvård	17 883	21 554	21 069	-485

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Sektorchef	0	8 169	8 301	132
Totalt	155 620	167 787	165 351	-2 437

År 2022 redovisades sektorchef tillsammans med omsorgs- och utvecklingskontor.

Analys av utfall per verksamhetsområde

Sammantaget redovisar sektor omsorg ett underskott mot budget vid årsredovisningen med - 2 437 tkr.

Omsorgs- och utvecklingskontoret

Redovisar ett underskott mot budget vid årsredovisningen med - 1 283 tkr.

Underskottet består av kostnader för externa placeringar socialpsykiatri och ökade kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

Äldreomsorgen

Redovisar ett överskott mot budget vid årsredovisningen med 841 tkr.

Överskottet beror på ekonomiska medel från Kommundelegationen.

Individ- och familjeomsorgen

Redovisar ett underskott mot budget vid årsredovisningen med - 398 tkr

Underskottet består av ökade kostnader för placeringar externt av barn/unga och vuxna.

Enheten för stöd och service

Redovisar ett underskott mot budget vid årsredovisningen med - 1 305 tkr.

Underskottet består av ökade kostnader för personal och ett assistansärende.

Kommunal hälso- och sjukvård och rehabilitering

Redovisar ett underskott mot budget vid årsredovisningen med - 485 tkr.

Underskottet består av ökade kostnader för externa bemanningsföretag då det inte har gått att rekrytera personal.

Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2020	2021	2022	Utfall 2023
Betal dagar till regionen	0	0	194	0
Äldreomsorg				
Antal platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	72	74	74	78
Belagda platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	65	67	74	74
Nyttjandegrad särskilt boende, vid bokslutsdatum	90 %	91 %	100 %	95 %
Nettokostnad per plats särskilt boende, tkr/plats	597	567	560	581
Antal korttidsplatser	5	5	5	10
Antal hemtjänsttimmar, vid bokslutsdatum	40 818	Ingen uppgift	40 629	36 407
Antal personer med beviljad hemtjänst, genomsnitt under året	200	Ingen uppgift	229	228
Antal inskrivna i hemsjukvården, vid bokslutsdatum	166	156	165	156
Individ och familjeomsorg	2 020	2 021	2 022	2 023
Institutionsvård, barn och unga, tkr	2 066	2 156	2 661	4 818
Familjehem, barn och unga, tkr	2 451	517	1 293	307
Institutionsvård, vuxna missbrukare, tkr	5 184	896	750	2 117
Ekonomiskt bistånd, tkr	13 017	9 287	9 418	7 496
Enhet för stöd och service				
Antal vuxna med boendebeslut egen regi, genomsnitt	16	15	14	12
Nettokostnad per plats, tkr/plats	370	402	458	546
Antal placeringar externt**, genomsnitt	7	7	5	4
Nettokostnad per extern plats, tkr/plats	1 105	1 255	1 312	1 635

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

880

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, tkr	Budget, tkr
Framtidens vårdinformationsmiljö	Övergripande	Pågående	1 615	3 180
Nyckelfri hemtjänst	Hemtjänsten	Klar	473	600
Demenscentrum Håvesten*	Äldreomsorgen	Klar	671	382
Totalt			2 759	4 162

*Avser omstruktureringen av äldreomsorgen där del av investering finansieras med medel från kommundelegationen.

Förväntad utveckling

Socialnämnden står inför fortsatt stora utmaningar.

Ny socialtjänstlag från och med 1 juli 2025 och den omställning som socialtjänsten står inför.

Äldreomsorgslag

En stor osäkerhet över vilka statsbidrag som kommer att kunna nyttjas i framtiden då detta är okänt såväl vad detta gäller riktade som generella statsbidrag.

Konsekvenserna av nytt arbetstidsavtal (11 timmars dygnsvila).

Införandet av Heltidsresan.

Den demografiska utvecklingen.

Ovanstående förändringar som sektorn står inför kommer att kräva ökade resurser detta i kombination med ett potentiellt intäktsbortfall gör framtiden mycket oviss.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Socialnämnden och samtliga verksamhetsområden däri har arbetat så effektivt som möjligt och försökt hålla ner kostnaderna där det har gått.

Det har inte funnits någon buffert för oförutsedda utgifter.

Statsbidrag har använts där det har varit möjligt motsvarande 15 000 tkr. Två stora statsbidrag ett från Kommun delegationen och ett från Socialstyrelsen (att säkerställa en god vård och omsorg för äldre) uppgår till hälften av den totala statsbidragssumman.

Utan dessa statsbidrag skulle socialnämnden ha redovisat ett negativt resultat vid årsredovisning med motsvarande - 10 500 tkr.

Digitalt planeringssystem och Mobil omsorg införs i hemtjänsten vilket effektiviserar arbetet med planering och verkställandet av beslutade insatser.

En genomlysning av äldreomsorgen från inkommen ansökan, till beslut och val av insats har genomförts i samverkan med Dals-Eds kommun på tjänstemannanivå och Ensolution har genomfört en genomlysning av kostnad per brukare.

Riktlinjer för gemensam biståndsbedömning (SoL) och likvärdig delegationsordning samt gemensam hantering av biståndsbedömning i samverkan med övriga Dalslandskommuner behöver utredas vidare och beslutas.

Antal särskilda boenden i kommunen behöver beslutas.

Hur många timmar man har hemtjänst innan man flyttar till ett särskilt boende behöver utredas vidare och beslutas.

Strategiska vägval och politiska beslut är nödvändiga för att verksamheterna ska kunna effektiveras mera än i dagsläget.

Utbildningsnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Sektorn bedriver dessa verksamheter:

- Förskola 1–5 år (4 enheter)
- Förskoleklass (3 enheter)
- Grundskola (5 enheter)
- Fritidshem (4 enheter)
- Anpassad grundskola (en enhet)
- Vuxenutbildning
- Musikskola

Därutöver har sektorn ansvar för att bedriva tillsyn av fristående enheter i kommunen som fått tillstånd av nämnden att bedriva verksamhet (två förskolor och en pedagogisk omsorg)

Händelser av väsentlig betydelse

Viktiga händelser under året:

- Första året av ett treårigt projekt tillsammans med Skolverket benämnt "Samverkan för bästa skola" i syfte att skapa bättre förutsättningar för våra enheter att nå högre måluppfyllelse. Inom projektet tas åtgärdsplaner fram både på enhets- och huvudmannanivå. Mittuniversitetet bistår med insatser framåt baserat på innehållet i åtgärdsplanerna.
- Utveckla och fördjupa analysarbetet av enheternas kunskapsmässiga resultat och inköp av ny version av Stratsysmodul för att dokumentera arbetet
- Ansökan om medel till projektet Backa Barnet har beviljats och Färgelanda är en av fem Dalslandskommuner som ingår. Projektet är ett samarbete med utbildningssektorer, socialtjänst och VGR i syfte att sätta in tidiga insatser i familjer för att öka förutsättningarna att elever fullföljer sina studier och får framtidstro.
- Besvarande av föreläggande från Skolinspektionen - granskning på huvudmannanivå av grundskola - och ärendet har avslutats.
- Minskad omfattning av musikskola samt att fritidsgård inte startas på grund av det ekonomiska läget
- Stigens förskola stängdes och barn och personal flyttades över till annan enhet. Orsaken var få barn och dålig arbetsmiljö på grund av lokalerna.
- Intensivt arbete tillsammans med konsultbolaget Norem för att genomlysna olika förslag för att effektivisera lokalutnyttjandet inom sektorn
- Förändringar inom ledningsgruppen när det gäller rektorsuppdrag samt ny utbildningschef från augusti

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Intäkter	21 429	23 295	17 490	5 805
Kommunbidrag	174 464	184 491	184 491	0
Summa intäkter	195 893	207 786	201 981	5 805
Personalkostnader	-106 226	-114 102	-101 870	-12 232
Övriga kostnader	-91 847	-93 635	-100 080	6 445
Kapitalkostnader	-50	-39	-30	-9
Summa kostnader	-198 123	-207 776	-201 980	-5 796
Periodens resultat	-2 230	10	1	9

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse mot budget
Nämndsverksamhet	303	457	305	-152
Musikskola	1 438	849	1 832	983
Fritidsgård		0	600	600
Förskola	34 842	38 741	41 042	2 301
Grundskola inkl. fritids, anpassad grundskola och förskoleklass	93 527	101 067	94 610	-6 456
Gymnasie- och anpassa gymnasieskola	33 978	35 691	34 457	-1 234
Vuxenutbildning	1 493	3 117	4 047	930
Förvaltningsledning	11 915	4 560	7 599	3 038
Totalt	177 453	184 482	184 492	9

Analys av utfall per verksamhetsområde

Nämnd

- Fler möten har genomförts än inledande planering, vilket medför högre kostnad. Dessutom varierar kostnaden per möte beroende på antal deltagare och storleken av förlorad arbetsförtjänst

Musikskola

- Vakanser har inte tillsatts vilket innebär att det endast återstår en tjänst om 60%. Detta har inneburit att tilldelad budget inte tagits i anspråk.

Fritidsgård

- Fritidsgården har inte startats på grund av det ekonomiska läget. Detta har inneburit att tilldelad budget inte tagits i anspråk.

Förskola

- Kostnaderna för förskola styrs till största delen av volymer eftersom ersättning utgår per inskrivet barn. Storleken på ersättningen varierar beroende på barnets ålder.
- I redovisningen ingår både kommunal egen verksamhet och köpt verksamhet, det vill säga verksamheter där vårdnadshavare väljer annan huvudman. Skollagen ger vårdnadshavare

långtgående möjligheter att välja placering för sitt barn och hemkommunen är då skyldig att betala ersättning till vald huvudman.

- Resultat beror på personalkostnader då bemanning måste finnas 12 timmar per dag och vissa enheter haft få barn under perioder. Förskolorna ser ökat behov av resurspersonal för barn med stora behov.
- Viss eftersläpning att anpassa personalorganisationen till antalet barn. Under hösten förberedes stängning av en avdelning vid Månvägens förskola på grund av minskat antal barn. Så vid årsskiftet var antalet avdelningar 3 istället för 4.

Grundskola, förskoleklass, fritidshem och anpassad grundskola

- Kostnaderna för grundskola, förskoleklass, fritidshem och anpassad grundskola styrs till största delen av volymer eftersom ersättning utgår per inskriven elev. Storleken på ersättningen varierar beroende på elevens ålder.
- Kostnaden för elever i anpassad grundskola är väsentligt högre än i grundskola eftersom personaltätheten är mycket högre i denna verksamhet för att möta elevernas olika behov.
- I redovisningen ingår både kommunal egen verksamhet och köpt verksamhet, det vill säga verksamheter där vårdnadshavare väljer annan huvudman. Skollagen ger vårdnadshavare långtgående möjligheter att välja skolplacering för sitt barn och hemkommunen är då skyldig att betala ersättning till vald huvudman.
- Under året har några placeringar hos annan huvudman avslutats, där månadskostnaden varit högre än normalt och där vi kunnat erbjuda en motsvarande verksamhet i egen regi. Eleverna behöver då inte få så långa resor.
- Små klasser innebär svårigheter att få en budget i balans. Utöver pedagoger behöver även resurspersoner finnas i verksamheterna. Elevpengen räcker inte till detta när elevvolymerna är för små.
- Vid vissa enheter ger inte lokalerna möjligheter att ha B-form eftersom de inte har plats för alla elever om två årskurser slås ihop.
- Ökat behov hos elever att få tillgång till särskild undervisningsgrupp, det vill säga undervisning med pedagog och ca 3-5 elever. Enheternas resurser räcker inte till för att finansiera detta.
- Ökade kostnader för vikarier eftersom det måste tillsättas vikarier på små enheter för att det inte finns personal att flytta vid frånvaro
- Utflyttning av elever medför lägre intäkt, men det tar tid att ställa om personalstyrkan
- Inflyttning av elever från andra kommuner under året med omfattande stödbehov
- Behov av att utveckla rutiner för extra ekonomiska resurser till barn och elever med stora behov. Enheter kan behöva anställa resurspersoner för att möta elevernas behov av stöd, men saknar resurser för detta.

Gymnasiet

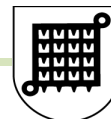
- Kostnaden för gymnasiet är beroende av volymer och val av program. Denna post är därför svårt att förutse. Fler elever som inte är behöriga innebär ökad kostnad eftersom de behöver inleda sina studier inom IM-programmet. Studietiden blir därför längre.
- Högskoleförberedande program har generellt en lägre kostnad än yrkesprogram.
- Inför höstterminen var det 14 elever som inte var behöriga utan fick börja på IM-programmet. Detta är en hög procentuell andel av årskurs 9. Totalt har kommunen 21 elever som går på IM-programmet.

Vuxenutbildningen

- Vuxenutbildningen har en flexibel verksamhet där efterfrågan ska styra utbudet i stora drag. Statsbidrag finns att söka och verksamheten har fått flera ansökningar beviljade vilket innebär att finansieringen till största del sker med hjälp av externa medel.

Förvaltningsledning

Budgeterad kostnad för förvaltningsledning var högre än utfall. Orsaken till detta är dels personalkostnad, beroende på vakanser och sjukskrivningar, och dels lägre övriga kostnader.

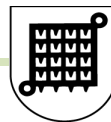
Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2020	2021	2022	Utfall 2023
Antal barn				
Förskolor	283	311	255	255
Pedagogisk omsorg	9	9	5	8
Summa	292	320	260	263
Antal elever				
Grundskolor	746	719	633	630
Anpassad grundskola	12	9	13	10
Summa	758	728	646	640
Antal elever				
Gymnasiet	254	222	221	207
Anpassat gymnasie	1	1	6	8
Summa	255	223	227	215
Antal kursdeltagare				
Vuxenutbildning	196	209	185	186
varav Sfi	43	35	32	29

Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på

Verksamhet	2020	2021	2022	Utfall 2023
Grundskola:				
Meritvärde år 9	216	198	213	204
Resultat i nationella prov år 3 (%)				
Svenska			59	70
Matematik			59	47
Resultat i nationella prov år 6 (%)				
Svenska	85	87	70	77
Matematik	82	82	72	70
Engelska	82	87	80	85
Resultat i nationella prov år 9 (%):				
Svenska	N/A	N/A	88	90
Matematik	N/A	N/A	78	82
Engelska	N/A	N/A	88	78
Gymnasieskola:				
Gymnasiebehörighet % (yrkesprogram)	87	87	90	76
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, hemkommun, andel %	65	72	68	66
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	69	74	80	72
Alla kommuner	78	78	79	80

Gymnasiebehörigheten har gått ner från 90% till 76% vilket är mycket negativt. Åtgärder måste sättas in tidigt för att nå önskat resultat. Rektor bedömer att nuvarande årskurs 9 kommer att vara tillbaka på tidigare nivåer. Så frågan är om detta var en tillfällig nedgång eller om det är en trend. Resultaten för år 7 och 8 måste följas noga för att den tidigare positiva trenden ska kvarstå. Arbete med överlämningar mellan skolorna behöver utvecklas för att följa eleverna över tid.

Resultatet i år 3 i matematik har försämrats avsevärt. Detta är ett av de definierade områdena som Skolverket ska hjälpa till med inom projektet Samverkan för bästa skola.

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, t kr	Budget, tkr
IKT-plan	Grundskola	Klar	469	470
Reinvesteringar	Utbildningssektorn	Klar	501	800
Totalt			970	1 270

Förväntad utveckling

Utveckling

Förstärkning sker när det gäller skolutvecklingsfrågor och skolutvecklare är anställd (delfinansiering av lönekostnad från Skolverket) från och med mars 2024 i syfte att tillsammans med kvalitetschef arbeta mer intensivt med Samverkan för bästa skola och analys kring våra resultat samt beslut om åtgärder tillsammans med rektorerna och personal. Statistiken från höstterminen 2023 visar stora behov av att göra djupare analyser för att få samsyn i vilka åtgärder som behövs för att öka elevernas måluppfyllelse. Vi har en stor andel av våra elever som inte når upp till godkända resultat redan i tidig ålder och i förlängningen kan det innebära att de inte blir behöriga till gymnasiet.

Gemensamma insatser måste göras för att få ökad måluppfyllelse och godkända betyg i våra verksamheter.

Lokaler och organisation

Våra lokaler är generellt i stort behov av renovering på grund av eftersatt underhåll. Under januari har halva Höjdens förskola fått stänga på grund av bristfälliga lokaler. Sektorn är i behov av lämpliga ersättningslokaler. Valboskolans idrottshall är tillfälligt stängd på grund av omfattande vattenskada eftersom taket läcker.

Befolkningsprognosen visar på minskat antal barn och elever framåt och detta i kombination med undermåliga lokaler kräver långsiktiga beslut om framtida organisation och lokalutnyttjande. Antalet elever i våra klasser är i F-6 lägre än genomsnittet och det ekonomiska läget innebär att effektiviseringar och besparingar måste göras för att få en budget i balans. Där det är möjligt sker undervisningen i form av B-form, vilket innebär att en klass består av elever från två årskurser.

Samtidigt ser vi fler och fler elever som är i behov av olika stödinsatser för att ha förutsättningar att nå målen. Inom vissa områden har vi svårt att rekrytera och behålla personal med rätt

kompetens. Fortsatt arbete måste ske vad gäller arbetsmiljö och arbetssituation för personalen inklusive rektorerna.

Lär miljöerna, både inomhus och utomhus, behöver utvecklas för att stimulera eleverna i sitt lärande.

Ekonomi

Under 2023 gjordes ett marginellt överskott, men under 2024 minskas ramen med ca 11 miljoner kronor. Organisationen under vårterminen är svår att påverka - förändringar kan genomföras tidigast inför höstterminen 2024 då ny organisation ska beslutas.

Nuvarande resursfördelningsmodell behöver ses över för att säkerställa att resurser fördelas utifrån behov och förutsättningar. Rutiner för att fördela extra resurser inom kommunal verksamhet för barn och elever med omfattande stödbehov behöver förtydligas. Regler och rutiner för detta finns för de fristående enheterna i form av tilläggsbelopp, eftersom detta är ett krav i skollagen.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Lokaler

Fortsatt arbete sker i nämnden för att fatta strategiskt viktiga beslut om vilka lokaler som ska nyttjas av sektorn på kort och lång sikt. Lokalkostnaderna påverkar kommunens totala ekonomi och eftersom renoveringsbehoven är omfattande krävs en hållbar strategi över tid för att få en väl fungerande verksamhet i ändamålsenliga och trygga lokaler till en så låg kostnad som möjligt.

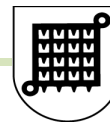
Organisation

Fortsatt arbete i nämnden för att fatta strategiskt viktiga beslut om hur organisationen ska se ut framåt och hur många enheter som ska finnas i kommunen. Klasserna och organisation måste optimeras utifrån tilldelad budget.

Antalet enheter påverkar även chefstätheten. I dagsläget har merparten av rektorerna ansvar för flera enheter vilket innebär en hög arbetsbelastning.

Personal

Vissa personalkategorier är svåra att rekrytera och behålla. Detta innebär att undervisningen riskerar att inte hålla rätt kvalitet. Omsättningen av personal blir hög och eleverna får inte någon kontinuitet i undervisningen.

Valbohem AB

Verksamhet Valbohem AB

Valbohem AB har till uppgift att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter och inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen inom kommunen. Visionen är att Valbohem AB ska vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden.

Resultaträkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Intäkter	40 956	44 887
Kostnader	-34 936	-40 383
Avskrivningar	-5 839	-6 162
Rörelseresultat	181	-1 658
Finansiella poster	-1 271	-1 927
Bokslutsdispositioner och Skatt	956	1 529
Periodens resultat	-134	-2 055

Balansräkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	188 592	195 117
Omsättningstillgångar	24 646	12 653
Summa Tillgångar	213 238	207 770
Eget kapital	14 437	10 852
Långfristiga skulder	130 412	136 399
Kortfristiga skulder	68 389	60 519
Summa eget kapital och skulder	213 238	207 770

Färgelanda Vatten AB

Verksamhet Färgelanda Vatten AB

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att producera och distribuera vatten av god kvalitet samt rena avloppsvatten och därmed förenliga verksamheter. Bolaget äger samtliga VA anläggningar i Färgelanda kommun. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften och annan förenlig verksamhet sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelanda Vatten AB äger 7 % av det gemensamma bolaget Västvatten AB.

Resultaträkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Intäkter	15 824	17 026
Kostnader	-13 430	-13 648
Avskrivningar	-1 988	-2 339
Rörelseresultat	406	1 039
Finansiella poster	-406	-1 039
Periodens resultat	0	0

Balansräkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	53 059	57 804
Omsättningstillgångar	2 220	5 644
Summa Tillgångar	55 279	63 448
Eget kapital	2 500	2 500
Långfristiga skulder	46 157	52 208
Kortfristiga skulder	6 622	8 740
Summa eget kapital och skulder	55 279	63 448

Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningens utformning följer god redovisningssed samt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). God redovisningssed inom den kommunala sfären utarbetas bl.a. av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som har använts i den senaste årsredovisningen har även använts i denna rapport.

Sammanställd

redovisning

Den kommunala koncernen består av kommunen och bolagen Valbohem AB (org.nr. 556527-9485), Färgelanda Vatten AB (556901-9630) som ägs till 100 % av kommunen. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens aktiekapital elimineras mot kommunens aktieinnehav i bolagen. I övrigt görs elimineringar för interna mellanhavanden inom koncernen.

Skatteintäkter

Prognosen för den kollektiva slutavräkningen av kommunalskatt för redovisningsåret följer RKR:s rekommendation.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet utgörs av anskaffningsutgiften minskad med eventuella investeringsinkomster. Avskrivningar görs linjärt under investeringens bedömda ekonomiska livslängd. Nedskrivning av anläggningstillgång sker vid behov när värdet varaktigt gått ner. Pågående investeringar beläggs inte med någon internränta. De avskrivningstider som tillämpas är enligt den vägledning som finns från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Komponentavskrivning

RKR:s rekommendation ställer krav på en avskrivningsmetod som syftar till att dela upp anläggningstillgångar i komponenter, som har olika nyttjandeperioder och utgör ett väsentligt värde. Komponenterna ska redovisas och skrivas av som separata enheter.

Från och med 2014 års investeringar tillämpas metoden med komponentavskrivning. Anläggningstillgångar anskaffade före 2014 har inte delats upp i komponenter, då återstående nyttjandeperiod på dessa anläggningars komponenter bedöms att inte utgöra ett väsentligt värde.

Kommunen tillämpar i allt väsentligt RKR:s rekommendation om sammanställd redovisning dock görs ingen anpassning av de kommunala bolagens avskrivningsprinciper till kommunens. Detta gäller framför allt Valbohem AB som redovisar enligt K2 där komponentavskrivning inte tillämpas.

Förråd, lager mm

Kommunen tillämpar i allt väsentligt RKR:s rekommendation R19. Posten avser ett överlager och består av diesel. Värderingsprincipen bestämd mängd och fast värde har använts.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Pensionsskuld

Pensionsskulden redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas inom linjen som ansvarsförbindelse medan pensioner intjänade från 1998 redovisas i resultaträkningen som en kostnad och den del som avser framtida utbetalningar redovisas under avsättningar i balansräkningen.

Leasing

Kommunen tillämpar RKR:s rekommendation för klassificering av operationell respektive finansiell leasing.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelser i form av pensionsåtaganden, borgensåtaganden och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias belastas resultatet.

Avskrivningar

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångars värde. En i förväg bestämd procentsats av anläggningstillgångens anskaffningsvärde redovisas som kostnad under året.

Balanskrav

I kommunallagen finns fastställda krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna. Fr.o.m. 1 december 2004 gäller att ett negativt resultat skall regleras inom 3 år och gäller fr.o.m. 2005 års resultat.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutsdagen. I balansräkningen framgår vilka tillgångar som finns och hur dessa finansierats i form av skulder och eget kapital.

Driftredovisning

Visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget.

Eget kapital

Är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör den del av de samlade tillgångarna som finansierats av egna medel. Förändringen av det egna kapitalet påverkas främst av årets resultat.

Finansnetto

Utgör skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Investeringsredovisning

Avser kommunens anskaffningar av anläggningstillgångar i form av t.ex. fastigheter, maskiner och inventarier.

Kassaflödesanalys

Visar hur verksamheten har finansierats och hur kapitalet har använts under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen visar hur likvida medel har förändrats under året.

Kommunbidrag

Till nämnd och sektorer tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Kortfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag mindre än ett år efter bokslutsdagen.

Likvida medel

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Likviditet

Visar omsättningstillgångar (exkl. lager) samt beviljad kredit i räkning i förhållande till de kortfristiga skulderna.

Långfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag senare än ett år efter bokslutsdagen.

Nettoinvesteringar

Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod de uppstår.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

Självfinansieringsgrad

Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

Soliditet

Eget kapital dividerat med totalt kapital uttryckt i procent. Visar långsiktig betalningsförmåga.

Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser

Eget kapital samt pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelse (dvs. utanför balansräkningen) dividerat med totalt kapital uttryckt i procent.

Utdebitering

Anger hur stor del per intjänade hundra kronor som betalas i kommunalskatt

Sektor samhällsutveckling
Planingenjör
Anna Lena Sörensson

Tjänsteskrivelse
2024-03-27
2024/132

Kommunstyrelsen

Beslut om yttrande för vindpark Medbön i Munkedals kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att yttra sig i samråd för vindbrukspark Medbön i Munkedals kommun enligt förslag till yttrande daterat 2024-03-27.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på ärendeforum 2024-03-25.

Sammanfattning av ärendet

Företaget Vindr AB planerar att söka tillstånd enligt miljöbalken för vindpark Medbön i Munkedals kommun. Det utpekade området ligger nära gränsen till Färgelanda kommun och kommer först och främst påverka en del boende kring Lerdal. Projektören har i underlaget tittat på synlighetsanalyser och liknande där kommunen ser behov av att komplettera underlaget med fler bedömningar från Färgelanda kommuns perspektiv.

Ärendebeskrivning

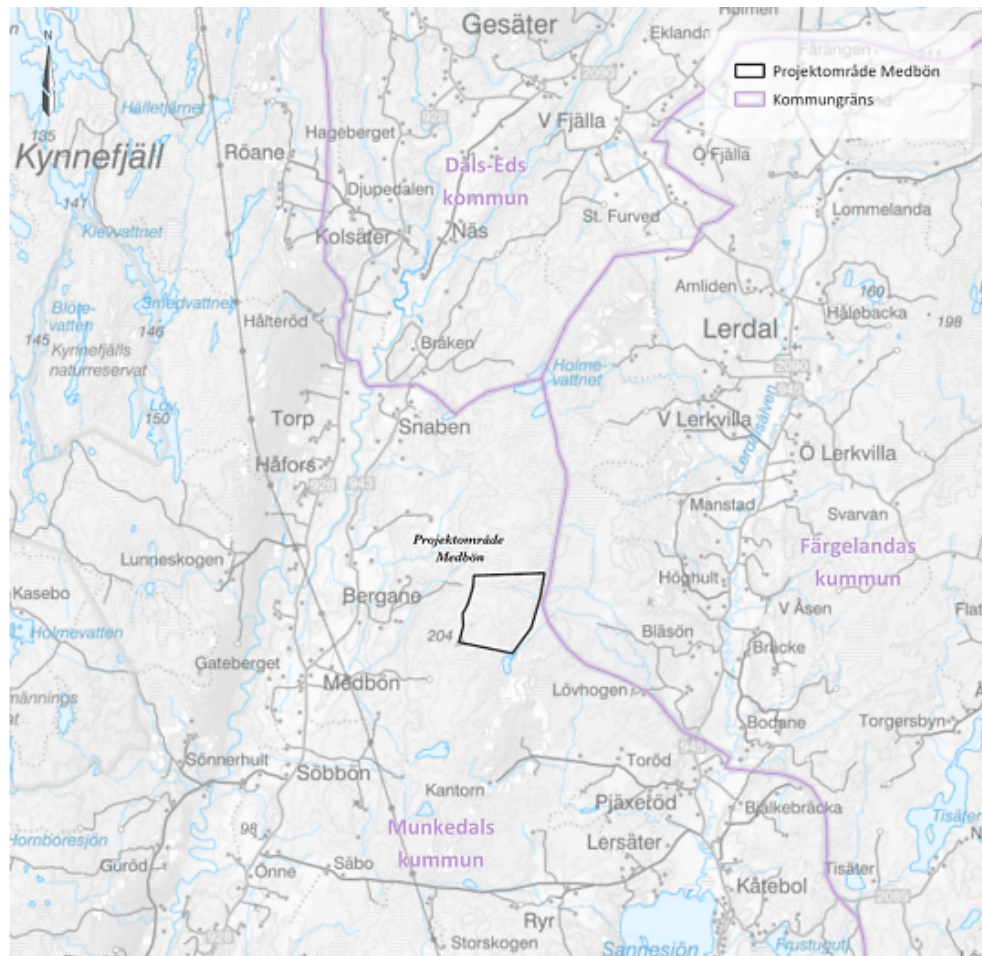
Vindr planerar att etablera en vindpark vid Medbön i Munkedals kommun och har bjudit in myndigheter, enskilda och allmänhet att bidra med upplysningar och förslag kring projektet. Området gränsar till utpekat område F1 för möjlig vindbruksetablering i Färgelanda kommun, i gällande vindbruksplan.

I projektområdet beräknas 4 st verk med en totalhöjd på upp till 260 meter. Dessa verk kommer efter installation ge en effekt om ca 29 megawatt, vilket är ca 11 % av Munkedals energiförbrukning under ett år.

Vägen till området beräknas i underlaget från Vindr komma ifrån väster.

I yttrandet lyfter kommunen behovet av att fotomontagen och hindersbelysningsanimeringar ska utföras från bebyggda platser i Färgelanda kommun.

Bullerbedömningen bör kompletteras när de exakta platserna fastslagits. Kommunen vill även att kulturmiljön i Lerdalsälven beaktas enligt kommunens fastslagna kulturmiljöprogram.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, 2024-03-27

Yttrande, 2024-03-27

Underlag, 2024-03-18

Sändlista:

Plan- och byggchefen

Anna Lena Sörensson

Planingenjör

Yttrande i avgränsningssamråd för vindpark Medbön i Munkedals kommun

Yttrande

Utifrån tänkt etablering vill Färgelanda kommun lämna följande synpunkter till Vindr AB:

- I Sverige behöver vi jobba aktivt med att säkerställa elförsörjningen framåt, och finns även ett mål att vi år 2040 ska ha 100% förnybar energiproduktion. I Västra Götaland kommer energibehovet dessutom öka markant framåt, vilket ställer krav på mer energitillverkning.
- På Färgelandas sida kommungränsen finns bebyggelse bestående av både fritidshus och permanentboende. Enligt synbarhetsanalyser gjorda av Vindr AB kommer boende påverkas av att verken kommer så pass tätt inpå. Förutom skuggningar, ev. blänk och brus från rotorbladen finns rädslan att det påverkar fastighetspriserna negativt. Många som flyttar till kommunen attraheras av närhet till stillhet och natur, vilket kommer bli en sämre upplevelse, främst för hushållen närmast kommungränsen. Färgelanda har även pekat ut Lerdalsälvens dalgång som kulturhistoriskt värdefull miljö i kommunens kulturmiljöprogram, som inte omnämns i samrådshandlingen.
- I det fotomontage som tagits fram har endast ett montage gjorts från Färgelanda kommun. Projektören bör inkludera fotomontage från några fler platser med bebyggelse i kommunen, utifrån att flera verk kommer synas, enligt den gjorda synbarhetsanalysen. Kommunen vill också se hinderbelysningsanimering från kommunens perspektiv.
- Projektören har gjort en bullerutbredningskarta som påvisar att vindkraftverken inte bedöms påverka boende i Färgelanda kommun i någon omfattning som kan anses skada människors hälsa. De få bebyggda fastigheterna som finns i närområdet ligger ca 300 m utanför den beräknade 40,49 dB-gränsen. Dock kan den exakta placeringen av vindkraftverken ändras något, utifrån samrådsunderlaget, vilket innebär att utbredningen av buller kan behöva korrigeras.
- Viktigt att de vägar som kommer användas vid etableringen kommer klara belastning och transporter, samt att eventuella anläggningar av dessa har så liten negativ miljöpåverkan som möjligt.

Kommunstyrelsen
Färgelanda kommun

2024-03-18

INBJUDAN TILL SAMRÅD OM VINDPARK MEDBÖN I MUNKEDALS KOMMUN

Vindr AB planerar att söka tillstånd enligt miljöbalken för vindpark Medbön, cirka nio kilometer nordöst om Hedekas och cirka två kilometer nordväst om Medbön, i Munkedals kommun, Västra Götalands län. Du är nu inbjuden att lämna upplysningar och förslag om hur miljökonsekvensbeskrivningen ska avgränsas och utformas samt vad den ska innehålla.

Den planerade tillståndsansökan omfattar fyra vindkraftverk med en maximal höjd om 260 meter. På Vindr's webbplats kan du ta del av samrådshandlingen, kartor och annat underlag som rör projektet och tillståndprocessen.

Sidan för projektet finner du här: www.vindrprojekt.se/medbon

Fastighetsägare ombedes vidarebefordra denna information till eventuella hyresgäster, arrendatorer och rättighetsinnehavare.

Samråd och samrådsyttrande

Vindr bjuder härmed in till avgränsningssamråd enligt miljöbalken (6 kap. 29 §). Syftet med samrådet är att informera om den planerade vindparken samt erbjuda myndigheter, enskilda och allmänhet möjlighet att bidra med upplysningar och förslag (samrådsyttranden). Yttrandena bidrar till utvecklingen av projektet och att kommande miljökonsekvensbeskrivning får rätt innehåll.

Vindr önskar samrådsyttranden gällande den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning, utformning och de miljöeffekter verksamheten kan antas medföra direkt eller indirekt. Vi önskar i första hand skriftliga samrådsyttranden för att vi på ett så sakligt och korrekt sätt som möjligt ska kunna sammanställa dem i en samrådsredogörelse och använda dem som underlag för kommande miljökonsekvensbeskrivning.

Samrådsyttranden lämnas via e-post till samrad.vindr@ecogain.se, skriv MEDBÖN i ämnesraden, alternativt via brev till Ecogain AB, Att: MEDBÖN, Pildammsvägen 6B, 211 46 Malmö **senast den 30 april 2024**.

Öppet hus tisdagen den 9 april 2024

Vi bjuder även in dig till öppet hus där det kommer att finnas en samrådsutställning med bland annat fotomontage, kartor och information om den planerade vindparken och Vindrns arbete med förnybar energi. Allt material som presenteras vid det öppna huset finns även tillgängligt på webbplatsen. Vi finns på plats för att svara på frågor och vi bjuder på fika.

Plats: Hedekas bygdegård, Munkedalsvägen 24 i Hedekas

Tid: Klockan 14–20

Varför får jag denna inbjudan?

Du får denna inbjudan eftersom du är folkbokförd, ägare till en fastighet eller del av en gemensamhetsanläggning eller samfällighet i närheten av området där vindparken planeras eller om du representerar en myndighet, organisation eller förening som bedöms omfattas av samrådet. Fastighetsägare ombedes vidarebefordra denna information till eventuella hyresgäster, arrendatorer och rättighetsinnehavare. Den avgränsade samråds-kretsen sträcker sig från planerat projektområde med en radie om tre kilometer.

Vindr är projekterande företag. Miljökonsultbolaget Ecogain AB har fått i uppdrag av Vindr att driva tillståndsprocessen för projektet, vilket bland annat innefattar att genomföra samråd och därefter upprätta en miljökonsekvensbeskrivning.

Ecogain och Vindr värnar om dina personuppgifter, se våra integritetspolicier för mer information:

www.ecogain.se/integritetspolicy

www.vindrprojekt.se/medbon

Frågor och kontakt

Har du frågor om projektet eller önskar du få samrådshandlingen skickad till din brevlåda? Kontakta då projektutvecklingschefen hos Vindr.

Tjabba Nordanfjäll

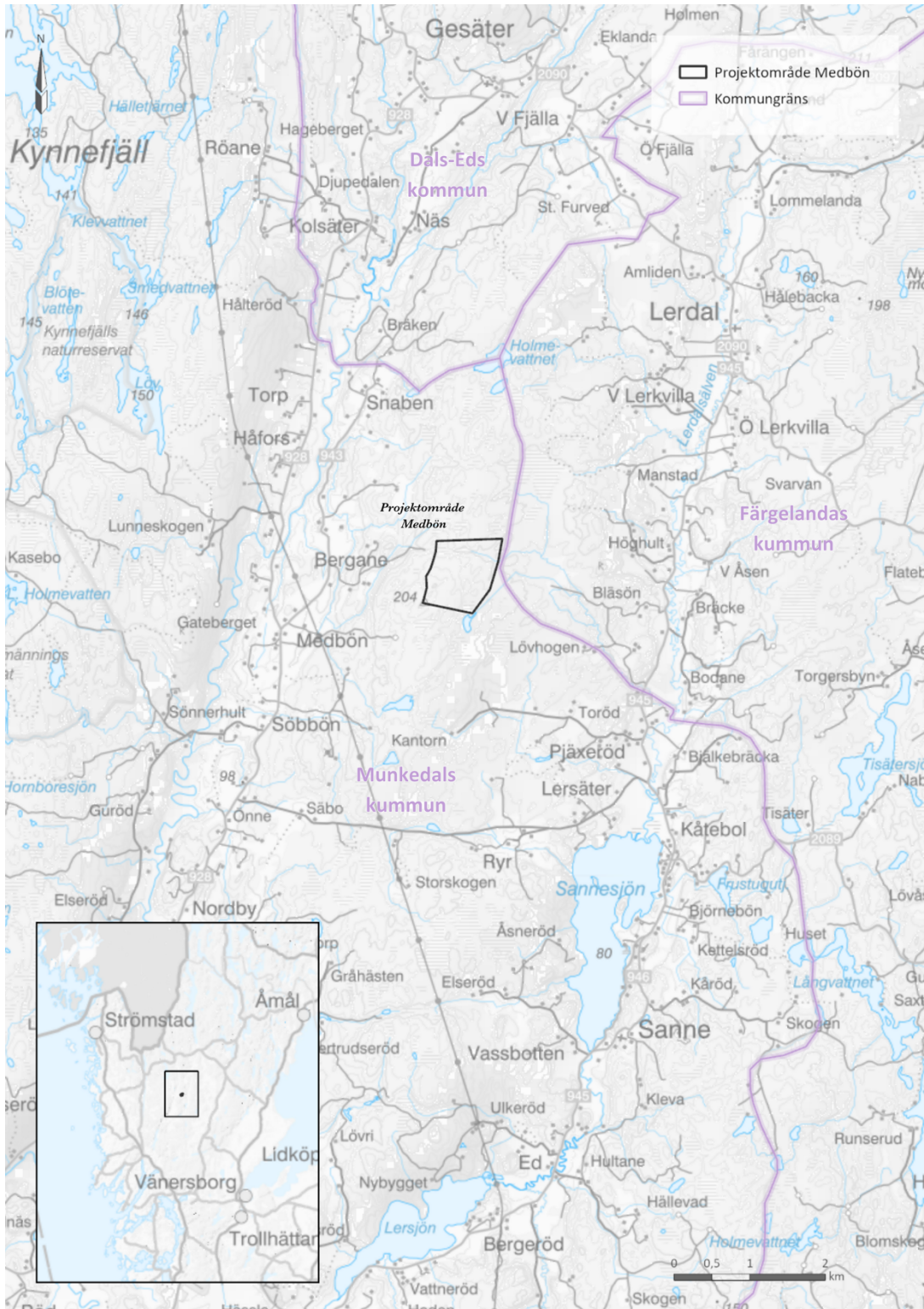
tjabba@vindr.se

073-531 37 28

Har du frågor om miljöutredningar eller om tillståndsprocessen? Kontakta då Ecogain.

samrad.vindr@ecogain.se

Notera att vi önskar samrådsyttranden via e-post eller brev till angivna adresser ovan under rubriken **Samråd och samrådsyttrande**.

Sektor samhällsutveckling
Planingenjör
Anna Lena Sörensson

Tjänsteskrivelse
2024-03-27
2024/72

Kommunstyrelsen

Beslut om yttrande för Trafikverket åtgärdsvalsstudie väg 173

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att yttra sig om åtgärdsvalsstudien för väg 173 enligt remissvar daterat 2024-03-27.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på ärendeforum samt på kommunstyrelsen 2024-02-07 och 2024-03-26.

Sammanfattning av ärendet

Västra Götalandsregionen har gett Trafikverket i uppdrag att genomföra en åtgärdsvalsstudie för väg 173 mellan Färgelanda och Frändefors. Studien omfattar en problemanalys med förslag på rekommenderade åtgärder genom fyra åtgärdsgrupper: Stigen, Korsningar, Vägbreddning och Små åtgärder. En samlad effektbedömning, SEB, har genomförts för sträckan. Kommunen lyfter också att trots en samlad effektbedömning som visar på låg samhällsekonomisk effekt så är en förbättrad väg högt prioriterad för kommunens utveckling. Kommunen ser positivt på de åtgärder åtgärdsvalsstudien lyfter men ser behov av fler korsningsåtgärder och revidering av hållplatsförslaget för Stigen centrum.

Ärendebeskrivning

De identifierade bristerna utmed sträckan är främst relaterade till trafiksäkerhet och sikt samt att flera olyckor och viltolyckor har förekommit. Hela vägen är utpekad av Trafikverket som en del av det funktionellt prioriterade vägnätet (FPV) för både godstransporter och dagliga personresor. Det förekommer därmed en del tung trafik längs sträckan då vägen även utgör en viktig förbindelse för timmertransporter och verksamheten IAC i Färgelanda.

Färgelandas inspel till remissversionen föreslås enligt remissvaret:

- Korsning vid Kuserud och intill Dalslandseken är utpekade som dåligt utformade, borde lyftas in i studien.
- Lyfta möjlig trafikökning när tågstopp Brålanda och Frändefors tillkommer. Det kan även ge ökade turer med kollektivtrafiken.

- Kommunen lyfter breddningen som prioriterad för att öka trafiksäkerheten och för bättre framkomlighet för invånare och näringsliv.
- Åtgärderna i Stigen är prioriterade för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter.
- Den samlade effektbedömningen visar på låg effekt i förhållande till kostnad, men kommunen betonar att åtgärderna anses prioriterade.
- Kommunen och Västtrafik har lyft önskemål och behov av att flytta bort vändplatsen för kollektivtrafiken vid Stigen centrum, studien anger inte vilka alternativ som valts bort eller varför.

Föreslagna åtgärder i åtgärdsvalsstudien

Inom de rekommenderade åtgärdsgrupperna har ett antal åtgärder tagits fram. Åtgärdsgrupperna är:

1. Stigen
2. Korsning
3. Vägbreddning
4. Små åtgärder.

I Stigen föreslås fem åtgärder och omfattas av ombyggnation av korsningen väg 173/väg 2084, omdisponering av ytor vid hållplats Stigen centrum, trafiksäkra passager med hastighetssänkning, breddning av gångbana samt vägräcke vid bostäder. Åtgärdsförslagen i Stigen är högt prioriterade.

Korsningar: Dessa omfattar att öka trafiksäkerheten i korsning Torp och Kärsrud i Vänersborgs kommun. Åtgärdernas prioriteringsordning varierar mellan medel och hög.

Vägbreddning: innefattar en åtgärd, delad på två etapper. Detta rör vägbreddning av en del av väg 173. Åtgärden bedöms ha hög prioritet, och kan utgöra en kandidat vid revidering av regional infrastrukturplan

Små åtgärder; omfattar tre åtgärdsförslag som syftar till att utöka pendelparkering i Dykälla, Vänersborg kommun, anlägga GC-väg mellan Dykälla och Forsane samt ITS-lösning, geofencing i Stigen. Åtgärderna har prioriteringsordning mellan medel och hög.

Utöver åtgärdsgrupperna har även en grov bedömning av kostnaden för att åtgärda hela sträckan så att målstandarden ”god 80-standard” uppnås. Detta bedöms totalt uppgå till ca 600 Mnr.

Beslutsunderlag:

Remissversion ÅVS väg 173, dat 2024-01-29

Remissvar, dat 2024-03-27

Tjänsteskrivelse, dat 2024-03-27

Sändlista:

Plan- och byggchefen

Anna Lena Sörensson

Planingenjör

Remissvar angående Åtgärdsvalsstudie väg 173, Frändefors- Färgelanda

Yttrande

Färgelanda kommun ser positivt på att en åtgärdsvalsstudie har tagits fram på väg 173, som har prioriterats från kommunens sida. Framkomligheten är bitvis dålig med konsekvensen att det skapar otrygg resväg för samtliga trafikanter. En ökad tillgänglighet och framkomlighet är prioriterad från kommunen sida, där vi ser möjligheter med ökad konkurrenskraft för näringslivet, en ökad attraktivitet för boende i kommunen och en möjlighet för omställning till hållbart resande.

Åtgärdsvalsstudien lyfter begränsningen i den kollektivtrafik som finns i dagsläget. I studien vore det lämpligt att det framtida utpekade tågstoppen i Frändefors och även Brålanda (Västtågsutredningen, VGR) omnämns. Nya tågstopp skulle förändra förutsättningarna för först och främst arbets- och studiependling i trafikflödet längs väg 173, vilket bör synliggöras i åtgärdsvalsstudien. En förbättrad förbindelse till noder och järnväg skulle underlätta kollektivtrafikresandet och skapa bättre förutsättningar för ett hållbart resande.

På sidan 30, figur 18, pekas flera korsningar ut längs väg 173 i Färgelanda kommun som inte uppfyller krav på utformning eller krav på underhåll. De korsningar som inte uppfyller kraven på utformning (Kuserud och korsning vid Dalslandseken) borde lyftas in som åtgärd även om finansiering inte finns i dagsläget. Att skapa tryggare korsningar skulle öka trafiksäkerheten för alla som färdas på väg 173 och därmed minska olycksrisken.

Tryggare färdväg för oskyddade trafikanter hade möjliggjort resande mot väg 45 i Vänersborgs kommun och skapa förutsättningar för hållbart och klimatsmart resande, både för boende längs med vägen och även för turismnäringen. För oskyddade trafikanter finns idag bara gång- och cykelväg på mindre delar av sträckan och studien förslår ingen ytterligare GC-väg förutom i Stigens samhälle. Åtgärderna i Stigen är prioriterade för att öka trafiksäkerheten.

Åtgärden Vägbreddning ses som en möjlighet att skapa en väg med bättre siktförhållanden och bättre framkomlighet, vilket är högt prioriterat hos kommunen och får utifrån kostnaden lyftas in som objekt i regionala

infrastrukturplanen. Den samlade effektbedömningen visar på låg måluppfyllelse men åtgärden är prioriterad för kommunens utveckling.

I övrigt håller kommunen med om de åtgärds paket och prioriteringar som lyfts i remissversionen.

Kommunstyrelsen,
Färgelanda kommun

Sändlista:
Trafikverket

Åtgärdsvalsstudie väg 173, Frändefors- Färgelanda

Ärendenummer: TRV 2023/54150

Remissv

TRAFIKVERKET

Dokumenttitel: Åtgärdsvalsstudie väg 173, Frändefors-Färgelanda

Författare: Sheraz Iqbal, Sara Nilsson, Malin Svensson, Alma Jolby, Petra Weckner Lidh och Johannes Lundgren (Ramboll)

Ansvarig för genomförande: Boel Olin och Johan Larsson (Trafikverket)

Organisation: Trafikverket region väst, enhet utredning, Plväu

Datum - start: 2022-03-01

Datum - avslut: 2024-xx-xx

Dokumentdatum: 2024-01-29

Ärendenummer: Ärendenummer TRV 2023/54150

Fastställt av: Johan Kustfolk, Plvru

Kontaktperson Boel Olin, Plvru

Trafikverket

Postadress: Box 24

46221 Trollhättan

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	4
1. BAKGRUND	6
1.1. VARFÖR GENOMFÖRS ÅTGÄRDSVALSSTUDIEN?	6
1.2. ARBETSPROCESSEN OCH ORGANISERING AV ARBETET.....	6
1.3. TIDIGARE ARBETEN.....	8
1.4. INTRESSENER.....	8
2. MÅL	9
2.1. AGENDA 2030	9
2.2. NATIONELLA MÅL	9
2.3. REGIONALA MÅL OCH VISIONER	11
2.4. KOMMUNALA MÅL OCH VISIONER	11
2.5. MÅL FÖR ÅTGÄRDSVALSSTUDIEN	12
3. AVGRÄNSNINGAR	14
3.1. GEOGRAFISK AVGRÄNSNING.....	14
3.2. AVGRÄNSNING AV INNEHÅLL OCH OMFATTNING.....	15
3.3. TIDSHORISONT FÖR ÅTGÄRDETS GENOMFÖRANDE	15
3.4. FINANSIERING	15
4. NULÄGESBESKRIVNING	16
4.1. BEFOLKNING, PENDLING OCH SYSSELSÄTTNING	16
4.2. BEBYGGELSE OCH MÅLPUNKTER.....	16
4.3. LANDSKAPETS KARAKTÄR	17
4.4. VATTENMILJÖ	18
4.5. KULTURMILJÖ	18
4.6. VÄGENS FUNKTION OCH UTFORMNING.....	19
4.7. TRAFIK LÄNGS VÄG 173	23
4.8. TRAFIKSÄKERHET	28
5. PROBLEMBESKRIVNING	38
5.1. VÄGENS FUNKTION OCH UTFORMNING.....	38
5.2. GÅNG- OCH CYKELTRAFIK	39
5.3. KOLLEKTIVTRAFIK.....	39
5.4. TRAFIKSÄKERHET	40
5.5. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA AKTÖRER	41
6. ALTERNATIVA LÖSNINGAR.....	42
6.1. ÅTGÄRDSFÖRSLAG OCH SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA AKTÖRER.....	42
6.2. ÅTGÄRDER OCH DESS POTENTIELLA EFFEKTER OCH KONSEKVENSER.....	45
6.3. BORTVALDA ÅTGÄRDER.....	54
6.4. SAMLAD BEDÖMNING INFÖR FORTSATT ARBETE	56
7. FRAMTIDA INRIKTNING OCH REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER	58
7.1. BESKRIVNING AV ÖVERGRIPANDE INRIKTNING	58
7.2. REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER	58
7.3. BEDÖMD SAMHÄLLSEKONOMISK NYTTA AV ALTERNATIVEN.....	63

Remissversion

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen har gett Trafikverket i uppdrag att genomföra en åtgärdsvalsstudie för sträckan Färgelanda – Frändefors. Sträckan består av väg 173. Studien omfattar en problemanalys av väg 173 med förslag på rekommenderade åtgärder genom fyra åtgärdsgrupper: Stigen, Korsningar, Vägbreddning och Små åtgärder. En samlad effektbedömning, SEB, har genomförts för sträckan.

Identifierade brister längs sträckan är framförallt relaterade till trafiksäkerhet och sikt. Vid väg 173 har flera olyckor och viltolyckor förekommit. Hela vägen är utpekad som en del av det funktionellt prioriterade vägnätet (FPV) för både godstransporter och dagliga personresor. Det förekommer därmed en del tung trafik längs sträckan då vägen även utgör en viktig förbindelse för timmertransporter och verksamheten IAC i Stigen. För åtgärdsvalsstudien har även sex olika projektmål tagits fram som anger vad åtgärderna förväntas resultera i. Projektmålen lyder:

1. Säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur
2. Säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173
3. Främja den biologiska mångfalden genom att visa hänsyn till djurliv och grönområden
4. Säkerställa att riktvärden för buller och luftkvalitet inte överskrids
5. Stärka näringslivets konkurrenskraft genom kapacitetsstarka och tillförlitliga transportlösningar
6. Hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll

Inom de rekommenderade åtgärdsgrupperna har ett antal åtgärder tagits fram. I Stigen föreslås fem åtgärder och omfattas av ombyggnation av korsningen väg 173/väg 2084, omdisponering av ytor vid hållplats Stigen centrum, trafiksäkra passager med hastighetssänkning, breddning av gångbana samt vägräcke vid bostäder. Åtgärdsförslagen i Stigen är högt prioriterade.

Tabell 1. Åtgärdsgrupp Stigen.

Åtgärdsgrupp Stigen	Nummer	Kostnad (Mkr)	Ansvarig	Prioritering
Ombyggnation av korsning väg 173/väg 2084	1	2-4	Trafikverket	Hög
Omdisponering av ytor vid hållplats Stigen centrum	2	2-3	Färgelanda kommun och Västtrafik	Hög
Trafiksäkra passager med hastighetssänkning	3	1-3	Trafikverket	Hög
Breddning av gångbana i Stigen	4	9-18	Trafikverket	Hög
Vägräcke vid bostäder	5	1-2	Trafikverket	Hög

För åtgärdsgruppen Korsningar har två åtgärder tagits fram. Dessa omfattar att öka trafiksäkerheten i korsning Torp och Kärsrud. Åtgärdernas prioriteringsordning varierar mellan medel till hög.

Tabell 2. Åtgärdsgrupp Korsningar.

Åtgärdsgrupp Korsningar	Nummer	Kostnad (Mkr)	Ansvarig	Prioritering
Öka trafiksäkerheten i korsning Torp	6	11-20	Trafikverket	Hög
Öka trafiksäkerheten vid korsning Kärsrud	7	4-7	Trafikverket	Medel

Åtgärdsgruppen Vägbreddning innefattar en åtgärd, delad på två etapper. Detta rör vägbreddning av en del av väg 173. Åtgärden bedöms ha hög prioritet, och kan utgöra en kandidat vid revidering av regional infrastrukturplan.

Tabell 3. Åtgärdsgrupp Vägbreddning.

Åtgärdsgrupp Vägbreddning	Nummer	Kostnad (Mkr)	Ansvarig	Prioritering
Breddning av väg 173	8	101-187	Trafikverket	Hög

Den sista åtgärdsgruppen Små åtgärder omfattar tre åtgärdsförslag som syftar till att utöka pendelparkering i Dykälla, anlägga GC-väg mellan Dykälla och Forsane samt ITS-lösning, geofencing. Åtgärderna har en prioriteringsordning mellan medel till hög.

Tabell 4. Åtgärdsgrupp Små åtgärder.

Åtgärdsgrupp Små åtgärder	Nummer	Kostnad (Mkr)	Ansvarig	Prioritering
Utöka pendelparkering i Dykälla	9	1-2	Västtrafik	Hög
Ny gång- och cykelväg mellan Dykälla och Forsane	10	6-11	Vänersborgs kommun	Medel
ITS-lösning, geofencing	11	0,2-0,4	Fyrbodals kommunalförbund	Medel

Utöver åtgärdsgrupperna har även en grov bedömning av kostnaden för att åtgärda hela sträckan så att målstandarden "god 80-standard" uppnås. Detta bedöms totalt uppgå till ca 600 Mkr, prisnivå 2020-06, på en mycket översiktlig nivå. De i denna rapport preciserade åtgärderna är inkluderade i denna siffra.

1. Bakgrund

1.1. Varför genomförs åtgärdsvalsstudien?

Västra Götalandsregionen har i regional plan för transportsystemet gett Trafikverket i uppdrag att analysera brister i det regionala vägnätet. För sträckan mellan Färgelanda och Frändefors genomförs analysen via en åtgärdsvalsstudie (ÅVS). Åtgärdsvalsstudien syftar till att ta fram förslag på åtgärder som bidrar till ökad trafiksäkerhet och förbättrad framkomlighet längs aktuell sträcka. Åtgärdsvalsstudien ska beakta de brister som finns för person- och godstransporter, men också kollektivtrafik, gång och cykel. Avsikten är att föreslå åtgärder ska utgöra underlag vid nästa revidering av den regionala infrastrukturplanen, vilket sker år 2026.

Denna åtgärdsvalsstudie behandlar vägsträckan mellan Färgelanda och Frändefors som utgörs av väg 173 och är cirka 22 kilometer lång. Sträckan består främst av äldre landsväg. Den del av väg 173 som ligger i Vänersborgs kommun åtgärdades under tidigt 2000-tal och har en högre standard än delen som ligger i Färgelanda kommun. Den skyltade hastigheten längs sträckan varierar från lägre hastigheter inom samhällen till mellan 70–80 km/h utanför. Vägen karaktäriseras av en relativt smal vägbredd, flertalet kurvor och en backig profil, vilket skapar problem med sikt och trafiksäkerhet. På många ställen finns även branta bergskärningar i omedelbar närhet av vägen. Vägbredden varierar mellan sex och åtta meter. Vägen är inte mötesseparererad. Årsdygnstrafiken (ÅDT) varierar mellan 1 300 till 2 700 fordon med högre trafikflöde österut som avtar västerut. Ungefär 5 procent av den totala trafiken utgörs av tung trafik.

Väg 173 är utpekad av Västra Götalandsregionen som ett stråk. Stråken utgör de vägar i Västra Götalandsregionen som knyter an till viktiga målpunkter, på kortare och längre avstånd. Stråken definieras av Västra Götalandsregionens trafikförsörjningsprogram och godstransportstrategi samt Trafikverkets funktionellt prioriterade vägnät.

1.2. Arbetsprocessen och organisering av arbetet

Åtgärdsvalsstudien genomförs enligt Trafikverkets metod för åtgärdsvalsstudier. Arbetet delas in i fyra olika faser som presenteras i Figur 1.

Fas 1 – Initiera

Fas 2 – Förstå situationen

Fas 3 – Pröva tänkbara lösningar

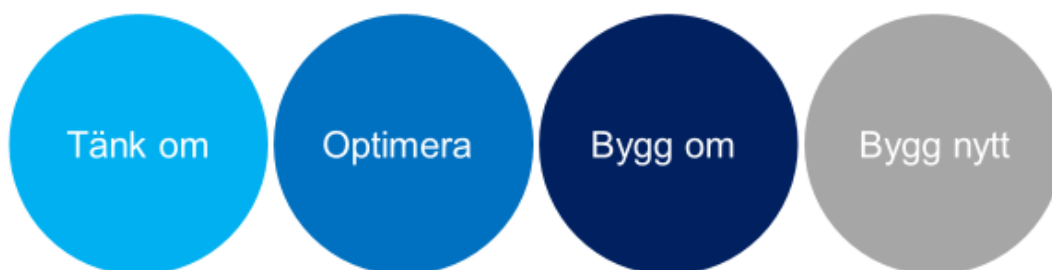
Fas 4 – Forma en inriktning och rekommendera åtgärder

Figur 1. Åtgärdsvalsstudiers fyra olika genomförandefaser.

Vid framtagandet av åtgärdsförslag i studien tillämpas fyrstegsprincipen. Varje åtgärdsförslag placeras i något av de fyra nedan presenterade stegen, se Figur 2.

- Steg 1 – Tänk om
- Steg 2 – Optimera
- Steg 3 – Bygg om
- Steg 4 – Bygg nytt

Figur 2. Fyrstegsprincipen.

En viktig del i arbetet med en åtgärdsvalsstudie är att det material som framkommit förankras med berörda aktörer. Arbetet behöver under studiens gång förankras och legitimeras hos berörda aktörer för att kunna beakta deras åsikter och för att säkerställa att de står bakom de beslut som tagits med i studien som beslutsunderlag.

Trafikverket och Ramboll ansvarar för arbetet. Allt material, underlag och rapporter tas fram av Trafikverket tillsammans med Ramboll.

Åtgärdsvalsstudien har förankrats hos berörda kommuner bland tjänstemän och politiker. Berörda aktörer har deltagit under workshops, arbetsmöten och avstämningsmöten under processens gång

De berörda aktörer som deltagit i denna åtgärdsvalsstudie är Färgelanda kommun, Stigens vägförening, Vänersborgs kommun, Trafikverket, Västtrafik, Räddningstjänsten, Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och Kommunalförbundet Fyrbodalen. Aktörer från näringslivet har deltagit på workshops.

Under våren och hösten 2022 kallades berörda kommuner till projektpresentation. Syftet med presentationerna var att delge kommunerna information om den aktuella trafiksituationen längs sträckan. Under en månads tid under augusti och september samlades synpunkter in från berörda kommuner och näringslivet. Synpunkterna handlade dels om vilka problem som hade uppmärksammats längs sträckan och dels förslag på åtgärder. Synpunkterna samlades in via två interaktiva webb-kartor. De insamlade synpunkterna från kommuner och näringsliv presenteras med text och figurer i slutet av kapitel 5 och början av kapitel 6. Insamlade synpunkter har kompletterats med ytterligare problem och åtgärder som identifierats i samband med workshops under projektets gång. Åtgärdsförslagen har setts som lösningar till identifierade behov och brister.

1.3. Tidigare arbeten

En vägutredning med miljökonsekvensbeskrivning är framtagen av Trafikverket, dåvarande Vägverket, slutrapport oktober 1996, för väg 173 på delen Stigen – Västra Bodane. Utredningen tog fram ett förslag på en ny sträckning av väg 173, föreslagen genom Rådanefors. Utredningen har dock bedömts vara inaktuell dels på grund av dess ålder men även för att utredningen hade huvudfokus på ny vägsträckning. Den del av väg 173 som ligger i Vänersborgs kommun åtgärdades under tidigt 2000-tal, och har en högre standard än delen i Färgelanda kommun.

1.4. Intressenter

I början av åtgärdsvalsstudien gjordes en sammanställning av olika intressenter i området. Intressenterna har fått ta del av den interaktiva kartan och givits möjlighet att lämna sina synpunkter angående problem och förslag på åtgärder längs sträckan. De intressenter som identifierats för åtgärdsvalsstudien är:

- Västra Götalandsregionen
- Västtrafik
- Räddningstjänsten
- Fyrbodals Kommunalförbund
- Färgelanda kommun
- Vänersborgs kommun
- Näringslivet i området
- Stigens vägförening
- LRF

2. Mål

2.1. Agenda 2030

Hösten år 2015 skrev Sverige tillsammans med FN:s medlemsstater under Agenda 2030, som är en global handlingsplan för en hållbar samhällsutveckling. Agenda 2030 innehåller globala målsättningar som inkluderar samtliga hållbarhetsdimensioner, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Agenda 2030 innehåller 17 globala hållbarhetsmål med 169 delmål som ska uppnås senast år 2030. Målen i Agenda 2030 är inte alla kopplade till transportsektorn, men transportsektorn har en viktig roll att bidra till genomförandet av många av de uppsatta målsättningarna. Relevanta aspekter, för transportsektorn, relaterar till sociala värden som rättvis tillgång, tillgänglighet, hälsa, trafiksäkerhet, jämställdhet och jämlikhet. Ytterligare aspekter som har hög relevans för transportsystemet är energieffektivitet och minskade klimatutsläpp samt bevarandet av ekosystem och biologisk mångfald.

2.2. Nationella mål

Trafikverkets övergripande transportpolitiska mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Utöver det övergripande målet finns det på nationell nivå ytterligare två transportpolitiska mål, funktionsmålet och hänsynsmålet. Funktionsmålet syftar till att transportsystemets utformning, funktion och användning ska vara jämställd och medverka till en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Hänsynsmålet syftar till att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas så att ingen omkommer eller skadas allvarligt i transportsystemet. Vidare ska målet bidra till att uppnå generationsmålet för miljö och miljö kvalitetsmålen samt bidra till ökad hälsa.

Nollvisionen beslutades av riksdagen år 1997. Visionen syftar till att ingen människa ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken. Trafikverket ansvarar för att bidra till att visionen uppnås genom att skapa trafiksäkra vägmiljöer både vid nybyggnation, ombyggnation och vid drift av det statliga vägnätet.

Sveriges klimatmål, klimatlag och klimatråd utgör Sveriges klimatpolitiska ramverk och antogs år 2017. Sveriges klimatmål innefattar ett långsiktigt mål fram till år 2045 och flera etappmål. Klimatlagen trädde i kraft 1 januari år 2018 och ålägger ansvar på nuvarande och kommande regeringar att föra en politik som är i linje med Sveriges klimatmål. Lagen understryker att regeringens arbete ska bedrivas på sätt som gör att klimatpolitik och budgetpolitik samverkar med varandra. Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Trafikverket har tagit fram ett målstyrande dokument, *Mål för transportsystemet år 2030*, som är en konkretisering av delmålen i Agenda 2030 som berör transportsystemet. Förutom att målen har koppling till Agenda 2030 samverkar de även för uppfyllnad av bland annat funktionsmålet, hänsynsmålet samt Sveriges klimatmål. Mål för transportsystemet år 2030 innehåller 10 prioriterade

hållbarhetsaspekter med 14 tillhörande mål, vilka är kvantifierade där det är relevant. Målen inriktning kan sammanfattas till ett inkluderande och tillgängligt transportsystem. Därutöver ett fossilfritt transportsystem med en minimal miljöpåverkan. Dessutom ska transportsystemet vara säkert, ingen ska dödas eller skadas allvarligt i transportsystemet, varken i olyckor eller av luftföroreningar och buller.

Figur 3. Tio prioriterade hållbarhetsaspekter för transportsystemet.

Utöver Målbild 2030 består även Trafikverkets strategiska inriktning av 19 långsiktiga mål. Dessa ska utgöra en grund för arbetet i att få transportsystemet att bidra till ett hållbart samhälle genom att beskriva utvecklingsmöjligheter och förändringspunkter inom den egna verksamheten. De 19 målen är uppdelade i tre kategorier: smidigt, grönt och tryggt, se Figur 4.

SMIDIGT	GRÖNT	TRYGGT
<ol style="list-style-type: none"> 1. Möjliggör överflyttning av mer gods från väg till järnväg och sjöfart. 2. Bidrar till utveckling i hela landet genom att sträva efter förstoring av arbetsmarknadsregioner. 3. Gör det lättare att ta sig till regionala och nationella målpunkter. 4. Prioriterar transportlösningar som förbättrar tillgängligheten och minskar bilberoendet. 5. Utvecklar yteffektiva person- och gods-transportlösningar i tätort. 6. Prioriterar transportlösningar som fungerar för grupper med olika förutsättningar. 7. Minskar infrastrukturens barriäreffekter. 8. Säkerställer att trafikinformationen är pålitlig, koordinerad och nås via olika kanaler för att passa olika behov. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bygger infrastruktur som bidrar till eller passar in i ett transporteffektivt samhälle. 2. Utvecklar elektrifiering längs viktiga vägar. 3. Bygger landskapsanpassad infrastruktur och anpassar en stor andel av den befintliga infrastrukturen. 4. Genomför insatser så att infrastrukturen inte motverkar en god vattenkvalitet. 5. Upphör med användningen av särskilt farliga ämnen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samverkar med andra för att nå Nollvisionens etappmål, både för skyddade och oskyddade trafikanter. 2. Åtgärdar brister i infrastrukturen så att väsentligt färre ska dö eller skadas allvarligt inom statlig väg och järnväg. 3. Genomför åtgärder så att väsentligt färre personer utsätts för dålig luftkvalitet. 4. Genomför åtgärder så att väsentligt färre personer utsätts för buller. 5. Bygger ut och möjliggör sammanhängande stråk för ökad och säker gång och cykling samt underhåller dem så att de kan användas året om. 6. Bidrar till att bytespunkter, rastplatser samt gång- och cykelvägar upplevs som attraktiva och trygga.

Figur 4. Trafikverkets 19 långsiktiga mål.

2.3. Regionala mål och visioner

Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen antog år 2022 *Regional plan för transportinfrastruktur*. Planen gäller 2022-2033 och behandlar åtgärder på statliga regionala vägar för samtliga trafikslag. Dessutom innehåller planen åtgärder för kollektivtrafik samt trafiksäkerhets- och miljöåtgärder, som medfinansieras av staten. Den övergripande inriktningen för planen, med bland annat klimatlagen, Agenda 2030 och nollvisionen som utgångspunkt, är att uppnå ett fossiloberoende transportsystem med förbättrad tillgänglighet och möjlighet till goda livsmiljöer i städer och på landsbygd. Handlingen innehåller information om vilka investeringar som regionen planerar att göra med avseende på transportbehoven i regionen. I planen nämns att väg 173 har brister och att en åtgärdsvalsstudie ska genomföras.

År 2017 antogs *Regionalt handlingsprogram för hållbara transporter* vilket är ett samverkansprogram för regional tillväxt och utveckling inom fordon och transporter. Programmet sträcker sig till 2020 men ska bidra till det regionala målet att nå en fossiloberoende region 2030. I programmet beskrivs tendenser som förväntad ökning av person- och godstransporter, ökade utsläpp från transporter och hur andelen förnybar energi i drivmedel behöver öka.

Under 2016 antog Västra Götalandsregionen en *Regional Godstransportstrategi* med målbild 2030. Enligt strategidokumentet kommer godstransporterna öka med cirka 50 procent fram till 2030. Ökningen av godstransporter kommer att innebära ytterligare påfrestningar på ett redan hårt belastat transportsystem. Strategin syftar till att ge ledning om hur målbilder kan vägas samman och hur pågående trender kan vändas till en mer hållbar riktning.

Regional cykelstrategi antogs 2016 och konkretiserar regional plan för transportinfrastruktur gällande cykelåtgärder. Cykelstrategin ska vara ett stöd för prioritering och planering av cykelåtgärder längs det statliga regionala vägnätet. I cykelstrategin har mål och prioriteringsprinciper formulerats. Målsättningen är att skapa förutsättningar för ökad och säker cykling.

Regionalt trafikförsörjningsprogram antogs 2016 av regionfullmäktige och beskriver hur kollektivtrafiken ska utvecklas och var fokus för kollektivtrafiksatsningar ska ligga. Målet är en fördubbling av kollektivtrafiken till år 2035.

2.4. Kommunala mål och visioner

2.4.1. Översiktsplaner

Färgelanda kommun

Färgelanda kommuns översiktsplan är från år 2014 och kommunen arbetar idag med att ta fram en ny översiktsplan med utblick till år 2040. I aktuell översiktsplan betonas kommunens ambition om att service- och boendeutveckla i hela kommunen, vilket förväntas ge incitament till att förbättra kollektivtrafiken och resultera i ett minskat bilberoende. Ambitionen om att stärka kollektivtrafiken förstärks av faktumet att Färgelanda kommun har en relativt stor utpendling till närliggande kommuner. Därutöver framhålls att väg 173 tillsammans med väg 172 är kommunens huvudvägar mot bakgrunden att dessa är viktiga länkar till övriga delar av Dalsland och Fyrstadsområdet. Vägarna förbinder även Färgelanda med väg E6 och väg E45. Framtida trafikökningar förväntas främst förekomma på väg 173 och väg 172.

Kommunen har i översiktsplanen påtalat ett behov av en ombyggnation av norra infarten till Färgelanda, korsningen mellan väg 173 och 172.

I översiktsplanen finns det ambitioner om att stärka Färgelanda som kommuncentrum och serviceort. Trafiksystemet i Färgelanda lyfts fram som välfungerande med undantag för det påtalade behovet av en ombyggnation av norra infarten till Färgelanda, korsningen mellan väg 173 och 172. Ytterligare framhålls i översiktsplanen att samhället Stigen påverkas av genomfartstrafik på väg 173. En vägutredning för väg 173, delen Stigen – Västra Bodane, har belyst en förbifart sydväst om samhället som ett alternativ. Detta förväntas kunna öppna upp för bostadsutveckling i området.

Väg 173 passerar genom bebyggelsen i Rådanefors och har därmed en viktig funktion för samhället. I översiktsplanen påtalas att en ny sträckning av väg 173 är en central planeringsfråga när det gäller Rådanefors. Områdets attraktivitet och bebyggelseutveckling förväntas att i hög grad påverkas av hur väg 173 utvecklas. Kommunen har som ambition att i Rådanefors skapa sjönära bostäder och även att hänsyn tas till, de för naturvården, värdefulla områdena i Rådanefors. Bland annat finns Dalslandseken lokaliserad vid väg 173, vilken är klassificerad som naturminne. Det pågår en detaljplan för Rådanefors, del av Mellområdene, med syfte att boendeutveckla i området. Lokalisering av detaljplanen syftar till att möjliggöra förtätning av befintlig bebyggelse.

Vänersborgs kommun

Kommunen antog översiktsplanen 2017 och har som mål att befolkningen ska öka till 50 000 invånare till år 2030. I översiktsplanen vill kommunen stations- och tätortsutveckla samhällena Frändefors och Brålanda. Vänersborgs generella planeringsstrategi är att planera bostadsområden med närhet till kollektivtrafik, god infrastruktur och kommunal service. Det påtalas en ambition om att stärka mindre noder genom att utveckla landsbygdens infrastruktur, service, fritidsaktiviteter och arbetstillfällen. Vad gäller den del av väg 173 som omsluts av Vänersborgs kommun påtalas inga särskilda planer för områdena omkring vägen. Översiktsplanen sträcker sig över perioden år 2017–2030.

Enligt Vänersborgs cykelplan som togs fram år 2017 ska gång- och cykelvägar byggas säkra, trygga och snabba med god tillgänglighet och komfort. Det finns ett förslag om att bygga en gång- och cykelväg på cirka 700 meter utmed väg 173 mellan Forsane och E45. Detta beräknas kosta mellan 1 400 000 – 3 500 000 kronor.

2.5. Mål för åtgärdsvalsstudien

Under våren 2022 togs en rad projektmål fram för åtgärdsvalsstudien. Projektmålen är resultatstyrda och påvisar vad rekommenderade åtgärder förväntas resultera i. Därutöver fokuserar projektmålen även på vad inblandade aktörer ska försöka uppnå under arbetet med studien.

Projektmålen är att:

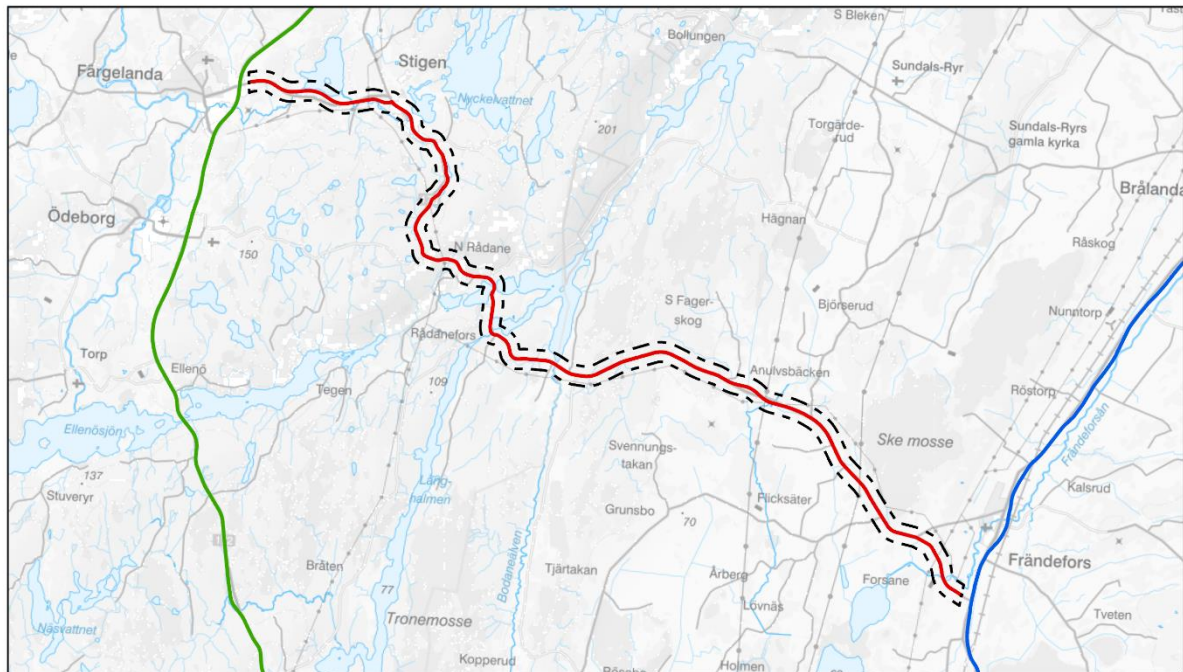
1. Säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur
2. Säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173
3. Främja den biologiska mångfalden genom att visa hänsyn till djurliv och grönområden
4. Säkerställa att riktvärden för buller och luftkvalitet inte överskrids
5. Stärka näringslivets konkurrenskraft genom kapacitetsstarka och tillförlitliga transportlösningar
6. Hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll

Remissversion

3. Avgränsningar

3.1. Geografisk avgränsning

Åtgärdsvalsstudien omfattar en 22 kilometer lång vägsträcka mellan Frändefors och Färgelanda, väg 173. Vägsträckningen ligger inom Färgelanda kommun från Färgelanda till Rådanefors, därefter ligger den inom Vänersborg kommun. Den geografiska avgränsningen för utredningsområdet redovisas i Figur 5. Korsningarna med E45 respektive väg 172 ingår inte i studien.

Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Utredningssträcka (väg 173)
- E45
- Väg 172

Figur 5. Åtgärdsvalsstudiens geografiska avgränsning.

3.2. Avgränsning av innehåll och omfattning

Studien genomförs enligt Trafikverkets metod för åtgärdsvalsstudier. Den aktuella sträckan studeras utifrån vilka åtgärder som behöver vidtas för att vägen ska bidra till en förbättrad trafiksäkerhet och framkomlighet. Samlad effektbedömning (SEB) genomförs separat och kommer att tillkomma till rapporten i ett senare skede. Åtgärdsförslag tas inte fram för hela sträckan längs med utredningsområdet utan avgränsas till ett antal utvalda så kallade hot spots som är områden med stora brister och behov. Orsaken till detta tillvägagångssätt är att de samlade behoven bedöms som mycket stora, och att de inte kan inrymmas i den regionala infrastrukturplanen. Den samlade kostnaden för att vägen ska uppnå målstandarden "god 80-standard" har mycket översiktligt bedömts till 600 mnkr.

3.3. Tidshorisont för åtgärders genomförande

Åtgärdsvalsstudiens tidshorisont är år 2040. Mindre åtgärder bedöms kunna genomföras tidigare och uppskattas kunna finansieras med hjälp av de tre pottorna inom åtgärdsområdet "Trimning och effektivisering i stråk" enligt regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2022-2033. Åtgärder inom de tre pottorna kollektivtrafik-, cykel- och mindre vägåtgärder bedöms kunna ske inom tidshorisont 2022-2033.

3.4. Finansiering

Inom den regionala planen finns inga medel avsatta för sträckan. Medel som kan vara möjliga att nyttja för mindre åtgärder på kort sikt finns dock inom åtgärdsområdet "Trimning och effektivisering i stråk". Det finns tre pottor för finansiering av åtgärder avseende "trimning och effektivisering i stråk", dessa är kollektivtrafik-, cykel- och mindre vägåtgärder. Pottorna kan finansiera åtgärder av mindre karaktär med en investeringskostnad på högst 50 miljoner kronor. Val av åtgärder ska utgå från åtgärdsvalsstudier och de vägledande principerna. Generellt är åtgärderna för de första 4-6 åren av den regionala infrastrukturplanen redan bundna till objekt. Resterande medel är inte bundna till specifika objekt. Sträckan är också en kandidat till namngivet objekt vid nästkommande revidering av regional infrastrukturplan, och finansiering för namngivet objekt som tagits fram kan ske genom regional infrastrukturplan. Det är Västra Götalandsregionen som beslutar om eventuell tilldelning av medel för namngivet objekt.

4. Nulägesbeskrivning

Väg 173 sträcker sig genom två kommuner, Färgelanda och Vänersborg.

4.1. Befolkning, pendling och sysselsättning

4.1.1. Färgelanda kommun

Färgelanda kommun hade år 2021 en befolkning på cirka 6 600 personer. Befolkningen i kommunen har minskat med ungefär 6,2 procent sedan år 2000 (SCB, 2021). I Färgelanda översiktsplan, från år 2014, framhålls att den nedåtgående trenden vad gäller befolkningsminskning förväntas fortsätta framöver. Ungefär 56 procent av kommunens befolkning bor i tätorter och cirka 44 procent bor på landsbygden (SCB, 2020). Sysselsättningsgraden i kommunen är 80 procent. Tillverkningsindustri, offentliga tjänster, jord- och skogsbruk och handel svarar för merparten av arbetstillfällena i kommunen. Färgelanda kommun är en del av en större arbetsmarknad vilket är tydligt med tanke på kommunens in- och utpendling. Inpendling till Färgelanda var år 2018 ungefär 700 personer. Uddevalla var den kommun med störst arbetspendling till Färgelanda, med ungefär 250 personer (SCB, 2018). Utpendling från Färgelanda till andra kommuner var år 2018 ungefär 1 500 personer, med störst antal pendlare till Uddevalla (SCB, 2018).

4.1.2. Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun har en positiv befolkningstillväxt på strax under 1 procent per år. År 2021 hade Vänersborgs kommun cirka 39 600 invånare. Mellan åren 2000–2021 har befolkningsmängden i kommunen ökat med cirka 3 000 invånare, det vill säga ungefär 8 procent (SCB, 2021). Ungefär 81 procent av befolkningen bor i tätort och cirka 18 procent av befolkningen bor på landsbygden. I kommunen är sysselsättningsgraden 80 procent. Merparten av arbetstillfällena finns inom tillverkningsindustri, handel, byggindustri och offentliga tjänster. Inpendlingen till Vänersborgs kommun var år 2018 ungefär 5 100 personer. Trollhättan var den kommun med störst arbetspendling till Vänersborgs kommun, ungefär 2 413 personer. Utpendling från Vänersborgs kommun var ungefär 8 600 personer år 2018, med störst antal pendlare till Trollhättan.

4.2. Bebyggelse och målpunkter

Bebyggelsen längs sträckan är framförallt koncentrerad till tätorterna Färgelanda och Frändefors, men även samhällena Stigen och Rådanefors med omnejd omfattas av sammanhållen bebyggelse. Mellan Rådane och Frändefors förekommer det villor och ett mindre antal gårdar i anslutning till vägen. En utmärkande målpunkt i området är verksamheten IAC Group, belägen i Färgelanda. IAC Group är en underleverantör till bilindustrin och är en av Färgelandas största arbetsgivare. I Färgelanda finns en grundskola för årskurs 7-9. I Stigen finns en förskola och grundskola, som har klasser upp till årskurs 6. Andra platser som kan pekas ut som målpunkter i området är naturområdena Kroppefjäll och Ödeborgsfjället. Det finns inga uppgifter om hur många besökare naturområdena har idag, men i Färgelanda kommuns översiktsplan från 2014 finns en ambition om att utveckla attraktiviteten i områdena ytterligare för att locka besökare till platserna. Rådanesjö, Långhalmen och Nyckelvattnet är målpunkter för fiske och bad. De närmsta städerna är Vänersborg och Uddevalla.

4.3. Landskapets karaktär

Landskapet i och omkring utredningsområdet präglas främst av barr- och blandskog. Utredningsområdet för väg 173 passerar både igenom jordbrukslandskap i öst och skogslandskap i väst. Längs sträckan finns tre områden som omfattas av riksintresse för naturmiljö; Ske mosse, Dyremossen och Kroppefjäll. Väg 173 passerar vattenmiljöerna Långhalmen och Rådanesjö. Bebyggelsen kring utredningsområdet koncentrerar sig till tätorterna Färgelanda, Frändefors och Ödeborg. Sankmark förekommer i anslutning till väg 173, strax väster om Frändefors. Vid sjöområdena finns det bergskärning i närheten av vägen. Figur 6 redovisar landskapets karaktär kring utredningsområdet.

Teckenförklaring

	Utredningsområde		Samlad bebyggelse
	Barr- och blandskog		Sankmark, öppen
	Öppen mark		Vattenmiljö

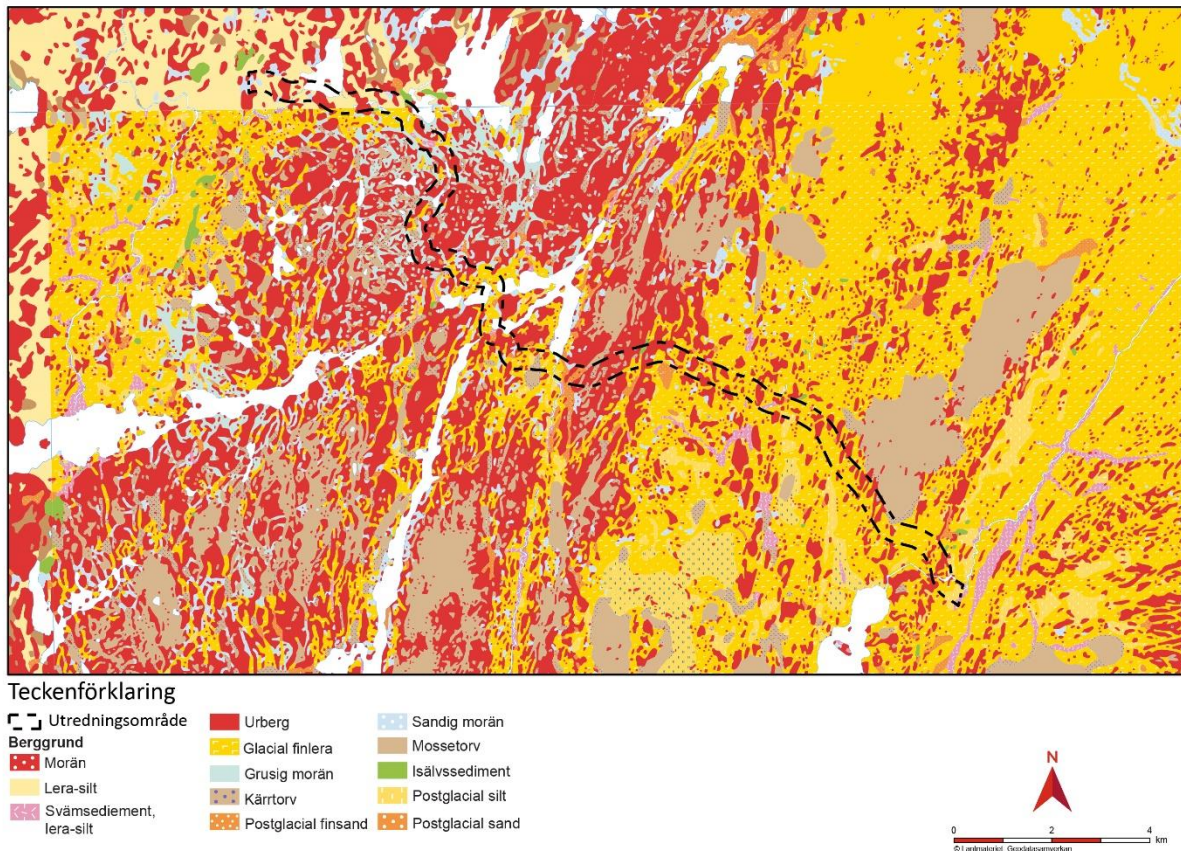
Figur 6. Naturmiljö vid utredningsområdet.

Jordarterna vid utredningsområdet varierar men består främst av urberg och glacial finlera. Det förekommer även jordarter såsom sandig och grusig morän, postglacial finsand, postglacial sand, postglacial silt samt ett mindre område av isälvs sediment.

I utredningsområdets norra del vid Stigen återfinns stora mängder av glacial finlera samt lera-silt och svämsediment ler-silt. Glacial finlera förekommer också i höjd med Svarte Myrar, Kuserud, Norra Rådane, Västra Bodane samt mellan Gråttetorp och Frändefors i utredningsområdets sydöstra del. Mellan Kuserud och Rådane samt mellan Gråttetorp och Frändefors återfinns också en del svämsediment ler-silt.

Längs sträckan förekommer även torv vid ett flertal platser. Kärrtorv återfinns bland annat mellan Bäckefors och Kuserud samt vid ett mindre område intill Kuserudssjön. I höjd med Västra Bodane förekommer en betydande mängd kärrtorv samt mossetorv. Öster om Västra Bodane består marken främst utav kärrtorv. Vid Torp i

utredningsområdets södra del förekommer även en mindre yta av kärrtorv. Nedan i Figur 7 redovisas jordarter kring utredningsområdet.

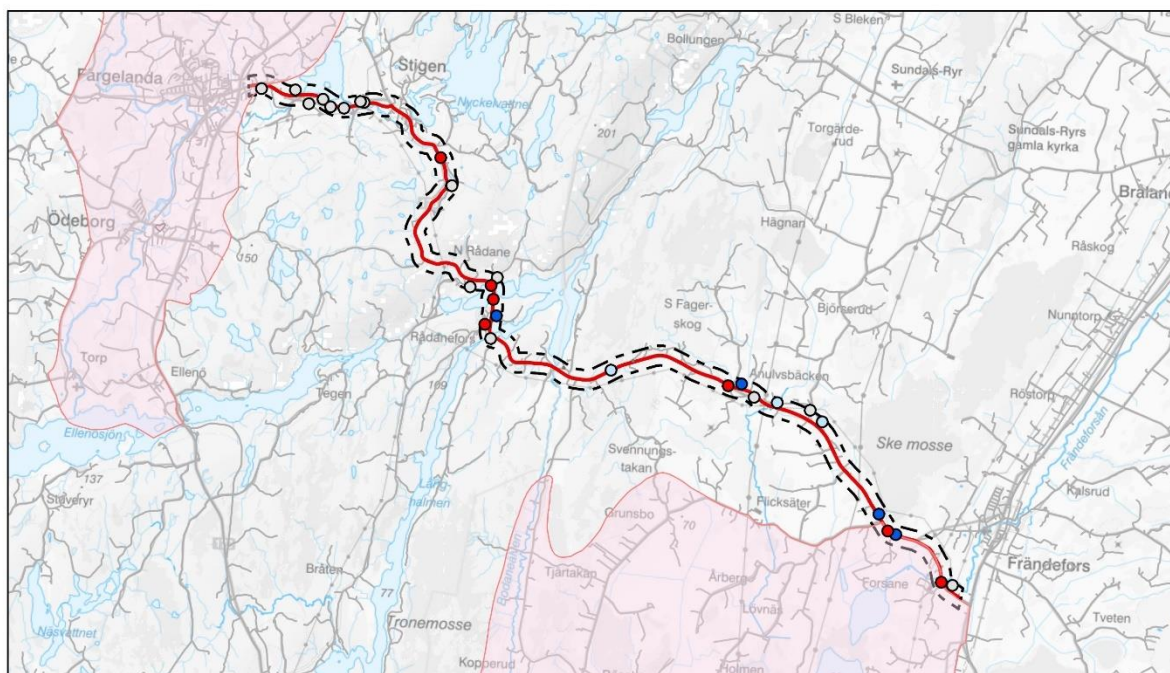
Figur 7. Jordarter vid utredningsområdet.

4.4. Vattenmiljö

Väg 173 är belägen med närhet till sjöarna Rådaneshön, Kuserudssjön, Svarje-Myresjön, Stegesjön, Bovattnet och Björvattnet. Delar av Rådaneshön och Bovattnet utgör vattenskyddsområde. På sträckan mellan Rådanefors och Frändefors passerar väg 173 över Frändeforsån, Hakerudsälven och Bodaneälven.

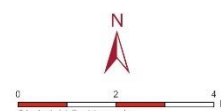
4.5. Kulturmiljö

Längs sträckan finns ett antal idag kända fornlämningar vilka innehåller olika klassificeringar, se Figur 8. Det förekommer sex bekräftade fornlämningar. Därutöver omfattas kortare delar av sträckan av riksintresse för kulturmiljövård. I nordväst innefattar detta Valbodalen som nyttjats sedan stenåldern och utmärker sig bland annat genom fornlämningsmiljöer med anknytande småbyar och ensamgårdar. Riksintresset i sydost kännetecknas av området Hästefjorden med fornlämningsmiljöer som utgörs av boplatser från äldre och yngre stenåldern och har ett högt vetenskapligt värde.

Teckenförklaring

	Utredningsområde		Fornlämning
	Utredningssträcka (väg 173)		Ingen antikvarisk bedömning
	Riksintresse kulturmiljövård		Möjlig fornlämning
			Övrig kulturhistorisk lämning

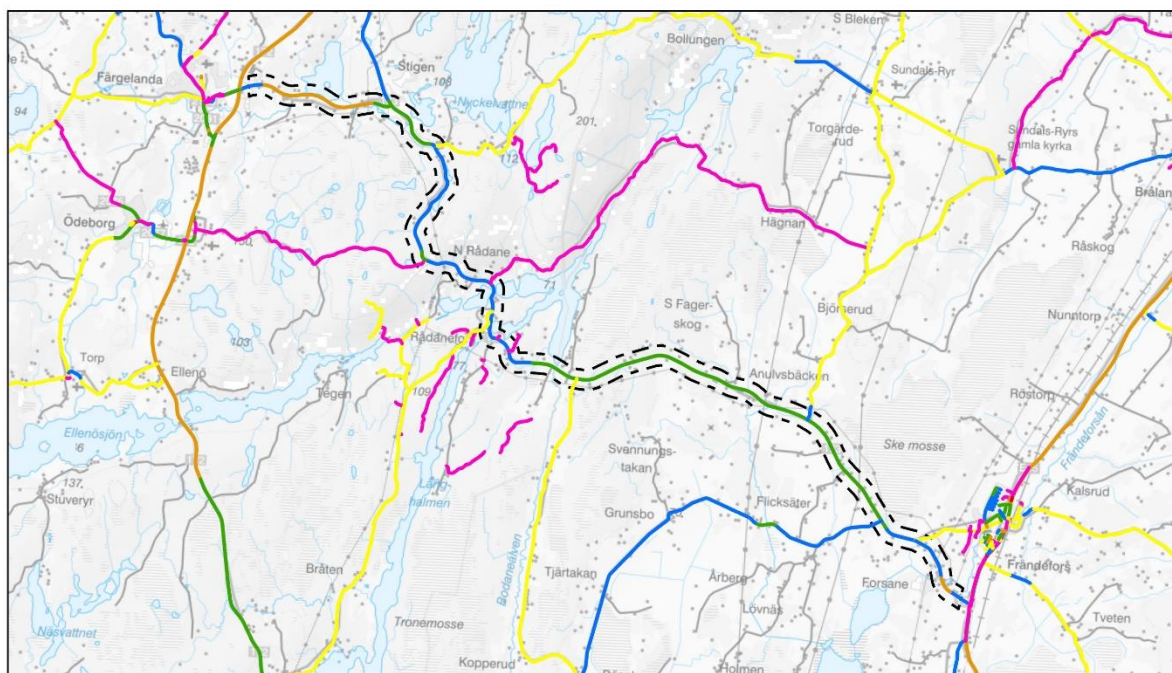
Figur 8. Fornminnen och riksintresse för kulturmiljövård i anslutning till väg 173.

4.6. Vägens funktion och utformning

Väg 173 är en del av det regionala vägnätet i Västra Götalandsregionen och förbinder väg E45 och länsväg 172. Väg 173 är utpekad som en av de statliga regionala vägarna som ingår i stråken. Stråken utgör de vägar i regionen som knyter an till viktiga målpunkter, på kortare och längre avstånd. Stråken definieras av Västra Götalandsregionens trafikförsörjningsprogram och godstransportstrategi samt Trafikverkets funktionellt prioriterade vägnät (FPV). Det funktionellt prioriterade vägnätet definieras av de vägar som är väsentliga för regional och statlig tillgänglighet, där väg 173 ingår i kategorin Kompletterande regionalt viktiga vägar.

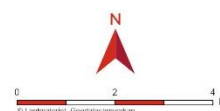
Väg 173 är en viktig förbindelse för boende på och omkring sträckan, bland annat för samhällena Rådanefors, Stigen och Färgelanda som via väg 173 och väg E45 kan ta sig till bland annat Vänersborg och Mellerud. Dessutom förbinds väg 173 till väg 172 och därmed också till bland annat Uddevalla. Hela sträckan är utpekad som en del av det funktionellt prioriterade vägnätet för dagliga personresor samt godstransporter. Väg 173 fyller även en viktig funktion för skogsnäringen. Vägen är inte mötesseparererad.

Största delen av sträckan har en vägbredd mellan 6-7,5 meter och på några platser är vägen 8 meter bred. Figur 9 redovisar förekommande vägbredder på väg 173.

Teckenförklaring

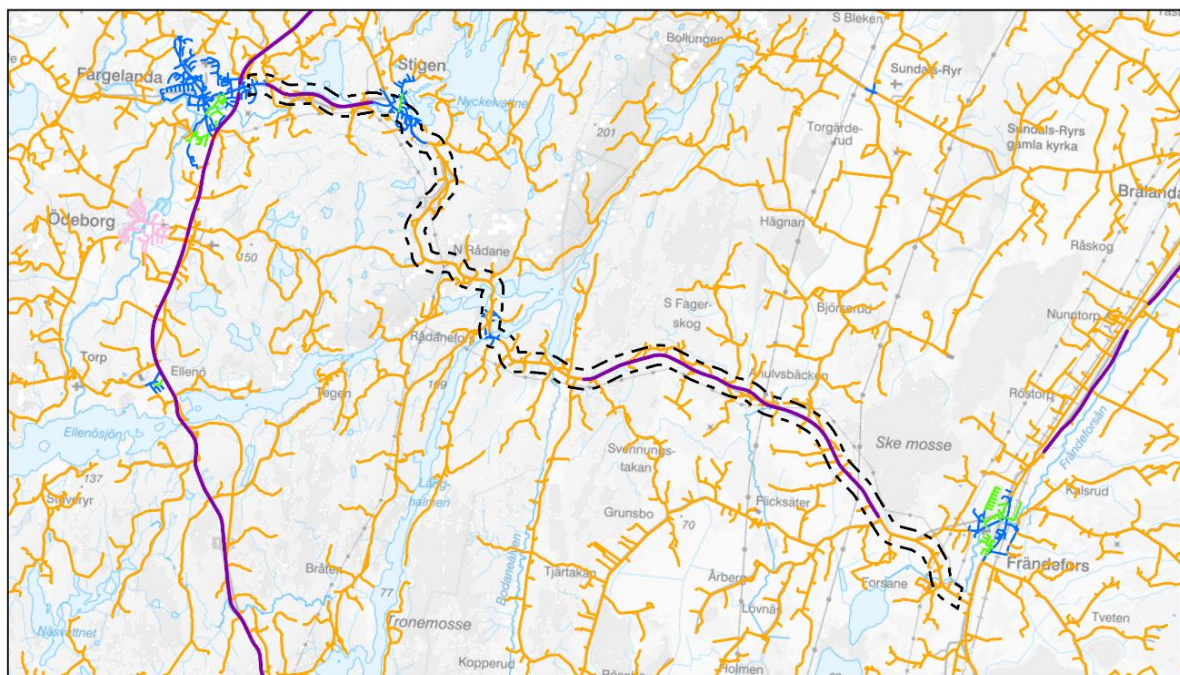
[- - -] Utredningsområde	5,6 - 6,5
Vägbredd (m)	6,6 - 7,5
— < 3,5	7,6 - 9,5
— 3,6 - 5,5	9,6 >

Figur 9. Redovisar vägbredd för Väg 173.

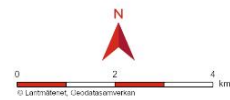
Staten är väghållare för hela väg 173 och även för många av de omkringliggande vägarna. Enskilda vägar förekommer utanför samt i samhällena och tätorterna, vilka utgör det finmaskiga nätet mellan de statliga vägarna. Enbart ett fåtal av vägarna är kommunala. Stigens vägförening är väghållare för flera enskilda vägar i Stigen och är därmed en viktig deltagare i studien.

Figur 10 redovisar hastighetsgräns för väg 173. Generellt är den skyltade hastigheten mellan 70-80 km/h. Den del av vägen som är belägen i Färgelanda kommun har till största del en skyltad hastighet på 70 km/h medan större delen inom Vänersborgs kommun har 80 km/h. Dock har vissa partier (vid Stigen och Rådane förs) hastighetsgräns på 50 km/h.

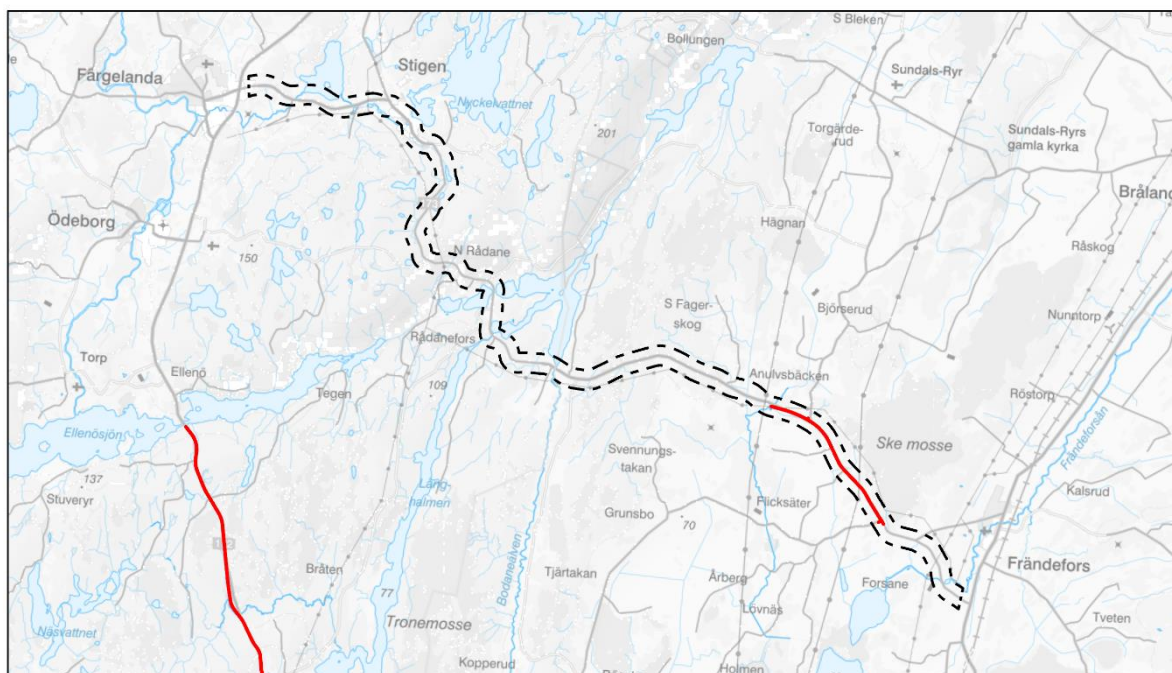
Teckenförklaring

[- - -] Utredningsområde	— 50
Hastighet (km/h)	— 60
— 30	— 70
— 40	— 80

Figur 10. Hastighetsgräns för väg 173 och omkringliggande vägnät.

Ungefär 3,5 kilometer av sträckan är sedan år 1995 försedd med viltstängsel, se Figur 11.

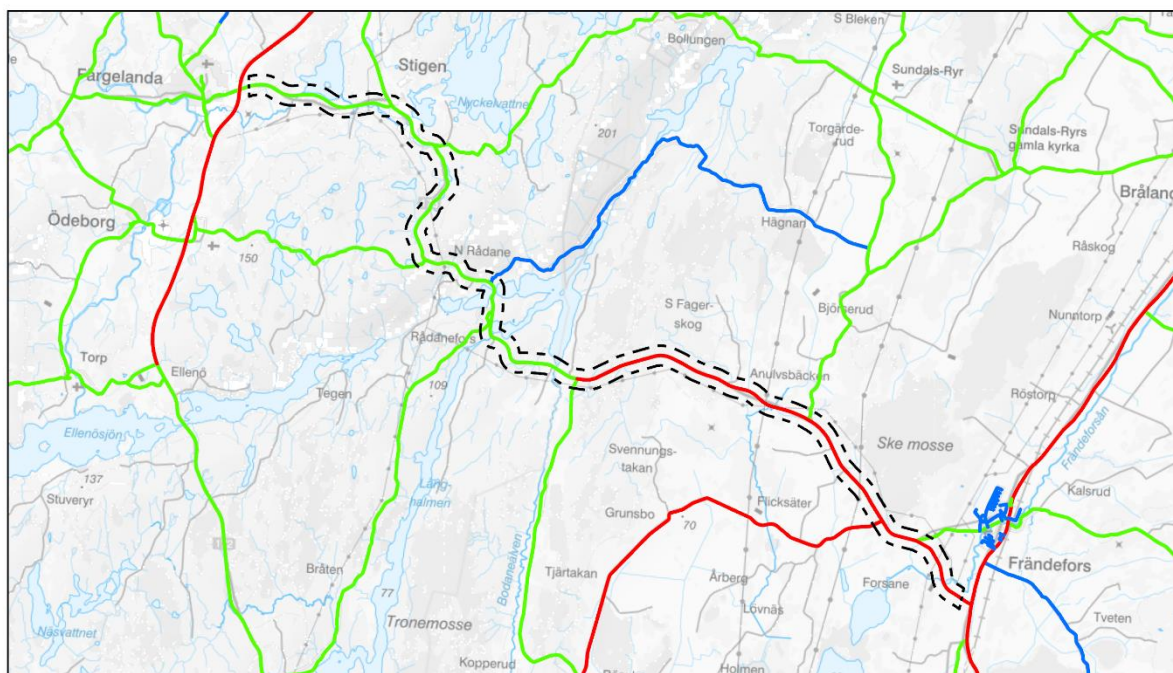
Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Viltstängsel

Figur 11. Viltstängsel längs sträckan.

Väg 173 har på delsträckan mellan Färgelanda och strax efter Rådanefors bärighetsklass 1 (BK1), se Figur 12. Bärighetsklass 1 innebär att fordon med max 64 tons bruttovikt tillåts på vägen. Resterande del av sträckan, mot Frändefors, är bärighetsklass 4 (BK4). BK4 tillåter fordonskombinationer med max 74 tons bruttovikt, men beroende på fordonets axelavstånd kan tillåten bruttovikt vara lägre. För vägar klassificerade som BK4 tillkommer särskilda villkor vad gäller fordonets utformning. Det är kravställt att fordon som kör på BK4 ska uppfylla både Transportstyrelsens krav på fordonskombinationer och Trafikverkets villkor. På kommungränsen mellan Vänersborgs kommun och Färgelanda kommun förekommer en bro vid inloppet till Bodanesjön som inte klarar kraven på BK4.

Teckenförklaring

- Utredningsområde
- BK 2
- BK 3
- BK 1
- BK 4 - Särskilda villkor

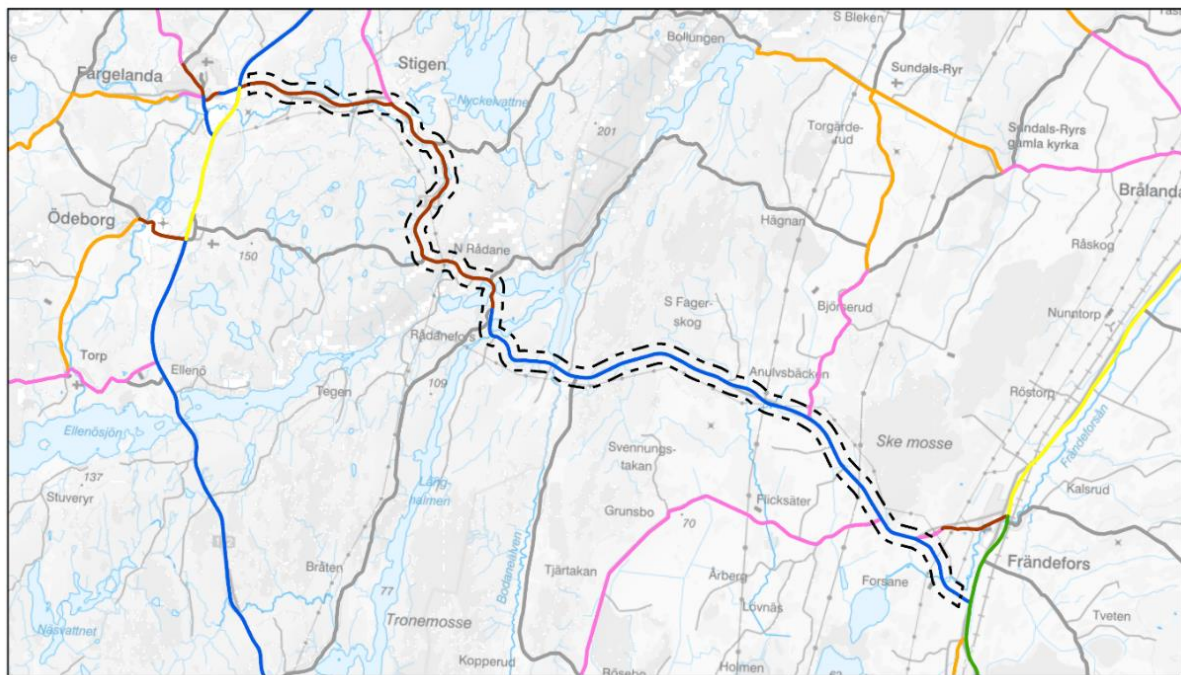
Figur 12. Bärighetsklass för väg 173 och omkringliggande vägnät.

Inom utredningsområdet för väg 173 finns tio broar (byggnadsverk). På delsträckan mellan Frändefors och Rådandefors finns sex broar. Resterande fyra är lokaliserade på delsträckan mellan Stigen och Färgelanda. I Stigen finns även en stödmur som under utredningens gång har lagts till i Trafikverkets förvaltningssystem för byggnadsverk (BaTMan).

4.7. Trafik längs väg 173

4.7.1. Trafikflöde

Årsdygnstrafiken (ÅDT) på aktuell sträcka varierar mellan 1 300 – 2 700 fordon per dygn. På sträckan mellan Rådandefors och Frändefors varierar årsdygnstrafiken mellan 2 000 – 2 700 fordon, medan sträckan mellan Rådandefors och Färgelanda har en något lägre årsdygnstrafik på ungefär 1 300-1 900 fordon. Statistiken är hämtad från Trafikverkets vägtrafikflödeskarta och avser år 2021. Figur 13 redovisar total trafikmängd (ÅDT) för väg 173 och omkringliggande vägnät.

Teckenförklaring

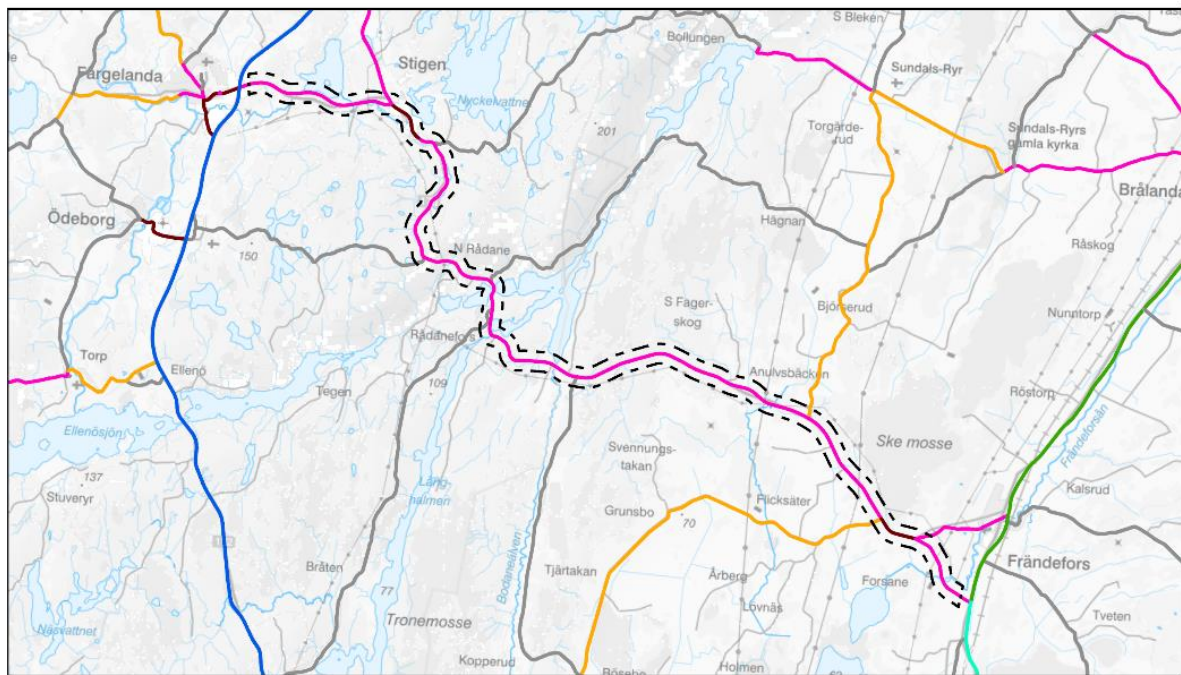
⌈ ⌋	Utredningsområde	251-500	2001-4000
—	Trafikmängd (ÅDT)	501-1000	4001-8000
—	<250	1001-2000	8001>

Figur 13. Redovisar årsdygnstrafiken (ÅDT) totaltrafik för år 2021.

4.7.2. Godstrafik

Årsdygnstrafiken (ÅDT) för godstrafik varierar generellt mellan 75 – 100 på sträckan. Detta med undantag för två mindre partier, vid Stigen och Ske Mosse, med en ÅDT mellan 110 – 120. Figur 14 redovisar godstrafikmängd (ÅDT) för väg 173 och omkringliggande vägnät. Statistiken är hämtad från Trafikverkets vägtrafikflödeskarta och avser år 2021.

Teckenförklaring

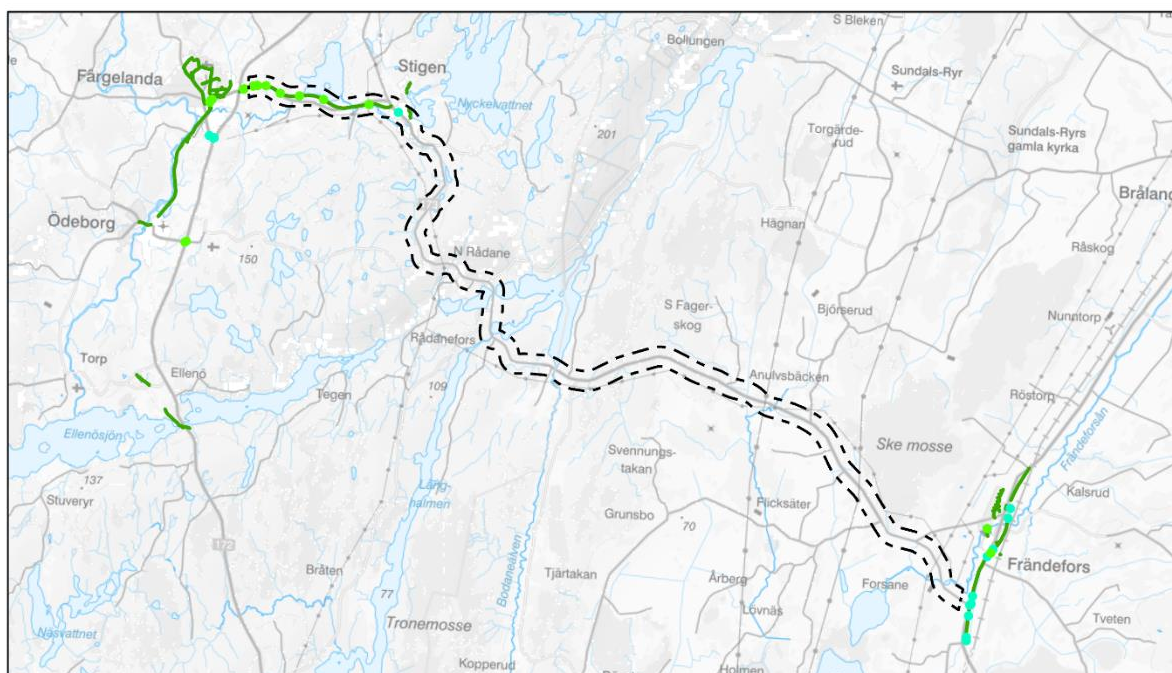
⌈ ⌋	Utredningsområde	26-50	201-400
—	Godstrafik (ÅDT)	51-100	401-800
—	<25	101-200	801-1200
		1201>	

Figur 14. Redovisar årsdygnstrafiken (ÅDT) för godstrafik.

4.7.3. Gång- och cykeltrafik

På sträckan mellan Stigen och Färgelanda på väg 173 finns det tillsammans nio övergångsställen och passager i plan, varav 8 är lokaliserade inom utredningsområdet. Utöver det finns även en anordnad gång- och cykelväg längs delsträckan. Mellan Stigen och Frändefors saknas gång- och cykelväg samt anordnade passager över vägen. Figur 15 redovisar befintliga gång- och cykelvägar samt övergångsställen och passager.

Teckenförklaring

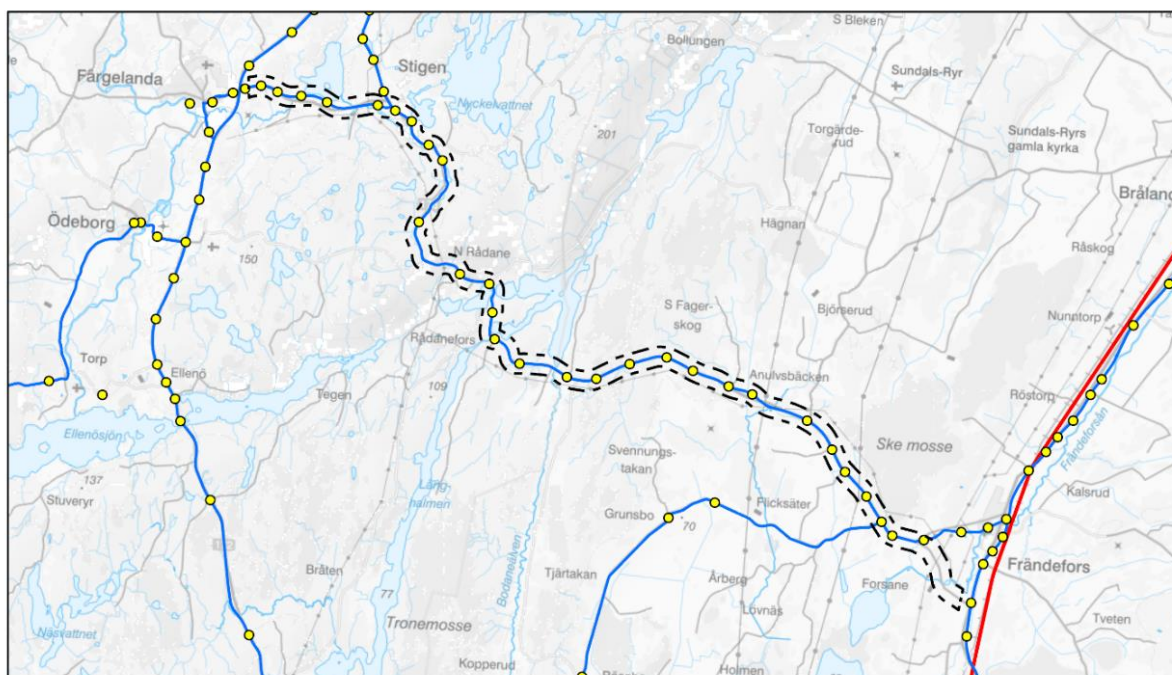
- ⎓ Utredningsområde
- Befintlig gång- och cykelväg
- Annan ordnad passage i plan
- Övergångsställe i plan

Figur 15. Redovisar befintliga gång- och cykelvägar, passager och övergångsställen i närhet till och i utredningsområdet.

4.7.4. Kollektivtrafik

Kollektivtrafik längs den 22 kilometer långa sträckan utgörs av buss och sträckan är försedd med runt 30 hållplatser. Figur 16 redovisar hållplatslägen på väg 173. Sträckan trafikeras av busslinje 714 Färgelanda–Frändefors–Vänersborg, med åtta turer per vardag. Busslinje 714 trafikerar inte sträckan på helgdagar. Därutöver trafikeras busslinje 737 och 738 väg 173, som båda trafikerar mellan Högsäter–Uddevalle, men kör enbart via Stigen på sträckan. Linje 737 trafikerar med fyra turer per vardag och går inte helgdagar. Linje 738 trafikerar med fler turer på vardagar, i dagsläget går nio turer via Stigen. Även linje 711 Frändefors–Vänersborg trafikerar väg 173, men enbart en kortare sträcka. Västtrafik planerar att minska trafikeringen längs sträckan.

Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Hållplatslägen
- Kollektivtrafik (tåg)
- Kollektivtrafik (buss)

Figur 16. Redovisar kollektivtrafikstråk för buss, tåg samt lägen för hållplats.

Statistik från Västtrafik visar att Färgelanda centrum utgör en viktig knutpunkt för kollektivtrafikresenärer som använder linje 714 och 738. Antal påstigande under en genomsnittlig dag vid Färgelanda centrum är strax över 100 resenärer. Tätorter med högt kollektivtrafikresande är Frändefors, Stigen och Dykälla. Rådenefors har en låg andel kollektivtrafikresande.

Tabell 5. Antal stämplingar per hållplats en genomsnittlig dag under perioden september-oktober 2022.

Tätort	Antal påstigande
Frändefors (3 hållplatser)	40
Stigen (4 hållplatser)	24
Dykälla (1 hållplats)	9
Rådanefors och Västra Bodane (6 hållplatser)	7

4.7.5. Trafikprognos 2040

Trafikflödet längs aktuell sträcka bedöms i framtiden öka avseende både personbilstrafik och lastbilstrafik. Trafikverket har tagit fram trafikuppräkningsstal för olika områden i landet för perioden år 2017 till år 2040. Mellan år 2017 och år 2040 räknar Trafikverket med att personbilstrafiken i området kommer öka med 20 procent. Vad gäller lastbilstrafiken, för år 2040, förväntas ökningen vara 48 procent. För att göra en trafikprognos används därför Trafikverkets estimerade trafikuppräkningsstal.

Personbilstrafiken förväntas öka med 20 procent på sträckan jämfört med år 2017, vilket innebär att den årliga procentuella ökningen är ungefär 0,8. Motsvarande förväntas godstrafik öka med 48 procent, vilket är en årlig procentuell ökning med ungefär 1,7.

Med trafikuppräkningsstalen ovan som bakgrund kan årsdygnstrafiken för personbil förväntas bli mellan cirka 1 580-3 200 år 2040. Vad gäller lastbilstrafik kan årsdygnstrafiken förväntas bli mellan ungefär 100-160 år 2040. abell 6. Trafikflöden uppmätta år 2021 och beräknad prognos för år 2040 (PB: Personbil, LB: Lastbil).

Sträcka	PB (2021)	LB (2021)	PB (2040)	LB (2040)
Färgelanda-Frändefors*	1 361	75	1 582	98
Färgelanda-Frändefors**	2 749	120	3 196	158

*Lägsta uppmätta/förväntade ÅDT, **högsta uppmätta/förväntade ÅDT

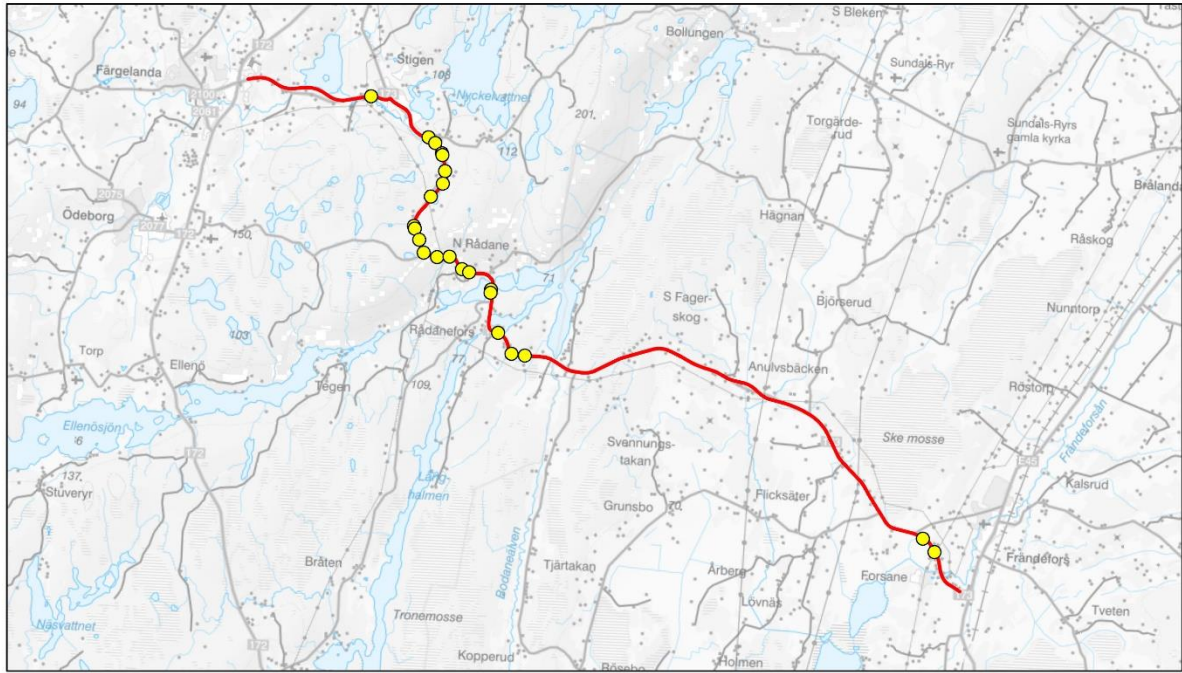
4.8. Trafiksäkerhet

För att bedöma trafiksäkerheten längs sträckan har en siktanalys genomförts för att identifiera platsers siktförhållanden längs vägsträckor och i korsningar. Trafiksäkerhet har även analyserats utifrån statistik från STRADA, 2012-2021, vilket redovisas i ett avsnitt nedan. Uttag av statistiken gjordes 2022-06-10. Utöver detta används även statistik från det nationella viltolycksrådet för perioden 2012-2021.

4.8.1. Sikt

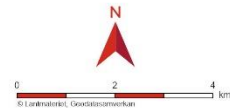
Siktförhållanden på sträckan skiljer sig betydligt beroende på vilken del av sträckan som undersöks. En anledning till att platser ej uppfyller krav på sikt är vegetation och skarpa kurvor, som i kombination skapar problem med sikt i förhållande till vägens hastighetsgränser. På några platser förekommer det dessutom berg i dagen nära vägen vilket riskerar att skapa trafikosäkra situationer.

I VGU (Vägars och gators utformning) anges bland annat riktlinjer för siktförhållanden på vägsträckor (VGU Krav 2022:001). *Stopsikt* är den sträcka som ett fordon behöver för att stanna i tid innan ett hinder. Stoppsikten är ett mått i meter som bestäms i förhållande till fordonstyp och vägens hastighetsgräns. För bussar är kraven på stopsikt högre än för bilar. På många platser uppfylls inte kraven på stopsikt och större delen av de platser som ej uppfyller kraven vad gäller sikt finns längs den del av vägen som är belägen i Färgelanda kommun. Figur 17 redovisar översiktligt de utpekade platser, som enligt måtten på stopsikt i VGU, inte bemöter kraven på sikt.

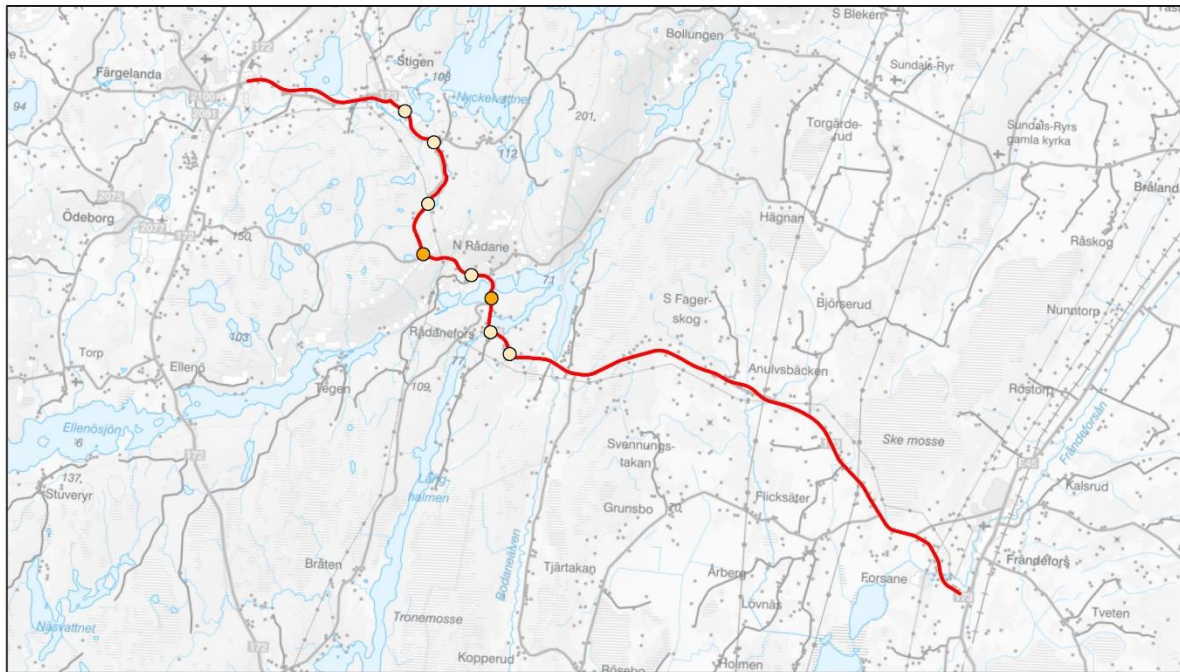
Teckenförklaring

- Utredningssträcka (väg 173)
- Platser som ej uppfyller kraven för stoppsikt

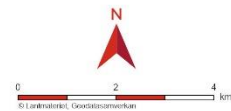
Figur 17 Platser som identifierats ej möter kraven på stoppsikt.

I VGU anges även riktlinjer för siktförhållanden i korsning (VGU Krav 2022:001). Siktområdet i korsning bestäms utifrån den korsande vägens hastighet. Den yta som utgör siktområde ska vara fritt från objekt som skymmer sikten. Figur 18 redovisar platser där korsningar inte uppfyller kraven för sikt i VGU (2022:001). Majoriteten av de korsningar som identifierats ha siktproblem beror på vegetation och kan åtgärdas med underhållsåtgärder.

Teckenförklaring

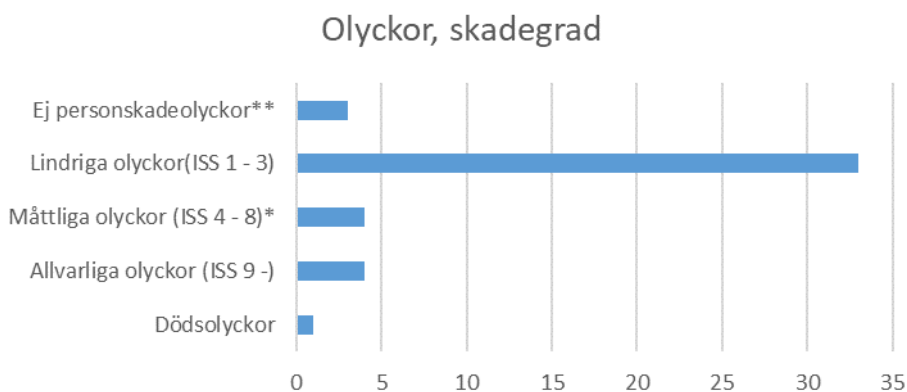
- Utredningssträcka (väg 173)
- Platser som ej uppfyller kraven för utformning
- Platser som ej uppfyller kraven för underhåll

Figur 18. Korsningar som kan ha svårigheter att uppfylla kraven för sikt i enlighet med VGU 2022:001.

4.8.2. Olycks- och skadestatistik

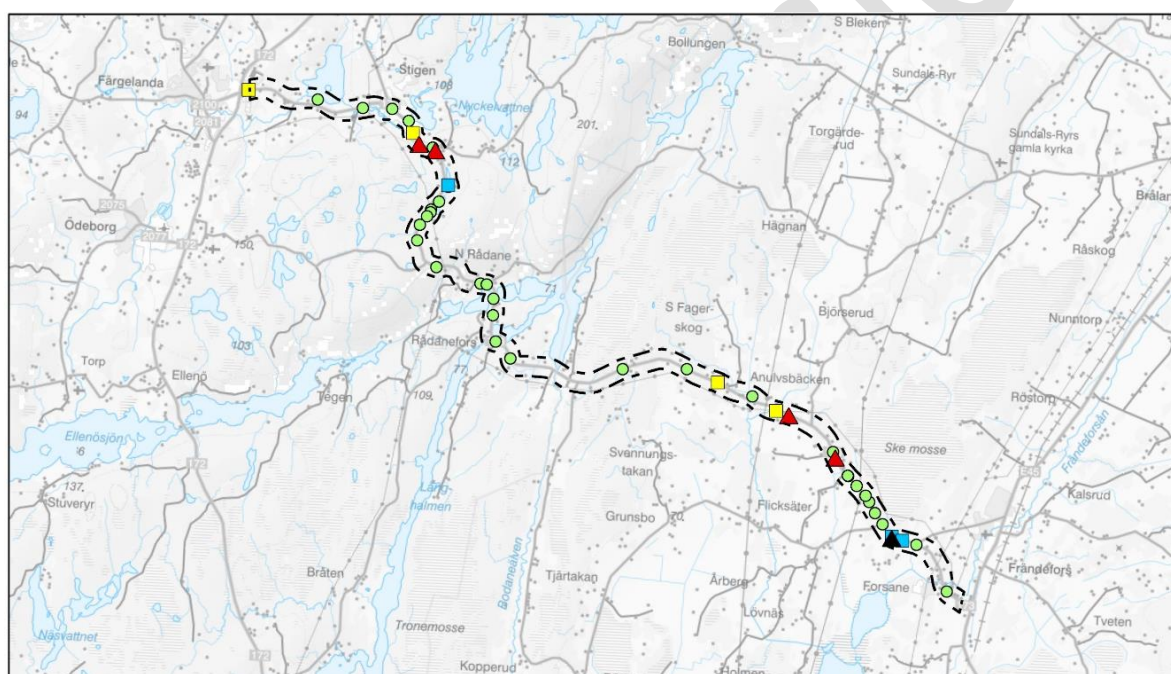
Mellan år 2012 och år 2021 har det inrapporterats totalt 42 olyckor för berörd sträcka till STRADA-registret. Av dessa var majoriteten, totalt 33 av olyckorna, klassificerade som lindriga olyckor. Allvariga olyckor under perioden var fyra och en av olyckorna resulterade i dödsfall. Utöver det har fyra olyckor klassificerats som måttliga olyckor. Tre av olyckorna resulterade inte i någon personskada. Figur 19 redovisar skadegrad för de inrapporterade olyckorna.

Figur 19. Skadegrad för samtliga inrapporterade trafikolyckor längs aktuell sträcka under perioden 2012 och 2021.

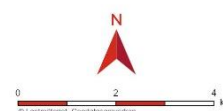
Figur 20 redovisar platsen för inträffade olyckor på väg 173 samt vilken svårighetsgrad olyckorna har haft, under perioden 2012-2021. Utifrån olyckornas geografiska position går det att konstatera att det finns specifika delar av sträckan som är mer olycksdrabbade än andra. Majoriteten av olyckorna är av lindrigare karaktär. Delsträckan strax innan där väg 173 ansluter till väg E45 utmärker sig som särskilt olycksdrabbad och majoriteten av dessa olyckor har klassificerats som lindriga eller att ingen personskada har inträffat. Däremot har två allvarliga olyckor förekommit på delsträckan, vilka inträffat i närheten av korsningen vid Hakerud i anslutning till området Ske mosse.

Delsträckan genom Rådanefors mot Stigen är även den utmärkande vad gäller koncentration av förekommande olyckor. På delsträckan var majoriteten av olyckor klassificerade som lindriga olyckor. Närmare Stigen förekom två allvarliga olyckor och en måttlig olycka. En måttlig olycka förekom även i närheten av korsningen mellan väg 173 och väg 172.

Teckenförklaring

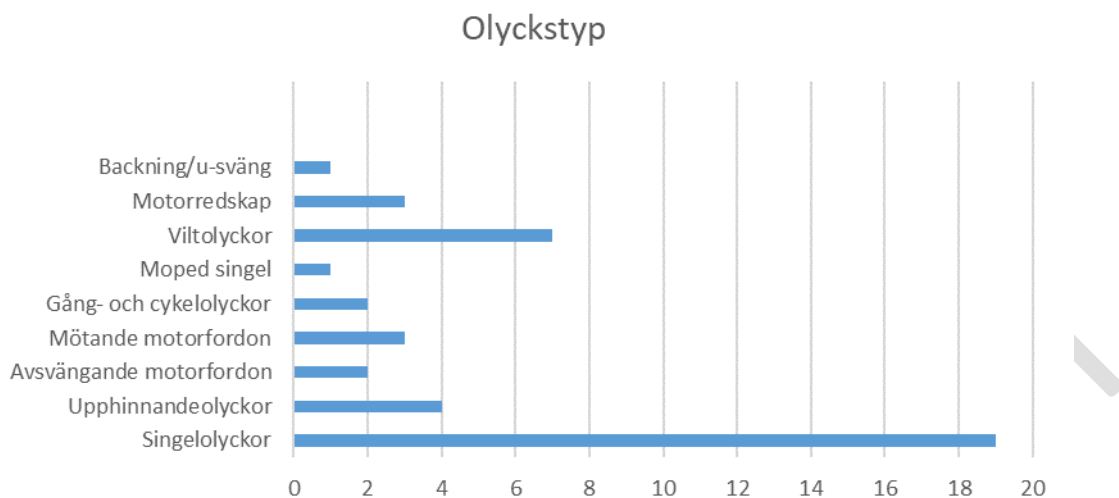
⬜	Utredningsområde	■	Måttlig olycka
○	Svårighetsgrad	●	Lindrig olycka
▲	Dödsolycka	■	Ej personskadeolycka
▲	Allvarlig olycka		

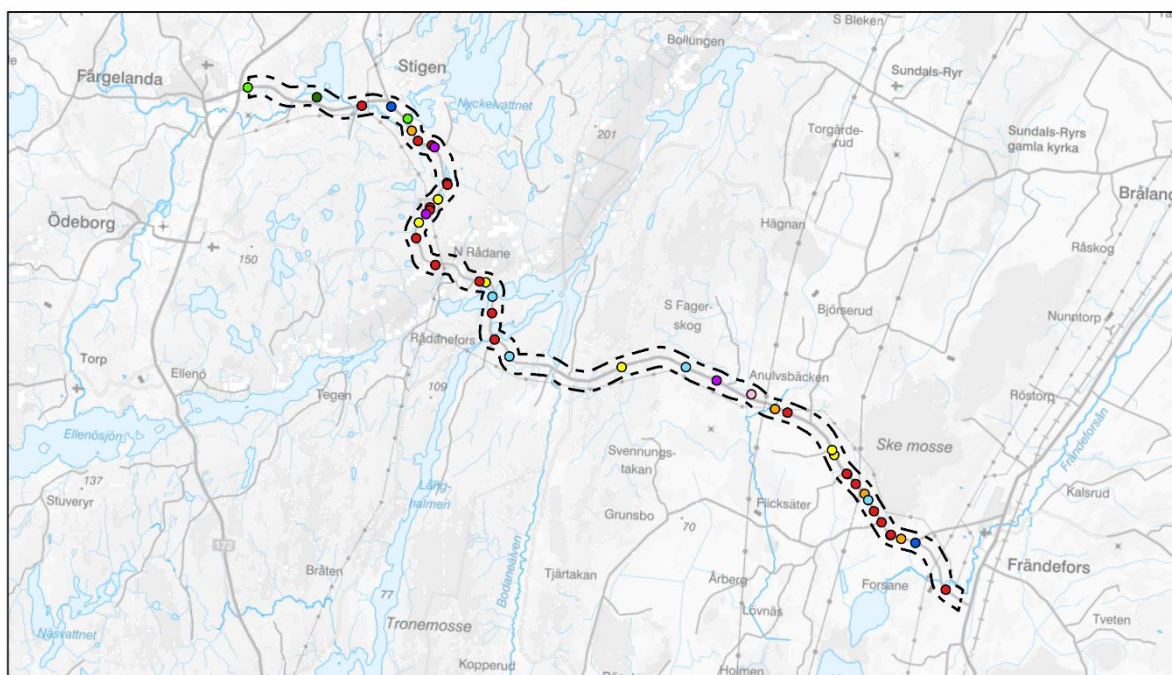
Figur 20. Redovisning av lokalisering för inrapporterade olyckor, avser perioden 2012-2021.

I Figur 21 redovisas i diagram olyckstypen för de inrapporterade olyckorna och Figur 22 redovisar geografisk position för samtliga inrapporterade olyckstyper. Lite mindre än hälften av de inrapporterade olyckorna längs sträckan var singelolyckor, varav en resulterade i dödsfall. Bland övriga olyckor resulterade fyra i allvarliga skador, fyra i måttliga skador och 33 i lindrigare skador. De näst mest förekommande olyckstyperna var upphinnandeolyckor och viltolyckor. Det förekom även tre olyckor

där personbilar har kolliderat med mötande fordon. Mellan år 2012-2021 inrapporterades det totalt 7 viltolyckor till STRADA-registret.

Figur 21. Olyckstyp för samtliga inrapporterade trafikolyckor längs aktuell sträcka under perioden 2012-2021.

Teckenförklaring

[- -] Utredningsområde

Olyckstyper

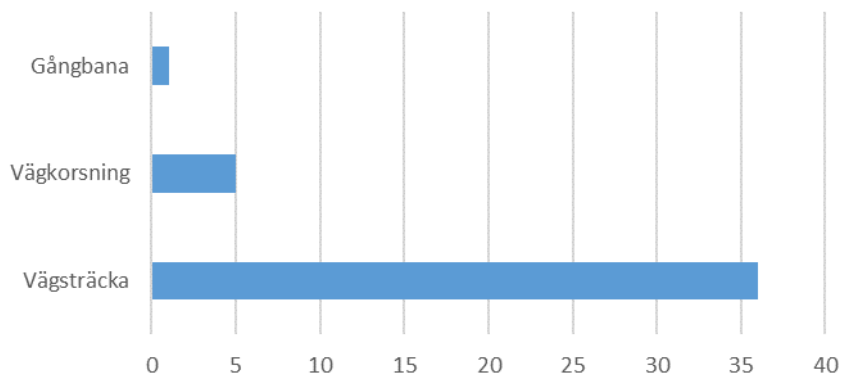
● Moped singel	● Traktor/terränghjuling/motorredskap
● Möte-motorfordon	○ Backning/vändning/u-sväng
● Avsvängande motorfordon	● Viltolyckor
● Oskyddade trafikanter singel	● Upphinnande-motorfordon
● Motorfordon singel	

Figur 22. Lokalisering av olyckstyp på väg 173, avser perioden 2012-2021.

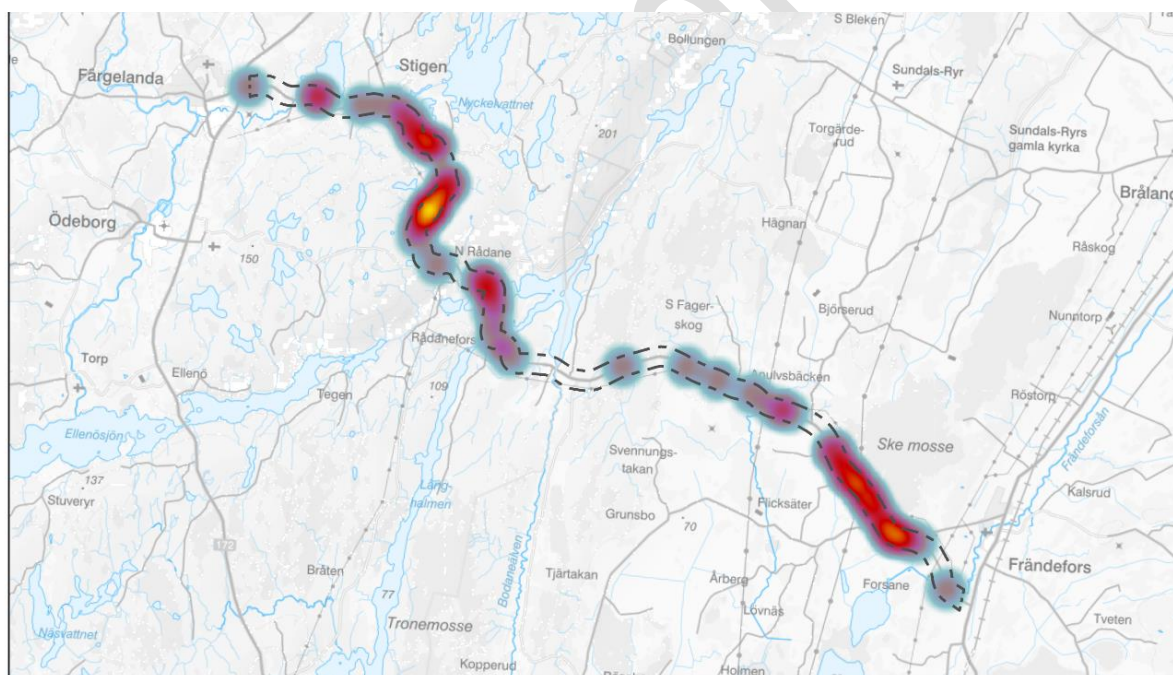
Platstyp för inrapporterade olyckor redovisas i Figur 23. Majoriteten av olyckorna förekom på vägsträckan, fem förekom i vägkorsning och en på gångbana. Med bakgrund av att det längs den större delen av sträckan saknas gång- och cykelvägar, är det inte oväntat att majoriteten av olyckorna förekommer på vägsträckan.

Olyckor, platstyp

Figur 23. Platstyp för förekomna olyckor, mellan åren 2012 och 2022.

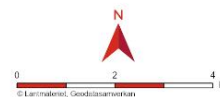
Figur 24 redovisar olycksfrekvens på väg 173. Partier markerade med hög frekvens avser de partier där flest olyckor inträffat under åren 2012-2021. Utifrån den tidigare presenterade olycksstatistiken går det att konstatera att vissa partier på väg 173 utmärker sig vad gäller frekvens av olyckor.

Teckenförklaring

--- Utredningsområde

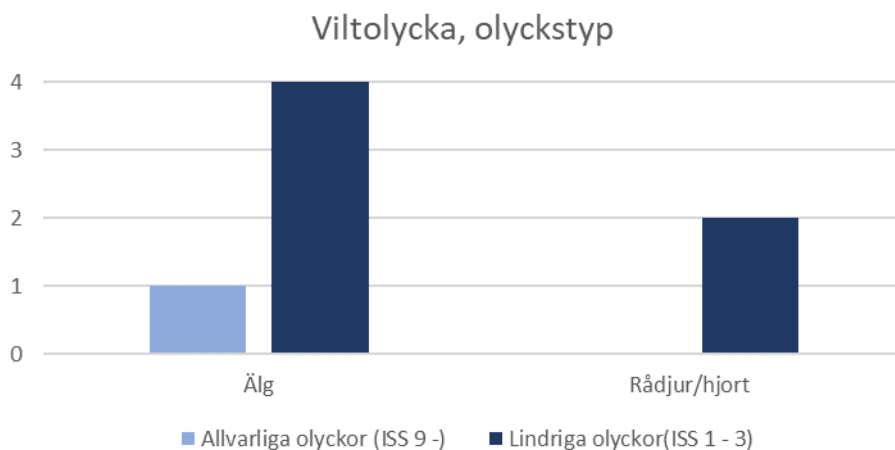
Olycksfrekvens

Figur 24. Redovisar olycksfrekvens i värmskala, avser perioden 2012-2021. En hög olycksfrekvens pekar ut områden där många olyckor har skett under perioden.

4.8.3. Viltolyckor

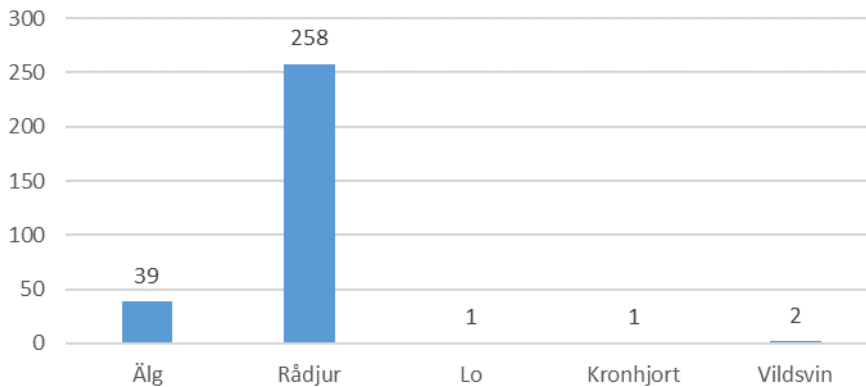
Utifrån det inhämtade statistiska underlaget från STRADA har det under perioden 2012-2021 inträffat totalt sju viltolyckor, varav en har klassificerats som allvarlig olycka. Viltolyckorna förekommer på olika platser av sträckan. Tre viltolyckor har inträffat i närhet av varandra på sträckan mellan Rådanefors och Stigen. Tre har inträffat på sträckan mellan Frändefors och Rådanefors, varav två har inträffat på platser nära varandra.

Figur 25. Viltolyckor och olyckstyp under perioden 2012-2021 (STRADA).

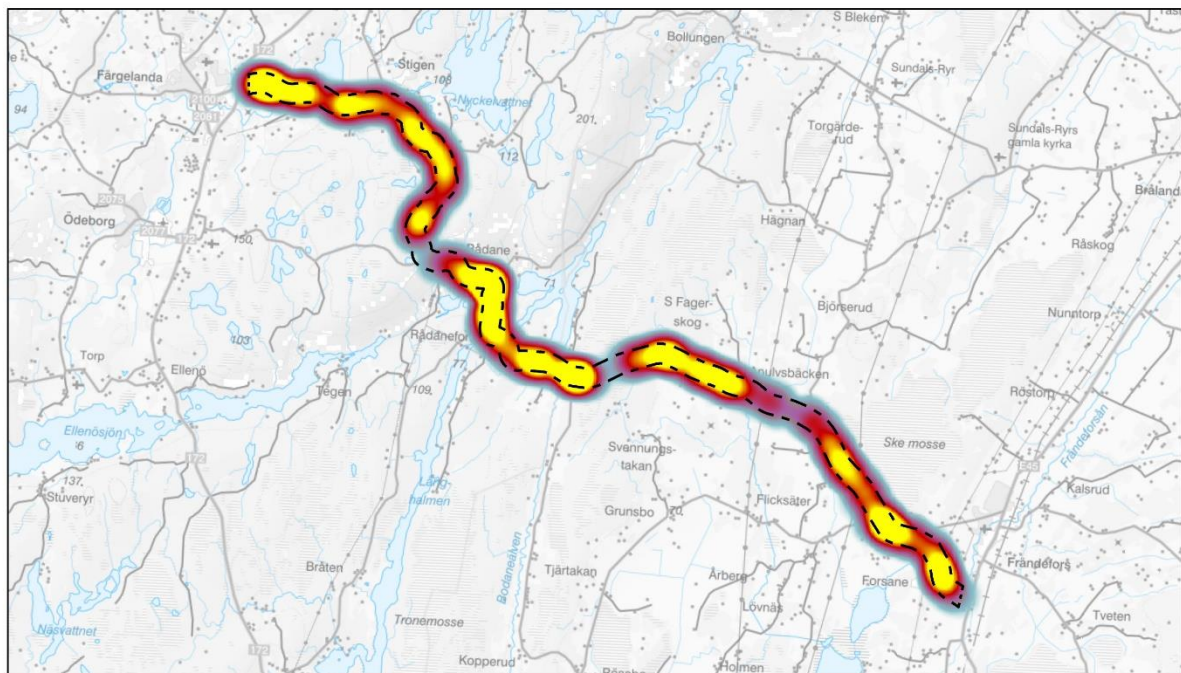
För att komplettera det statistiska underlaget från STRADA inkluderas även statistik från det nationella viltolycksrådet. Det nationella viltolycksrådet har statistik över inrapporterade viltolyckor för samma period, 2012-2021. Statistiken omfattar de olyckor som framgår i Jaktförordning § 40, där det anges att djur inblandade i en sammanstötning med ett motorfordon ska anmälas till Polismyndigheten. Detta är förklaringen till varför statistiken från STRADA skiljer sig från statistiken från det nationella viltolycksrådet, då STRADA enbart hanterar statistik om olyckor med personskada. Statistiken från det nationella viltolycksrådet informerar enbart om vilket djur olyckan omfattar, men inte vilken svårighetsgrad olyckan haft. Figur 26 redovisar samtliga viltolyckor som inrapporterats till det nationella viltolycksrådet. Totalt förekom 301 viltolyckor längs väg 173 mellan år 2012-2021. Vanligast förekommande olyckor är kollision med rådjur.

Viltolyckor 2012-2021 Nationella viltolycksrådet

Figur 26. Viltolyckor inrapporterade till nationella viltolycksrådet, avser perioden 2012-2021.

Figur 27 redovisar var viltolyckor längs sträckan förekommer utifrån statistiken från det nationella viltolycksrådet. Viltolyckor förekommer längs med hela sträckan, däremot framstår sträckan genom Rådanefors som särskilt olycksdrabbad. Under perioden 2012-2021 förekom 39 viltolyckor med älg. Viltolyckor med älg förekommer längs hela sträckan och har liknande spridning som för samtliga viltolyckor som redovisas i Figur 27.

Teckenförklaring

Utredningsområde

Olycksfrekvens

viltolyckor

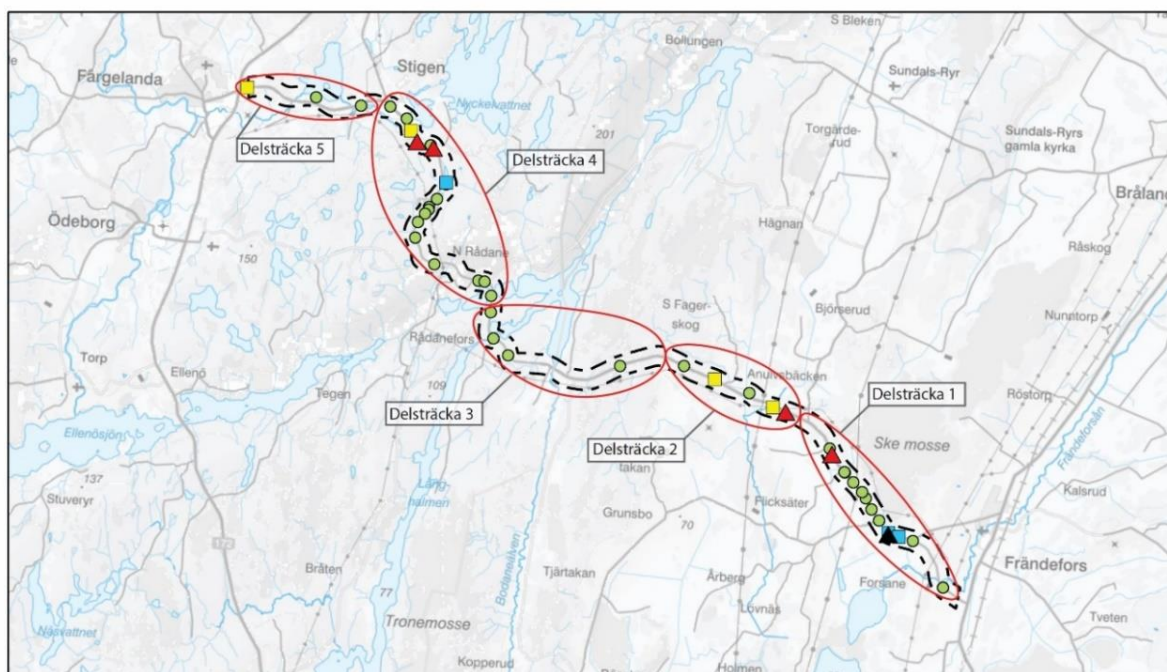

Figur 27. Viltolyckor inrapporterade till nationella viltolycksrådet, avser perioden 2012-2021.

4.8.4. Analys av skadestatistik

För att undersöka hur olycksutfallet längs sträckan är jämfört med sträckor med liknande förutsättningar har Trafikverkets verktyg Trafiksäkerhetseffektberäkningar vid väganalys (TS-EVA) använts. TS-EVA är en modell för beräkning av trafiksäkerhetseffekter i vägtransportssystemet och används för att studera olyckseffekter. Baserat på vägsträckans skyltade hastighet, vägbredd och trafikflöde beräknas en genomsnittlig olycksrisk. Verktöget beräknar därefter antalet omkomna, svårt skadade och lindrigt skadade uppdelat på polisrapporterade olyckor mellan cykel/moped, motorfordon och mellan fotgängare och motorfordon. Viltolyckor, singelolyckor med cykel och moped samt olyckor som inte rapporterats in till polis ingår inte i studien. Analysen genererar referenssiffror som motsvarar det genomsnittliga antalet olyckor som jämförs med det faktiska utfallet på den aktuella vägsträckan.

För att få ett rättvist resultat bör vägsträckan ha liknande förutsättningar vilket innebär att vägsträckan har delats upp i fem delsträckor där varje delsträcka har liknade skyltad hastighet, vägbredd och trafikflöde, se Figur .

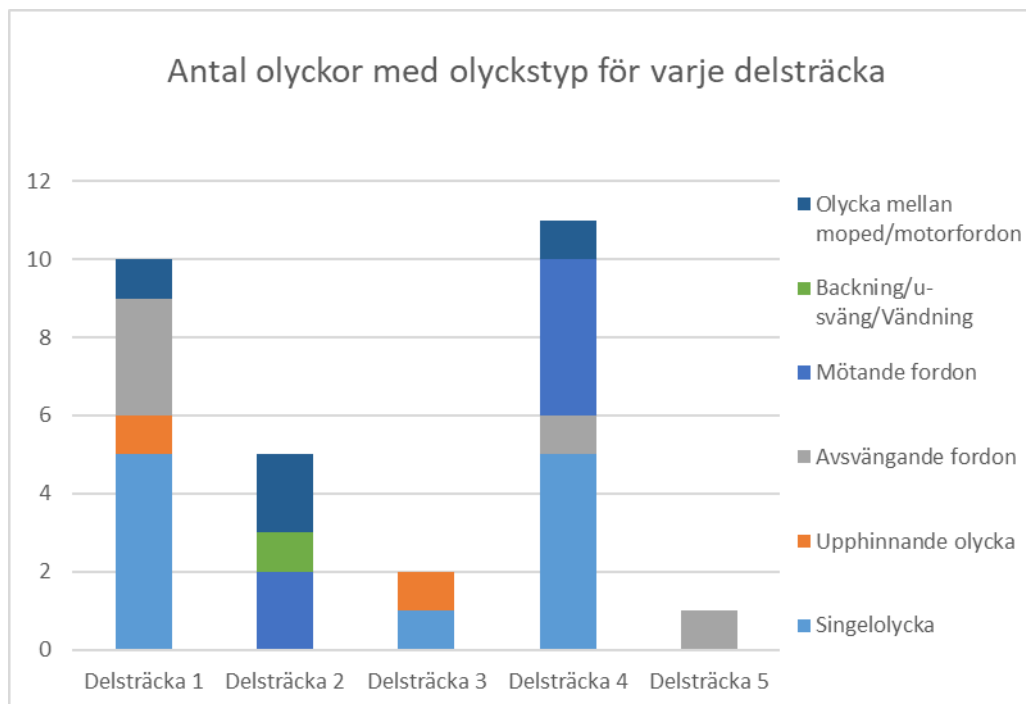
Teckenförklaring

Utredningsområde	Ej personskadeolycka
Svårighetsgrad	Lindrig olycka
Allvarlig olycka	Måttlig olycka
Dödsolycka	

Figur 28. Uppdelningen av delsträckor med liknande förutsättningar längs aktuell sträcka.

Utifrån de olyckor som inrapporterats till polisen är delsträcka 4 följt av delsträcka 1 den som har högst olycksfrekvens. Figur 29 redovisar antal olyckor samt vilken olyckstyp som förekommit på delsträckorna. De vanligaste olyckstyperna är singelolyckor, mötande fordon och avsvängandeolyckor.

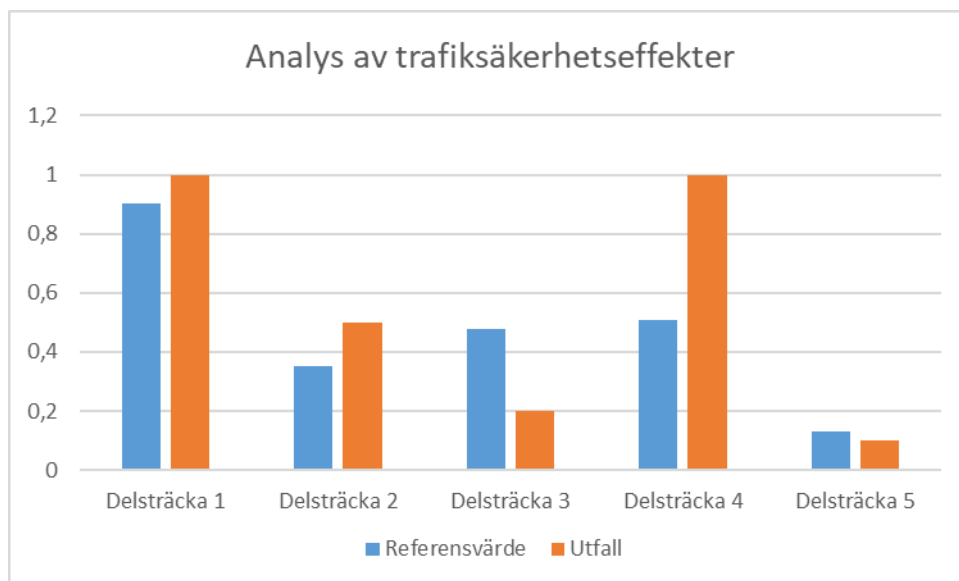
Figur 2917. Uppdelningen av delsträckor med liknande förutsättningar längs aktuell sträcka.

Analysen visar att utfallet av antalet olyckor inrapporterade till polis är högre än genomsnittet på delsträcka 1, 2 och 4, se Figur 30. På delsträcka 3 och 5 är antalet olyckor lägre än genomsnittet. Detta innebär att majoriteten av vägsträckan har en högre olycksfrekvens än genomsnittet för vägar med liknande förutsättningar. Delsträcka 4 är mest olycksdrabbad i förhållande till genomsnittet. Gemensamt för delsträcka 1 och 4 är att den skyltade hastigheten förändras. Delsträcka 1 har en skyltad hastighet på 70-80 km/h och delsträcka 4 har en skyltad hastighet på 70 km/h som närmare Stigen skiftas till 50 km/h. Delsträcka 2 har en skyltad hastighet på 80 km/h.

På delsträcka 4 har det de senaste 10 åren inrapporterats 11 olyckor till polisen. Singelolyckor är mest förekommande på delsträckan, men även mötesolyckor, avsvängande fordon och olycka mellan moped och motorfordon har förekommit. På delsträcka 4 förekommer olyckor där fordon har fått sladd och kört av vägen eller kolliderat med andra fordon.

Vad gäller delsträcka 1, som är näst mest olycksdrabbad, har 10 olyckor inrapporterats till polis de senaste 10 åren. Även på denna sträcka är en stor del av olyckorna singelolyckor, men avsvängningsolyckor och upphinnandeolyckor förekommer också. Även en olycka mellan moped och motorfordon har förekommit. Flera olyckor förekommer när förare ska korsa körfältet vid vänstersväng.

På delsträcka 2 har mötesolyckor, olycka mellan moped och motorfordon samt backningsolyckor förekommit. Det har inrapporterats fem olyckor till polis de senaste tio åren. Olyckorna handlar om kolliderande fordon samt vid möte och vid U-sväng.

Figur 3018. Delsträckornas olycksstatistik jämfört med liknade vägar i Sverige.

5. Problembeskrivning

I inledningen av kapitlet presenteras de av arbetsgruppen identifierade problem och brister längs den aktuella sträckan. I denna del inkluderas även brister som uppmärksammats under nulägesbeskrivningen. I kapitlets sista avsnitt presenteras de problem och brister som övriga inblandade parter lämnat under den workshop som hölls i augusti år 2022.

5.1. Vägens funktion och utformning

Hela sträckan är utpekad som en del av det funktionellt prioriterade vägnätet (FPV) för dagliga personresor samt godstransporter. Väg 173 utgör en viktig väg för bland annat timmertransporter samt verksamheten IAC i Stigen. Det innebär att en del tung trafik förekommer på vägen, vilket kan innebära konsekvenser om en olycka skulle inträffa. Olycksrisken förstärks för att sträckan på många platser har låg standard.

Ytterligare problem som identifierats är andelen vänstersvängande fordon vid korsningar. Fordon riskerar att vid vänstersväng i korsning bli stående på huvudvägen i väntan på mötande trafik, då många korsningar saknar vänstersvängkörfält. Det skapar dels framkomlighetsproblem, dels en ökad risk att bli påkörd bakifrån. Detta visas i olycksstatistiken, då upphinnandeolyckor och avsvängande fordon är bland de vanligare olyckstyperna.

Olycksfrekvensen är hög där hastigheten ändras från 70 km/h till 80 km/h vilket ökar incitamentet att upprätta en enhetlig hastighetsbegränsning. Ett sätt att genomföra detta kan vara att möjliggöra för 80 km/h genomgående i hela utredningsområdet. Enligt VGU finns ett antal krav för att uppnå 80-standard. Längs utredningsområdet förekommer trafikflöden över 1 500 ÅDT. Vid nybyggnation av vägar med sådana förutsättningar bör körbanans bredd uppgå till minst 6,5 meter och helst ett minimum om 7 meter.

Vid minst 80 km/h på nybyggda tvåfältsvägar på landsbygden bör även vägen tillhandahålla omkörningsmöjligheter för att undvika efterliggandetid. För att uppnå 80-standard uppmanas dessutom vägbanan att förses med mitträffling. Gällande kollektivtrafik är rekommendationen att nyttja fickhållplatser vid hastigheter från 80 km/h och högre. Undantag råder om endast få bussar trafikerar området eller om det förekommer låga trafikflöden. Förses vägen med bred vägren kan även vägrenshållplatser användas.

5.2. Gång- och cykeltrafik

Avsaknaden av gång- och cykelvägar medför att oskyddade trafikanter färdas längs vägrenen med övrig trafik utmed sträckan. Vilket leder till en hög olycksrisk. Gång- och cykelnät är inte enbart betydelsefullt för att minska bilberoende, utan är viktigt för exempelvis barn som tar sig till och från busshållplatser. En god infrastruktur för fotgängare och cyklister gynnar barn och ungas rörelsefrihet och möjlighet att resa på egen hand.

Avsaknad av gång- och cykelnät innebär samtidigt att kollektiva resor för personer med funktionsnedsättning försvåras, när det inte finns gångbanor för att ta sig till och från hållplatser. Gång- och cykelnät kan även vara av vikt för ökad tillgänglighet och att underlätta för friluftsliv och rekreation. Andelen oskyddade trafikanter är dock låg på denna sträcka då målpunkter och större bebyggelsesamlingar saknas, bortsett från Stigen. En bedömning kan vara att fler oskyddade trafikanter rör sig i närhet av de större tätorterna inom utredningsområdet.

Möjligheter för gång- och cykeltrafikanter att färdas längs sträckan är idag begränsade. Utöver en gång- och cykelkoppling mellan Stigen och Färgelanda saknas gång- och cykelnät på sträckan.

Det finns cirka åtta passager för gång- och cykeltrafik som är lokaliserade mellan Stigen och Färgelanda, längs gång- och cykelvägen. I övriga delar av utredningsområdet saknas passager över väg 173. Detta bidrar till en barriäreffekt och miljöer som inte är trafiksäkra när oskyddade trafikanter behöver korsa vägen till och från busshållplatser eller andra målpunkter.

5.3. Kollektivtrafik

Kollektivtrafikutbudet är begränsat med låg turtäthet vilket försvårar kollektivtrafikresandet. Längs sträckan finns många hållplatser och upptagningsområdena för hållplatserna visar att många invånare har närhet till hållplatser. Det är däremot få resande längs sträckan. Ett utökat utbud av hållplatser kan därför inte antas ge önskade effekter för ökat resande. Istället har infrastrukturen till de hållplatser som har flest resenärer bedömts som bristfälliga och kan därför behöva förbättras. En efterfrågan på ökad turtäthet skulle även kunna bidra med positiva effekter.

Vid hållplats Stigen centrum skulle närmiljön och gestaltning med fördel kunna förbättras för att skapa en attraktiv knutpunkt med god tillgänglighet till pendelparkering och cykelparkering. Vid Dykälla finns pendelparkering som kan utökas genom fler parkeringsplatser. Här finns även behov av cykelparkering för att kunna attrahera fler kollektivtrafikresenärer. I Rådanefors finns en pendelparkering

som skulle kunna upprustas samt en hållplats som skulle kunna ges god standard och cykelparkering för att attrahera fler kollektivtrafikresenärer.

Då det råder osäkerhet om antal kollektivtrafikresenärer på samtliga busslinjer som trafikerar väg 173 är det svårt att veta huruvida turtäthet och linjeföring möter behovet som finns längs sträckan. Samtidigt kan det konstateras att en ökad turtäthet jämfört med idag skulle kunna göra kollektivtrafiken mer konkurrenskraftig mot privatbilen. Med tanke på att Färgelanda och Vänersborgs kommun har en relativt stor pendling inom och utanför kommungränserna är en attraktiv kollektivtrafik angeläget.

Hållplatserna längs sträckan saknar generellt plattform, vilket kan försvåra för resenärer med särskilda behov och förutsättningar. Gång- och cykelnätet samt övergångsställen saknas på den större delen av sträckan och tvingar resenärer att gå i körbanan för att ta sig till hållplatser. Om gång- och cykelnätet byggs ut kan det göra kollektivtrafikresandet trafiksäkrare och tillgängligare.

5.4. Trafiksäkerhet

Delar av sträckan har en slingrande linjeföring tillsammans med skarpa kurvor. Detta skapar en problematik ur många aspekter. Bland annat finns flertalet platser som inte uppfyller kraven på sikt och stoppsikt. Flera platser utmärker sig även sett till olycksstatistik.

5.4.1. Sikt

Den mest kritiska sträckan där linjeföring är problematisk är mellan Stigen-Rådanefors. Vägbredden på denna del av väg 173 är 6-7 meter och det förekommer skarpa kurvor. Skarpa kurvor tillsammans med delsträckans hastighetsbegränsning, 70 km/h, innebär risker ur ett trafiksäkerhetsperspektiv.

5.4.2. Olycksstatistik

Delsträckan som går parallellt med Ske mosse utmärker sig som särskilt olycksdrabbad. Majoriteten av olyckorna på delsträckan är singelolyckor, men två viltolyckor har förekommit. En upphinnandeolycka och en avsvängningsolycka har inträffat på sträckan. Att sträckan har en högre olycksfrekvens kan ha olika orsaksförklaringar. Olycksfrekvensen är som högst där vägen kröker sig samtidigt som sträckan byter hastighet från 70 km/h till 80 km/h. Dessutom har sträckan flertalet anslutande fastighetsutfarter längs vägen och även två större anslutande vägar, sydväst från Uddevalla och vägen från Frändefors. En bit av påtalad delsträcka är försedd med viltstängsel, men viltolyckor har trots det förekommit.

Delsträckan genom Rådanefors mot Stigen är även den utmärkande vad gäller koncentration av förekommande olyckor. På sträckan mellan samhällena förekommer den högsta olycksfrekvensen där vägen är krökt. Genom Rådanefors sänks hastigheten till 50 km/h och på denna sträcka har även två upphinnandeolyckor förekommit. En viltolycka har även förekommit på sträckan genom Rådanefors, en sträcka som inte är försedd med viltstängsel.

I olycksstatistiken påvisas ett stort antal viltolyckor i området, även där viltstängsel finns. Då det förekommer mycket vilt innebär det således risker för olyckor längs sträckan.

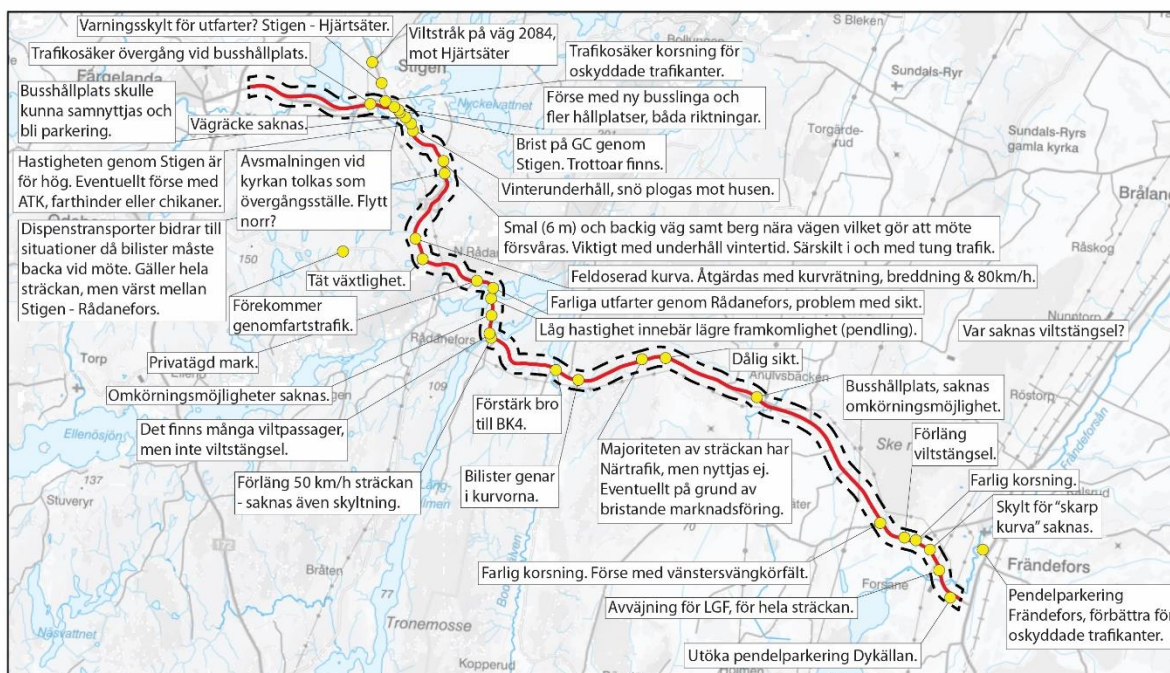
5.5. Synpunkter från berörda aktörer

I augusti år 2022 hölls en workshop tillsammans med berörda aktörer för att gemensamt peka ut och identifiera brister längs väg 173. I detta avsnitt presenteras de insamlade synpunkterna gällande problem och brister. Majoriteten av de platser som aktörerna har identifierat som problemfyllda är platser med bristande framkomlighet och trafiksäkerhet. En del av de brister som pekats ut är låg trafiksäkerhet på grund av smal vägbredd, dålig sikt och flertalet skarpa kurvor.

I Stigen koncentreras utpekade brister till att handla om utformning och lokalisering av korsningar. Dessutom anmärks att det idag råder en problematik med att hastighetsgränsen inte hålls genom samhället. Därutöver utpekade även brister för oskyddade trafikanter. Slutligen påtalades det att busshållplatsen vid Stigen Livs har en problematisk utformning och att förbättringar eller flytt av hållplats önskas.

På sträckan mellan Stigen och Rådanefors lyfts synpunkterna att vegetation som leder till försämrade sikt, skarpa kurvor och smal vägbredd skapar situationer som inte är trafiksäkra. Därutöver belyses att det under vintertid behövs mer underhåll för att hålla vägen trafiksäker. I Rådanefors påpekas att utfarter mot väg 173 upplevs farliga och har problematiska siktförhållanden, att omkörningsmöjligheter saknas och att en låg hastighetsgräns påverkar framkomligheten för pendling.

På den delen av sträckan som tillhör Vänersborgs kommun, det vill säga ungefär 2 kilometer längs väg 173 efter Rådanefors mot Frändefors, belyser en synpunkt att bron vid kommungränsen bör förstärkas till bärighetsklass 4. Närmare Frändefors förekommer synpunkter som berör korsningars utformning kopplat till trafiksäkerhet. Se Figur 31 för den fullständiga sammanställningen av synpunkter från workshop "problem och brister".

Figur 31. Sammanställning av identifierade brister under workshop i augusti 2022.

6. Alternativa lösningar

Mot bakgrund av de problem och projektmål som har identifierats och som har arbetats fram tillsammans med berörda aktörer, har resultatet lett till ett antal åtgärdsförslag. Målsättningen har varit att identifiera åtgärder som är genomförbara på kort, medellång eller lång sikt. Med kort sikt menas åtgärder som startas mellan 2024 och 2028. Medellång sikt innebär ett tidsspann mellan 2028-2032. Åtgärder på lång sikt startas från 2032 och framåt.

Åtgärder identifieras även inom fyrstegsprincipens samtliga steg: Steg 1 – Tänk om, Steg 2 – Optimera, Steg 3 – Bygg om och Steg 4 – Bygg nytt. Dessa åtgärdsförslag har utvärderats grovt med avseende på bedömda effekter, konsekvenser och genomförbarhet. Därefter bortsorteras några av åtgärderna, av olika skäl.

Kapitlet inleds med åtgärdsförslag från berörda aktörer. Därefter presenteras de åtgärder som åtgärdsvalsstudien går vidare med följt av en sammanställning av de åtgärder som valts bort.

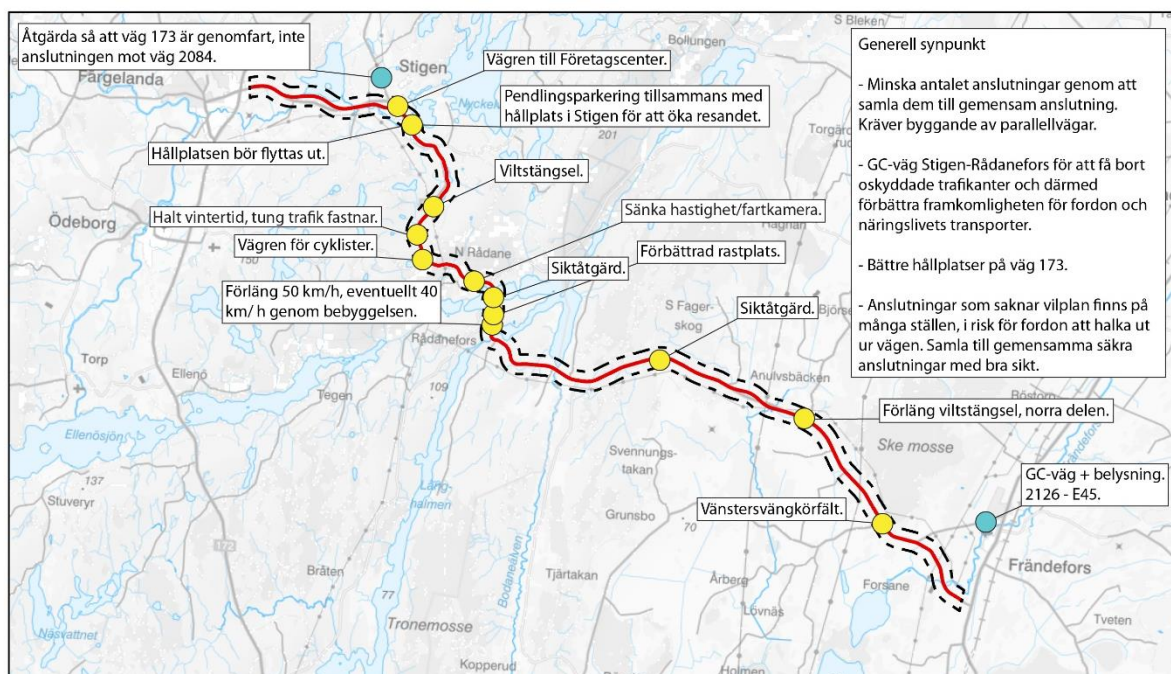
6.1. Åtgärdsförslag och synpunkter från berörda aktörer

Nedan presenteras de synpunkter som framkommit under den workshop som behandlade åtgärdsförslag längs sträckan. Workshopen hölls i Färgelanda i

november 2022. Dessutom fanns tillfälle för berörda aktörer att skicka in synpunkter efter workshoptillfället, via en digital interaktiv karta.

Syftet med workshopen var att berörda aktörer, som använder och har kännedom om vägen, skulle få tillfälle att tycka till och komma med förslag om åtgärder. De inkomna åtgärdsförslagen har därefter tillsammans med arbetsgruppen kategoriserats och givits en prioritet (låg, medel eller hög). Prioriteringen har bestämts utifrån vad som bedömts brådskande och görbart utifrån ramen av denna åtgärdsvalsstudie. De prioriterade åtgärderna har utgjort underlag för de åtgärder som förordas inom åtgärdsvalsstudien och presenteras i sin helhet i avsnitt 6.2.

Figur 321932 redovisar åtgärder vars prioritet bedömts som låg. Åtgärderna avser bland annat utformning av korsningar, cykelåtgärder och kollektivtrafikåtgärder. Dessutom framkom önskemål om att anlägga parallellvägar och minska antalet anslutningar mot väg 173.

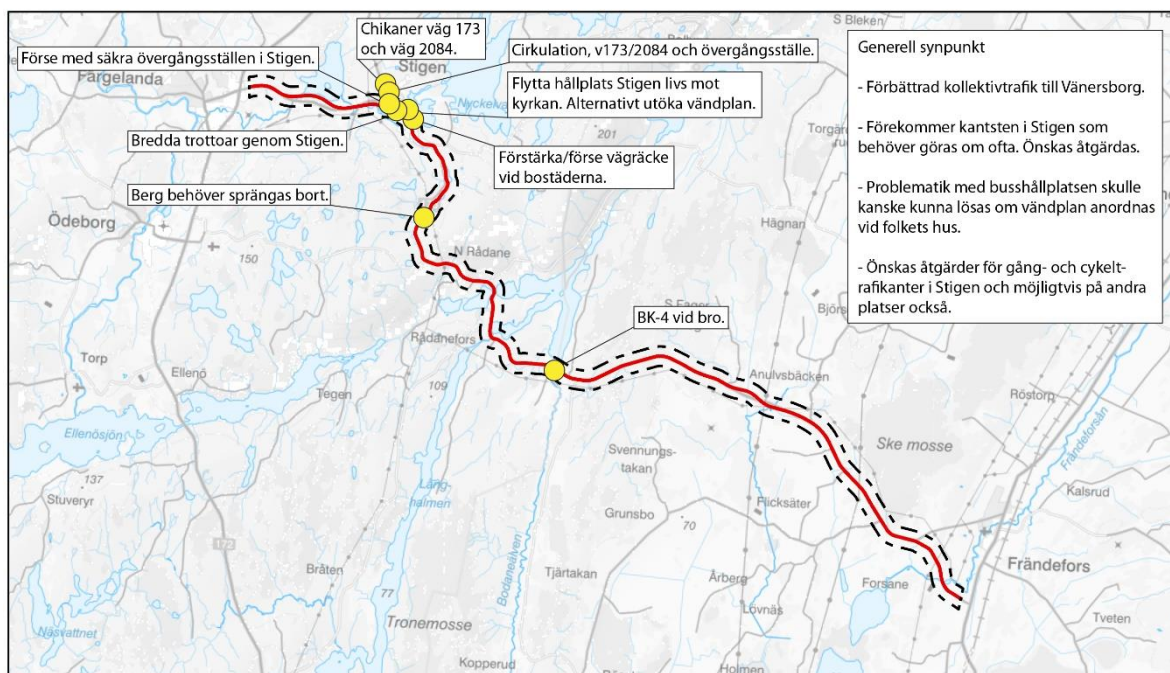
Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Utredningssträcka (väg 173)
- Åtgärdsförslag
- Åtgärdsförslag utanför utredningsområde

Figur 3219. Åtgärdsförslag med låg prioritet, sammanställt vid workshop i augusti 2022.

Figur 33 redovisar åtgärdsförslag med medelprioritet. Dessa inkluderar bland annat förslag om hastighetsdämpande åtgärder samt säkra passager i Stigen. Dessutom önskas även att busshållplatsen vid Stigen livs förbättras eller flyttas. Mellan Stigen och Rådanefors framkom förslag om att spränga bort berg som agerar störande för sikten längs sträckan.

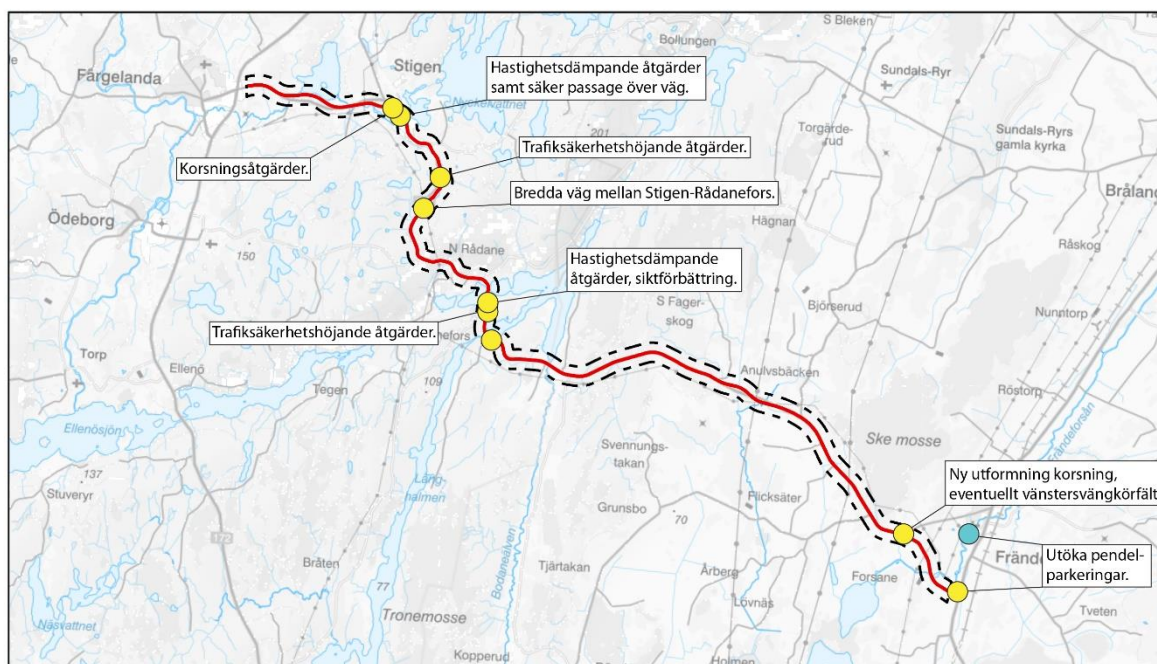
Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Utredningssträcka (väg 173)
- Åtgärdsförslag

Figur 33 Åtgärdsförslag med medel prioritet, sammanställt vid workshop i augusti 2022.

Figur 34 redovisar vilka åtgärder som kategoriserats som hög prioritet. Generellt avser dessa åtgärder utformning av korsning, trafiksäkerhetshöjande åtgärder samt hastighetsdämpande åtgärder.

Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Utredningssträcka (väg 173)
- Åtgärdsförslag
- Åtgärdsförslag utanför utredningsområde

Figur 34. Åtgärdsförslag med hög prioritet, sammanställt vid workshop i augusti 2022.

6.2. Åtgärder och dess potentiella effekter och konsekvenser

6.2.1. Steg 1-åtgärder

ITS-lösning, geofencing (11)

Kort sikt

Som en kompletterande åtgärd till att bidra till dämpade hastigheter genom Stigen föreslås genomförande av en förstudie utifrån geofencing. Detta är en del av Intelligent transportsystem (ITS) och används för att informera, styra och begränsa exempelvis fordonsrörelser genom ett område.

Åtgärden bidrar till projektmålen att säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173 samt att hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll.

6.2.2. Steg 2-åtgärder

Vägräcke vid bostäder i Stigen (5)

Kort sikt

För att öka trafiksäkerheten och tryggheten i Stigen föreslås ett förstärkt vägräcke vid ett antal bostäder då det befintliga vägräcket har bedömts som för klent. Genom att förstärka med vägräcke ökar trafiksäkerheten på sträckan, vilket är särskilt fördelaktigt vid halt väglag. Vägräcke hindrar fordon från att köra av vägen och skyddar objekt och oskyddade trafikanter vid en eventuell olycka. Om en trafikolycka

skulle inträffa kan olyckans svårighetsgrad antas reduceras. Tillhörande stödmur behöver även underhållas.

Åtgärden bidrar till projekt målet att säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173.

Figur 20. Befintligt vägräcke längs väg 173.

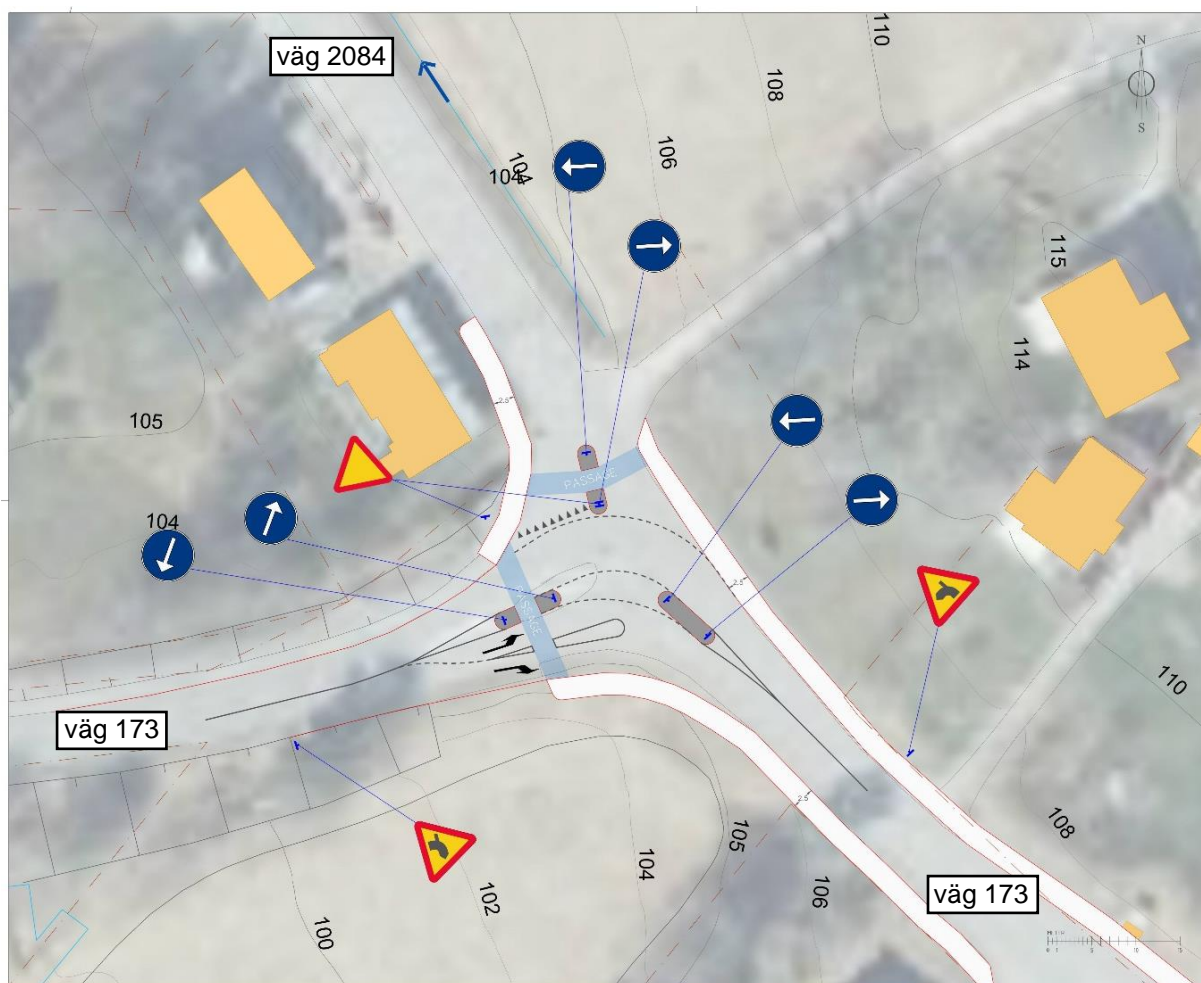
6.2.3. Steg 3-åtgärder

Ombyggnation av korsning väg 173/väg 2084 (1)

Kort-medel sikt

En ny säker passage för gång- och cykeltrafikanter föreslås i korsningen för att koppla ihop gång- och cykelstråket till Färgelanda med gångbanan genom Stigen. Åtgärden kan bidra till att förbättra tillgängligheten för alla målgrupper till lokala målpunkter, vilken idag kan ses som begränsad. Korsningen föreslås även omdisponeras med ny linjeföring så att stråket längs väg 173 utgör huvudstråket genom korsningen och att väg 2084 har väjningsplikt mot övrig trafik. Detta medför att utformningen behöver vara tydlig för att undvika missförstånd. Åtgärden bedöms underlätta för gods- och persontrafik som ska till och från Färgelanda. Korsningen ska även kompletteras med vägvisning, vilket saknas idag.

Åtgärden bidrar till projekt målet att säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur, säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173, stärka näringslivets konkurrenskraft genom kapacitetsstarka och tillförlitliga transportlösningar samt hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll.

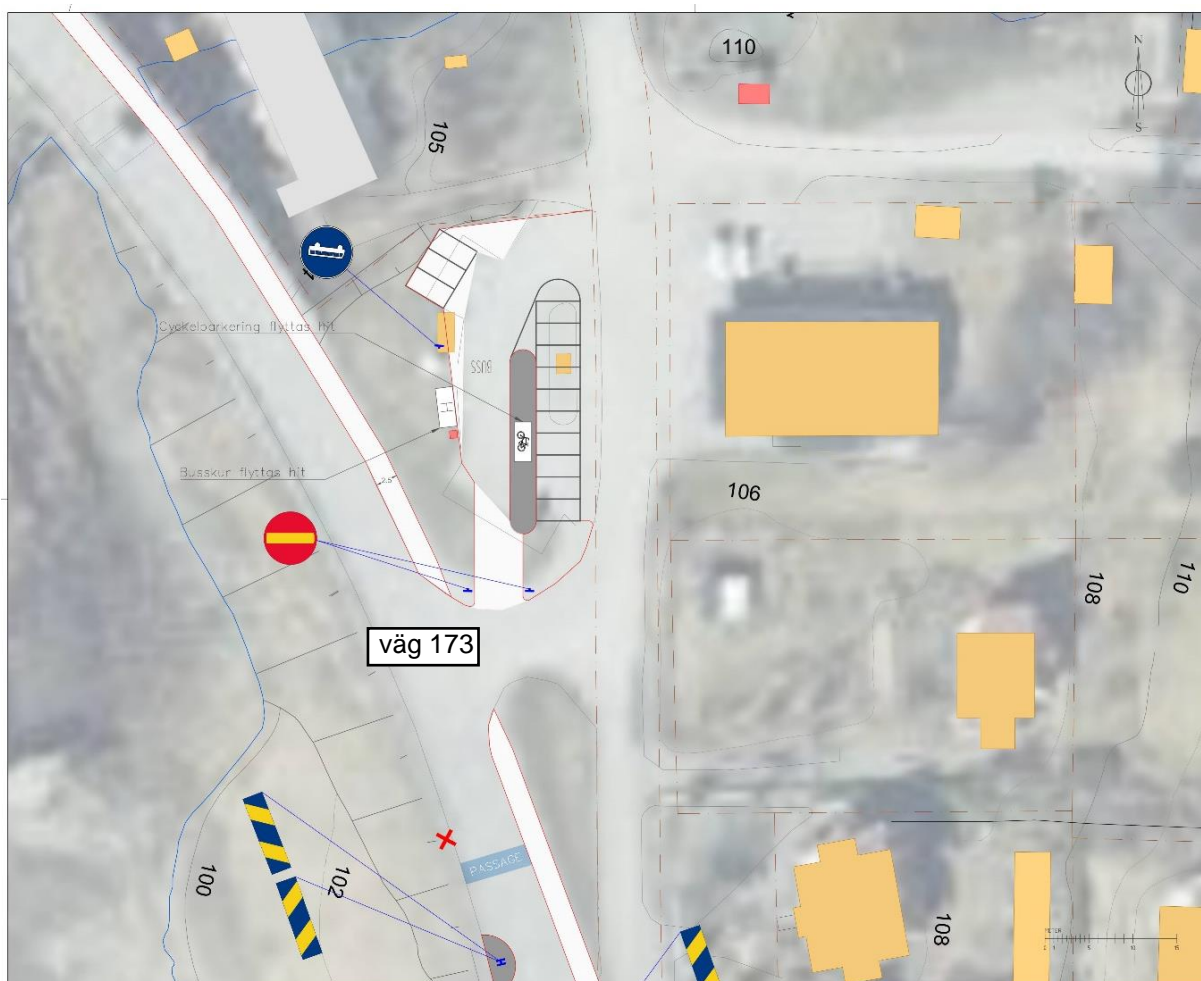

Figur 36. Ombyggnation av korsning väg 173/väg 2084.

Omdisponering av ytor vid hållplats Stigen centrum (2) Medellång sikt

Hållplatsen Stigen centrum behöver ses över vad gäller bussens vändmöjligheter, parkeringsplatser och väntyta. Hållplatsen föreslås få en tydligare vändplats för bussen samt fler pendelparkeringsplatser för bil och cykel. Hållplatsläget föreslås flyttas till mitten av ytan. Åtgärden bidrar till högre trafiksäkerhet då konflikter mellan bussen och trafiken till badplatsen eller Stigen Livs minskar. Optimeringen innebär att det finns yta för fler pendelparkeringsplatser för bil och cykel. Körspårsanalyser visar att bussen kan använda väntytan oavsett vilket håll den kommer ifrån. Det är möjligt att addera kantsten för att minska risken för felparkering. Åtgärden innebär ett mindre intrång i den gräsyta som finns väster om hållplatsen.

Åtgärden bidrar till projektmålen att säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur, säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173 samt hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll. Ansvarig för åtgärden är Färgelanda kommun.

Figur 37. Åtgärdsförslag vid hållplats Stigen centrum.

Breddning av gångbana i Stigen (4)

Lång sikt

Åtgärden innebär att den gångbana som idag finns breddas till 2,5 meter genom hela Stigen för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Den mest prioriterade sträckan är mellan korsning väg 173 och väg 2084 fram till bron eftersom det längs denna sträcka finns flest målpunkter och boendemiljöer. Åtgärden innebär att privat mark behöver lösas in. Åtgärden bör kombineras med åtgärd Trafiksäkra passager med hastighetssäkring. Det är möjligt att i denna lösning använda antingen målade refuger och nedborrade X1:or eller kantsten.

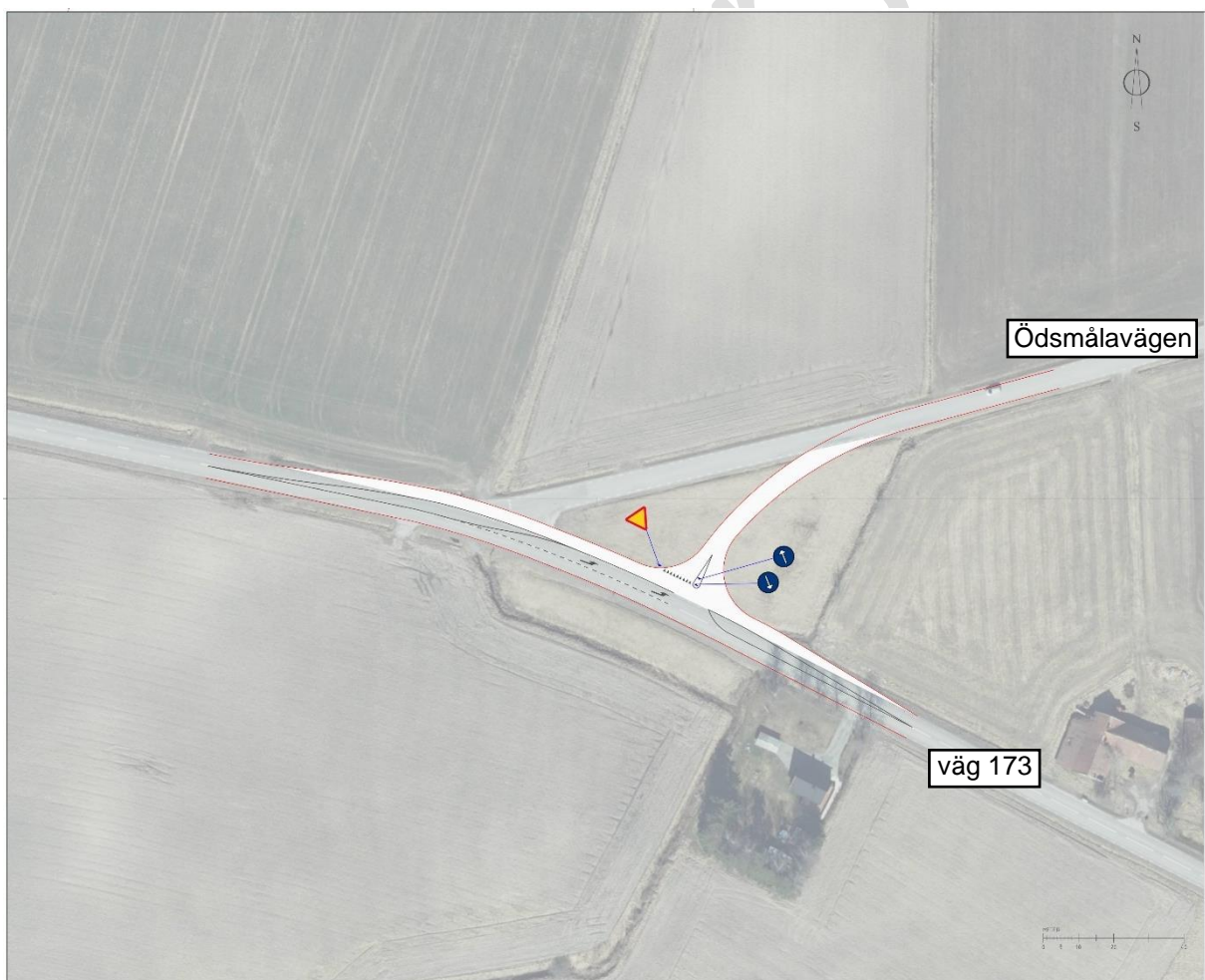
Åtgärden bidrar till projektmålen att säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur samt säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173. Åtgärden kräver frivillig markåtkomst för att vara genomförbar.

Öka trafiksäkerheten i korsning Torp (6)

Medellång sikt

Korsningen mellan väg 173 och Ödsmålavägen är idag utformad på ett sätt som kan skapa situationer som inte är trafiksäkra. Linjeföringen av korsningen medför att hög hastighet kan hållas genom korsningen. Genom detta har korsningen utmärkt sig som en olycksdrabbad plats i olycksstatistiken.

Korsningen föreslås byggas om för att bli trafiksäker genom att flytta korsningen. Anläggning av ett vänstersvängkörfält på väg 173 ses även över i samband med flytt av anslutningen. Åtgärder som vänstersvängkörfält bidrar till en förbättrad trafiksäkerhet, framkomlighet och minskning av störningar utmed sträckan. En av effekterna är en reducering av trafikolyckor, bland annat genom att motortrafikanter inte behöver bli stående på vägen vid inväntan av mötande trafik. Detta medför också siktförbättring vilket kan antas bidra till en reducerad olycksrisk längs sträckan. Åtgärden innebär att privat mark behöver lösas in och frivillig markåtkomst krävs för att åtgärden ska vara genomförbar. Åtgärden bidrar till projekt målet att säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173.

Figur 21. Åtgärdsförslag vid korsning Torp.

Öka trafiksäkerheten vid korsning Kärslud (7)

Medellång sikt

I korsningen Kärslud föreslås trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Korsningen är högt trafikerad och utmärker sig som en olycksdrabbad plats i olycksstatistiken. Ett vänstersvängkörväg bedöms bidra till en förbättrad trafiksäkerhet, framkomlighet och minskning av störningar utmed sträckan. I samband med ombyggnation föreslås att tillgängligheten till hållplatserna förbättras. Detta bidrar även till siktförbättrande åtgärder där en reducerad olycksrisk längs sträckan kan förväntas. Åtgärden bidrar till projekt målet att säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173. Förslaget förutsätter frivillig markåtkomst.

Figur 22. Åtgärdsförslag vid korsning Kärslud.

Breddning av väg 173 (8)

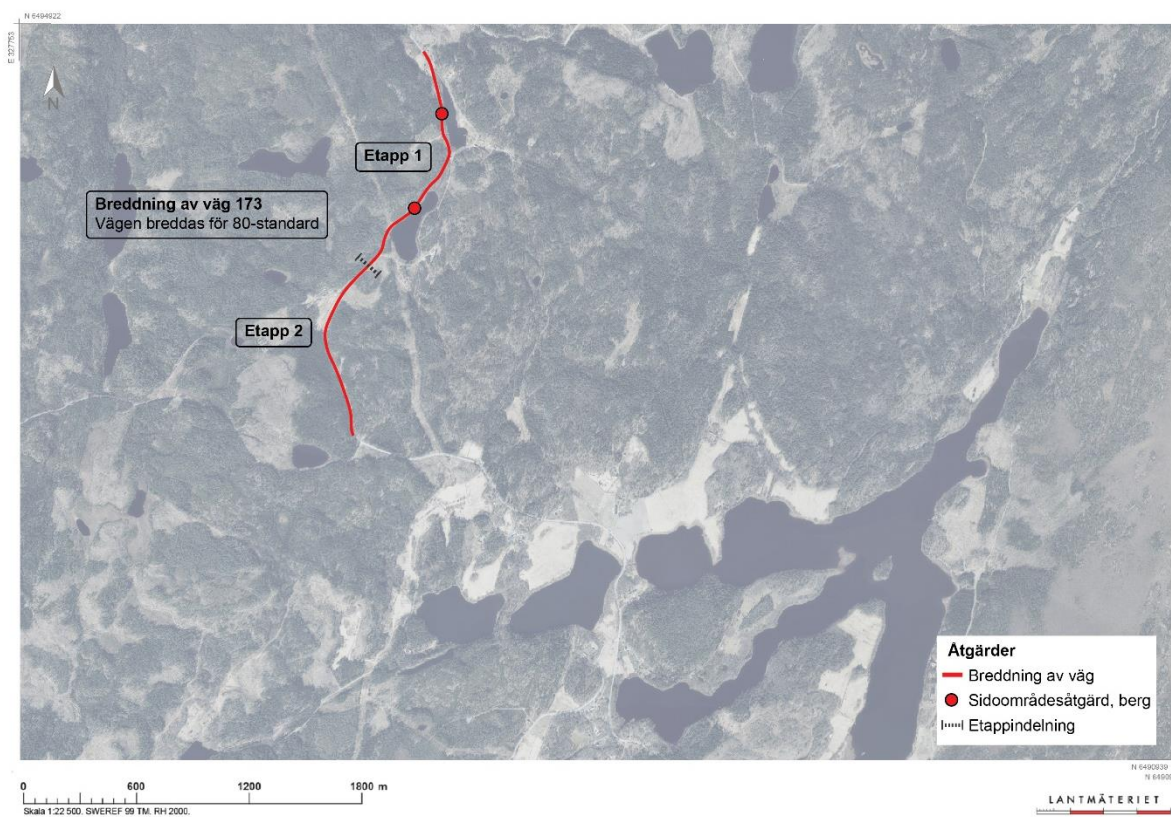
Lång sikt

För att öka trafiksäkerheten och siktförhållandena på vägsträckan föreslås att vägen breddas på en cirka 2 kilometer lång sträcka norr om Stegesjön och till korsning Kuserud. I samband med åtgärden genomförs kurvrätningar. Sträckan har identifierats som problematisk i siktanalysen, olycksstatistik och utifrån berörda aktörers synpunkter. En av effekterna är en reduktion av trafikolyckor, bland annat

genom att förarna inte tar onödiga risker såsom att gena vid kurvor eller köra om vid dåliga siktförhållanden. Därutöver kan trafikolyckans svårighetsgrad minskas genom att ta bort berg nära vägbanor.

Åtgärden medför bättre kapacitet och framkomlighet för godstrafik. Vägen ska uppfylla krav för 80-standard. Åtgärden innebär sprängning av berg, miljöåtgärder och inlösen av mark. Åtgärden riskerar att påverka kulturmiljön. Genom att bredda delar av utredningssträckan antas en jämnare trafikrytm kunna uppnås. Till följd av att få sträckan att uppfylla krav för 80-standard skulle hastighetsbegränsningen kunna ändras till från 70 km/h till 80 km/h längs hela sträckan och på så vis bli mer enhetlig. Konsekvenser av åtgärden är att värdefulla naturmiljöer som ligger i anslutning till sträckan kan komma att påverkas i samband med inlämnande av mark. Åtgärden föreslås ingå i en etappindelning där etapp 1 utgör den norra delen av sträckan och etapp 2 omfattar den södra delen av sträckan, se Figur 40230.

Åtgärden bidrar till projektmålen att säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173, främja den biologiska mångfalden genom att visa hänsyn till djurliv och grönområden, stärka näringslivets konkurrenskraft genom kapacitetsstarka och tillförlitliga transportlösningar samt att hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll. Den biologiska mångfalden bedöms främjas när trafiksäkerheten ökar då risken för viltolyckor minskar. Eftersom området föreslås breddas krävs att ny mark tas i anspråk. För att genomföra åtgärden krävs även upprättande av vägplan.

Figur 4023. Breddning av väg 173.

Utöka pendelparkeringar i Dykälla (9)

Kort sikt

Hållplats Dykälla är en kollektivtrafikknutpunkt för kollektivtrafikresor på väg E45 och väg 173. För att främja hållbart resande ytterligare föreslås att pendelparkeringen i Dykälla utökas med 10 platser för bilar. Åtgärden bidrar till projektmålen att säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur samt att hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll.

Figur 24. Åtgärdsförslag vid pendelparkering i Dykälla.

6.2.4. Steg 4-åtgärder

Trafiksäkra passager med hastighetssäkring (3)

Lång sikt

För att bemöta problematiken med höga hastigheter genom Stigens samhälle samt för att förbättra trafikmiljön för fotgängare och säkerställa tillgänglighet till lokala målpunkter och kollektivtrafik, föreslås trafiksäkra passager kombinerade med avsmalningar. Detta skulle bidra till att trafiksäkerheten höjs då fordon behöver sakta

in och hålla hastighetsgränsen för att passera avsmalningarna. Detta kan antas bidra till att reducera antalet olyckor på sträckan samt öka tryggheten för oskyddade trafikanter. Genom att anlägga nya gång- och cykelpassager medförs även en ökad trygghet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. En positiv effekt av detta är minskade barriäreffekter.

De hastighetssäkrade passagerna föreslås norr om bron och söder om infarten till hållplats Stigen centrum. Åtgärden bör kombineras med åtgärd Breddning av gångbana genom Stigen. Vid projektering bör hänsyn tas till befintliga hållplatsfickor för att säkerställa att sektionen inte blir för bred. Lägre hastigheter kan medföra minskad bullerpåverkan.

Åtgärden bidrar till projektmålen att säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur, säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173, säkerställa att riktvärden för buller och luftkvalitet inte överskrids samt att hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll.

Ny gång- och cykelväg mellan Dykälla och Forsane (10)

Lång sikt

Åtgärden innebär att en ny gång- och cykelväg anläggs bredvid väg 173 mellan Dykälla och Frändefors. Då det saknas gång- och cykelväg i området idag skulle åtgärden främja tillgängligheten till kollektivtrafik och till boendemiljöer i Forsane. Åtgärden innebär att mark behöver lösas in.

Åtgärden bidrar till projektmålen att säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur samt säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173. För att genomföra åtgärden inom vägområdet krävs att Vänersborgs kommun lyfter objektet till den regionala cykelplanen, alternativt projekterar, bygger och bekostar det själva.

Figur 25. Åtgärdsförslag ny gång- och cykelväg.

6.3. Bortvalda åtgärder

För de bortvalda alternativen har inga kostnadsuppskattningar eller bedömningar av den samhällsekonomiska nyttan av åtgärder gjorts, eftersom de har bedömts som ej genomförbara. I Tabell 7 presenteras de åtgärder som valts bort samt anledning till att de bortsorterats.

Tabell 7. Bortvalda åtgärder med motivering.

Bortvalda åtgärder	Motivering
BK4 vid bro	Den bro som är belägen på kommungränsen och som föreslagits förstärkas till BK4 tas vidare i en annan utredning och hanteras därför inte av åtgärdsvalsstudien.
Sänkt hastighet	Målet om att uppnå god 80-standard längs sträckan medför att åtgärden inte längre är relevant.
Röjning i sidoområde hela väg 173	Bedöms inte ekonomiskt görbart inom ramen för åtgärdsvalsstudien. Andra förslag har prioriterats som hanterar problematiken med sikt.
Mötesfri landsväg, 2+1 väg, längs hela sträckan	Bedöms inte vara ekonomiskt försvarbart i förhållande till samhällsnyttan. Den samhällsekonomiska nyttan väger inte upp investerings- och underhållskostnaderna under given kalkylperiod.

Bortvalda åtgärder	Motivering
Avlägsna farthinder och avsmalning i Stigen	Bedöms inte vara försvarbart mot bakgrund av att hastighetsgränsen genom Stigen i dagsläget generellt inte hålls. Passagen ligger lämpligt för kollektivtrafikresenärer på grund av närhet till hållplats.
Sänka hastighet med fartkamera	För låga trafikmängder. Hastighetskameror (ATK) bedöms inte vara en relevant lösning på de problem som uppmärksammas längs sträckan. ATK används främst på vägavsnitt med hastigheter över 70 km/h.
Viltstängsel	Ej kostnadseffektivt då det kräver faunapassager. Breddning av väg förväntas höja trafiksäkerheten och minska viltolyckor.
Flytta hållplats Stigen centrum mot Stigen kyrka	Annan åtgärd har förordats.
Gång- och cykelväg mellan Stigen-Rådanefors	Bedöms inte som ekonomiskt försvarbart i förhållande till samhällsnyttan. Få cyklisterna.
Minska antalet anslutningar och byggande av parallellvägar	Bedöms inte ekonomiskt försvarbart i förhållande till samhällsnyttan.
Gång- och cykelväg med belysning på väg 2126	Åtgärdsvalsstudien omfattar inte väg 2126.
Vägren till Företagscenter	Bedöms inte finnas något behov för detta. Åtgärden skulle istället kunna öka hastigheten genom Stigen.
Vändplan för buss vid Folkets hus i Stigen	Annan åtgärd har förordats.
Förbättrad kantsten i Stigen	Svårt att åtgärda med kostnadseffektiva medel.
Utöka pendelparkering i Frändefors	Åtgärdsvalsstudien omfattar inte området och kan därför inte finansiera åtgärden.
Minska halka på vintern	Svårt att åtgärda med kostnadseffektiva medel.
Förbättra rastplatser	Bedöms inte finnas ett behov som indikerar att det behöver förbättras.
Siktåtgärder	Kräver underhåll och inlösen för vägområde.
Vägren för cyklisterna	Ej en trafiksäker lösning och är inte kostnadseffektiv då det är få cyklisterna.
Förläng 50 km/h, ev 40 km/h genom Rådanefors	Ej relevant.
GC längs Ödesmålavägen	Utanför utredningsområdet.
Bättre hållplatser	Inte kostnadseffektivt då det är få på- och avstigande. Hållplats Stigen centrum, Fröviksvägen och Stadsängen får dock bättre standard.
Vilplan på anslutande vägar	Svårt att åtgärda med kostnadseffektiva medel.
Cirkulationsplats väg 173/2084	Ej kostnadseffektivt. Andra åtgärder förordas.
Flytta ut hållplats Stigen centrum till vägen	Annan åtgärd har förordats.
Förbättrad kollektivtrafik till Vänersborg	Hanteras av Västtrafik. Standard och tillgänglighet till hållplatser förordas istället.
Ytterligare korsningsåtgärd i Stigen	Bedömts som ej relevant.

Bortvalda åtgärder	Motivering
Hastighetsdämpande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder i norra Rådanevors	Andra sträckor har prioriterats.
Minska antalet anslutningar och byggande av parallellvägar	Bedöms inte ekonomiskt försvarbart i förhållande till samhällsnyttan.
Fattigmanslösning korsning Torp	Ej trafiksäkert. Kan dock vara ett kostnadseffektivare alternativ till vänstersvängkörfält.
Fattigmanslösning korsning Kärsrud	Ej trafiksäkert. Kan dock vara ett kostnadseffektivare alternativ till vänstersvängkörfält, påverkan på hållplats behöver i så fall utredas.
Bergskärning	Ingår i åtgärden för vägbreddning.
Öka standard på pendelparkering i Rådanevors	Åtgärden förutsätter frivillig markåtkomst, som kan inte påräknas.
Öka trafiksäkerheten i korsning Kuserud	Finansiering saknas, kan inte prioriteras i nuläge.
Öka trafiksäkerheten i korsning vid hållplats Fröviksvägen	Finansiering saknas, kan inte prioriteras i nuläge.
Cykelparkering vid busshållplats Fröviksvägen	Finansiering saknas, kan inte prioriteras i nuläge.

6.4. Samlad bedömning inför fortsatt arbete

En samlad bedömning utifrån åtgärdernas måluppfyllelse har genomförts. Tabell 9 visar hur åtgärderna förhåller sig till projektmålen och tabell 8 redovisar teckenförklaringen till tabell 9.

Tabell 8. Teckenförklaring till tabell 9.

Beskrivning	Bedömning
Ingen koppling till måluppfyllelse	
Motverkar måluppfyllelse	
Medverkar i begränsad omfattning till måluppfyllelse	
Medverkar i viss omfattning till måluppfyllelse	
Medverkar till god måluppfyllelse	

Tabell 9. Färgtabell som beskriver åtgärdernas måluppfyllelse. Teckenförklaring finns i tabell 8.

Åtgärd	Fyrstegsprincipen	Hitta ekonomiskt hållbara åtgärder som bidrar till resurseffektiv åtgärdsplanering med vägens drift och underhåll	Stärka näringslivets konkurrenskraft genom kapacitetsstarka och tillförlitliga transportlösningar	Säkerställa att riktvärdet för buller och luftkvalitet inte överskrids	Främja den biologiska mångfalden genom att visa hänsyn till djurliv och grönområden	Säkerställa hög trafiksäkerhet och trygghet för samtliga trafikanter längs väg 173	Säkerställa tillgängligheten och framkomligheten längs väg 173 och till lokala målpunkter, särskilt genom att främja aktivt resande och skapa en inkluderande transportinfrastruktur
<i>ITS-lösning, geofencing</i>	1						
<i>Vägräcke vid bostäder i Stigen</i>	2						
<i>Ombyggnation av korsning väg 173/väg 2084</i>	3						
<i>Omdisponering av ytor vid hållplats Stigen centrum</i>	3						
<i>Breddning av gångbana i Stigen</i>	3						
<i>Öka trafiksäkerheten i korsning Torp</i>	3						
<i>Öka trafiksäkerheten i korsning Kärsrud</i>	3						
<i>Breddning av väg 173</i>	3						
<i>Utöka pendelparkeringar i Dykälla</i>	3						

Trafiksäkra passager med hastighetssäkring	4						
Ny gång- och cykelväg mellan Dykälla och Forsane	4						

7. Framtida inriktning och rekommenderade åtgärder

7.1. Beskrivning av övergripande inriktning

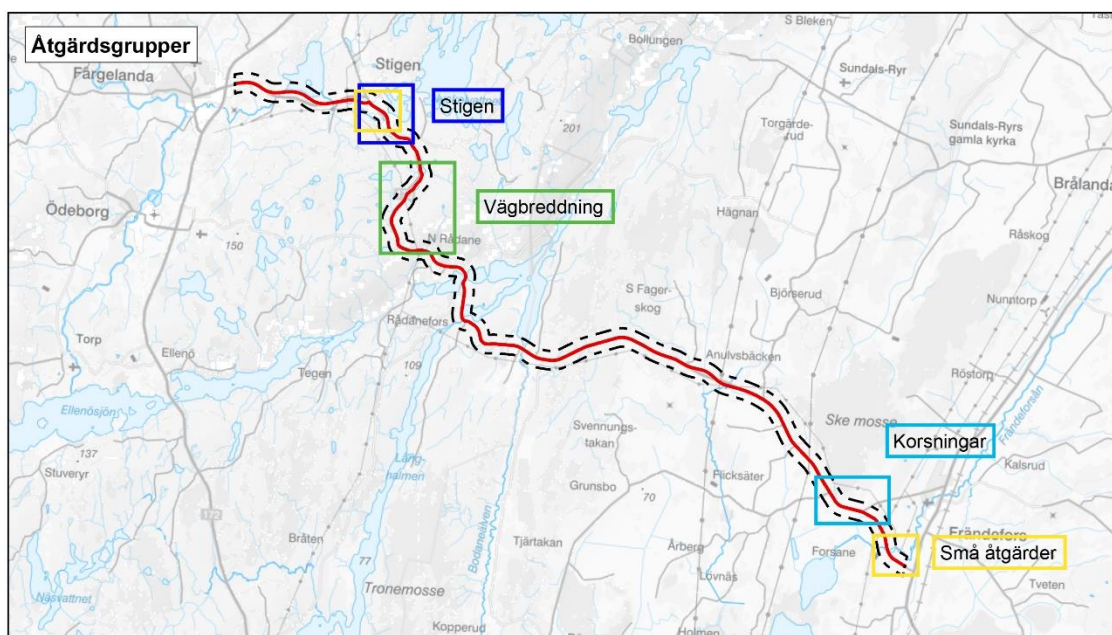
Som övergripande framtida inriktning rekommenderas att åtgärder i Stigen prioriteras. Området bedöms ha trafiksäkerhetsbrister, inte minst utformningsmässigt. Det finns en problematik med bristfällig trafikmiljö för oskyddade trafikanter, och hastigheten genom samhället är för hög.

7.2. Rekommenderade åtgärder

I detta avsnitt presenteras de åtgärder som föreslås inom ramen för åtgärdsvalsstudien. De rekommenderade åtgärderna är utvärderade och bedömda baserat utifrån samhällsnyttan/måluppfyllelse samt konsekvens- och kostnadsbedömningarna. I studien har förutsatts att åtgärderna kan genomföras som så kallade so-åtgärder, det vill säga med frivillig markåtkomst. Åtgärderna har sammanställts i fyra åtgärdsgrupper:

- Stigen
- Korsningar
- Vägbreddning
- Små åtgärder

Det finns inte åtgärdsgrupper för hela sträckan längs väg 173, istället fokuserar åtgärdsförslagen på så kallade hot spots som är områden med stora behov och brister. Däremot har en grov kostnadsuppskattning genomförts för att bedöma det samlade åtgärdsbehovet för att hela sträckan ska uppnå målstandarderna "god 80-standard". Kostnaden har bedömts mycket översiktligt och uppgår till 600 mnkr i prisnivå 2020-06.

Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Utredningssträcka (väg 173)

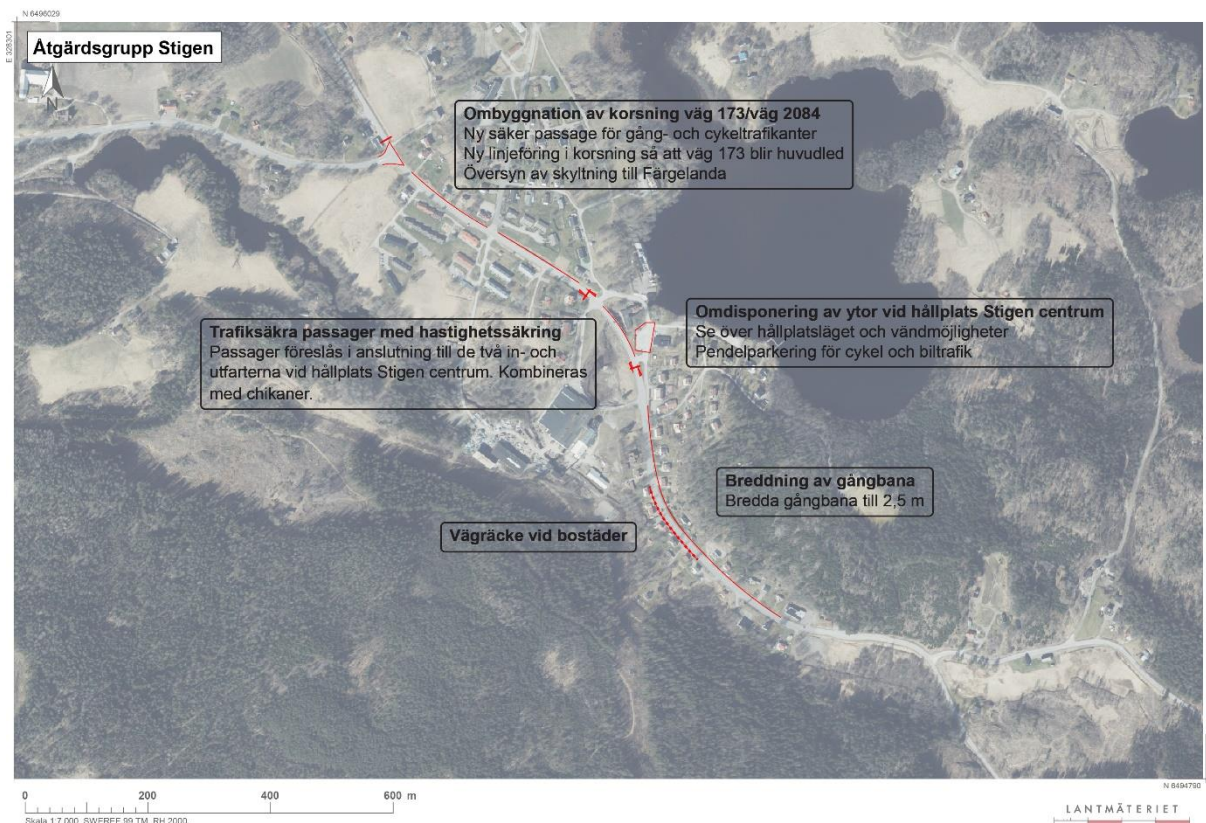
Figur 26. Rekommenderade åtgärdsgrupper och dess lokalisering längs utredningsområdet.

7.2.1. Åtgärdsgrupp Stigen

Åtgärdsgrupp Stigen omfattas av fem åtgärder. Kostnaden utgår ifrån prisnivå 2020-06 och redovisas i miljoner kronor. Åtgärderna kan genomföras oberoende av varandra.

Tabell 10. Åtgärdsgrupp Stigen.

Åtgärdsgrupp Stigen	Nummer	Kostnad (Mnkr)	Ansvarig	Prioritering
Ombyggnation av korsning väg 173/väg 2084	1	2-4	Trafikverket	Hög
Omdisponering av ytor vid hållplats Stigen centrum	2	2-3	Färgelanda kommun och Västtrafik	Hög
Trafiksäkra passager med hastighetssänkning	3	1-3	Trafikverket	Hög
Breddning av gångbana i Stigen	4	9-18	Trafikverket	Hög
Vägräcke vid bostäder	5	1-2	Trafikverket	Hög

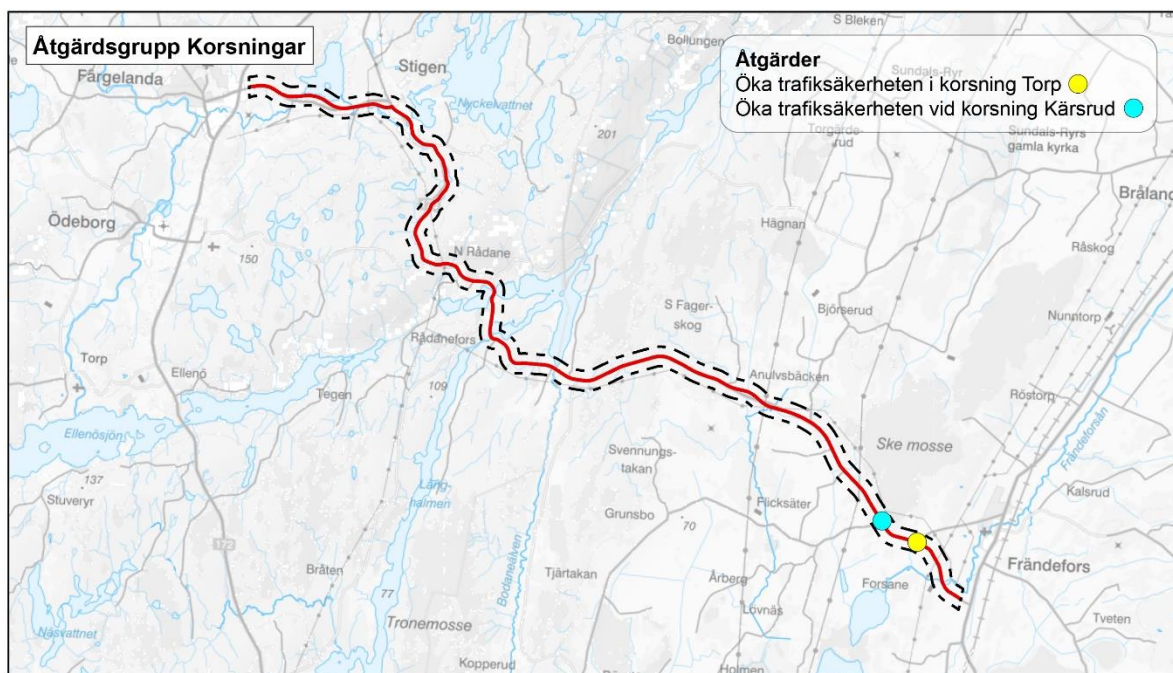
Figur 27. Platser för åtgärder inom åtgärdsgrupp Stigen.

7.2.2. Åtgärdsgrupp Korsningar

Åtgärdsgruppen som omfattas av Korsningar består av två åtgärder. Kostnaden utgår ifrån prisnivå 2020-06 och redovisas i miljoner kronor.

Tabell 11. Åtgärdsgrupp Korsningar.

Åtgärdsgrupp Korsningar	Nummer	Kostnad (Mnkr)	Ansvarig	Prioritering
Öka trafiksäkerheten i korsning Torp	6	11-20	Trafikverket	Hög
Öka trafiksäkerheten vid korsning Kärsrud	7	4-7	Trafikverket	Medel

Teckenförklaring

- Utredningsområde
- Utredningssträcka (väg 173)

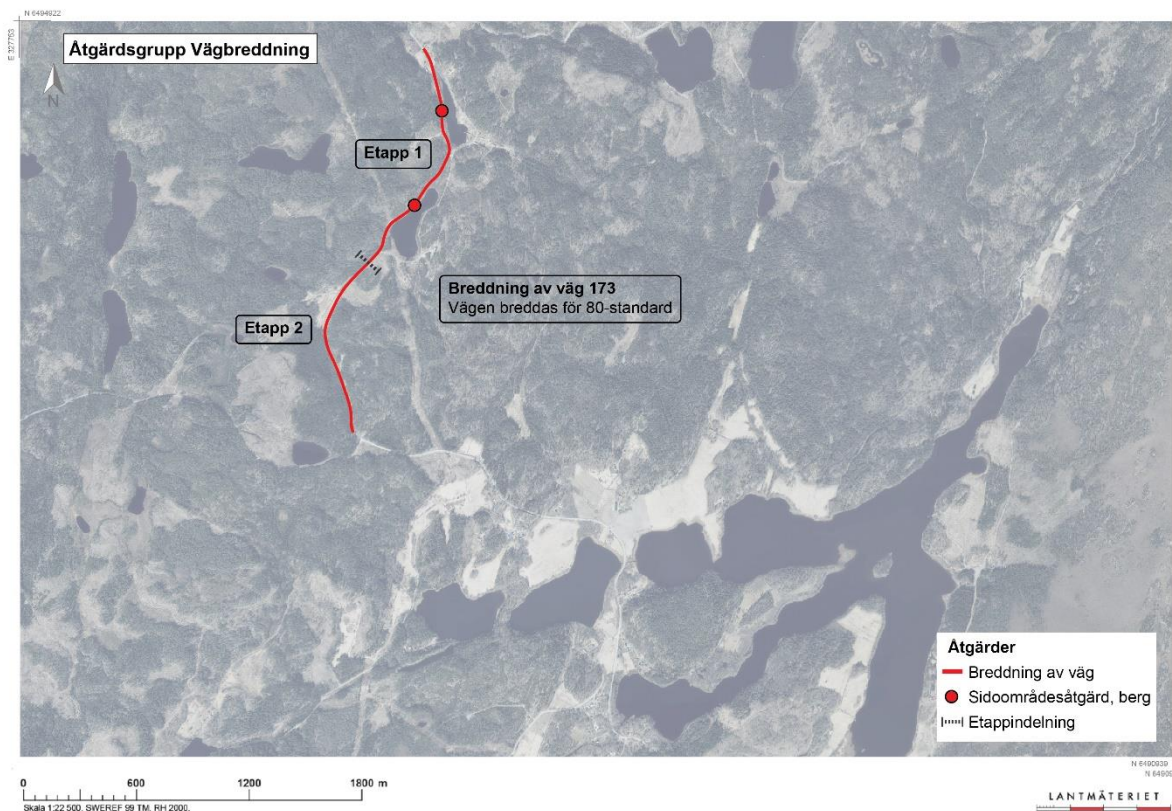
Figur 28. Platser för åtgärder inom åtgärdsgrupp Korsningar.

7.2.3. Åtgärdsgrupp Vägbreddning

Åtgärdsgrupp Vägbreddning består av en åtgärd uppdelad i två etapper, se Figur 29. Kostnaden utgår ifrån prisnivå 2020-06 och redovisas i miljoner kronor.

Tabell 12. Åtgärdsgrupp Vägbreddning.

Åtgärd Vägbreddning	Nummer	Kostnad (Mnkr)	Ansvarig	Prioritering
Breddning av väg 173	8	101-187	Trafikverket	Hög

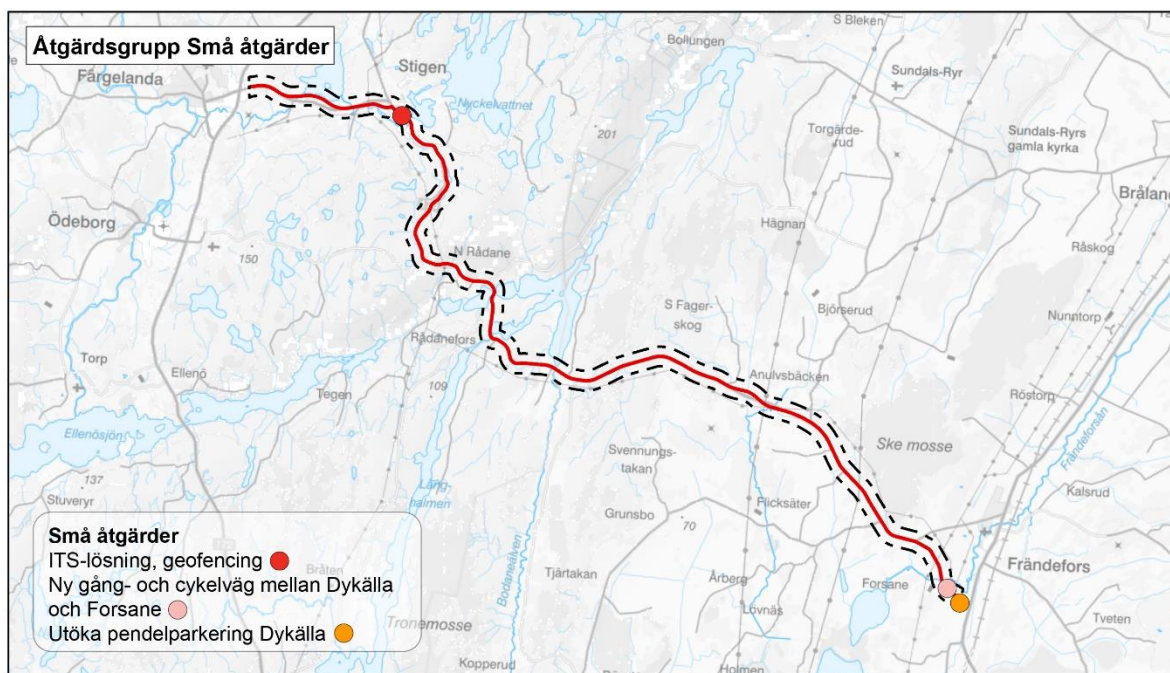
Figur 29. Platser för åtgärder inom åtgärdsgrupp Vägbreddning, etapp 1 och etapp 2.

7.2.4. Åtgärdsgrupp Små åtgärder

Åtgärdsgrupp Små åtgärder omfattas av tre åtgärder. Dessa kan genomföras var för sig oberoende av varandra. Kostnaden utgår ifrån prisnivå 2020-06 och redovisas i miljoner kronor.

Tabell 13. Åtgärdsgrupp Små åtgärder.

Åtgärdsgrupp Små åtgärder	Nummer	Kostnad (Mkr)	Ansvarig	Prioritering
Utöka pendelparkering i Dykälla	9	1-2	Västtrafik	Hög
Ny gång- och cykelväg mellan Dykälla och Forsane	10	6-11	Vänersborgs kommun	Medel
ITS-lösning, geofencing	11	0,2-0,4	Fyrbodals kommunalförbund	Medel

Teckenförklaring

- ⬡ Utredningsområde
- Utredningssträcka (väg 173)

Figur 307. Platser för åtgärder inom åtgärdsgrupp Små åtgärder.

7.3. Bedömd samhällsekonomisk nytta av alternativen

En samlade effektbedömningar, SEB, har genomförts för åtgärdsförslaget vägbreddning på sträckan. SEB:en kommer att fogas till studien.

7.4. Förslag till beslut om fortsatt hantering

Prisnivå 2020-06. Kostnadsbedömningar är gjorda utifrån att åtgärden kan genomföras utan vägplan. Åtgärder inom en åtgärdsgrupp kan genomföras oberoende av varandra. Finansiering saknas för närvarande och kommer att sökas

genom regional plan, trimning och effektivisering i stråk, där prioriteringar mot andra objekt och tidplaner kan bli nödvändiga.

Tabell 14. Trafikverkets inriktning – fortsatt arbete.

Nr	Åtgärdsgrupp	Åtgärd	Kostnad Mnkr	Ansvarig	Finans	Tidsaspekt start
1	Stigen	Ombyggnation av korsning väg 173/2084	2-4	PLvråv	Reg plan	2026
2	Stigen	Omdisponering av ytor vid hållplats Stigen centrum	2-3	Färgelanda kommun och Västtrafik		
3	Stigen	Trafiksäkra passager med hastighetssänkning	1-3	Plvråv	Reg plan	2026
4	Stigen	Breddning av gångbana	9-18	Plvråv	Reg plan	2032
5	Stigen	Vägräcke vid bostäder	1-2	Plvråv	Reg plan	2032
6	Korsningar	Ökad trafiksäkerhet korsning Torp, 173/Ödsmålavägen	11-20	PLvråv	Reg plan	2026
7	Korsningar	Ökad trafiksäkerhet i korsning Kärsrud, 173/2060	4-7	PLvråv	Reg plan	2032
8	Vägbreddning	Breddning av väg 173, 2 km, Stegesjön – Väg 2065	101-187	VGR	Reg plan	
9	Små åtgärder	Utöka pendelparkering Dykälla	1-2	Västtrafik	Reg plan	2026
10	Små åtgärder	GC-väg mellan Dykälla och Forsane	6-11	Vänersborgs kommun		
11	Små åtgärder	Förstudie ITS-lösning, geofencing	0,2-0,4	Fyrbodals kommunal-förbund		

Bilagor

Kvalitetsgranskning

Genomförd:	Ja ☐ Nej ☐ Datum: Klicka här för att ange datum.
Utförd av:	

.....
Elektroniskt signerat 2024- Elsa Andersson, Plvru

Elektroniskt signerat 2024-

Avslut av studie

.....
2024- Boel Olin, Plvru, ansvarig för studien

.....
Godkänt – 2024- Johan Kustfolk, chef PLvru

Elektroniskt signerat 2024-

Remissversion

Ekonomiavdelningen
Ekonomichef
Kristina Olsson

Tjänsteskrivelse
2024-03-22
2024/116

Kommunstyrelsen

Godkännande av Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds (NÄRF) årsredovisning 2023 samt ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) för 2023 och lägger den till handlingarna.

Kommunfullmäktige beviljar för Färgelanda kommuns del direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Ärendebeskrivning

NÄRF har inkommit med årsredovisning för år 2023. NÄRF redovisar ett resultat på 344 tkr, varav enhet sotnings andel är – 239 tkr och räddningstjänstens andel 583 tkr. Likviditeten är fortsatt god, 23 977 tkr vid årets slut. Soliditeten har minskat och beräknas till 24,7 procent.

Revisorerna bedömer:

- sammantaget att direktionen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, i enlighet med det sakkunniga bitrådets yttrande
- att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig
- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är helt förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt. Flera mål uppnås inte. Revisorerna bedömer att direktionen bör utveckla sitt arbete med målstyrning och uppföljning, eftersom det är otydligt hur merparten av målen mäts och följs upp.

Revisorerna tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsunderlag:

Årsredovisning NÄRF 2023

Revisionsberättelse för år 2023 - förtroendevalda revisorer, daterad 2023-03-02

EY:s Löpande granskning och Bokslutsgranskning 2023, daterad 2024-02-22

EY:s Det sakkunniga bitrådets yttrande, daterad 2024-02-22

EY:s Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet, daterad 2024-02-28

EY:s Grundläggande granskning, daterad 2024-02-28

Begäran om ansvarsfrihet NÄRF, daterad 2024-03-04

Protokollsutdrag Direktionen NÄRF 2024-02-22 § 6

Utlåtande från förbundsledningen, daterad 2024-02-19

Sändlista:

NÄRF

Kristina Olsson

Ekonomichef

Kommunfullmäktige
Medlemskommuner, NÄRF

Begäran om ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023

Direktionen har 22 februari 2024, dnr 5010-2024-14-2 § 6, tagit beslut om fastställelse av bokslut och årsredovisning för 2023 inkl. resultat- och balansräkning samt kassaflödeanalys för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Direktionen beslutade att uppdra åt ordförande och förbundschef att tillskriva medlemskommunerna begäran om att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsår 2023, under förutsättning att revisorernas revisionsberättelse inte påvisar några avvikelser.

Revisorerna har genomfört bokslutsgranskning för verksamhetsåret 2023 och avlämnat undertecknade revisionsrapporter till NÄRF.

Härmed föreslås kommunfullmäktige att bevilja ansvarsfrihet för Direktionen i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund avseende verksamhetsåret 2023.

Trollhättan 2024-03-04

Dan Nyberg (S) Vänersborg
Ordförande

Markus Green
Tf. förbunds-/räddningschef

Sändlista:

Färgelanda kommun
458 80 Färgelanda

Melleruds kommun
464 80 Mellerud

Trollhättans Stad
461 83 Trollhättan

Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

Bilagor:

- Protokollsutdrag 2024-02-22, §6
- Revisionsberättelse för år 2023, förtroendevalda revisorer
- Det sakkunniga bitrådets yttrande, Ernst & Young AB
- Grundläggande granskning 2023, Ernst & Young AB
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet, Ernst & Young AB
- Löpande granskning och bokslutsgranskning 2023, Ernst & Young AB
- Årsredovisning år 2023, NÄRF
- Uttalande från förbundsledningen, NÄRF

Sammanträdesprotokoll för Direktionen NÄRF

Plats och tid	Norra Älvsborgs Räddningstjänst, Trollhättan Torsdag 22 februari 2024 kl.08.30-12.15
Beslutande	Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande Pia Fogelberg (M) Trollhättan, vice ordf Henrik Harlitz (M) Vänersborg Monica Hanson (S) Trollhättan (§§1-10) Ingo Asplund (L) Färgelanda Roland Björndahl (M) Mellerud
Övriga deltagande	
Ersättare	Anna Blomberg (C) Färgelanda, ej tjänstgörande (§§1-10) John-Olov Frid (S) Mellerud, ej tjänstgörande
Tjänstepersoner	Markus Green, tf. förbunds-/räddningschef Anders Gillek stf. räddningschef Annika Larsson, ekonomichef Ann Gustavsson, förbundssekreterare Anne-Lie Severinsson, HR-ansvarig Karl-Magnus Strömberg, brandinspektör (§§4-5) Tomas Sunnerdahl, enhetschef teknik
Övriga	Thijseen Konsult AB, Bas Thijssen (§3e) Fredrik Edkvarn, Kommunal (§§1-3d, 3f-12) Caroline Larsson, Sveriges Ingenjörer (§§1-3d, 3f-12) Patrik Karlsson, Ledarna (§§1-3d, 3f-12)
Revisorer	Rebecka Rask, Ernst & Young AB (§§6-9) Anna de Blanche, Ernst & Young AB (§§6-9) Magnus Cassel (S), Vänersborg (§§6-9) Eva Larsson (S), Mellerud (§§6-9) Leif C. Dahl, Färgelanda (§§6-9)

Utses att justera Ingo Asplund (L) Färgelanda

Justeringens
plats och tid Brandstationen Trollhättan

Underskrifter

Sekreterare		Paragraf	1-12
	Ann Gustavsson		
Ordförande			
	Dan Nyberg (S) Vänersborg		
Justerande			
	Ingo Asplund (L) Färgelanda		

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Sammanträdesdatum: 2024-02-22

Protokollet anslaget under tiden: 2024-02-22 – 2024-03-15

Förvaring av protokollet: Brandstationen, Trollhättan

Underskrift
Ann Gustavsson

Utdragsbestyrkande

§ 6 Beslut om fastställelse av bokslut och årsredovisning för verksamhetsår 2023

Förbundet har tagit fram bokslut och årsredovisning för verksamhetsår 2023 inkl. resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys. Förbundet redovisar ett resultat om 344 tkr och uppnår därmed balanskravet.

Ernst & Young har utfört bokslutsgranskning för verksamhetsåret 2023 den 5–6 februari 2024.

Direktionen föreslås besluta att fastställa bokslut och årsredovisning för verksamhetsår 2023 inkl. resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys.

Direktionen föreslås besluta att uppdra åt ordförande och förbundschef att tillskriva medlemskommunerna begäran om att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsår 2023, under förutsättning att revisorernas revisionsberättelse inte påvisar några avvikelser.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa bokslut och årsredovisning för verksamhetsår 2023 inkl. resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys.

Direktionen beslutade att uppdra åt ordförande och förbundschef att tillskriva medlemskommunerna begäran om att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsår 2023, under förutsättning att revisorernas revisionsberättelse inte påvisar några avvikelser.

Till förbundsmedlemmarnas respektive fullmäktige

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (organisationsnummer 222000-0950) av dess direktion. Granskningen har utförts av sakkunniga biträden till revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, i enlighet med det sakkunniga bitrådets yttrande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är helt förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt. Flera mål uppnås inte. Vi bedömer att direktionen bör utveckla sitt arbete med målstyrning och uppföljning, eftersom det är otydligt hur merparten av målen mäts och följs upp.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi åberopar bifogade rapporter.

Datum enligt digital underskrift

Magnus Cassel

Leif Dahl

Anders Karlzon

Eva Larsson

Bilagor:

Det sakkunniga bitrådets yttrande och granskning av årsredovisning

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskrav i årsredovisning

Grundläggande granskning 2023

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

EVA LARSSON

Undertecknare

Serienummer: 19520309xxxx

IP: 81.235.xxx.xxx

2024-02-29 14:42:39 UTC

MAGNUS CASSEL

Undertecknare

Serienummer: 19560423xxxx

IP: 78.70.xxx.xxx

2024-03-01 12:04:44 UTC

Leif Carl Lennart Dahl

Undertecknare

Serienummer: 19520316xxxx

IP: 78.71.xxx.xxx

2024-03-01 13:33:56 UTC

Hans Anders Karlzon

Undertecknare

Serienummer: 19460224xxxx

IP: 178.31.xxx.xxx

2024-03-02 11:07:05 UTC

Penneo dokumentnyckel: N8YPA-30GCK-UIPIWX-X4TCS-8JEEP-EQXBU

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, org.nr 222000-0950

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2023-01-01-2023-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till förbundets förtroendevalda revisorer 2024-02-22.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalande

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund för år 2023-01-01-2023-12-31. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Förbundsledningens ansvar

Det är förbundsledningen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Förbundsledningen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision, för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i förbundsledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Anna Elisabeth De Blanche

Ansvarigt sakkunnigt biträde

Serienummer: 19771013xxxx

IP: 193.23.xxx.xxx

2024-02-22 07:09:51 UTC

Penneo dokumenttyp: 19771013xxxx-193.23.xxx.xxx-2024-02-22 07:09:51 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Grundläggande granskning 2023

Penneo dokumentnyckel: WKKOF-EH6FF-ITM1V-EGQCY-1CLWD-FFN03

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	2
3. Granskningens utgångspunkter	3
4. Granskningsresultat	4
5. Samlad bedömning	7

Bilaga 1: Revisionskriterier

Bilaga 2: Källförteckning

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund genomfört en grundläggande granskning avseende 2023 års verksamhet. Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisions sed.

Vår samlade bedömning är att förbundsledningen delvis säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fastställda mål och riktlinjer. Vi bedömer att det finns utvecklingsområden kopplade till förbundets mål- och uppföljningsarbete. Förbundet har, enligt vår mening, en otydlig styrkedja mellan handlingsplan och verksamhetsmål samt ett stort antal mål som saknar tydliga indikatorer och riktvärden. Det försvårar möjligheten till en strukturerad uppföljning.

Vi bedömer att förbundet behöver stärka planeringen och förberedelserna inför en sammanslagning med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.

Vi bedömer att förbundsledningen i huvudsak har säkerställt att arbetet med intern kontroll sker i enlighet med riktlinjer.

Utifrån granskningens slutsatser rekommenderar vi förbundsledningen att:

- ▶ Stärka målstyrningsarbetet, exempelvis genom att:
 - Fokusera målarbetet på de mål som anses mest prioriterade.
 - Säkerställa att det finns tydliga målnivåer, riktvärden, indikatorer eller motsvarande, i syfte att tydliggöra vad målsättningen är.
 - Säkerställa en strukturerad uppföljning av målen, i syfte att kunna vidta adekvata åtgärder vid avvikelser.

- ▶ Säkerställa att riskbedömning, planering och förberedelser inför sammanslagning mellan NÄRF och RMB sker.

Göteborg den 28 februari 2024

Moa Wahlén
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Rebecka Rask
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Revisorernas uppgift är att ge fullmäktige i respektive medlemskommun underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom räddningstjänstförbundets verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsssed. Förbundsdirektionens ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen. Där framgår att direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som gäller för verksamheten, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Revisorerna har beslutat att avseende år 2023 genomföra en grundläggande granskning av målstyrning, uppföljning och intern kontroll i förbundet. Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsssed.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsssed. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har direktionen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundets mål och riktlinjer?
- ▶ Har direktionen säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt förbundets styrmodell.
- ▶ Har direktionen säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt förbundets styrmodell.

2.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 1§ och 6§
- ▶ Förbundsordning
- ▶ Handlingsprogram 2022 – tillsvidare enligt lag (2003:778) om skydd om olyckor
- ▶ Internbudget 2023 med ekonomisk plan 2024–2025
- ▶ Policy för finansiell verksamhet
- ▶ Reglemente för internkontroll
- ▶ Övriga mål och riktlinjer för verksamheten

Revisionskriterier inklusive förbundets styrmodell beskrivs i bilaga 1. Granskningens källförteckning återfinns i bilaga 2.

3. Granskningens utgångspunkter

Avsnittet beskriver granskningens utgångspunkter utifrån de krav som finns på förbundsdirektionen i förbundets styrmodell och anvisningar.

Följande ramverk av revisionskriterier bygger på Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund styrmodell och anvisningar i form av *Förbundsordning, Handlingsprogram 2022, Policy för finansiell verksamhet, Internbudget för 2023 med en ekonomisk plan för 2024–2025* samt *Reglemente för intern kontroll*. Ramverket beskriver hur direktionen ska arbeta med styrning, uppföljning och intern kontroll. Ramverket är utgångspunkten för de avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel. Granskningen görs avvikelsebaserat. Det innebär att vi endast redogör för de fall där direktionen inte följer kontrollpunkterna i ramverket.

Utifrån styrmodell och anvisningar är vår tolkning att direktionen ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som direktionsfullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete:

- ▶ **Verksamheten bedrivs i enlighet med förbundets mål och riktlinjer**
 - A1. Förbundsdirektionen har fastställt en årlig budget inklusive ekonomisk plan för de närmsta tre räkenskapsåren senast den 1 oktober. (Enligt förbundsordningen)
 - A2. Förbundsdirektionen har upprättat en policy för finansiell verksamhet. Bestämmelser för den finansiella verksamheten har prövats hos direktionen minst en gång under året. (Enligt förbundsordningen och policy för finansiell verksamhet)
 - A3. Förbundet har säkerställt att ett aktuellt handlingsprogram finns. (Enligt förbundsordningen)
 - A4. Förbundet har upprättat verksamhetsmål som grundar sig i förbundets handlingsprogram. Målen ska vara möjliga att följa upp på ett strukturerat sätt. (Enligt Mål och riktlinjer kopplade till god ekonomisk hushållning)
 - A5. Förbundet har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende den planerade sammanslagningen med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (Enligt kommunallagens krav på att verksamheten bedrivs tillfredställande och enligt inriktningsbeslut i medlemskommunernas fullmäktige).

- ▶ **Arbete med intern kontroll i enlighet med anvisningar**
 - B1. Förbundsdirektionen har fastställt en internkontrollplan senast under november månad innevarande verksamhetsår. I planen ska uppgifter anges kring kontrollansvarig, identifierat riskområde, bedömd risknivå samt metod och frekvens för internkontrollens genomförande. (Enligt reglemente för internkontroll).
 - B2. Internkontrollplanen har följts upp och rapporterats till förbundsdirektionen genom en delårsrapport senast i juni och en helårsrapport senast i december. (Enligt reglemente för internkontroll).

- ▶ **Uppföljning och rapportering av verksamhet och ekonomi i enlighet med styrmodell**
 - C1. Förbundet har följt upp verksamhet och ekonomi i delårsrapporter per april och augusti samt årsredovisning. (Enligt policy för finansiell verksamhet och Mål och riktlinjer kopplade till god ekonomisk hushållning)
 - C2. Förbundet har följt upp avvikelser i verksamhet och/eller ekonomi samt vidtagit åtgärder för budget i balans. (Enligt Kommunallagen)
 - C3. Förbundet har följt upp mål i handlingsprogram genom uppföljning av verksamhetsmål och internkontrollplan. (Enligt handlingsprogram).

4. Granskningsresultat

I kapitlet beskrivs avvikelser som påträffats i granskningen avseende förbundsdirektionens arbete utifrån mål och riktlinjer, arbete med intern kontroll samt uppföljning och rapportering. Kapitlet avslutas med våra bedömningar utifrån granskningens revisionskriterier.

Teckenförklaring:

- = Ingen avvikelse har noterats
- = Mindre avvikelse har noterats
- = Brister har noterats i granskningen

4.1. Styrning

- A1. Förbundsdirektionen har fastställt en årlig budget inklusive ekonomisk plan för de närmsta tre räkenskapsåren senast den 1 oktober.

Vi noterar att budget inklusive ekonomisk plan för de närmsta tre räkenskapsåren fastställdes den 10 november 2022. Enligt förbundsordningen ska budgeten fastställas senast den 1 oktober. Fördröjningen i beslut berodde enligt förbundet bland annat på sjukfrånvaro på ekonomiavdelningen, anpassningsarbete till följd av ändrad lagstiftning, åtgärder avseende arbetsmiljö mot bakgrund av Arbetsmiljöverkets tillsyn samt förberedelser för utökad samverkan med RMB.

- A2. Förbundsdirektionen har upprättat en policy för finansiell verksamhet. Bestämmelser för den finansiella verksamheten har prövats hos direktionen minst en gång under året.

Förbundet har upprättat en policy för finansiell verksamhet, men direktionen har inte prövat bestämmelserna för den finansiella verksamheten under året. Enligt förbundets policy för finansiell verksamhet ska bestämmelserna för den finansiella verksamheten prövas i direktionen minst en gång per år.

- A3. Förbundet har säkerställt att ett aktuellt handlingsprogram finns.

Inga avvikelser har noterats.

- A4. Förbundet har upprättat verksamhetsmål som grundar sig i förbundets handlingsprogram. Målen ska vara möjliga att följa upp på ett strukturerat sätt.

Förbundet har upprättat 24 verksamhetsmål. Vi noterar att målen saknar tydliga indikatorer eller riktvärden för bedömning av när målet är uppfyllt. Enligt dokumentet *Mål och riktlinjer kopplade till god ekonomisk hushållning* ska målen vara utformade så att det är möjligt att följa upp dem på ett strukturerat sätt. Avsaknaden av tydliga indikatorer och riktvärden, i kombination med det stora antalet mål, försvårar möjligheten till en strukturerad uppföljning. Utvecklingsarbete pågår för att förtydliga styrkedjan.

- ⚠️ *A5. Förbundet har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende den planerade sammanslagningen med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.*

Medlemskommunerna i NÄRF har fattat ett inriktningsbeslut om att verka för en förbundssammanslagning mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB) med start 1 januari 2025. Av intervju med förbundsledningen och direktionens presidium framgår det att det är en betydande utmaning att lösa politiska och juridiska frågor som rör sammanslagningen. Ett beslut om en sammanslagning kommer inte hinna fattas i år utan möjligen under kvartal ett eller två nästkommande år. NÄRF och RMB delar för tillfället förbundschef, vilket av presidiet ses som positivt för att fördjupa samarbetet mellan förbunden.

Granskningen visar att utredningar och riskanalyser genomfördes under 2020 och 2021. Under år 2023 har en konsult upphandlats för att ta fram ett förslag till förbundsordning. Förslag för förbundsordning redovisades vid direktionssammanträde i december. Vid sammanträdet beslutades att presidiet, tillsammans med RMB:s presidium, ska ta fram underlag till medlemskommunerna inför deras beslut om en förbundssammanslagning. Tjänstepersoner har fått i uppdrag att se över tre olika scenarier för sammanslagning och ta fram underlag för respektive scenario. Under året har förbunden även intensifierat arbetet med att se över frågor där samordning kan påbörjas. Det gäller framförallt gemensamma system såsom tidredovisning samt IT- och affärsystem.

Vi kan konstatera att det arbete som pågår inför sammanslagningen endast i begränsad utsträckning dokumenterats. Det är därför svårt att följa vilka steg som tagits. Vi kan också konstatera att direktionen inte beslutat om en tydlig och dokumenterad process eller prioriteringsordning för de steg som behöver tas innan sammanslagningen kan ske.

4.2. Intern kontroll

- ▲ *B1. Förbundsdirektionen har fastställt en internkontrollplan senast under november månad innevarande verksamhetsår. I planen ska uppgifter anges kring kontrollansvarig, identifierat riskområde, bedömd risknivå samt metod och frekvens för internkontrollens genomförande.*

Inga avvikelser har noterats.

- ⚠️ *B2. Internkontrollplanen har följts upp och rapporterats till förbundsdirektionen genom en delårsrapport senast i juni och en helårsrapport senast i december.*

Helårsrapport för internkontroll rapporterades inte vid direktionens sammanträde i december i enlighet med reglemente för internkontroll. Förbundet fick emellertid beviljat anstånd och har rapporterat uppföljning av internkontroll vid direktionens sammanträde den 22 februari 2024.

4.3. Uppföljning

- ⚠️ *C1. Förbundet har följt upp verksamhet och ekonomi i delårsrapporter per april och*

augusti samt årsredovisning.

Verksamhet och ekonomi har följts upp, men vi noterar att uppföljningen avseende verksamhetsmålen är otydlig. Det framgår inte hur måluppfyllelsen för de 16 verksamhetsmålen har bedömts. Målen saknar indikatorer eller riktvärden som tydliggör grunden för bedömningen.

För 13 av de 23 verksamhetsmålen har måluppfyllelse därtill inte bedömts separat i delårsrapporten per augusti. Måluppfyllelsen har i stället bedömts i par av två eller tre mål. Den sammanslagna bedömningen skapar en otydlighet kring måluppfyllelsen.

- ▲ *C2. Förbundet har följt upp avvikelser i verksamhet och/eller ekonomi samt vidtagit åtgärder för budget i balans.*

Inga avvikelser har noterats.

- ▲ *C3. Förbundet har följt upp mål i förbundets handlingsprogram genom uppföljning av verksamhetsmål och internkontrollplan.*

Det är otydligt om eller hur förbundet bedömer att målen i handlingsplanen är uppfyllda. Målen i handlingsplanen ska enligt riktlinjerna i handlingsplanen följas upp genom verksamhetsmålen samt uppföljning av internkontrollplanen. Styrkedjan från handlingsprogram till verksamhetsplan är otydlig, vilket försvårar uppföljningen av handlingsplanen.

5. Samlad bedömning

I kapitlet redovisas en sammanställd bedömning utifrån granskningens revisionskriterier följt av svar på granskningens revisionsfrågor.

5.1. Sammanställning utifrån revisionskriterierna

Nedanstående tabell sammanställer våra bedömningar för förbundsdirektionen utifrån granskningens ramverk av revisionskriterier.

Tabell 1. Sammanställd bedömning utifrån revisionskriterier.

	Styrning					Intern kontroll		Uppföljning		
	A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	C1	C2	C3
Förbunds- direktionen				R	R			R		R
	■ Kriteriet uppfyllt ■ Avvikelse ■ Väsentlig avvikelse R Rekommendation riktas									
<p>Beskrivning av kriterier</p> <p><u>A. Verksamheten bedrivs i enlighet med förbundets mål och riktlinjer</u></p> <p>A1. Förbundsdirektionen har fastställt en årlig budget inklusive ekonomisk plan för de närmsta tre räkenskapsåren senast den 1 oktober.</p> <p>A2. Förbundsdirektionen har upprättat en policy för finansiell verksamhet. Bestämmelser för den finansiella verksamheten ska prövas hos direktionen minst en gång under året.</p> <p>A3. Förbundet har säkerställt att ett aktuellt handlingsprogram finns i enlighet med förbundsordningen.</p> <p>A4. Förbundet har upprättat verksamhetsmål som grundar sig i förbundets handlingsprogram. Målen ska vara möjliga att följa upp på ett strukturerat sätt.</p> <p>A5. Förbundet har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende den planerade sammanslagningen med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.</p> <p><u>B. Arbete med intern kontroll i enlighet med anvisningar</u></p> <p>B1. Förbundsdirektionen har fastställt en internkontrollplan senast under november månad innevarande verksamhetsår. I planen ska uppgifter anges kring kontrollansvarig, identifierat riskområde, bedömd risknivå samt metod och frekvens för internkontrollens genomförande.</p> <p>B2. Internkontrollplanen har följts upp och rapporterats till förbundsdirektionen genom en delårsrapport senast i juni och en helårsrapport senast i december.</p> <p><u>C. Uppföljning och rapportering av verksamhet och ekonomi i enlighet med styrmodell</u></p> <p>C1. Förbundet har följt upp verksamhet och ekonomi i delårsrapporter per april och augusti samt årsredovisning.</p> <p>C2. Förbundet har följt upp avvikelser i verksamhet och/eller ekonomi samt vidtagit åtgärder för budget i balans.</p> <p>C3. Förbundet har följt upp mål i förbundets handlingsprogram genom uppföljning av verksamhetsmål och internkontrollplan.</p>										

5.2. Vår bedömning

Styrning, mål och riktlinjer

Vi bedömer att det finns brister avseende förbundets styrning och målarbete.

Styrkedjan från handlingsplan till verksamhetsmål är otydlig. För flertalet verksamhetsmål saknas tydliga indikatorer och riktvärden. Detta försvårar möjligheten till en ändamålsenlig styrning och uppföljning. När det inte är tydligt om ett mål har uppnåtts finns risk att adekvata åtgärder inte kan vidtas i de fall verksamheten inte bedrivs tillfredställande.

Vi konstaterar också att direktionen inte prövat bestämmelserna för den finansiella verksamheten i enlighet med förbundets finansiella riktlinjer. Också det ser vi som en brist i styrningen.

Vi bedömer att planeringen och förberedelserna inför en sammanslagning med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän kan och bör stärkas och förtydligas. Även om aktiviteter pågår är det svårt att följa hur direktionen arbetar för att säkerställa en tydlig planering och prioritering kring de steg som behöver tas för att möjliggöra en sammanslagning. Även om politiska och juridiska frågor delvis gått i stå menar vi att förbunden gemensamt bör ta fram en dokumenterad process eller prioriteringsordning för sammanslagningen.

Internkontroll

Vi bedömer att direktionen i huvudsak har säkerställt ett arbete med intern kontroll i enlighet med anvisningar. Uppföljning och rapportering av internkontrollplanen har inte följt angiven tidsplan, men förbundet begärde och beviljades anstånd i frågan. Vi bedömer i övrigt att förbundets regler och riktlinjer för arbetet med intern kontroll har efterlevts under år 2023.

Uppföljning

Vi bedömer att direktionen delvis har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Det finns en otydlighet i uppföljningen av verksamhetsmål samt målen i handlingsplanen som är en konsekvens av tidigare nämnda brister i målstyrningen.

Utifrån granskningens slutsatser rekommenderar vi förbundsdirktionen att:

- ▶ Stärka målstyrningsarbetet, exempelvis genom att:
 - Fokusera målarbetet på de mål som anses mest prioriterade.
 - Säkerställa att det finns tydliga målnivåer, riktvärden, indikatorer eller motsvarande, i syfte att tydliggöra vad målsättningen är.
 - Säkerställa en strukturerad uppföljning av målen, i syfte att kunna vidta adekvata åtgärder vid avvikelser.

- ▶ Säkerställa att en process och prioriteringsordning inför sammanslagning mellan NÄRF och RMB finns och dokumenteras.

Bilaga 1. Revisionskriterier

Förbundsdirektionen är förbundets styrelse och beslutande församling. Kommunallagen anger att förbundsdirektionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Därtill ska förbundsdirektionen se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nedan redogörs de revisionskriterier som utgör grunden för granskningen.

Kommunallagen (2017:725)

Kommunallagens 9 kap. 2 § anger att lagens bestämmelser ska tillämpas för kommunalförbund.

Kommunallagens 6 kap. 6 § anger att styrelse och nämnder ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer samt bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Styrelse och nämnder ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Förbundsordning

Antagen av kommunfullmäktige i Färgelanda 2021-02-17

Antagen av kommunfullmäktige i Mellerud 2021-01-27

Antagen av kommunfullmäktige i Trollhättan 2021-02-01

Antagen av kommunfullmäktige i Vänersborg 2021-02-17

Kommunerna Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg ingår i ett kommunalförbund för frågor som rör räddningstjänst. Ändamålet med kommunalförbundet är att möjliggöra ökad effektivitet, säkerhet och slagkraft genom samordning av resurser under en gemensam ledning.

Räddningstjänstförbundet ansvarar för:

- ▶ Den räddningstjänst och förebyggande verksamhet under freds- och krigstid som enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) åvilar medlemskommun. Undantag för:
 - Att verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder (3 kap. § 1 LSO).
 - Att ansvara för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll (3 kap. § 4–6 LSO)
- ▶ Att utföra tillsyn enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Räddningstjänstförbundet biträder kommunerna i följande verksamhetsområden:

- ▶ Med konsultation vid utarbetandet av och risk- och sårbarhetsanalys.
- ▶ Medlemskommuner i deras ansvar vad gäller lagen om civilt försvar.
- ▶ Medlemskommuner i deras ansvar vad gäller lagen om extraordinära händelser.

Upprättande av handlingsprogram

Förbundet ska se till att det finns ett aktuellt handlingsprogram för räddningsinsatser under fred och höjd beredskap. Ett aktuellt handlingsprogram ska även finnas som redovisar målsättningen för de förebyggande åtgärder som åvilar förbundet i respektive medlemskommun, samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan föranleda räddningsinsats.

Upprättande av ekonomisk handlingsplan

Direktionen ska årligen fastställa en ekonomisk handlingsplan för de närmsta tre åren. Det första året i handlingsplanen ska detaljplaneras och budgeteras. Den ekonomiska

handlingsplanen ska vara medlemskommunerna tillhanda senast den 1 oktober året innan räkenskapsåret. Förbundsdirektionen ska även upprätta en finanspolicy som ska antas av medlemskommunerna.

Handlingsprogram 2022 - tillsvidare (2022-12-20)

Enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) ska handlingsprogram för räddningstjänst och förebyggande verksamhet upprättas och redovisa målsättningen för mandatperioden. Handlingsprogrammet är förbundets övergripande styrdokument. Handlingsprogrammet är det styrdokument som redogör för verksamhetens inriktning och genomförande för de kommande fyra åren. Uppföljning av handlingsprogram sker genom att verksamheten följs upp enligt fastställda rutiner och fastställd tidsplan.

Förbundets styrdokument för verksamhetsmål respektive internkontroll grundar sig bland annat på målen i förbundets handlingsprogram. Uppföljning och rapportering sker genom tertialrapport (januari-april), delårsrapport (januari-augusti), internkontrollrapport samt årsredovisning.

Policy för finansiell verksamhet (2021-12-06)

Policy för finansiell verksamhet fastställer den finansiella verksamhetens mål, ramar, riktlinjer samt krav på rapportering och uppföljning.

Direktionen ska utarbeta riktlinjer för den finansiella verksamheten som säkerställer en god intern kontroll och efterlevnad av reglerna i finanspolicy. Bestämmelser för den finansiella verksamheten ska prövas hos direktionen minst en gång per kalenderår, samt revideras vid behov.

Direktionen ska årligen fastställa verksamhetsmässiga mål för en god ekonomisk hushållning.

Uppföljning och rapportering av den finansiella verksamheten ska ske vid tertialrapport (jan-apr), delårsrapport (jan-aug), riskanalys, internkontroll och årsredovisning.

Enligt beslut vid ägarsamråd, daterat 2021-10-19, ska resultatet avseende sotningsverksamheten inkluderas i förbundets resultat. I balansräkningen ska det i not framgå hur stor andel av resultatet som härrör till sotningsverksamheten.

Internbudget 2023 Med ekonomisk plan 2024–2025 (2022-11-10)

Förbundets internbudget med tillhörande plan styr förbundets verksamhet och ekonomi. Budgeten är i första hand ett verktyg för budgetansvariga och ska visa på de ekonomiska ramar som förbundet tilldelats av medlemskommunerna.

Målstyrning

Enligt kommunallagen 11 kap 6 § ska budgetdokumentet innehålla en plan där verksamhetens mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning framgår. Förbundets mål för verksamhetsår 2023 redovisas i *bilaga 1 – Mål och riktlinjer kopplade till god ekonomisk hushållning*.

För beslutade verksamhetsmål inom förbundet ska dels de nationella målen enligt LSO, dels de specificerade förmågor som beskrivs i förbundets handlingsprogram ligga till grund.

Förbundsledningen ska arbeta fram förslag till verksamhetsmål som sedan fastställs av direktionen ihop med budget för kommande verksamhetsår.

- ▶ Målen ska vara möjliga att följa upp på ett strukturerat sätt.
- ▶ Målen kan komma att revideras på grund av politiska beslut, eller i de fall ekonomiska eller verksamhetsmässiga krav uppstår som medför behov av förändring.

Förbundsledningen ansvarar för att skapa en bred förståelse för beslutade verksamhetsmål samt uppföljning av dessa. Uppföljning och rapportering av verksamhetsmål sker via tertialrapport (januari-april), delårsrapport (januari-augusti), riskanalyser, internkontroll och årsredovisning. Vid uppföljning jämförs ekonomiskt och verksamhetsmässigt utfall med vad som planerats.

Reglemente för internkontroll (2021-12-16)

Reglementet för internkontroll anger regler och riktlinjer för kontroll av såväl verksamhet som ekonomi med avsikt att skydda verksamhet och medarbetare från risker och skador. Förbundet ska årligen fastställa en intern kontrollplan som ska överlämnas till direktionen för fastställande senast under november månad innevarande verksamhetsår. Den interna kontrollplanen ska innehålla:

- ▶ Definiering av vilka områden som ska ingå i NÄRF:s årliga internkontrollplan. Det sker med utgångspunkt från genomförda riskanalyser samt revisionsgranskningar där eventuella brister och förbättringsmöjligheter identifieras.
- ▶ I planen ska uppgifter anges kring kontrollansvarig, identifierat riskområde, bedömd risknivå samt metod och frekvens för internkontrollens genomförande.
- ▶ Redovisningen ska innefatta, enligt reglemente och årsplan, angivna riskområden samt redogöra för eventuellt tillkommande kontroller och förbättringsåtgärder under verksamhetsåret.

Förbundsledningen ska lämna rapportering avseende genomförd internkontroll till Direktionen vid minst två tillfällen per år. En delrapport avseende genomförd internkontroll (jan-maj) ska lämnas senast i juni till direktionen. Förbundsledningen ska senast vid årets sista direktionssammanträde lämna en komplett rapport avseende genomförd internkontroll (helår) till Direktionen för beslut.

Bilaga 2: Källförteckning

Dialog

- ▶ Förbundsdirektionens presidium, räddnings- och förbundschef samt ekonomichef (2023-11-22)

Dokumentation

- ▶ Förbundsordning
- ▶ Handlingsprogram
- ▶ Policy för finansiell verksamhet
- ▶ Internbudget 2023 Med ekonomisk plan 2024–2025
- ▶ Reglemente för intern kontroll
- ▶ Internkontrollplan 2023
- ▶ Sammanträdesprotokoll 2022–2023
- ▶ Delårsrapport per april och augusti 2023

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet - Årsredovisning 2023

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

Pennco dokumentnyckel: 4Y0UG-VFZY-JAAS-3ATT7HDCK6-4E33Y

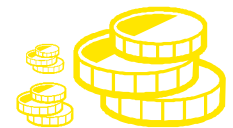
Building a better
working world

Bakgrund god ekonomisk hushållning

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

- ▶ Budgeten ska enligt kommunallagen innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning (GEH).
- ▶ Dessa mål ska utvärderas i delårsrapport och i årsredovisning.

Bakgrund granskning

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

- ▶ EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat om:
 - ▶ Förbundet efterlever kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
 - ▶ Resultaten i årsredovisningen är förenliga med de av förbundsdirektionen fastställda målen för god ekonomisk hushållning (GEH).
- ▶ Syftet med granskningen är att ge förbundets revisorer underlag för sin skriftliga bedömning i revisionsberättelsen.
- ▶ Granskningen är avgränsad till förbundsdirektionen och år 2023. Förbundsdirektionen är enligt KL 11 kap. 19 § ansvarig för upprättandet av årsredovisning. Granskningsåtgärderna genomförs i form av en översiktlig granskning och avgränsas till frågeställningarna om balanskrav och god ekonomisk hushållning.

1. Balanskravsresultat

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

- Förbundets balanskravsresultat är -29 tkr

t kr	Utfall 2023	Förbundsdirektionens bedömning
Årets resultat enligt resultaträkningen	344	Direktionen bedömer att balanskravet för året är inte uppnått.
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	0	
Justeringar för realisationsvinster	-373	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-29	
-Reservering av medel till resultat- utjämningsreserv (RUR)	0	
+Användande av medel från RUR	0	
Årets balanskravsresultat	-29	

2. Förbundets definition av GEH

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

- ▶ 8 finansiella mål och 16 verksamhetsmässiga mål har fastställts och behandlas inom ramen för det avsnitt i årsredovisningen som rör god ekonomisk hushållning. Det kan förutsättas att dessa 24 mål utgör förbundets mål för god ekonomisk hushållning.
- ▶ Förbundet saknar emellertid en tydlig definition av god ekonomisk hushållning. Det är inte heller tydliggjort när god ekonomisk hushållning anses uppnås.

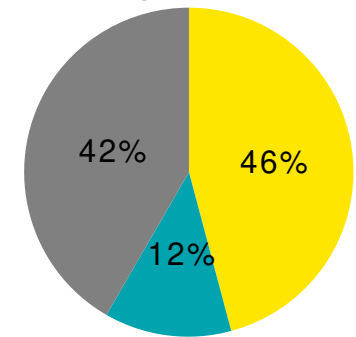
2. Förbundets uppföljning av GEH

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

- ▶ Samtliga 16 verksamhetsmässiga mål och 8 finansiella mål följs upp i årsredovisningen.
 - ▶ Direktionen bedömer att 7 av 16 verksamhetsmässiga uppnås. 7 mål bedöms delvis uppnås och 2 mål bedöms ej uppnås.
 - ▶ Direktionen bedömer att 4 av 8 finansiella mål uppnås. 3 mål bedöms delvis uppnås och 1 mål bedöms ej uppnås.
- ▶ Vidare lämnas en kortfattad analys av måluppfyllelsen för respektive mål. Det är otydligt hur måluppfyllelsen bedöms; för flera mål saknas indikatorer/riktvärden eller motsvarande.
- ▶ Det saknas en samlad bedömning om måluppfyllelsen är tillräcklig för att uppnå en god ekonomisk hushållning.

Diagram. Förbundsledningens bedömning av måluppfyllelsen för samtliga mål.

- God måluppfyllelse
- Låg måluppfyllelse
- Delvis måluppfyllelse

3. Vår bedömning

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

- ▶ Vi konstaterar att det saknas kriterier för vilken måluppfyllelse som krävs för att uppnå god ekonomisk hushållning.
- ▶ Förbundsdirektionen uttalar sig inte om huruvida god ekonomisk hushållning uppnås.
- ▶ Det är enligt vår bedömning otydligt vad som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelse för merparten av de 24 mål som beslutats.
- ▶ Mot bakgrund av detta är vår bedömning att vi inte kan uttala oss om huruvida resultatet i årsredovisningen är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning. Vi konstaterar emellertid att flera av målen inte uppnås samt att årets balanskravsresultat inte uppnås.

5. Rekommendationer

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi förbundsdirectionen att:

- ▶ Utarbeta kriterier för god ekonomisk hushållning i syfte att tydliggöra förutsättningarna för detta arbete.
- ▶ I årsredovisningen uttala sig om huruvida god ekonomisk hushållning anses uppnås och vad som ligger till grund för uttalandet.
- ▶ Tydliggöra hur måluppfyllelsen bedöms, exempelvis genom att ange målvärden för respektive mål.

28 februari 2024

Rebecka Rask

Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Löpande granskning och
Bokslutsgranskning 2023

Penneo dokumentnyckel: Q8N6Q6S-51E6E6S-FAN2M4D-AZHS8PCH1B1W6G-BE6VZA

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
1.1. Bakgrund.....	2
2. Rapportering av intern kontroll	3
2.1. Revisionsstrategi	3
2.2. Granskningsansats.....	3
3. Iakttagelser och förslag till förbättringar	4
3.1. Bokslutsprocessen	4
3.2. Inköpsprocessen	4
3.3. Process för avstämningar samt att redovisa moms, skatter och avgifter	4
4. Rapportering av bokslutsgranskning.....	5
4.1. Kommentar till resultaträkningen.....	5
4.2. Kommentar till balansräkning	5

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Vår granskning har skett i enlighet med god revisions sed och täcker således endast områden och aspekter väsentliga för revisionen. Notera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister.

Nedan sammanfattas de noteringar som gjorts i samband med granskningen samt förslag till förbättringar. Föreliggande rapport är upprättad i avvikelseform, vilket innebär att det som granskats utan notering inte kommenteras. Rekommendationer lämnas där vi iakttagit brister inom ramen för granskningen. Rekommendationer syftar till att utveckla och förbättra verksamheten. Uppföljning sker kontinuerligt av rekommendationerna för att säkerställa att åtgärder vidtas.

Rapporten innehåller i första hand iakttagelser avseende väsentliga poster och för övriga poster endast om det ansetts nödvändigt mot bakgrund av gjorda noteringar i samband med granskningsarbetet.

2. Rapportering av intern kontroll

2.1. Revisionsstrategi

Vi har tillämpat substansgranskningsansatsen som revisionsstrategi. Denna innebär att vi skaffar oss en förståelse för hur verksamhetens väsentliga processer fungerar och utvärderar dessa. Vi ställer frågor för att förstå vad som kan gå fel i processerna och hur verksamheten hanterar detta, men testar inte kontroller.

2.2. Granskningsansats

Vår granskning och bedömning av den interna kontrollen omfattar:

- ▶ Bokslutsprocessen
- ▶ Försäljning och inbetalningar
- ▶ Inköp och bankutbetalningar
- ▶ Löneprocessen, inklusive redovisning av pensioner
- ▶ Investeringsprocessen
- ▶ Process för att redovisa moms och skatter och avgifter

Ovanstående granskning innebär i de flesta fall att vi följer hela flödet, det vill säga från det att en intäkt eller kostnad genereras till dess att registrering sker i huvudboken och slutligen blir reglerad. Övrig granskning som utförs är:

- ▶ Kontroll av avstämningar på väsentliga konton som kundfordringar, leverantörsskulder, likvida medel etc.
- ▶ Granskning av momsredovisning
- ▶ Närståendegranskning

3. Iakttagelser och förslag till förbättringar

3.1. Bokslutsprocessen

Bokslutsprocessen är central utifrån att det sker avstämningar, reserveringar och bedömningar som kan påverka bokslutet. Den risk för fel, i redovisningen, som föreligger i bokslutsarbetet innebär att bokslutsprocessen alltid bedöms som väsentlig. Vi har gått igenom rutiner för bokslutsarbetet rörande ansvar, avstämningar, periodiseringar med mera.

3.1.1. Gjorda iakttagelser.

Det finns en anvisning för olika områden inom ekonomi på intranätet. Ett begränsat antal personer är involverade i processen vilket dock samtidigt gör den sårbar.

3.2. Inköpsprocessen

Vi har gått igenom inköpsprocessen och noterat att medlemskommunernas upphandlingsavdelningar stöttar förbundet i vissa upphandlingsprocesser.

3.2.1. Gjorda iakttagelser

Vi bedömer att förbundet har en väl fungerande inköpsrutin. Vi noterar att för utbetalningar krävs godkännande av två personer i förening.

3.3. Investeringsprocessen

Vi har gått igenom investeringsprocessen och rutiner för investeringar. Primärt utgörs anläggningarna av fordon. Investeringsbudget uppdateras årligen.

3.3.1. Gjorda iakttagelser

Vi bedömer att förbundet har en väl fungerande investeringsrutin. Vi noterar dock att förbundet inte har rutin för regelbunden nedskrivningsprövning samt utrantering av inventarier.

3.4. Process för avstämningar samt att redovisa moms, skatter och avgifter

Vi har stickprovsvis granskat månadsvisa avstämningar av kassa och bank, kundfordringar, leverantörsskulder och skattekontot. Vi har även granskat den redovisning av moms som månadsvis lämnas till Skatteverket. Förbundets försäkringskydd har gåtts igenom.

3.4.1. Gjorda iakttagelser

Avstämningar av kassa och bank, kundfordringar och leverantörsskulder utförs. Rutinen för redovisning av moms, skatter och avgifter bedöms fungera tillfredsställande.

4. Rapportering av bokslutsgranskning

4.1. Kommentrar till resultaträkningen

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget.

Förbundet redovisar för år 2023 ett positivt resultat om 344 tkr, vilket utgör positiv avvikelser mot budget. Det positiva resultatet är påverkat av högre intäkter avseende försäljningsintäkter samt högre kostnader avseende personal.

Av förbundets totala intäkter utgörs medlemsbidragen av 67 %. Erhållna medlemsbidrag har stämts av mot beslutad budget.

Taxor, avgifter och övriga intäkter utgör 33 % av de totala intäkterna och består av bl.a. tillsynsavgifter, ersättning vid automatlarm/falsklarm, och externa uppdrag. I årets granskning har stickprov gjorts mot fakturor samt analytisk granskning mot föregående år och mot budget.

Av verksamhetens kostnader utgör personalkostnader 69 %. I bokslutsgranskningen har personalkostnader granskats analytiskt på kontonivå. Vid löpande granskning och bokslutsgranskning har stickprovsgranskning utförts mot avtal och specifikationer.

Vår bedömning är att resultaträkningen är väsentligen korrekt redovisad i årsredovisningen.

4.2. Kommentrar till balansräkning

Ett urval av granskningen av poster i balansräkningen kommenteras nedan.

Vår bedömning är att balansräkningen är väsentligen korrekt redovisad i årsredovisningen.

4.2.1. Materiella anläggningstillgångar

Årets nyanskaffningar uppgår till 12,4 mnkr och består bland annat av fordon och skyddsutrustning.

Anskaffningar har stickprovsvis granskats mot underlag. Bland årets stickprov är vår bedömning att samtliga aktiverade poster är att karaktärisera som investeringar.

4.2.2. Kortfristiga fordringar

Kortfristiga fordringar utgörs främst av kundfordringar och förutbetalda kostnader. Dessa har stämts av mot underlag.

4.2.3. Gjorda iakttagelser

Bland kundfordringar finns förfallna kundfordringar som ej reserverats för. Kundfordringar äldre än ett år uppgår till ca 71,5 tkr. Förbundet ska gå igenom dessa samt följa upp med Profina vilket är det bolag som anlitas för kravhantering.

Rekommenderas att göra nedskrivningar av fordringar som bedöms som osäkra.

4.2.4. Avsättningar

Förbundet redovisar och ansvarar för den pension som intjänats från år 1998. Tidigare intjänad pension redovisas hos respektive kommun. Intjänad pensionsrätt belastar förbundet som en direkt pensionsavsättning och indirekt medlemskommunerna i form av långfristig fordran för pensionsåtagande. Aktuell skuld vid bokslutet uppgår till 65,5 mnkr inklusive löneskatt och har stämts av genom granskning av underlag från Skandia.

4.2.5. Kortfristiga skulder

Kortfristiga skulder utgörs främst av leverantörsskulder och personalrelaterade skulder för bland annat semesterlön. Dessa har stämts av mot underlag.

I övrigt har inga andra väsentliga noteringar framkommit i samband med vår granskning.

Uddevalla den 22 februari 2024

Anna de Blanche
Auktoriserad revisor
Ernst & Young AB

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Anna Elisabeth De Blanche

Auktoriserad revisor

Serienummer: 19771013xxxx

IP: 193.23.xxx.xxx

2024-02-22 07:06:14 UTC

Penneo dokumentnyckel: Q2W0K6-52E2E267ANX4HD-AZHF5PCEH1B1W6Q-BEENZA

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Uttalande från förbundsledningen

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Ernst & Young AB
Att: Anna de Blanche
Box 752
451 26 Uddevalla

Trollhättan dag för elektronisk signering

Detta dokument undertecknas i anslutning till revisionen av Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning för det räkenskapsår som slutade 2023-12-31. Dokumentet syftar till att ge sakkunnigt biträde underlag vid granskningen av årsredovisningen, i enlighet med villkor som återfinns i uppdragsbrev/överenskommelse daterat den 12 september 2023.

Vi bekräftar följande:

Vårt uppdrag

Vi bekräftar att vårt uppdrag är att upprätta årsredovisningen i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Vi har i uppdrag att utforma bokslutsprocessen och den interna kontrollen i redovisningens system och rutiner.

Mot denna bakgrund bekräftar vi, utifrån vår kunskap och övertygelse, nedanstående uppgifter:

Årsredovisningen

- Upprättandet av årsredovisningen har skett enligt LKBR och RKR:s rekommendationer.
- Vi har öppet upplyst om och motiverat eventuella avvikelser från RKR:s rekommendationer.
- Vi har gått igenom de metoder, data och betydelsefulla antaganden som använts för att göra uppskattningar i redovisningen med tillhörande upplysningar och vi bedömer att dessa är lämpliga för att uppnå redovisning, värdering eller upplysningar som är rimliga.
- Vi anser att förbundet har ett system av interna kontroller som anpassats för att upprätta en årsredovisning utan väsentliga felaktigheter, både till följd av oavsiktliga fel och till följd av oegentligheter.
- Justeringar har gjorts och tilläggsupplysningar har lämnats för alla väsentliga händelser som inträffat efter räkenskapsårets utgång.

- Vår uppfattning är att posterna i EY:s sammanställning av funna fel – SAD, enskilt och/eller sammantaget är oväsentliga. De påverkar inte vår uppfattning om att årsredovisningen ger en rättvisande bild. Vi intygar att vi inte har kännedom om några ytterligare väsentliga felaktigheter.

Lämnad information och fullständighet i transaktioner

- För granskningens genomförande har sakkunnigt biträde tillhandahållits:
 - all relevant information och åtkomst enligt uppdragsbrev/överenskommelse, och
 - tillgång till personal som har bedömts vara nödvändig.
- Vi har säkerställt att alla transaktioner har bokförts och avspeglas i årsredovisningen.
- Vi har säkerställt att alla ekonomiska händelser under räkenskapsåret bokförts, inklusive de tillgångs-, avsättnings- och skuldposter som är nödvändiga för att bestämma årets intäkter och kostnader samt den finansiella ställningen på balansdagen och att dessa avspeglas i årsredovisningen.
- Vi har upplyst er om resultaten av vår bedömning av risken för att årsredovisningen kan innehålla väsentliga felaktigheter som beror på oegentligheter.
- Vi har upplyst er om all information som rör misstänkta/påstådda/faktiska oegentligheter som vi känner till och som påverkar förbundet och inbegriper:
 - förbundsledningen,
 - anställda som har viktiga roller inom den interna kontrollen, och
 - andra personer, när oegentligheterna kan ha en väsentlig inverkan på årsredovisningen.
- Sakkunnigt biträde har upplysts om kända avtal och eventuella tvister vars effekter ska beaktas när årsredovisningen upprättas.

Händelser efter balansdagen

- Det har inte förekommit några händelser efter räkenskapsårets slut som kräver ändring av eller upplysning i årsredovisningen eller i tilläggsupplysningarna.

Med vänlig hälsning

Trollhättan dag för elektronisk signering

Annika Larsson
Ekonomichef

Markus Green
Förbundschef

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANNIKA LARSSON

Ekonomichef

Serienummer: 19750807xxxx

IP: 178.174.xxx.xxx

2024-02-19 12:53:37 UTC

Markus Erik Green

Förbundschef

Serienummer: 19840815xxxx

IP: 195.198.xxx.xxx

2024-02-19 20:33:47 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

Årsredovisning 2023

Dokumentnamn: Årsredovisning 2023

Typ av dokument: Publikation	Beslutad av: Direktionen
Diarienummer: 5010-2024-14-2 §6	Antagen av:
Datum för beslut: 2024-02-22	Senast uppdaterad:

Innehåll

Förord	3
Förvaltningsberättelse	4
Översikt över verksamhetens utveckling.....	4
Den kommunala koncernen.....	5
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
Händelser av väsentlig betydelse, påverkan på de finansiella rapporterna.....	10
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	18
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	19
Balanskravresultat	25
Väsentliga personalförhållanden	26
Förväntad utveckling.....	29
Drift- och investeringsredovisning	30
Driftredovisning	30
Investeringsredovisning.....	31
Resultaträkning.....	35
Balansräkning	37
Kassaflödesanalys	38
Noter	39
Not 1. Redovisningsprinciper	39
Not 2. Uppskattningar och bedömningar	40
Not 3–7. Noter till resultaträkning	41
Not 8-17. Noter till balansräkning	43
Not 18. Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision	45
Not 19. Årets resultat	45
Revisionsberättelse	46
Bilaga 1. Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer	47

Förord

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) har i uppdrag att minska antalet bränder och skador till följd av bränder. Det gör vi genom myndighetsutövning, förebyggande åtgärder och räddningsinsatser och det är ett verksamhetsuppdrag som styrs av beslutat handlingsprogram.

Tidigare år har analyserna visat på en framtida förändrad omvärld. Under 2023 har det visat sig att den förändrade omvärlden är här och nu. Vi ser det i form av social oro tillsammans med gängkriminalitet, påverkan av viktig infrastruktur kopplat till väder och klimat och inte minst hur vi nu måste planera för höjd beredskap på grund av kriget i Ukraina. Samtidigt uppstår nya risker i samhället med anledning av nya sätt att transportera och använda energi i olika former, exempelvis batterier, solceller och vätgas.

Vi kan konstatera att det finns en mängd omständigheter som utmanar vårt verksamhetsuppdrag och vår möjlighet att upprätthålla en så trygg och säker vardag som möjligt både för våra invånare och för vår personal som ska kunna hantera denna bredd av tänkbara händelser.

Under 2023 har NÄRF tillsammans med Räddningstjänsten Mitt Bohuslän tagit ett viktigt steg för att skapa en gemensam räddningstjänst från 1 januari 2025. Målsättningen är en starkare räddningstjänst med kapacitet att vara robust och kompetent i den verklighet vi lever i och står inför.

Verksamhetsåret har även inneburit en stor förändring i arbetsvillkoren för uttryckande personal på heltidsstationerna i Vänersborg och Trollhättan. Det kommer att innebära att fler personer behöver anställas för att klara samma verksamhetsnivå som finns i dag och för att följa gällande lagkrav. Vi ser även ett stort behov av att rekrytera fler brandmän i beredskap till våra deltidstationer.

Det är med stor förhoppning om framtiden vi summerar 2023. Vår personal har återigen visat på hög effektivitet i en utmanande tid.

Trollhättan december 2023

Markus Green
Tf. Förbunds- och räddningschef

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

www.brand112.se

Telefon: 0521-26 59 00

E-post: info@brand112.se

Förvaltningsberättelse

I denna förvaltningsberättelse lämnar Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) en övergripande och tydlig bild av den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet under det gångna året. Redovisningen är upprättad enligt 11 kap. Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendation 15, Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Översikt över verksamhetens utveckling

Tabell 1. Verksamhetens utveckling i siffror senaste femårsperiod

Fem år i sammanhang	2023	2022	2021	2020	2019
Invånare i förbundsområdet	114 773 ¹	114 953	114 634	114 863	114 596
Medlemsavgift (tkr)	92 053	89 523	87 854	85 796	83 908
Uppräkning av medlemsavgift (%)	2,3	1,9	2,4	2,25	2,8
Årets resultat (tkr)	344	-1 825	757	2 610	3 022
Nettoinvesteringar (tkr)	12 963	5 232	8 004	16 240	6 405
Tillgångar (tkr)	122 009	96 627	100 518	100 931	99 400
Långfristig låneskuld (tkr)	44	32	52	69	0
Soliditet (%)	24,7	30,5	31,17	29,50	27,30
Personalkostnader (tkr)	87 787	87 478	84 109	80 803	79 138
Anställda i förbundet	237	240	232	238	238
Antal räddningsinsatser	1 153	1 175	1 190	1 228	1 421
Antal automatlarm	385	403	373	404	425
Utförda tillsyner	191	149	171	187	80
Utförda rengöringar (sotning) ²	4 666	5 512	7 061	6 965	7 921
varav Färgelanda	1 531	1 265	1 505	1 622	1 965
varav Trollhättan	3 135	4 247	5 556	5 343	5 956
Utförda brandskyddskontroller ³	1 814	1 802	1 317	2 506	4 206
varav Färgelanda	661	417	264	725	1 904
varav Trollhättan	1 153	1 385	1 053	1 781	2 302

¹ Befolkningsstatistik kvartal 1-3 2023, Statistiska Centralbyråns publicering 2023-11-10.

²⁻³ Förbundet utför rengöring och brandskyddskontroll enligt tecknat avtal med Färgelandas och Trollhättans kommuner.

Den kommunala koncernen

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) är ett kommunalförbund som genom myndighetsutövning, förebyggande arbete, information, rådgivning, utbildning samt räddningsinsatser skapar en trygg och säker miljö för människor i de fyra medlemskommunerna Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg.

Inom det geografiska upptagningsområdet bor cirka 115 000 invånare. Förbundets nio brandstationer finns i orterna Brålanda, Färgelanda, Högsäter, Mellerud, Sjuntorp, Trollhättan, Vargön, Vänersborg och Åsensbruk. Bemanningen i Vänersborg och Trollhättan utgörs av heltidsanställd personal. Vid övriga brandstationer tjänstgör räddningstjänstpersonal i beredskap (RIB).

Illustration A. Karta över förbundets geografiska upptagningsområde. På kartan ingår även kommunområdena för övriga medlemmar i räddningsledningssystemet.

Illustration B. Fördelning av invånarantal inom förbundets fyra medlemskommuner⁴.

Direktion och revision

Verksamheten styrs av en direktion vars medlemmar tillsätts av medlemskommunerna. Direktionen fastställer budget samt beslutar i övergripande principiellt viktiga frågor för verksamhetens inriktning. Sju sammanträden har genomförts under perioden.

Ledamöter i direktionen

Dan Nyberg (S), ordförande, Vänersborg
Pia Fogelberg (M), vice ordförande, Trollhättan

Henrik Harlitz (M), Vänersborg
Monica Hanson (S), Trollhättan
Ingo Asplund (L), Färgelanda
Roland Björndahl (M), Mellerud

Ersättare i direktionen

Malin Tell (S), Vänersborg
Tuulikki Hedlund (C)⁵, Trollhättan
Mohamud Aden (C)⁶, Trollhättan
Göran Svensson (MBP), Vänersborg
Sofia Andersson Dharsani (S), Trollhättan
Ann Blomberg (C), Färgelanda
John-Olov Frid (S), Mellerud

Revisorerna granskar verksamheten för att bedöma om förbundet tillämpar god redovisningssed, uppnår sina verksamhetsmål och att räkenskaperna är rättvisande.

Revisorer

Ernst & Young Aktiebolag
Magnus Cassel (S), Vänersborg
Ann-Marie Jacobsson (C), Färgelanda⁷
Joacim Magnusson (KD), Mellerud
Anders Karlzon (KD), Trollhättan

ersättare: Sven Erik Larsson(M), Vänersborg
Leif C Dahl⁸, Färgelanda

⁴ Befolkningsstatistik kvartal 1-3 2023, Statistiska Centralbyråns publicering 2023-11-10.

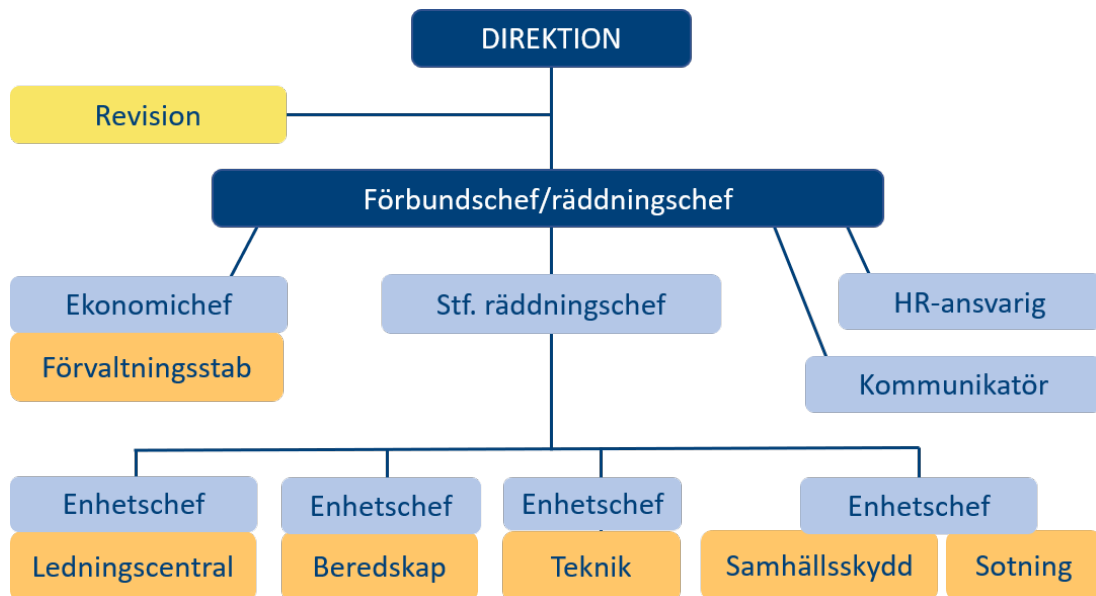
⁵ Ersättare i direktionen under perioden 2023-01-01–2023-11-20

⁶ Trollhättans Stad har 2023-11-20 fattat beslut om fyllnadsval för ersättare i direktionen

⁷ Revisorsuppdrag i NÄRF under perioden 2023-01-01--2023-09-27.

⁸ Färgelanda kommun har 2023-11-29 fattat beslut om fyllnadsval för ny revisor NÄRF

Illustration C. Organisationsschema för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Förbundsledning

Förbundschef

Direktionen fastställer hur förbundschef ska leda förvaltningen. Denne ansvarar för att bereda och verkställa direktionens beslut.

Ledningsgrupp

Ansvarar för övergripande planering, ledning, utveckling och uppföljning av verksamheten. Består av förbundschef, stf. räddningschef, ekonomichef, enhetschefer, HR-ansvarig samt kommunikatör.

Stf räddningschef

Är räddningschefens ställföreträdare och ansvarar för samordningen av enhetschefernas ansvarsområden och verksamheter.

Ekonomichef

Ansvarar för den ekonomiska och administrativa hanteringen samt ger stöd i finansiella frågor. Är chef för förvaltningsstaben som hanterar ekonomiadministration, lönehantering, diarium och arkiv, förberedelser och protokoll vid direktion samt ger stöd åt verksamheten i övrigt.

HR-ansvarig

Ansvarar för att stödja chefer inom personalområden som arbetsrätt, lönebildning, samverkan, rekrytering och systematiskt arbetsmiljöarbete.

Kommunikatör

Ansvarar för att, i samråd med chefer, planera, utforma, sprida, utvärdera och förvalta informations- och kommunikationsinsatser.

NÄRF:s enheter

Enhet ledningscentral ansvarar för operativ systemledning, beslutar om inledande av räddningsinsats och utser räddningsledare. Enheten beslutar även om inriktning, samordning och prioritering av resursanvändningen för räddningsinsatser och beredskap. Ledningscentralen följer även upp och tillser att räddningsinsatserna genomförs effektivt och har effekt. Enheten utgör ledningsstöd, etablerar stab vid större händelser samt genomför insatsplanering och olycksutredning.

Enhet beredskap ansvarar för att snabbt ingripa vid olyckor och överhängande fara för olyckor med syfte att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. Enheten arbetar även med underhåll av förbundets brandstationer, fordon, skyddsutrustning och materiel samt med utåtriktad samhällsinformation.

Enhet teknik har ett övergripande ansvar för drift av förbundets brandstationer, fordon, IT- och kommunikationssystem, skyddsutrustning och materiel.

Enhet samhällsskydd ansvarar för myndighetsutövning, tillsyn och tillståndprocesser inom lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om explosiva och brandfarliga varor (LBE). De är också sakkunniga i brandskyddsfrågor och remissinstans för medlemskommuner, myndigheter och andra organisationer samt genomför externutbildning, information och rådgivning.

Enhet sotning ansvarar för sotning och brandskyddskontroller inom Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. Uppsägning av avtal för sotningsverksamheten har lämnats in till Trollhättans och Färgelandas kommuner. Uppsägningen gäller från det datum då ny verksamhetsutövare tillträtt i respektive kommun, dock senast 1 juni 2024.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förbundet påverkas i stor omfattning av hur medlemskommunernas ekonomi ser ut. Medlemsbidragets höjning på 2,3 procent kontra en inflation på 6,5 procent (inflationstakt enligt KPI oktober 2023, statistik från SCB) ger inte de ekonomiska förutsättningar som krävs.

Även 2023 har förbundet drabbats av materialförseningar. Leverans av två släckbilar som skulle ha kommit före sommaren skedde inte förrän precis före jul. Det har medfört att ränteintäkterna blivit högre än beräknat och även att avskrivningarna blivit lägre än prognos.

Pensionsutbetalningarna och löneskatt på pensioner blev tillsammans 828 tkr lägre än budgeterat.

Se vidare tillhörande bilaga 1. Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer, sammanfattning av identifierade omvärlds-, verksamhets- och finansiella risker.

Totalt larmades NÄRF till 1 153 räddningsuppdrag under 2023.

Händelser av väsentlig betydelse, påverkan på de finansiella rapporterna

Förändringar i lagstiftning, uppdrag och händelser i omvärlden påverkar och ställer ökade krav på resurser och anpassningar inom räddningstjänstens verksamhet. Några exempel:

- Förändrade regler avseende särskild avtalspension (SAP-R) för arbetstagare inom utryckningsstyrkor i räddningstjänst har gett ökade lönekostnader.
- Förändringar i Allmänna bestämmelser (AB) och bilaga R kring skyddsregler om minsta sammanhängande dygnsvila enligt EU:s arbetstidsdirektiv.
- Lönerrevision 2023, utfall högre än budgeterat. Orsaker; Kommunals avtal, korrigering av befattningslöner med syfte att attrahera på arbetsmarknaden samt att möta lönestruktur mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän med anledning av ökad samverkan.
- Höjd terrorhotnivå: Säkerhetspolisen med flera myndigheter gör bedömningen att det är hög sannolikhet att aktörer har avsikt och förmåga att genomföra attentat. Manar till ökad uppmärksamhet i vardag och vid räddningsinsatser, samtidigt som samhällsviktiga verksamheter behöver se över säkerhetsarbetet.

Miljömässig utveckling

Medlemskommunerna genomför miljötillsyn vid förbundets brandstationer och efterföljande krav på åtgärder förekommer.

- Trollhättans Stad har meddelat föreläggande att utreda föroreningar vid övningsområde i anslutning till Trollhättans brandstation. Resultatet visar på höga halter av totalkrom, krom IV samt PFAS. Miljökonsulten gör bedömningen att objektet ska tillhöra riskklass 2 tills ytterligare undersökningar genomförts. Förbundet inväntar beslut från Trollhättans Stad om krav på vidare åtgärder.
- Vänersborgs kommun har meddelat föreläggande om inventering av förorenade områden MIFO fas 1 för Vänersborg brandstation samt Sjövallen brandövnings-plats.
- Dalslands miljö- och energikontor har tillsänt förbundet frågeställningar kring bedriven verksamhet på brandövningsplatser för Färgelandas och Melleruds kommuner. Förbundet har lämnat svar och inväntar beslut för vidare åtgärder.

Arbetsmiljö

Förbundet befinner sig i ett allvarligt läge med påverkan av arbetsmiljön i negativ riktning. Redundans av personalresurser saknas och ett flertal planerade och beslutade förändringar påverkar organisatorisk och social arbetsmiljö. Läget hanteras löpande med stöd av informationsmöten, interna arbetsgrupper och samverkan med parterna, samt dialog med direktion och medlemskommunerna.

I slutet av året genomfördes en rekrytering av två nya stationschefer, en till vardera av förbundets heltidsstationer i Vänersborg respektive Trollhättan. Enligt plan ska stationscheferna tillträda sina tjänster i början av februari 2024. Beslutet att rekrytera stationschefer handlar om att förbättra förutsättningarna för ett närvarande ledarskap på samtliga brandstationer. Nuvarande organisation med en enhetschef som är högst ansvarig för all personal, verksamhet och ekonomi inom beredskap är inte hållbar ur flera aspekter.

Inriktningsbeslut NÄRF-RMB

Under inledningen av året fattade direktionerna i Räddningstjänsten Mitt Bohuslän och NÄRF beslut om att uppmana respektive medlemskommun att fatta ett inriktningsbeslut om att verka för ett gemensamt kommunalförbund. Genom ett sådant inriktningsbeslut skapades förutsättningar att initiera arbetet med att bilda en gemensam organisation i form av en ny förbunds bildning. Ett antal utredningar, internt och externt, har tidigare slagit fast att det effektivaste sättet att möta framtida utmaningar är att skapa en robustare organisation. Samtliga medlemskommuner beslutade gemensamt om en inriktning att verka för ett gemensamt kommunalförbund med start 1 januari 2025.

Under året har arbete genomförts av direktionerna tillsammans med en anlita konsultfirma (Prospero Samhällssäkerhet AB) med att ta fram de beslutsunderlag som krävs för att formalisera processen under hösten. I september gick tidigare förbundschef för NÄRF i pension. NÄRF:s direktion tog då beslutet att teckna ett tjänsteavtal med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB) där förbundschef RMB även utgör tillförordnad förbunds-/räddningschef i NÄRF. Genom det skapas goda förutsättningar för att skapa ett gemensamt kommunalförbund.

Förändrat kollektivavtal

Under året har kollektivavtalet förhandlats om. Nya regler i allmänna bestämmelser (AB) om dygnsvila trädde i kraft 1 oktober 2023. För personal som går under Bilaga R träder reglerna i kraft 1 februari 2024. Under året har en tät dialog och samarbete, både lokalt med fackliga representanter och nationellt mellan mer än tjugo räddningstjänster över hela Sverige, genomförts för att effektivt hitta kloka och effektiva lösningar på implementeringen av reglerna. Våra nu gällande avtal har gett oss en väldigt god flexibilitet som har skapat en effektiv verksamhet. Den riskerar nu att falla på grund av väldigt strikta avtal och begränsningar som inte är anpassade för vår verksamhet där det vissa stunder är lugnt och vissa stunder är otroligt hög belastning vid omfattande räddningsinsatser.

I slutet av året tog direktionen beslut om att söka dispens från reglerna om dygnsvila för att säkerställa verksamheten. Om dispens ges under inledningen av 2024 och upp till 12 månader enligt reglerna kan verksamheten bedrivas på samma sätt under 2024. Men inför 2025 krävs en högre personaltäthet för att kunna upprätthålla verksamheten. Arbetet pågår med att identifiera behovet av ekonomiska tillskott.

Ingångna avtal under året

Genom upprättade avtal med andra aktörer har förbundet särskilda åtaganden.

- **Räddningsregion Västra Götaland** Ledningscentral Fyrbodals har i samverkan med räddningsledningssystemen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, Räddningstjänsten Skaraborg och Samhällsskydd Mellersta Skaraborg bildat Räddningsregion Västra Götaland. Avtalet innebär utökad samverkan i samband med större händelser och hög belastning. Samverkan berör även tillhörande utbildnings- och övningsverksamhet samt tekniska lösningar.
- **SOS Alarm AB**, nytt samverkansavtal BAS2 är tecknat att gälla från 1 januari 2024.
- **Tjänsteavtal tillförordnad förbunds-/räddningschef NÄRF** tecknat med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB)

Förstudier

Ledningsplats

Förbundet arbetar, i samverkan med Trollhättans Stad och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), med planering av en ny ledningscentral. I mars beviljade kommunstyrelsen i Trollhättans Stad medel till Kraftstaden AB för att genomföra en lokalplaneringsprocess. Fullmäktige godkände utförd lokalplanering i oktober och beslutade vidare att projektering och upphandling ska genomföras för byggnation av ny ledningscentral.

Brandstation Vänersborg

Förstudien avseende förutsättningar för en ny brandstation i Vänersborg är avslutad. Kommunstyrelsen har beslutat att lägga in planer för en ny brandstation i Vänersborg i kommunens lokalförsörjningsprogram för år 2025–2034. På grund av de brister som nuvarande brandstation har är det från förbundets sida mycket angeläget med en ny brandstation.

Investeringar

För information, se rubrik Drift- och investeringsredovisning.

Karta över Räddningsregion Västra Götaland där NÄRF ingår tillsammans med fem andra räddningstjänster verksamma i 29 kommuner. Under 2023 ingick räddningstjänsterna ett avtal om en gemensam operativ ledningsorganisation.

Räddningsuppdrag

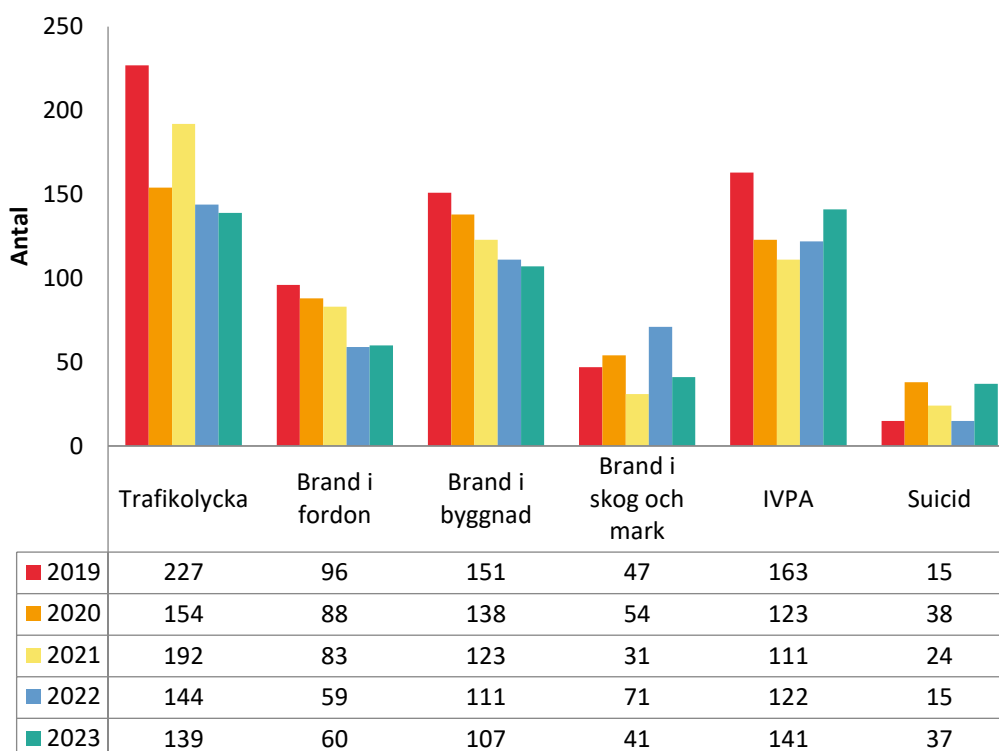
NÄRF:s främsta uppdrag är att se till att människor kan känna sig trygga och säkra i sin vardag. Det gör vi genom att arbeta förebyggande och se till att en olycka helst aldrig inträffar. Om det ändå händer är vi redo att rycka ut på larm dygnet runt, året runt.

Under året har vi utfört 1153 räddningstjänstuppdrag fördelade enligt följande per medlemskommun: 73 Färgelanda, 127 Mellerud, 544 Trollhättan och 409 Vänersborg. Andelen automatiska brandlarm (385) i förhållande till total larmmängd utgör 33 procent. Vakthavande befäl i ledningscentralen filtrerar vid inledande räddningsintervju i 112-samtalet bort de uppdrag som inte bedöms utgöra kommunal räddningstjänst.

Utmärkande händelser under perioden:

- 2023-01-15: Villabrand, 1 person avliden, Brålanda.
- 2023-03-07: Trafikolycka, 1 person avliden, riksväg 42, Trollhättan.
- 2023-03-07: Trafikolycka masskrock, 1 person avliden, E45, Brålanda.
- 2023-04-12: Skogsbrand av ringa omfattning, Färgelanda.
- 2023-04-21: Flertal samtida bränder Mellerud, Vänersborg, Orust, Uddevalla.
- 2023-05-29: Skogsbrand Gärdhem, Trollhättan.
- 2023-08-01: Explosion inomhus, Åsensbruk.
- 2023-08-04: Skyfall, Vänersborgs kommun.
- 2023-08-07: Skyfall, Melleruds kommun.
- 2023-08-13: Brand i ladugård, Frändefors, Vänersborg.
- 2023-11-07: Trafikolycka lastbil och personbil Stallbackabron, Trollhättan.

Diagram 1. Urval av händelsetyper år 2019–2023

Kommentar, suiciduppdrag: Räddningstjänsten larmas då fara för suicid kan antas och då händelsen sker utomhus. Statistiken för suicid visar antalet uppdrag som förbundet varit på, inte antal genomförda suicider.

Myndighetsutövning

Förbundet bedriver tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor, samt lämnar yttranden kring brandskyddsfrågor, bygglov och serveringstillstånd.

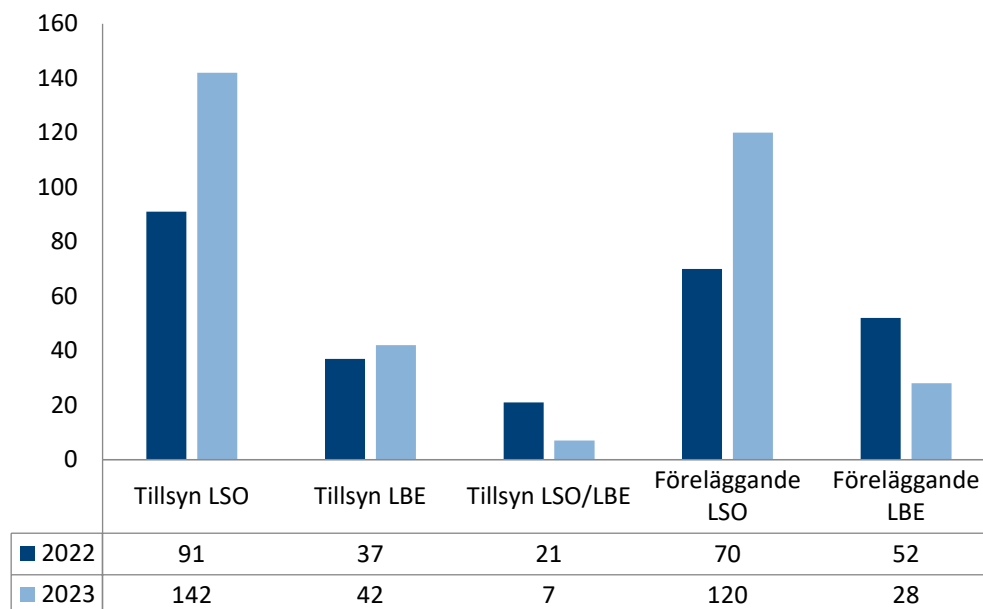
Till följd av nya föreskriftskrav finns ett ökat behov av att genomföra tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor. Planeringen omfattar i beting 163 tillsyner för 2023, inräknat sådana verksamheter som tillkommit till följd av nya föreskrifter och där ingen tillsyn genomförts tidigare. Utöver dessa finns 186 verksamheter där fristen medger att tillsyn bör göras i år.

Enhet samhällsskydd har haft underbemanning främst till följd av föräldraledigheter men även på grund av att tjänster enligt behovsanalys inte har tillsatts. Detta medverkar till att förbundet har haft svårt att klara av de tillsyner som funnits i beting. Inför år 2024 finns 158 verksamheter i plan för tillsyn enligt LSO.

Totalt har förbundet genomfört 142 tillsynsbesök enligt LSO och 42 tillsyner LBE. Sju tillsynsbesök har varit samplanerade. Brister noterade vid tillsyn har lett till att förbundet utfärdat 120 förelägganden enligt LSO och 28 enligt LBE. Vanliga brister vid tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor har med utrymning att göra. Tillsyn i år har fokuserats på särskilda boenden och verksamheter där vi tidigare inte genomfört tillsyn. Vid tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor syns brister i riskutredningar och bristande skydd vid förvaring och exponering.

Förbundet har utfärdat 54 tillstånd för brandfarlig vara och 8 tillstånd för explosiv vara.

Diagram 2. Tillsyns- och tillståndshantering enligt LSO/LBE, jämförelse år 2022–2023.

Totalt har 155 remissvar upprättats varav en stor del gällt plan- och bygglov. Övriga remisser som hanteras rör kommunala serveringstillstånd, planärenden samt polisiära ärenden.

Rengöring och brandskyddskontroll

Förbundet ansvarar för sotning och brandskyddskontroller inom Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. Direktionen har inlämnat uppsägning av befintliga sotningsavtal

med berörda medlemskommuner. Avtalet upphör då ny verksamhetsutövare tillträder, dock senast 1 juni 2024. Upphandling av ny leverantör för sotnings- och brandskyddskontroller för kommuninnevånare hanteras av Trollhättans Stad och Färgelanda kommun var för sig. Till dess att en verksamhetsövergång är aktuell drivs verksamheten som vanligt inom förbundet.

Enheten har vid två tillfällen annonserat lediga tjänster som skorstensfejare och brandskyddskontrollant. Trots detta har ingen medarbetare rekryterats. Konsekvensen har blivit att ett minskat antal rengöringar och brandskyddskontroller har kunnat genomföras. För att hinna med alla uppdrag som, enligt lag, måste utföras i de båda kommunerna har förbundet på grund av underbemanning tecknat ett avtal med en extern entreprenör, Sotningstjänst i Väst AB som från augusti 2023, stöttar verksamheten med att utföra rengöringsarbeten och brandskyddskontroller inom Färgelanda kommun. Uppdraget pågår tills en verksamhetsövergång aktualiseras.

Information om utförda arbeten fördelat på respektive kommun, Färgelanda och Trollhättan, återfinns i tabell 1. Verksamhetens utveckling (sid.4).

Under perioden har 1 814 brandskyddskontroller genomförts fördelade per kommun enligt följande: 661 i Färgelanda och 1 153 i Trollhättan. Detta motsvarar ett utfall om 97 procent av årets totala inplanerade kontroller. Förelägganden har utfärdats till 21 fastighetsägare.

Rengöring har skett vid 4 666 tillfällen fördelade per kommun enligt följande: 1 531 i Färgelanda och 3 135 i Trollhättan.

En händelse med soteld har inträffat. Bidragande orsak var troligen tjärbildning på grund av felaktig eldning.

Årets resultat

Förbundets totala intäkter under året inklusive medlemsavgifter uppgick till 130 994 tkr, och kostnaderna till -131 260 tkr. Dominerande inkomstkälla består av medlemsavgifter från förbundets ägarkommuner. Finansnettot hamnade på 611 tkr. För perioden redovisas ett resultat om 344 tkr. Enhet sotning är inkluderad i resultatet.

Räddningstjänstens intäkter uppgick till 126 089 tkr och kostnader till -126 071 tkr. Finansnettot hamnade på 566 tkr. Resultatet uppgår till 583 tkr vilket motsvarar 0,5 procent av den skattefinansierade omsättningen.

Enhet sotnings intäkter uppgick till 4 904 tkr och kostnader till -5 189 tkr. Finansnettot hamnade på 45 tkr. Enheten uppvisar ett negativt resultat för perioden om - 239 tkr vilket motsvarar 4,88 procent av enhetens omsättning som är taxefinansierad. Utfallet för enhet sotning fördelas mellan Trollhättan och Färgelanda enligt procentuell andel av totala intäkterna baserat på förra, årets utfall. För 2023 är fördelningen; Trollhättans Stad 75 procent och Färgelanda kommun 25 procent.

De personalrelaterade kostnaderna spretar åt båda håll. Förbundet har ökade lönekostnader för valet "lönetillägg" inom SAP-R med 427 tkr. Löneökningarna låg en bra bit över budget där operativ personal följde "märket" och fick cika 4,1 procents löneökning medan tjänstemännen fick cirka 3 procents löneökning. Trots detta är utfallet på lön 777 tkr lägre än budgeterat främst beroende på vakanser i olika delar av verksamheten. Övertiden går däremot över budget med 575 tkr och mindre kostnader för kurser och utbildningar än budgeterat med 144 tkr. Dock har förbundets personal

genomgått mycket utbildning vilket delvis beror på omsättning av personal men främst på MSB:s nya föreskrifter om räddningsledningssystem samt deras revidering av utbildningssystemet.

Den höga inflationen har kraftigt påverkat kostnaderna för material i största allmänhet.

Ledningscentralen drivs gemensamt av RMB och NÄRF sedan 2018, verksamheten följer i stort budget med en negativ avvikelse på 11 tkr.

Avseende ingående negativt balanskravsresultat från år 2022 har kommunfullmäktige inom medlemskommunerna beslutat att förbundet inte behöver återställa detta med hänvisning till synnerliga skäl. Underskottet kan i stället täckas från det egna kapitalet. Ett antal mindre och medelstora poster som gick åt rätt håll gjorde dock att NÄRF totalt visar ett litet överskott på 344 tkr för år 2023 och behöver inte ta ytterligare medel ur det egna kapitalet 2023. Ackumulerat underskott inom sotningsverksamheten ska återställas inom en treårsperiod. Under 2023 har Trollhättan stad och Färgelanda kommun fakturerats sotningens negativa egna kapital för 2022 samt det underskott som prognostiserats i augusti. Tyvärr överskreds prognosen med ytterligare 239 tkr i underskott upp till totalt -639 tkr.

Se tabell för balanskravsresultat för år 2023, sid. 25.

Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Kostnader för räkenskapsrevision, övrig revision och ersättning till förtroendevalda revisorer uppgår till 117 tkr.

(se not 17 till balansräkning)

Pensioner

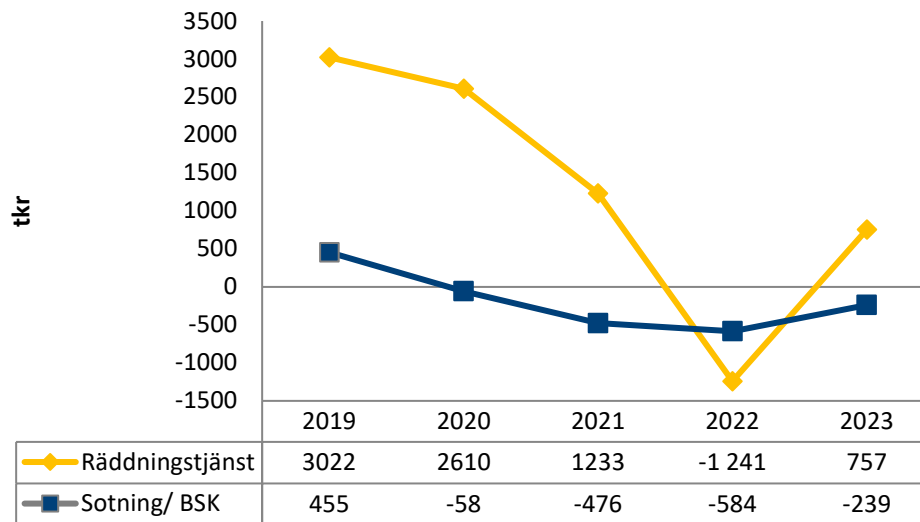
Medlemskommunerna betalar förbundets pensioner. Utbetalningar grundar sig på Skandias prognos.

Pensionsutbetalningar visar på en positiv avvikelse om 828 tkr. Skandias årsprognos daterad 31 december 2023 prognostiserar med lägre utbetalningar av pensioner men med en kraftig ökning av pensionskulden de närmaste fem åren. Det beror delvis på det nya avtalet som trädde i kraft 1 januari 2023, AKAP-KR, där avgifterna för arbetsgivaren höjs. Även avtal för särskild avtalspension för räddningstjänst (SAP-R) som trädde i kraft 1 januari 2023 innebär höjda kostnader.

Tabell 2. Pensionskostnader, jämförelse 2019-2023.

Miljoner kronor (Mkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Avsättningar för pensioner	65 483	50 269	53 398	51 719	53 837
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	0	0	0	0	0
Pensionsförpliktelser	65 483	50 269	53 398	51 719	53 837

Diagram 3. Årets resultat (tkr) för räddningstjänst respektive sotningsverksamhet, jämförelse 2019-2023.

Verksamhetens intäkter och kostnader

Redovisas i avsnittet driftredovisning under rubriken Drift- och investeringsredovisning.

Låneskuld

Låneskulden uppgår till -44 tkr och avser leasing av fordon och amortering av bastu inom enhet sotning.

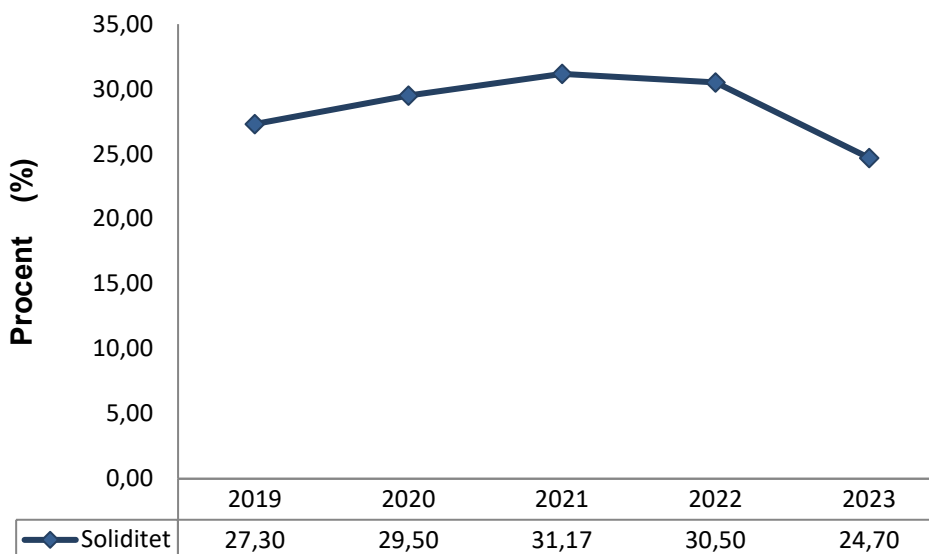
Personalkostnader

Personalkostnader redovisas i avsnittet om väsentliga personalförhållanden.

Soliditet och likviditet

Soliditeten har ökat under de senaste åren för att under 2023 minska till 24,7 procent. Soliditeten beräknas enligt principen eget kapital i förhållande till totala tillgångar. NÄRF har i nuläget en god likviditet.

Diagram 4. Förbundets soliditet, jämförelse 2019–2023.

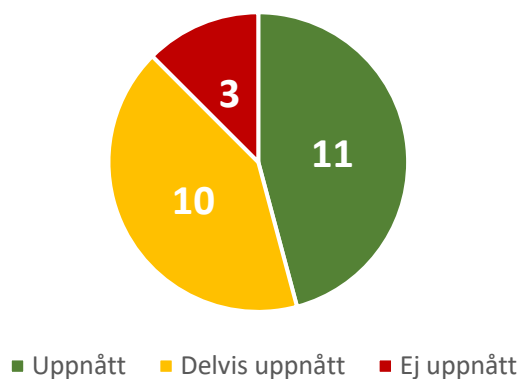

Vid årsskiftet fick NÄRF en ny direktion för mandatperioden 2023–2026.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Direktionen beslutar om övergripande anvisningar för ekonomi och mål. Utifrån dessa direktiv arbetar ledningsgruppen fram drift- och investeringsbudget samt aktiviteter för beslutade verksamhetsmål.

Årsredovisningen innehåller övergripande analyser samt uppföljning av resultat. Bokslutsgranskning genomförs av revisorerna och direktionen fattar beslut. Därefter tillsänds årsredovisningen ihop med begäran om ansvarsfrihet till kommunfullmäktige inom respektive medlemskommun.

Nivåer för bedömning av måluppfyllelse

Måluppfyllelse: hög
Mål uppnått

Måluppfyllelse: god
Mål delvis uppnått

Måluppfyllelse: otillräcklig
Mål ej uppnått

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Finansiella mål

Mål enligt policy ⁽¹⁾ för finansiell verksamhet och andra relaterade styrdokument.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Intäkter ska överstiga kostnader enligt balanskrav ⁽¹⁾	Målet är uppnått. Förbundet redovisar ett resultat om 344 tkr för perioden.	
God betalningsförmåga på kort sikt ⁽¹⁾	Målet är uppnått. Likviditeten är 311 procent, korta skulder cirka 26,3 mkr, kassa bank cirka 23,9 mkr och korta fordringar 57,3 mkr.	
Hög självfinansieringsgrad avseende investeringar (100 procent) ⁽¹⁾	Målet är uppnått. Självfinansieringsgrad visar i vilken omfattning årets anskaffade anläggnings-/omsättningstillgångar finansierats med egna medel. Självfinansieringsgraden hittills i år är 100 procent.	
Soliditeten ska öka eller minst kvarstå på årets nivå ⁽¹⁾ . Visar hur stor del av tillgångar som finansieras med egna medel.	Målet är inte uppnått. Utvecklingen beror på förändring av eget kapital och tillgångarnas värdeökning/-minskning. Soliditet för året uppgår till 24,7 procent, jmf. 30,5 år 2022.	
Taxesättning, analys och justering	Målet är uppnått. Analys av bakomliggande faktorer för taxesättning inför beslut om taxor 2024 har skett. Direktionen fattade beslut om taxor 2024 i juni, samt tillägg avseende revideringsbeslut i september.	
Kundfakturerings från verksamhetssystem Daedalos	Målet är delvis uppnått. Förberedande åtgärder är genomförda. Att implementera elektronisk överföring av underlag mellan system kvarstår.	
Digital tids- och avvikelshantering för personal	Målet är delvis uppnått. Avvaktar inriktningsbeslut för behovsanalys och förbundssammanslagning. Parallellt pågår arbete med att driftsätta digital rapportering i Daedalos för RIB-personal, vilket även inkluderar utbildning till personal samt att säkerställa tekniska säkerhetsåtgärder i system.	
Investeringsplan	Målet är delvis uppnått. Årets planerade investeringar följer i stort planen. Vissa leveransförseningar ligger utanför förbundets kontroll.	

Mål kopplat till lagstiftning och handlingsprogram

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Arbetsgivaren ska undersöka, genomföra åtgärder och följa upp verksamheten för att förebygga olyckor och ohälsa.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Förbundets vision och grundläggande värderingar är kända i verksamheten	Målet är inte uppnått. Förbundets vision och värdegrund är beslutade och dokumenterade men dialog om dessa har ännu inte påbörjats. Fördröjningen beror på att arbetsgivaren behövt prioritera information och åtgärder enligt förändringarna för EU:s arbetsgivar direktiv och särskild avtalspension (SAP-R).	
Tillbud/arbetskada anmäls i räddningstjänstens informationssystem för arbetsmiljö (RIA).	Målet är delvis uppnått. I nuläget speglar inte antalet anmälningar en realistisk bild av händelser kopplade till risker i arbetet. Därtill har avvikelserapportering för materiella fel till viss del lagts i RIA vilket inte är korrekt enligt beslutad rutin. Påtalan om vikten av att rapportera tillbud/arbetsskador har varit uppe i förbundsrådet.	
Ta fram strategi för ett långsiktigt hållbart ledarskap och medarbetarskap.	Målet är delvis uppnått. En gemensam aktivitet för första linjens chefer och styrkeledare har genomförts i Räddsam VG. Syftet har varit att synliggöra goda exempel, frågor och diskussioner om räddningstjänstkultur, inkludering, ledarskap, jämställdhet och framtid. Pågående förändringar inom räddningstjänstens verksamhet i stort har medfört att plan för nästa aktivitet inom området skjutits fram till våren 2024.	

Säkerhetsskydd

Verksamheten ska bedriva ett aktivt säkerhetsskyddsarbete.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
INFORMATIONSSÄKERHET Öka kunskap/medvetenhet hos personal om informationspåverkan	Målet är delvis uppnått. Förbundet har med anledning av säkerhetspolitiskt läge märkt av att antalet påverkansförsök har stigit, exempelvis nätfiske-/bedrägeriförsök. Personalen har delgivit information om att vara vaksamma och rapportera det som verkar avvikande vilket har lett till att uppmärksammade påverkansförsök snabbt har kunnat hanteras och dokumenteras. Kommunikatör stödjer genom att publicera säkerhetstips för personal på intranätet och i NÄRF-nytt. Resultat av måluppfyllelse är svårt att mäta inom detta område.	
SÄKERHETSSKYDDSKLASSIFICERING Klassificeringsarbete av skyddsvärd information	Målet är delvis uppnått. Klassificering pågår men arbetet släpar på grund av hög arbetsbelastning och andra planerade förändringar i verksamheten. Detta påverkar dock inte säkerhetskrav vid hantering av information.	
PERSONALSÄKERHET Implementera rutin/organisation för säkerhetsskyddssamtal	Målet är inte uppnått. Rutin finns framtagna men organisation är inte fastställd i nuläget. Fördröjt på grund av hög arbetsbelastning och andra planerade förändringar i verksamhet.	

Resurs- och utvecklingsgruppen besöker Kronan i Trollhättan för att möta barn och ungdomar i arrangemanget "After school".

Förebyggande – förmåga och verksamhet

En viktig del i det förebyggande arbetet är att möta olika målgrupper i både fysisk och digital form. Syftet är att bidra till att den enskildes förmåga att förbygga och hantera bränder eller andra olyckor ska öka.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
<p>Utåtriktade informationsinsatser</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Närvara vid minst 8 större evenemang. 2) Genomföra informationsinsats efter händelser med behov av uppföljning eller förebyggande information. 3) Definiera prioriterade målgrupper för att mer effektivt rikta information. 	<p>Målet är uppnått.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Deltagande har skett vid bland annat blåljusdag Färgelanda, hamndagar Vänersborgs Marina, Kanalyran Mellerud, Barnens dag Frändefors, After school Kronan i Trollhättan, Aqua blå i Vänersborg, Beredskapsveckan i Mellerud och Jul i Brålanda. 2) Genomförs vid behov. Informationsinsatser har skett under året. 3) Prioriterade målgrupper: ungdomar, äldre som bor kvar hemma och boende i utsatta områden. NÄRF saknar i nuläget resurser för riktade informationsinsatser till dessa målgrupper (utöver utbildningsinsatser inom MBU och ungdomsbrandkåren). Fokus läggs i stället på aktiv, löpande information riktad till en så bred allmänhet som möjligt. 	
<p>Externa utbildningar, praktik och prao</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Driftsätta bokningssystem för externa brandskyddsutbildningar. 2) Utbildning/praktik för gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram samt prao för elever i årskurs 8. 	<p>Målet är uppnått.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bokningssystem driftsatt, öppet för personal inom medlemskommuner att boka utbildning. 2) Utbildning genomförd under våren för både vård- och omsorgsprogram samt årskurs 8. 	
<p>Information via digitala kanaler</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Öka antalet sidvisningar/besökare på brand112.se med vardera 20 procent. 2) Öka räckvidd/antal följare på Facebook och Instagram med särskilt fokus på 16-24 åringar. 	<p>Målet är delvis uppnått. Uppåt kurvan för antal besökare och följare i NÄRF:s kanaler har planat ut. Däremot når vi ut brett med våra budskap och innehåll.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Totalt antal sidvisningar (cirka 55 000) och besökare (cirka 27 000) på hemsidan visar ingen större förändring jämfört med 2022. 2) Antalet följare i våra sociala mediekkanaler ökade, om än svagt. Vid årets slut hade vi drygt 3 100 följare på Facebook och drygt 500 på Instagram. Däremot ökade räckvidden markant med över 200 procent på framför allt Facebook (224 000 jmf 73 000 år 2022). Cirka 10 procent av våra följare på Instagram är i åldersgruppen 18-24 år, jmf 3 procent på Facebook. 	

Rengöring och brandskyddskontroll

Förbundet utför sotning och brandskyddskontroll i Färgelanda och Trollhättan enligt avtal med respektive kommun.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Införande av metod för stavsotning	Målet är uppnått. Metod för stavsotning införd. Information lämnad till kunder i Färgelanda och Trollhättan om ny metod och taxa. Ombokningssystem för kunder införd, utvärdering genomförd.	

Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Möjlighet att åstadkomma effekter, att minska sannolikhet eller frekvens, för att olyckor inträffar eller konsekvens vid desamma. Utfall av skada på liv, hälsa, egendom och miljö.

VERKSAMHETSMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	UTVECKLING
Tillgång till egna resurser 1) Riktad rekryteringskampanj i Färgelanda. 2) Praktikplatser – ta emot LIA-elever.	Målet är uppnått. 1) Rekryteringskampanj genomförd för Färgelanda brandstation, öppet hus 20 maj. 2) Förbundet har tagit emot två LIA-elever under våren.	
Samverkan med andra aktörer: räddningstjänster, myndigheter, medlemskommuner med flera.	Målet är uppnått. Samverkan sker vid behov/efterfrågan. Under året har samverkan ägt rum med medlemskommuner, länsstyrelsen, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Sjöfartsverket och Kustbevakningen. Förbundets deltagande i Räddsam VG:s styr- och beredningsgrupper följer plan.	
Beskrivning per olyckstyp: Insatsplanering av särskilda riskobjekt, se över insatsplaner för objekt inom NÄRF.	Målet är delvis uppnått. Kontinuerlig samverkan sker med verksamheter och anläggningar för att ta fram och uppdatera insatsplaner (exempelvis externa aktörer som GKN Aerospace och Melleruds pastorat samt samverkan internt mellan ledningscentralen och enhet samhällsskydd).	
Ledning i räddningstjänsten: Operativ systemledning - medverka till utveckling av räddningsregion i samverkan.	Målet är uppnått. Räddningsregion Västra Götaland lanserad 20 mars. Samverkan i lednings- och stabsarbete regleras i avtal och styrdokument.	
Samtida och omfattande räddningsinsatser 1) Vidareutveckla rutiner för, och genomföra kompetensutveckling inom gemensam systemledning. 2) Vidareutveckla former för samverkan kring ledningscentralernas verksamhet.	Målet är uppnått. Komplexa räddningsinsatser och samhällsstörningar 1) Stabsarbete har övats av personal inom systemledning. Administrativ personal har genomfört övningstillfälle i maj. 2) Ett löpande arbete som förmedlas via styrgrupp till beredningsgrupp och vidare till arbetsgrupper vid behov.	

<p>Räddningstjänst under höjd beredskap</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Planering/förmågehöjande anpassning, komplettering av kunskap, lokaler, fordon, förstärkningsmaterial utifrån beslutade riktlinjer. 2) Grundläggande information till egen personal inom området totalförsvar. 	<p>Målet är delvis uppnått.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) En befattningshavare har genomgått högre kurs i samhällets krisberedskap och totalförsvar (HK, steg 1) vid Försvarshögskolan. Förbundet förråds håller viss materiel och skyddsutrustning som byts ut. 2) Skriftlig information har gått ut till all personal via NÄRF-nytt. Muntlig information har skett initialt för direktions samt chefer/arbetsledare. Information till övriga medarbetare är ännu inte genomförd på grund av resursbrist. <p>Som samhällsviktig verksamhet har förbundet ansvarsområden inom civil beredskap och räddningstjänst under höjd beredskap, vilket kräver resurser som i dag inte finns i förbundet.</p>	
--	---	---

Omvärldsfaktorer påverkar måluppfyllelse

Händelser och samhällsutveckling påverkar verksamheten och har medfört att målen varit nödvändiga att omprioritera eller helt utgå till förmån för nytillkomna uppgifter och mål. Exempelvis kan det handla om myndighetstillsyn, arbetsmiljöfrågor, förändrad eller tillkommande lagstiftning samt rådande omvärldsläge.

I mars överlämnade MSB två olika utredningar till regeringen: Dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap samt Aktivering av civilplikt inom kommunal räddningstjänst – redovisning av genomförda åtgärder för att förbereda en aktivering. Resultaten av dessa utredningar kommer sannolikt att, tillsammans med det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde, påverka räddningstjänstens verksamhet och planering framöver. Detsamma gäller Sveriges kommande inträde i NATO.

Ett eventuellt beslut om att NÄRF och RMB ska gå ihop och bilda ett gemensamt förbund kommer sannolikt att kräva externa resurser för förberedelse av övergången men också ett omfattande eget förberedelsearbete från de båda nuvarande förbunden.

Till vänster: Vid Sjuntorps brandstation installerades en ny oljeavskiljare i början av året.

Till höger: En ny stationsbil levererades till Melleruds brandstation.

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet är ett resultat där poster som inte härrör till den ordinarie verksamheten har rensats bort. Exempel på sådana poster är vinst eller förlust från värdepappershantering, försäljning av materiel/utrustning och fastighetsförsäljning.

Under perioden har förbundet sålt materiel, maskiner och fordon för sammanlagt 373 tkr. Förbundet har ingen resultatutjämningsreserv att ta hänsyn till.

Balanskravet för året är inte uppnått.

Tabell 3. Balanskravsutredning

	Balanskravsutredning	2023	2022	2021	2020	2019
	Årets resultat enligt resultaträkning	344	-1 825	757	2 611	3 022
-	Samtliga realisationsvinster	-373	-264	-207	-160	0
+	Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0
+	Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0
-/+	Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
+/-	Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
=	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-29	-2 089	550	2 451	3 022
-	Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
-	Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
=	Årets balanskravsresultat	-29	-2 089	550	2 451	3 022

Fem tjejer och fem killar från årskurs 6 till 9 deltog i NÄRF:s ungdomsbrandkår.

Väsentliga personalförhållanden

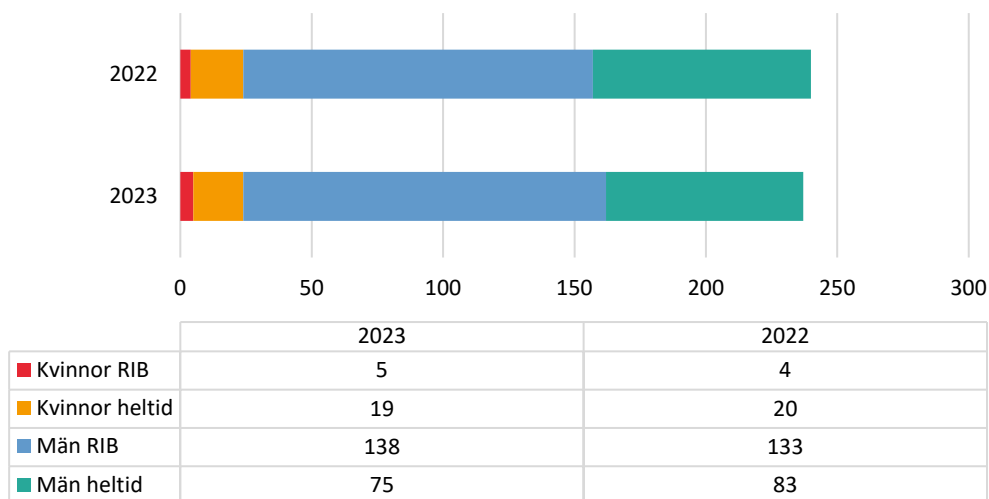
Det totala antalet anställda vid årets slut var 237 med tjänstgöringsgrad på heltid, som vikarie eller arvodesanställd. Av dessa är 6 personer anställda inom enhet sotning.

Förbundet har genomfört 14 nyanställningar varav 6 avser semestervikariat under huvudsemesterperioden juni-augusti. Samtidigt har 18 personer avslutat sin anställning varav 2 personer har gått i pension och 3 har avslutat sitt semestervikariat. Under perioden 30 augusti till 31 december 2023 övergick 3 av de 6 sommarvikariaterna till visstidsanställningar.

Tabell 4. Personaldata 2022–2023.

Personal per 31 december	2023	2022
Totalt personal	237	240
varav heltidsanställda	94	101
varav räddningstjänstpersonal i beredskap (RIB)	143	139
varav kvinnor	24	24
kvinnor (%)	10,1	10,0
varav män	213	216
män (%)	89,9	90,0

Diagram 5. Könsfördelning, RIB- och heltidspersonal, jämförelse 2022-2023.

Sjukfrånvaro

Uppgifter lämnas kring andel av sjukfrånvaro som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. Sjukfrånvaron i procent av total bruttoarbetstid ska redovisas per åldersgrupp respektive fördelat på kön.

Arbetsgivaren ersätter de första 14 dagarna av sjukfrånvaron. Från dag ett görs sjukavdrag och sjuklön utgår till den anställde. Därefter görs ett karensavdrag som motsvarar 20 procent av den genomsnittliga veckoersättningen av sjuklönen. För sjukfrånvaro 15–90 dagar ersätter arbetsgivaren 10 procent av lönen.

Tabell 5. Sjukfrånvaro fördelat per åldersgrupp och kön, jämförelse 2022–2023.

Sjukfrånvaro (%)	2023	2022
Total sjukfrånvaro	3,93	6,54
Sjukfrånvaro kvinnor	3,35	7,86
Sjukfrånvaro män	4,05	6,33
29 år och yngre	4,98	2,89
30–49 år	4,94	7,62
50 år och äldre	1,43	4,42

Den totala sjukfrånvaron under året uppgår till 328 kalenderdagar fördelat på 62 personer. Total sjukfrånvaro beräknas på total bruttoarbetstid, arbetad tid och sjuktimmar, period 1 januari-31 december.

Andelen sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till total sjukfrånvaro uppgår till 31,4 (64,3 procent år 2022).

Personalkostnader

Personalkostnader avseende löne- och pensionskostnader, sjuklön samt personalomkostnader uppgick till 87 787 tkr, vilket motsvarar 67 procent av de totala kostnaderna under året.

Löneprocess 2023 är genomförd, lönesatsning till särskilt prioriterade befattningar har fullföljts. Syftet med en strukturell lönesatsning är dels att förbundet ska närma sig marknadsmässiga löner, dels underlätta rekrytering.

Pensions-/ semester- och övertidsskuld

Pensionsutbetalningar visar på ett utfall på 3 812 tkr. Förbundets skuld till personalen avseende semester och övertid har minskat vilket beror på pensionsavgångar samt att det enbart är tillåtet att spara totalt 30 dagar semester.

Tabell 6. Personalkostnader (tkr) inklusive personalomkostnader för räddningstjänst, inklusive enhet sotning.

Avseende	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Heltid, inklusive semesterlön	58 500	57 162	55 954
Varav enhet sotning	3 360	2 442	2 977
RIB-personal (arvodesanställd)	20 266	20 131	19 901
Övertid, fyllnadstid	821	1 396	1 692
OB-tillägg, beredskap	4 392	5 175	4 671
Varav enhet sotning	42	48	40
Arvode för förtroendevalda	198	357	197
Pensionsutbetalning inklusive skatt	4 640	3 812	4 466
Förändring av semester- och övertidsskuld	0	-245	597
Totalt	88 817	87 787	87 478

Kommentar utfall: Arvodet för förtroendevalda avviker från budget med 159 tkr vilket främst beror på utökat antal möten i samband med pågående utredning av förbunds-sammanslagning.

Tabell 7. Personalkostnader (tkr) inklusive personalomkostnadspålägg för räddningstjänst.

Avseende	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Heltid, inklusive semesterlön	55 140	54 720	52 977
RIB-personal (arvodesanställd)	20 266	20 131	19 901
Övertid, fyllnadstid	821	1 396	1 692
OB-tillägg, beredskap	4 350	5 127	4 631
Arvode för förtroendevalda	198	357	197
Pensionsutbetalning inklusive skatt	4 640	3 812	4 466
Förändring av semester- och övertidsskuld	0	-245	597
Totalt	85 415	85 298	84 461

Tabell 8. Personalkostnader inklusive personalomkostnadspålägg för enhet sotning.

Avseende	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Månadslön, inklusive semesterlön	3 360	2 442	2 977
Övertid	0	0	0
Lönetillägg	42	48	40
Totalt	3 402	2 489	3 017

Förväntad utveckling

Arbetet med att köpa in fordon pågår under kommande år. Inköpen av fordonen försvåras på grund av svårigheter för leverantörerna att leverera fordon i tid. Kostnaderna för inköp av fordon kommer att öka som i övriga samhället.

Flera av de nuvarande brandstationerna har behov av åtgärder från medlemskommunerna. Endast ett fåtal har könsneutrala omklädningsrum vilket försämrar möjligheten att rekrytera kvinnor. Flera av stationerna lever inte upp till nutida arbetsmiljö- eller operativa krav. Förväntad utveckling är att medlemskommunerna initierar åtgärder för att inte försvåra räddningstjänstens attraktivitet som arbets-givare eller påverka den operativa verksamheten.

I inledningen av 2024 behöver de slutliga besluten om ett nytt gemensamt förbund tillsammans med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB) att fattas. Detta för att skapa rätt förutsättningar för att kunna leva upp till reformerad lag om skydd mot olyckor och nuvarande krav enligt arbetsmiljöföreskrifter. Om dessa beslut inte fattas kommer NÄRF behöva omfattande tillskott för att kunna upprätthålla verksamheten.

Under 2024 kommer utbildnings- och övningsverksamheten för den operativa verksamheten att reformeras för att leva upp till nutida krav på kvalitetssäkring. Tillsammans med RMB ges förutsättningar för att kunna genomföra detta på ett effektivt och kvalitativt sätt som annars inneburit omfattande tjänsteköp från annan räddningstjänst.

I inledningen av 2024 reformeras kollektivavtalet för kommunal räddningstjänst vilket medför ökade behov av heltidsanställd personal. Den heltidsanställda personalen syftar till att upprätthålla specialfunktioner för hela förbundets område samt möjliggöra utbildnings- och övningsverksamheten för operativ verksamhet. Behoven kommer tas fram under första delen av 2024 för att kunna lyftas med i budgetprocessen inför 2025.

I inledningen av 2024 aktiveras civilplikten för hela Sverige med anledning av det förändrade säkerhetsläget. Det kommer medföra ökade krav på NÄRF att planera för höjd beredskap och krig samt möjligheten att ta emot civilpliktiga i den operativa verksamheten.

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisning

Driftsredovisningen visar på ekonomiskt utfall för respektive ansvarsområde, avvikelser kommenteras. Samtliga summor i tabellerna redovisas i tkr.

Tabell 9. Driftredovisning alla verksamheter.

Kostnader och intäkter per verksamhet	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Utfall 2022
Intäkter	0	233	233	13
kostnader	-356	-1 017	-661	-353
Direktion och revision	-356	-784	-428	-340
Intäkter	92 180	92 304	124	90 735
Kostnader	-7 123	-7 414	-291	-6 400
Förbundsledning, HR, kommunikatör, UBK	85 057	84 889	-168	84 335
Intäkter	625	625	0	586
Kostnader	-2 718	-3 013	-295	-2 697
Förvaltningsstab	-2 093	-2 388	-295	-2 111
Intäkter	3 781	3 611	-170	3 380
Kostnader	-9 083	-8 923	160	-8 663
Enhet ledningscentral	-5 302	-5 313	-11	-5 283
Intäkter	2 395	2 816	421	2 118
Kostnad	-595	-476	119	-29
Automatalarm	1 800	2 340	540	2 089
Intäkter	3 536	4 150	614	4 121
Kostnader	-58 436	-59 482	-1 046	-58 765
Enhet beredskap	-54 900	-55 331	-431	-54 644
Intäkter	977	1 337	360	1 281
Kostnader	-13 320	-13 861	-541	-14 351
Enhet teknik	-12 343	-12 351	-182	-13 070
Intäkter	2 859	3 035	176	2 162
Kostnader	-4 651	-4 566	85	-4 144
Enhet samhällsskydd	-1 792	-1 531	261	-1 982
Intäkter	0	1	1	0
Kostnader	-3 035	-3 012	23	-2 864
Verksamhetsledning	-3 035	-3 011	24	-2 864
Intäkter	8 031	17 978	9 947	-110
Kostnader	-15 067	-23 741	-8 674	-7 261
Finansförvaltning	-7 036	-5 763	1 273	-7 371
Intäkter	5 309	4 904	-405	4 300
Kostnader	-5 309	-5 144	165	-4 884
Enhet sotning	0	-239	-239	-584
Summa intäkter totalt	119 693	130 994	11 301	108 586
Summa kostnader totalt	-119 693	-130 650	-10 957	-110 411
Resultat hela förbundet	0	344	344	-1 825

Kommentar utfall:

Det **totala resultatet** för förbundet visar 344 tkr, där räddningstjänst gör ett överskott på 583 tkr och enhet sotning ett underskott på -239 tkr.

Direktionen visar en stor avvikelse på -419 tkr på grund av kostnader för anlitate konsulter för att utreda en förbundssammanslagning mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän, samt att extra möten i samband med detta medfört högre kostnader i arvoden än normalt till förtroendevalda.

Förbundsledning visar en avvikelse om -168 tkr som härrör till att två personal, ekonomi- och förbundschef, har gått i pension under året med inestående semesterskulder. Här ingår även de kostnader som uppstått under överlappningsperiod för ny personal till dessa befattningar, samt kostnader om cirka 200 tkr för miljöundersökning PFAS.

Förvaltningsstaben visar en avvikelse från budget på -295 tkr vilket beror på att tre personal bytts ut på enheten under året och viss dubblering skett under upplärningstid. Ökade kostnader har uppstått i samband med digital utveckling av tidsredovisning för RIB-personal, samt vid uppgradering av kontoplan för Kommun-BAS som både medfört mer personalkostnader och IT-relaterade kostnader.

Enhet LC följer i princip budget, överstigande kostnader om -11 tkr beror delvis på personalomsättningar och utbildningar.

Automatalarm visar en avvikelse från budget om 540 tkr vilket beror på mer intäkter vid tecknade avtal, samt att resultatet endast belastats av 25 procent personalkostnader för tjänst som hanterar teknisk administration av automatalarm. I budget för år 2024 har personalkostnaden utökats till 50 procent.

Enhet beredskap visar på en avvikelse från budget om -431 tkr vilket främst beror på personalens val av lönetillägg 2 tkr/mån för de som valt bort särskild avtalspension (SAP-R) för brandmän i utryckande tjänst och därmed frånsagt sig sin möjlighet att gå i pension vid 58 års ålder med 73 procent av sin lön. Även overtiden är högre än budgeterat.

Enhet teknik överskrider budget med 182 tkr. Det beror främst på att IT-licenser och support ökat i pris samt att en del uppstartkostnader för deltidbrandmännens nya digitala tidsredovisning tillkommit. På teknik skedde en del mindre inköp som blivit något högre än budgeterat samt höjt elpris mot slutet av året, vilket gjorde att man prognosticerat för underskott. Tidigare elavtal löpte ut 31 oktober, och förbundet har via nytecknat avtal bundit 90 procent av sin el på knappt 83 öre för de kommande 24 månaderna.

Enhet samhällsskydd visar en avvikelse från budget om 433 tkr, där 204 tkr utgör högre intäkter avseende tillsyner och resterande del på mindre personalkostnader då flera i personalen varit föräldralediga. Avseende externutbildning uppvisas en avvikelse om -173 tkr som härrör till ett minskat behov av utbildning från ägarkommunerna under slutet av året, men 145 tkr mer kostnader som främst utgör personalkostnader.

Verksamhetsledning följer i princip budget (24 tkr).

Finansförvaltningen visar en avvikelse från budget om 1 273 tkr där flera parametrar spelar in. Semester- och komplöneskulden har minskat med totalt 277 tkr mer än budgeterat, avskrivningar visar -393 tkr vilket är betydligt lägre än tidigare prognos på drygt -700 tkr och beror på att de två släckbilarna inte levererades förrän slutet av december. På samma sätt har detta påverkat att ränteintäkterna hamnat på 544 tkr över budget. Pensionsutbetalningar och därmed också löneskatt på pensioner har ett utfall om 828 tkr mindre än budgeterat. I denna siffra ligger också ca 240 tkr som avser återbetalning från Skandia på en felräkning för en personal.

Enhet sotning visar på en avvikelse från budget om -239. Verkligt underskott för 2023 är -539 tkr men Trollhättan har redan fakturerats 300 tkr för att täcka underskottet och Färgelanda kommun har fakturerats 100 tkr.

Investeringsredovisning

Investeringsplanen har sin grund i NÄRF:s uppdrag och de specificerade förmågorna i förbundets handlingsprogram. Avsteg från planen kan ske vid oförutsedda händelser,

exempelvis omvärldsfaktorer som materielbrist och leveransförseningar, som inte förbundet kan påverka.

Utöver för året planerade upphandlingar har förbundet genomfört upphandling av konsulter för utredning av förbundsordning, MIFO fas 2-undersökning samt entreprenör för sotningsverksamhet i Färgelanda. Viss omfördelning inom ram har även gjorts med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde.

Avskrivningarna överstiger budget med 393 tkr men prognosen låg länge på ca 700 tkr över budget. Detta lindrades i och med att investeringarna av två släckbilar skedde först i december och avskrivningarna påbörjas först 2024.

Driftskostnader, det vill säga avskrivningskostnader, som härrör till ledningscentralen fördelas mellan NÄRF och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB) enligt fördelningsnycklar. Enheten har investerat totalt 525 tkr, ett utfall som är 175 tkr mindre än budgeterat för året.

Investeringar i datorer uppgår till cirka 520 tkr 2023.

Planerade investeringar har i allt väsentligt följt planen. Dock togs beslut om att skjuta på inköp av slangtvätt till förmån för nya hjälmar och skyddsmasker med andningsskydd. Leverans av två beställda släckfordon har försenats på grund av omständigheter som förbundet inte kunnat påverka. Container för tung räddning flyttas till 2024 ihop med några andra mindre poster.

Upphandling av ytterligare tre släckfordon har genomförts och beställts med beräknad leverans under 2024 och 2025.

Tabell 10. Faktiska investeringskostnader 2023, räddningstjänst

Område	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Utfall 2022
Teknik	1 830	2 946	-1 116	2 713
Lokaler	200	0	200	0
Fordon	10 850	8 482	2 368	1 090
Friskvård	100	76	24	100
IT - Kommunikation	935	809	126	837
Enhet sotning	0	125	-125	0
Summa	13 915	12 438	1 477	4 740

Tabell 11 Faktiska investeringskostnader 2023, NÄRF-RMB ledningscentral

Område	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Utfall 2022
Teknik	50			
Lokaler	0			
Fordon	600	430	170	
IT-stöd	50	105	-55	
Summa totalt	700	525	175	491

Tabell 12. Avslutade samt pågående investeringar under perioden

Proj/inv.nr	Avslutade investeringar	Belopp (tkr)	Livslängd (år)	Anskaff.datum
9122-23	Utrustning, skumsläckning	78	5	2023-01-23
9122-25	Elverk för brandstationer	162	6	2023-02-01
9322-07	Brandbil - stationsfordon VW transport	434	5	2023-04-20
9622-26	Reinvestering datorer	520	3	2023-08-15
9623-01	Rakelterminaler	76	3	2023-07-14
9623-02	Operativa telefoner och plattor	109	3	2023-07-14
9123-03	Skyddsutrustning Kemdräkt	34	10	2023-03-02
9123-04	Skyddsutrustning Larmställ	567	3	2023-03-02
9123-05	Räddningsverktyg för trafikolycka	465	7	2023-05-25
9323-06	Terrängfordon - Polaris 570 Sportsman	166	10	2023-08-09
9123-09	Brandmateriel	264	6	2023-08-09
9123-10	Brandslang	82	5	2023-08-09
9623-12	LINK installation	40	5	2023-06-20
9623-13	Navigation EVAM	65	3	2023-06-20
9123-14	Andningsskydds utrustning	338	5	2023-04-05
98223-15	Sot bastubyggnation	125	3,58	2023-05-01
9123-17	Ramavtal Skyddsmask 90 (CE)	318	10	2023-07-04
9123-18	Motorspruta klass 2	250	15	2023-11-20
9323-19	Släpvagnar för transport av motorsprutor	98	15	2023-11-20
9123-20	Hjälm Skyddsutrustning	278	5	2023-09-14
9123-21	IR Kamera - Rökdykning/livräddning	111	5	2023-11-06
9423-22	Fysutrustning	76	5	2023-11-14
95623-23	Rakel nöddrift LC	48	3	2023-11-13
95623-24	DRH i Telecall	46	3	2023-12-04
	Summa avslutade investeringar	4 749		
Proj/inv.nr	Pågående investeringar	Budget	Livslängd (år)	Anskaff.datum
9323-07	Släckbil Bas 1 MSB – Brålanda	4 000	15-20	
9323-08	Släckbil Bas 1 MSB Högsäter	4 000	15-20	
95323-11	Beredskapsfordon VBIB LC54	600	5	
9623-16	Daedalos Larmplats	29	5	
	Summa pågående investeringar	8 629		
	Summa avslutade och pågående investeringar	13 378		

Resultaträkning

Tabell 13. Resultaträkning (tkr) räddningstjänst inklusive enhet sotning.

Avseende	Not	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	3	23 000	34 301	13 578
Medlemsavgifter från kommuner	3	96 693	96 692	95 041
Verksamhetens kostnader	4	-112 359	-123 568	-103 294
Avskrivningar	5	-7 345	-7 692	-7 251
Verksamhetens nettokostnader		-11	-266	-1 926
Skatteintäkter		0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0
Verksamhetens resultat		-11	-266	-1 926
Finansiella intäkter	6	15	631	105
Finansiella kostnader	7	-4	-20	-4
Resultat efter finansiella poster		0	344	-1 825
Extra ordinära poster		0	0	0
Årets resultat	19	0	344	-1 825

Tabell 14. Resultaträkning (tkr) räddningstjänst

Avseende	Not	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	3	17 691	29 397	9 278
Medlemsavgift från kommuner	3	96 693	96 692	95 041
Verksamhetens kostnader	4	-107 162	-118 508	-98 487
Avskrivningar	5	-7 237	-7 564	-7 165
Verksamhetens nettokostnader		-15	18	-1 333
Skatteintäkter		0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0
Verksamhetens resultat		-15	18	-1 333
Finansiella intäkter	6	15	568	93
Finansiella kostnader	7	0	-2	-1
Resultat efter finansiella poster		0	583	-1 241
Extra ordinära poster		0	0	0
Årets resultat	19	0	583	-1 241

Tabell 15. Resultaträkning (tkr) enhet sotning, Färgelanda och Trollhättan.

Avseende	Not	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	3	5 309	4 904	4 300
Verksamhetens kostnader	4	-5 197	-5 060	-4 807
Avskrivningar	5	-108	-129	-86
Verksamhetens nettokostnader		4	-284	-593
Skatteintäkter		0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0
Verksamhetens resultat		0	-284	-593
Finansiella intäkter	6	0	63	12
Finansiella kostnader	7	4	-18	-3
Resultat efter finansiella poster		0	-239	-584
Extra ordinära poster		0	0	
Årets resultat	19	0	-239	-584

Balansräkning

Tabell 16. Balansräkning (tkr)

Avseende	Not	Utfall 2023	Utfall 2022
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	8	2 648	2 844
Maskiner och inventarier	9	29 858	32 761
Övriga materiella anläggningstillgångar	10	8 216	688
Finansiella anläggningstillgångar		0	0
Långfristig fordran, medlemsavgift pensionsavsättning	11	43 279	29 941
Summa anläggningstillgångar		84 001	66 234
Bidrag till infrastruktur		0	0
Omsättningstillgångar			
Förråd mm		0	0
Fordringar	12	14 031	8 452
Kortfristiga placeringar		0	0
Kassa och bank	13	23 977	21 941
Summa omsättningstillgångar		38 008	30 393
Summa tillgångar		122 009	96 627
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	14	29 794	31 341
Årets resultat	19	344	-1 825
Reservutjämningsfond		0	0
Övrigt eget kapital		0	0
Summa eget kapital		30 138	29 516
Avsättningar			
Avsättningar pensioner	15	65 483	50 269
Andra avsättningar		0	0
Summa avsättningar		65 483	50 269
Skulder			
Långfristiga skulder	16	44	32
Kortfristiga skulder	17	26 343	16 810
Summa skulder		26 387	16 842
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		122 009	96 627
Panter och ansvarsförbindelser			
Panter och därmed jämförliga säkerheter		0	0
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar		0	0
Övriga ansvarsförbindelser		0	0
Summa panter och ansvarsförbindelser		0	0

Kassaflödesanalys

Tabell 17. Kassaflödesanalys (tkr).

Avseende	Not	Utfall 2023	Utfall 2022
Den löpande verksamheten			
Årets resultat samt återställande neg eget kap 2022 för sotningen med 278 tkr	19	622	-1 825
Justering för av- och nedskrivningar	9	3 461	7 281
Justering för utrangering	9	-1 877	-2 004
Justering för gjorda avsättningar	4	1 876	1 499
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		4 082	4 951
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	12	-5 579	8 930
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	17	9 533	1 622
Kassaflöde från den löpande verksamheten		8 037	15 503
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar	8,9,10	-7 890	-5 203
Utrangering av materiella anläggningstillgångar	9	1 877	2 004
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-6 014	-3 226
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån		125	0
Amortering av skuld	16	-113	-20
Minskning av långfristiga fordringar		0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		12	-20
Årets kassaflöde/förändring av likvida medel	13	2 035	12 257
Likvida medel vid årets början		21 941	9 684
Likvida medel vid årets slut		23 977	21 941

Noter

Innehållsförteckning noter:

Not 1	Redovisningsprinciper
Not 2	Uppskattningar och bedömningar
Not 3-7	Noter till resultaträkning och kassaflödesanalys (se även not 18)
Not 8-17	Noter till balansräkning och kassaflödesanalys (se även not 18)
Not 18	Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision
Not 19	Årets resultat (not till resultat-, balansräkning samt kassaflödesanalys)

Not 1. Redovisningsprinciper

Förbundet följer de redovisningsprinciper som framgår av Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

God redovisningssed

Intäkter som har inkommit efter årsslutet men som avser redovisningsåret har bokförts som tillgång och tillgodoförts resultatet 2023. Leverantörsfakturor som inkommit mellan årsskiftet och 5 januari 2024, som avser redovisningsåret har skuldbokförts och belastar resultatet för 2023. Leverantörsfakturor som avser 2023 och som ankom förbundet efter 5 januari 2024 belastar år 2024 om de är av ringa värde. Poster av högre värde har bokats in på 2023.

Personalkostnad avseende räddningstjänstpersonal i beredskap (RIB) och intjänad ej uttagen semester- och overtidsersättning, redovisas som skuld. Periodisering av kostnader och intäkter utförs enligt god redovisningssed. Fakturor som understiger 5 tkr periodiseras inte.

Kvittningsförbud

Förbundet tillämpar kvittningsförbud vilket innebär ett generellt förbud mot kvittning mellan olika poster i balansräkningen, resultaträkningen eller i noterna. Alla poster ska som huvudregel redovisas med bruttobelopp⁹. Principen syftar till att läsare av årsredovisningen ska få kännedom om samtliga enskilda poster som är av betydelse för en analys av årsredovisningen. Kvittningsförbudet innebär att det inte är tillåtet att utjämna tillgångsposter och skuld- eller avsättningsposter och inte heller intäkter och kostnader mot varandra. Ett exempel på tillämpning är samarbetet avseende ledningscentralen där kostnader och intäkter fördelas mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB). Förbunden redovisar sina respektive kostnader och intäkter och fakturerar varandra kvartalsvis, ingen kvittning sker.

Pensioner

Skandia sköter förbundets pensionsadministration och deras prognos används för att beräkna pensionsskuldens storlek och pensionsutbetalningar under året. Enligt finansiell överenskommelse mellan förbundet och medlemskommunerna, angående pensionsåtagande, kvarstår personalens intjänade pensionsrätt till och med 1997 som skuld hos medlemskommunerna. Intjänad pensionsrätt från och med 1998 belastar förbundet som direkt skuld och medlemskommunerna som indirekt skuld.

⁹ 2 kap. 4 § första stycket 6 ÅRL

Anläggningstillgångar

Ett inköp anses vara en investering om tillgången är anskaffad för stadigvarande bruk, värdet överstiger 30 tkr och har en ekonomisk livslängd på minst 3 år.

Anläggningstillgångar är upptagna i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Avskrivningar har beräknats på objektets anskaffningsvärde till och med innevarande år utifrån beräknad nyttjandeperiod. Avskrivningar sker linjärt, det vill säga med belopp som är lika stora under objektets beräknade ekonomiska livslängd. Avskrivningstid följer rekommendation från Rådet för Kommunal Redovisning där nyttjandetid tas fram utifrån tidigare erfarenhet av motsvarande anläggning, råd från teknisk expertis, kontakter med andra användare samt verksamhetsplanering.

Förbundet tillämpar komponentavskrivning sedan 2014. Exempel på när komponentavskrivning tillämpas är vid inköp av en brandbil där tekniska hjälpmedel ingår. Avskrivningstid på en brandbil är 20 år medan teknisk utrustning såsom klipp-utrustning, kommunikationsutrustning etcetera har en avskrivningstid på 3–10 år.

Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar:

20 år	Tunga brandfordon, slangtvätt
10 år	Personbil, skåpbil, lätt lastbil, hydraul verktyg, andningsskydds- Utrustning etcetera
5 år	Kommunikationsradio, rökdykningsutrustning, tvättmaskin etcetera
3 år	Personaldatorer, datautrustning

Förbundet värderar och tillämpar principen om öppenhet vilken är mycket viktig i ett förbund som ägs av flera kommuner, då samtliga medlemskommuner ska ha samma tillgång till information och inblick i verksamheten.

Not 2. Uppskattningar och bedömningar

I noten ska väsentliga uppskattningar och bedömningar som ligger till grund för de finansiella rapporterna redovisas. För perioden har förbundet inte några sådana poster att redovisa.

Not 3–7. Noter till resultaträkning

Tabell 18. Not 3 Verksamhetens intäkter.

Not 3 Verksamhetens intäkter	2023	2022
Försäljningsintäkter	1 290	1 014
Taxor och avgifter	12 000	10 833
Pensionsskuldförändring, individuell del	13 338	-5 168
Hyror och arrenden	570	470
Sjukersättning, utbildningsersättning från MSB	48	705
Övriga bidrag (medlemsbidrag)	96 692	95 041
<i>varav pensionsutbetalning</i>	<i>4 640</i>	<i>5 057</i>
<i>varav statsbidrag, ledning kommunal räddningstjänst</i>	<i>459</i>	<i>459</i>
<i>andel Färgelanda</i>	<i>10 456</i>	<i>10 286</i>
<i>andel Mellerud</i>	<i>11 191</i>	<i>11 003</i>
<i>andel Trollhättan</i>	<i>40 598</i>	<i>39 904</i>
<i>andel Vänersborg</i>	<i>34 447</i>	<i>33 848</i>
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	6 682	5 460
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	373	264
Summa verksamhetens intäkter	130 994	108 619

Tabell 19. Not 4 Verksamhetens kostnader.

Not 4 Verksamhetens kostnader	2023	2022
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-85 409	-84 503
Pensionskostnader	-17 186	648
varav pensionsskuldförändring	-13 338	5 168
Lämnade bidrag, till Brandmännens idrottsförening, samt C-körkort	-61	-23
Köp av verksamhet	-2 370	-1 537
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	-1 155	-826
Inköp av material och varor	-13 355	-13 427
Inköp av tjänster	-1 279	-699
Övriga verksamhetskostnader	-2 753	-2 927
Summa verksamhetens kostnader	-123 568	-103 294

Tabell 20. Not 5 Av- och nedskrivningar.

Not 5 Av- och nedskrivningar	2023	2022
Avskrivning immateriella tillgångar	0	0
Avskrivning byggnader och anläggningar	-321	-258
Avskrivning maskiner och inventarier	-7 372	-6 994
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar	0	0
Summa av- och nedskrivningar	-7 692	-7 252

Tabell 21. Not 6 Finansiella intäkter.

Not 6 Finansiella intäkter	2023	2022
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	0	0
Ränteintäkter	631	105
Övriga finansiella intäkter	0	0
Summa finansiella intäkter	631	105

Tabell 22. Not 7 Finansiella kostnader.

Not 7 Finansiella kostnader	2023	2022
Räntekostnader på lån	-18	0
Övriga finansiella kostnader	-2	-3
Summa finansiella kostnader	-20	-3

Not 8-17. Noter till balansräkning

Tabell 23. Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar.

Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	4 560	4 482
Inköp	125	78
Försäljning	0	0
Utrangering	-34	0
Överföringar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	4 651	4 560
Ingående ack avskrivningar	-1 716	-1 459
Försäljningar	0	0
Utrangering	34	0
Överföringar	0	0
Årets avskrivningar	-321	-257
Utgående ack avskrivningar	-2 003	-1 716
Utgående redovisat värde	2 648	2 844
Därav finansiell leasing	0	0
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	11	11

Tabell 24. Not 9 Maskiner och inventarier.

Not 9 Maskiner och inventarier	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	115 259	112 744
Inköp	4 624	4 518
Försäljning	-634	0
Utrangering	-1 843	-2 004
Överföring	0	0
Utgående anskaffningsvärde	117 406	115 258
Ingående ack avskrivningar	-82 498	-77 477
Försäljning	478	0
Utrangering	1 843	2 004
Överföring	0	0
Årets avskrivningar	-7 372	-7 024
Utgående ack avskrivningar	-87 549	-82 497
Utgående redovisat värde	29 858	32 761
Därav finansiell leasing	18	32
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	9	9

Tabell 25. Not 10 Pågående investeringar

Not 10 Pågående Investeringar	2023	2022
Investeringar som löper över året	8 216	688
Utgående redovisat värde	8 216	688
Utgående redovisat värde samtliga anläggningstillgångar	40 722	36 293

Tabell 26. Not 11 Långfristiga fordringar.

Not 11 Långfristiga fordringar	2023	2022
Långfristig fordran, medlemsavgift pensionsavsättning	43 279	29 941
Summa fordringar	43 279	0

Tabell 27. Not 12 Fordringar.

Not 12 Fordringar	2023	2022
Kundfordringar	7 252	1 572
Skattekonto, ingående moms	2 560	1 313
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 219	5 567
Summa fordringar	14 031	8 452

Tabell 27. Not 13 Kassa och bank.

Not 13 Kassa och bank	2023	2022
Bank och plusgiro	23 977	21 941
Summa kassa och bank	23 977	21 941

Tabell 28. Not 14 Eget kapital.

Not 14 Eget kapital	2023	2022
Ingående eget kapital	-29 516	-31 341
Återställande neg eget kapital enhet sotning avs. 2022	-278	0
Årets resultat	-518	1 825
Summa eget kapital	-30 312	-29 516

Tabell 30. Not 15 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Not 15 Avsättningar för pensioner och liknande	2023	2022
Ingående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	-50 269	-53 938
Nyintjänad pension	-15 214	3 669
Summa avsatt till pensioner inklusive löneskatt	-65 483	-50 269

Tabell 31. Not 16 Långfristiga skulder.

Not 16 Långfristiga skulder	2023	2022
Ingående skuld, leasing av fordon, enhet sotning	-152	-152
Ingående amortering	120	120
Årets amortering leasing	23	
Ursprunglig skuld bastubygge, enhet sotning	-125	
Årets amortering bastu	90	
Summa långfristiga skulder	-44	-32

Tabell 32. Not 17 Kortfristiga skulder.

Not 17 Kortfristiga skulder	2023	2022
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	0	0
Leverantörsskulder	-9 106	-2 724
Moms	-1 235	-255
Personalens skatter, avgifter och avdrag	-3 188	-2 993
Retroaktiva löner och OB ersättning	-1 701	-1 634
Semester och övertidsskuld	-6 041	-6 353
Löneskatt	-1 799	-2 725
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-3 274	-126
Summa kortfristiga skulder	-26 343	-16 810

Not 18. Uppllysning om kostnader för räkenskapsrevision**Tabell 29. Not 18 Uppllysning om kostnader för räkenskapsrevision.**

Not 18 Uppllysning om kostnader för räkenskapsrevision	2023	2022
Kostnader för övrig revision	-30	-22
Kostnader för räkenskapsrevision	-72	-57
Förtroendevalda revisorer	-16	-18
Total kostnad för revision	-117	-97

Not 19. Årets resultat**Tabell 34. Not 19 Årets resultat.**

Not 19 Årets resultat	2023	2022
varav NÄRF räddningstjänst	583	-1 241
varav enhet sotning	-269	-584
Årets resultat	344	-1 825

Revisionsberättelse

Till förbundsmedlemmarnas fullmäktige

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (organisationsnummer 222000–0950) av dess direktion. Granskningen har utförts av sakkunniga biträden till revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, i enlighet med det sakkunniga bitrådets yttrande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är helt förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt. Flera mål uppnås inte. Vi bedömer att direktionen bör utveckla sitt arbete med målstyrning och uppföljning, eftersom det är otydligt hur merparten av målen mäts och följs upp.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi åberopar bifogade rapporter.

Datum enligt digital underskrift.

Magnus Cassel, Vänersborgs kommun

Leif Dahl, Färgelanda kommun

Anders Karlzon, Trollhättans Stad

Eva Larsson, Melleruds kommun

Bilaga 1. Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Förbundet presenterar de mest väsentliga riskerna och osäkerhetsfaktorerna som identifierats i följande tabeller. Sammanfattningen är indelad i tre huvudområden: omvärlds-, verksamhets- och finansiella risker.

Tabell 35. Identifierade omvärldsrisker.

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisker			
Säkerhetspolitiskt läge	Säkerhetsläget i Sverige med omvärld är försämrat. Kriget i Ukraina är omvälvande för rikets säkerhetsordning och påverkar även förbundets arbete. Antalet händelser ökar, och även dess komplexitet.	Förbundsövergripande	Identifiering av resursbehov som framställs i inledningen av 2024. Omvärldsbevakning och anpassning till de riktlinjer och direktiv som väntas från MSB och andra myndigheter.
Bemanning/brist på arbetskraft	Svårigheter att rekrytera och behålla personal. Brist på resurser i förhållande till arbets-belastning. Behovsanalys redovisad med påtalade arbetsmiljörisker.	Förbundövergripande	Utredning om samarbetsformerna med RMB ¹⁰ . Organisationsförändring/ anpassning. Ökad samverkan med medlemskommunerna.
Arbetstidsförändring AB samt bilaga R	Arbetsgivardirektivet medför utmaningar med schema-läggning av personal, samt försvårar för verksamheten att utföra alla uppdrag. Behov av nedprioriteringar kan uppstå.	Förbundsövergripande	Information till personal, direktion och medlemskommuner. Samarbete mellan arbetsgivare och lokala fackliga företrädare. Analys av konsekvenser/ schemaplanering Dispensansökan inlämnad.

¹⁰ Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB)

Tabell 36. Identifierade verksamhetsrisker.

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Verksamhetsrisker			
Fordon	Långa leveranstider vid nyanskaffning. (Se även finansiella risker).	Förbundsövergripande Enhet teknik Enhet beredskap	Reviderad fordonsplan. Planera investeringarna långsiktigt.
ELS och ledningscentralen LC Fyrbodal	Utökade krav på systemledning samt på stab och ledning vid räddningsinsatser.	Förbundsövergripande	Utbildning och övning. Teknikutveckling. Samverkan genom avtal.
Miljömässig utveckling	Efterlevnad av miljökrav. Hantering av tillsyner, rapportering och åtgärder kräver kunskaper, resurser och driver kostnader.	Förbundsövergripande	Utbildning och övning. Teknisk anpassning. Samverkan med medlemskommunerna.
Fastigheter/lokaler	Krav på arbetsmiljö och ändamålsenliga lokaler för räddningstjänsten. Brister i arbetsmiljön vid befintlig brandstation i Vänersborg är lyft. Det är, från förbundets sida, mycket angeläget med en ny brandstation.	Förbundsövergripande	Dialog med direktion och medlemskommuner. Planer för en ny brandstation i Vänersborg ligger i kommunens lokalförsörjningsprogram för år 2025–2034.

Tabell 37. Finansiella risker.

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Finansiella risker			
Kredit och likviditet	<p>Förbundet har ett stort investeringsbehov de närmsta tre åren cirka 14 000–27 000 tkr per år. Avser då främst fordon, specifikt brandbilar.</p> <p>Om likvida medel saknas när betalningar ska genomföras krävs lån för finansiering och driftskostnader blir högre.</p>	Förbundsövergripande	Kontinuerlig kontroll av investeringskostnader och likviditet. Förmodligen kommer investeringar att medföra ett behov av nytteknande av lån och ökad kontroll avseende driftkostnader.
Medlemsavgift	<p>Årlig medlemsavgift från medlemskommunerna utgör cirka 80–85 procent av huvudentäkt och påverkar ramarna i budget.</p> <p>Uppräkning som inte följer behov ger effekter på förmågan att bedriva uppdrag samt kostnader för drift och utveckling.</p>	Förbundsövergripande	<p>Realistisk budget och taxesättning. Begränsning i inköp till endast nödvändiga varor och tjänster.</p> <p>Löpande uppföljning i dialog med direktion och medlemskommuner.</p>
Förvaltning och utveckling	Intäkterna räcker enbart till förvaltning, omfördelning av eget kapital har krävts. Det finns inget utrymme för utveckling.	Förbundsövergripande	<p>Prioritering av nödvändiga utvecklingsområden.</p> <p>Löpande uppföljning i dialog med direktion och medlemskommuner.</p>